

Facultade de Ciencias da Educación

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso 2013-2014 no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariáis e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Â

Â

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Â D.ª Mercedes Suárez Pazos

Vicedecanos/as:

Â D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

O05G120V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar	2c	6
---------------	--	----	---

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G120V01301	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria	1c	6
O05G120V01302	Ciencias experimentais	1c	6
O05G120V01303	Lingua española	1c	6
O05G120V01304	Matemáticas e a súa didáctica I	1c	6
O05G120V01305	Xeografía	1c	6
O05G120V01401	Didáctica das artes plásticas e visuais	2c	6
O05G120V01402	Didáctica das ciencias experimentais I	2c	6
O05G120V01403	Expresión e linguaxe musical	2c	6
O05G120V01404	Lingua galega	2c	6
O05G120V01405	Matemáticas e a súa didáctica II	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G120V01501	Didáctica da lingua e literatura: Galego	1c	6
O05G120V01502	Didáctica das ciencias experimentais II	1c	6
O05G120V01503	Didáctica das ciencias sociais	1c	6
O05G120V01504	Innovación e investigación didáctica	1c	6
O05G120V01505	Lingua francesa e a súa didáctica	1c	6
O05G120V01506	Didáctica da lingua e literatura: Español	1c	6
O05G120V01507	Lingua inglesa e a súa didáctica	1c	6
O05G120V01601	Educación física e a súa didáctica na educación primaria	2c	6
O05G120V01602	Lingua e literatura: Galego	2c	6
O05G120V01603	Lingua e literatura: Español	2c	6
O05G120V01901	Educación ambiental para o desenvolvemento	2c	6
O05G120V01902	Educación artística	2c	6
O05G120V01903	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
O05G120V01904	Idioma estranxeiro: Francés	2c	6
O05G120V01905	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés	2c	6
O05G120V01906	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés	2c	6
O05G120V01907	Idioma estranxeiro: Inglés	2c	6
O05G120V01908	Introdución ao feito relixioso e ao cristián	2c	6
O05G120V01909	Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Francés	2c	6
O05G120V01910	Literatura infantil e xuvenil	2c	6
O05G120V01911	Recursos para o ensino das matemáticas	2c	6
O05G120V01912	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés	2c	6
O05G120V01913	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés	2c	6
O05G120V01914	Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés	2c	6
O05G120V01916	Didáctica da lingua estranxeira: Inglés	2c	6
O05G120V01931	Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual	2c	6
O05G120V01932	Prevenición e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo	2c	6

005G120V01933	Prevenção e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral	2c	6
005G120V01934	Aspectos didácticos e organizativos da educación especial	2c	6
005G120V01935	Bases pedagóxicas da educación especial	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G120V01981	Prácticas externas: Practicum	An	48
005G120V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino**

Materia	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino			
Código	O05G120V01101			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Pérez Abellás, Adolfo			
Profesorado	Pérez Abellás, Adolfo			
Correo-e	apabellas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo temático "Procesos e contextos educativos", de carácter básico, con 6 créditos ECTS, situada no 1º curso, 1º cuadrimestre. Pretende proporcionar aos estudantes uns coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar sobre os distintos aspectos e ámbitos da organización escolar, para poder reflectilos nunha realidade concreta, é dicir, nun Centro da nosa Comunidade Autónoma. Intenta, tanto pola actualidade dos contidos, como polos ámbitos que abrangue, espertar os intereses dos estudantes polos aspectos que tradicionalmente non se trataban nos currículos académicos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas

B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa, e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional.	saber	A1 A9 A11 A12 B1 B2 B6 B7 B8 B9 B12 B18 B20 B21
2. Coñecer a lexislación que regula as escolas de Educación Primaria e a súa estrutura e os modelos de organización do espazo e materiais.	saber	A1 A3 A9 B1 B6 B8 B13 B21
3. Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no ámbito escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	saber saber facer	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A9 A11 A12 B1 B2 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B17 B18 B21

4. Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A3 A4 A9 A11 A12 B1 B2 B6 B7 B8 B9 B17 B18
5. Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do ámbito co fin de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo na aula e no espazo de xogo identificando as peculiaridades do período de 6-12 anos.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A3 A4 A9 A11 A12 B1 B2 B6 B7 B8 B9 B17 B18
6. Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B6 B7 B8 B9 B13 B14 B17 B18 B20
7. Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e os procesos de ensino-aprendizaxe nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	saber saber facer	A1 A2 A3 A4 A5 A9 A11 A12 B1 B2 B6 B7 B8 B9 B17 B18 B21

8. Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos en función de diferentes modelos didácticos e das características e necesidades do alumnado.	saber saber facer	A1 A2 A3 A5 A6 A7 A9 A11 A12 B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B17 B18 B21
9. Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Primaria e aplicarlas na aula.	saber	A1 A9 A11 A12 B1 B2 B6 B12 B17 B18 B19 B21
10. Participar na definición de proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de control de calidade.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A9 A11 A12 B1 B2 B7 B8 B9 B13 B17 B18 B21
11. Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	saber	A1 A9 A11 A12 B1 B2 B6 B7 B8 B12 B16 B18 B20 B21

Contidos

Tema

1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración. 1.3.- O centro e a comunidade educativa.
2. SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONCEPTUAL	2.1. A estrutura do sistema escolar.
3. SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1. Plan de centro. 3.2. O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e de administración escolar: características e niveis.
4.- SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	4.1.- Organización de alumnos, profesores, recursos, espazos, horarios, actividades.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflito nas organizacións educativas.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.- Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección ao liderado.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/ DESENVOLVEMENTO ORGANIZATIVO	7.1.- Avaliación de centros. 7.2.- Análise de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos e elementos estudados a centros de educación primaria.
8.- ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e elementos estudados a centros de educación primaria.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRÁCTICUM	9.1.- Achegas da Organización Escolar ao Prácticum.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Titoría en grupo	12	8	20
Seminarios	10	20	30
Traballos de aula	12	24	36
Sesión maxistral	14	42	56
Probas de tipo test	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Titoría en grupo	O profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calqueira das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais, ...).
Seminarios	Abordaranse temas específicos, que permitan profundizar os contidos da materia. Utilizáranse como complemento das clases teóricas. Computan na avaliación continua.
Traballos de aula	Os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor. Computan na avaliación continua.
Sesión maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lóxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da Organización Escolar. Computa na avaliación continua.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Durante a realización das metodoloxías de Titoría, Seminarios e Traballos de Aula, o mesmos que durante a realización de cartafolios/dossieres e traballos; é dicir: durante o tempo en que se realizan estas actividades prestarase a atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas á materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Como actividade avaliadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso empregaranse os procedementos de: durante o desenvolvemento da lección. Técnicas de autoavaliación. Informes sobre actividades realizadas.	25 Hasta un 25
Seminarios	Terase en conta a búsqueda de documentación, lecturas e intervencións realizadas.	20 Hasta un 20
Traballos de aula	Teranse en conta os seguintes criterios: 1. Aspectos formais (15%) 2. Calidade dos traballos (70%) 3. Exposición oral e resposta as preguntas plantexadas (15%)	20 Hasta un 20
Titoría en grupo	Nas titorías aténdese ao estudante na seu proceso de ensino-aprendizaxe segundo os seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realizarase unha avaliación continua e formativa empregando os procedementos de: observación (rexistros, listas de control, etc...).	15 Hasta un 15
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20 Hasta un 20

Outros comentarios e segunda convocatoria

A nota final da materia ten dous compoñentes:

1º. As puntuación/é obtidas polo traballo realizado durante o curso (Avaliación continúa).

2º. A cualificación obtida na proba de tipo test (exame).

Aínda que, para superar a materia, a nota do exame ten que ser, como mínimo, un 60% do valor do mesmo.

No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota da avaliación continúa manterase para a segunda convocatoria.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo Grao Educación Primaria

Bibliografía. Fontes de información

- Ainscow, M., MEJORAR LAS ESCUELAS URBANAS. LIDERAZGO Y COLABORACIÓN, Narcea, 2008,
- Bolívar Botía, A. , LOS CENTROS EDUCATIVOS COMO ORGANIZACIONES QUE APRENDEN. PROMESA Y REALIDADES, Madrid: La Muralla, D. L. 2000,
- Cantón Mayo, I., LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES. HACIA NUEVOS MODELOS, FUNDEC, 2000,
- Cid Sabucedo, A., EL CLIMA ESCOLAR, Tórculo, 2002,
- Cid Sabucedo, A., LOS PROYECTOS DE DIRECCIÓN, Aurea, 2000,
- Cid Sabucedo, A., MACROORGANIZACIÓN ESCOLAR. EL SISTEMA EDUCATIVO, ESTRUCTURA Y CARACTERÍSTICAS, Departamento de Didáctica y Organización Escolar, 1996,
- Cid Sabucedo, A., PRACTICUM I: PRÁCTICAS DE OBSERVACIÓN Y DE INVESTIGACIÓN. APLICACIÓN SOBRE EL CONTEXTO DONDE SE REALIZA LA ENSEÑANZA, Copytema, 1996,
- Feito, R., LOS RETOS DE LA PARTICIPACIÓN ESCOLAR: ELECCIÓN, CONTROL Y GESTIÓN DE CENTROS EDUCATIVOS, Madrid: Morata, 2011,
- Gather Thurler, M. y Maulini, O. (2010), LA ORGANIZACIÓN DEL TRABAJO ESCOLAR: UNA OPORTUNIDAD PARA REPENSAR LA ESCUELA, Barcelona: Editorial GRAÓ,
- Gimeno Sacristán, J., EL SISTEMA EDUCATIVO. UNA MIRADA CRÍTICA, CISS-Praxis-Cuadernos de Pedagogía, 2004,
- González González, Mª T. , ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS ESCOLARES, Prentice-Hall, 2003,
- Grau Rubio, C., EDUCACIÓN ESPECIAL. DE LA INTEGRACIÓN ESCOLAR A LA ESCUELA INCLUSIVA, Promolibro, 1998,
- Lorenzo, M., ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA COSNTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ORGANIZACIÓN, Ediciones Pedagógicas, 1995,
- Matín-Moreno, Q., BANCOS DE TALENTO: PARTICIPACIÓN DE LA COMUNIDAD EN LOS CENTROS DOCENTES, Madrid: Sanz y Torres, D. L. 2000,

Pacual Pacheco, R; Villa Sánchez, A. y Auzmendi Escribano, E., EL LIDERAZGO TRANSFORMACIONAL EN LOS CENTROS DOCENTES: UN ESTUDIO EN LAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS DEL PAÍS vASCO Y CASTILLA-LEÓN, Bilbao: Mensajero, D.L. 2006,

Pérez Gómez, A. I., LA CULTURA ESCOLAR EN LA SOCIEDAD NEOLIBERAL, Morata, 1998,

Pérez Pérez, J. C. (coord.), GESTIÓN DE CALIDAD EN LA ORGANIZACIÓN Y DIRECCIÓN DE CENTROS ESCOLARES, Ministerio de Educación y Ciencia. Instituto de Formación del Profesorado, D. L. 2005,

Thurles, G. y Maulini, O. , LA ORGANIZACIÓN DEL TRABAJO ESCOLAR: UNA OPORTUNIDAD PARA REPENSAR LA ESCUELA, Graó, 2010,

Ao tratar cada tema facilitarase a bibliografía específica.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teoría e historia da educación**

Materia	Educación: Teoría e historia da educación			
Código	O05G120V01102			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Dapia Conde, María Dolores			
Profesorado	Dapia Conde, María Dolores Vieites García García, Manuel F.			
Correo-e	ddapia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia da Educación ten como finalidade introducir ao futuro graduado no universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro graduado coñeza e valore nunha perspectiva crítica o concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e o proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional nunha perspectiva reflexiva. Tamén se analizan os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria, e ao proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B13	Razoamento crítico
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Analizar, comprender e avaliar a a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan distintas teorías contemporáneas da educación	saber	A12
	saber facer	B13
	Saber estar / ser	B20
Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos	saber	A3
	saber facer	B1
	Saber estar / ser	B3
		B13

Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da educación que permita comprender a complexidade do proceso educativo	saber	A3
	saber facer	B2
	Saber estar / ser	B3
Valorar a acción educativa do mestre na educación primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xenerar pedagóxicamente a súa intervención	saber	A8
	saber facer	B7
		B8
		B19

Contidos

Tema	
I. CONCEPTO E FINALIDADE DA EDUCACIÓN	Concepto de educación. Dimensións da educación. Educación en valores. Pares da educación. O universo educativo
II O COÑECEMENTO CIENTÍFICO DA EDUCACIÓN	Saber pedagóxico e coñecemento científico. A pedagogía como ciencia e como disciplina. O coñecemento da educación e as ciencias da educación. Achegas para a praxe educativa.
III. AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	Relacións familia, escola e comunidade. A profesión docente e o proceso de comunicación. Do centro escolar á cidade educadora. Movementos e institucións educativas.
IV. TEORÍAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS	Antecedentes e inicio da modernidade pedagóxica. A escola nova. Teorías socialistas. Teorías antiautoritarias. Teorías personalistas. Teorías críticas coa institución escolar. A teoría educativa no inicio do século XXI.
V. HISTORIA DA ESCOLA PRIMARIA	Nacemento e desenvolvemento dos sistemas educativos. Os procesos de escolarización e a educación básica. A escola primaria na súa historia e no momento actual.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Sesión maxistral	20	10	30
Debates	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios	7.5	7.5	15
Seminarios	8	8	16
Traballos de aula	7	7	14
Traballos tutelados	0	32	32
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	2	2
Cartafol/dossier	0	20	20
Probas de resposta curta	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación da persoa responsable da docencia e do programa da materia. Avaliación inicial de expectativas, coñecementos e actitudes.
Sesión maxistral	Exposición por parte da persoa responsable da docencia dos contidos da materia e das bases teóricas e directrices do traballo a desenvolver polo estudiantado.
Debates	O alumnado comentará e analizará nunha perspectiva reflexiva e crítica cuestións cunha orientación teórica e práctica vinculadas cos contidos básicos da materia
Resolución de problemas e/ou exercicios	Orientados a analizar casos, estudo de situacións, comentar textos ou afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Empréganse como complemento das sesións maxistras, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas co marco teórico da materia.
Traballos de aula	Terán como finalidade a exposición de comentarios, recensións, actividades ou traballos de tipo individual e/ou colectivo por parte do alumnado con debate posterior.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar de forma individual e/ou grupal varios traballos sobre algúns dos temas vinculados cos contidos da materia.

Atención personalizada

Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Seminarios	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Traballos de aula	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Debates	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Traballos tutelados	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.
Cartafol/dossier	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia, sexa durante o traballo na aula sexa durante o tempo de titoría docente individual fóra da aula. Seguimento individual do desenvolvemento que cada persoa presenta na aula.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Asistencia e participación activa na clase e nas actividades de aula, así como en presentacións de traballos.	10
Traballos tutelados	Realización de traballos, comentarios ou recensións.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba de carácter escrito no que se deberán analizar documentos ou desenvolver cuestións vinculadas cos eixes temáticos do programa.	20
Cartafol/dossier	O alumnado deberá realizar un seguimento das actividades de aula e trasladalo a un documento xeral que recolla os contidos tratados na materia xunto coas súas achegas persoais.	20
Probas de resposta curta	Proba de carácter escrito con preguntas nas que o alumnado deberá escoller a resposta correcta entre varias posibles.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

O alumnado deberá comunicar ao profesorado por cal dos dous procesos de avaliación vai optar na primeira quincena do curso, agás no caso do alumnado que perda o dereito á avaliación continua por faltas de asistencia. Calquera outra circunstancia, deberá ser comunicada ao profesorado para os efectos da avaliación. **À Avaliación continua para o alumnado asistente.** Realizarase segundo os seguintes parámetros:

1. Traballos de aula: 10%. (1 punto)
2. Traballos tutelados individuais ou colectivos, que poden tratar do comentario dun libro: 20%. (2 puntos)
3. Cartafol: 20%. (2 puntos)
4. Proba escrita na que se desenvolverán subtemas do programa: 30% (3 puntos)
5. Proba escrita de resposta curta: 20% (2 puntos)

Para obter unha cualificación positiva o alumnado deberá conseguir o 50% en cada dos apartados.

O alumnado asistente que non supere o proceso de avaliación continua deberá realizar unha proba extraordinaria seguindo as instrucións do profesorado coa finalidade de traballar aqueles contidos non superados e conseguir as competencias a eles asociadas.

Avaliación de non asistentes. Terán a consideración de non asistentes aqueles alumnos/as que non consigan o 80% da asistencia. A ficha con foto e datos persoais deberá ser entregada ao profesor nas dúas primeiras semanas de clase. Para a superación da materia deberá conseguirse o 50% de todos os apartados sinalados na avaliación. A avaliación ordinaria e extraordinaria para o alumnado non asistente consistirá en:

1. Cartafol que conterá un desenvolvemento de varios subtemas do programa. 2 puntos.
2. Traballo individual programado co profesor que poderá consistir na lectura e comentario dun libro: 2 puntos.
3. Proba escrita que consistirá no desenvolvemento desubtemas incluídos no temario: 6 puntos. **À IMPORTANTE: No caso de superar algunha das partes da materia conservarase a cualificación para o mesmo curso académico, debendo superar unicamente as probas nas que non se obtivera a cualificación mínima sinalada máis arriba.**

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica, que será complementada con bibliografía específica, de ser necesario, para cada tema ou subtema.

- Bowen, J. (1992): *Historia de la educación occidental. El occidente moderno*, tomo III, Barcelona, Herder.
- Carreño, M. (ed.) (2000): *Teorías e institucións contemporáneas de educación*, Madrid, Síntesis.
- Colom, A. (ed.) (2005): *Teorías e institucións contemporáneas de la educación*, Barcelona, Ariel.
- Colom Cañellas, A., e Núñez Cubero, Luís (2005): *Teoría de la educación*, Madrid, Síntesis.
- Costa Rico, Antón (2004): *Historia da educación e da cultura en Galicia*, Vigo, Xerais.
- Escolano Benito, Agustín (2002): *La educación en la España contemporánea*, Madrid, Biblioteca Nueva.
- Negrín Fajardo, Olegario e Vergara Ciordia, Javier (2005): *Teorías e institucións contemporáneas de Educación*, Madrid, Biblioteca Universitaria Ramón Areces.
- Pozo Andrés, María del Mar (ed.) (2009): *Teorías e institucións contemporáneas de educación*, Madrid, Biblioteca Nueva.
- Sarramona, J. (2008): *Teoría de la Educación. Reflexión y normativa pedagógica*, Barcelona, Ariel.
- Suárez Díaz, Reinaldo (2005): *La educación*, México, Trillas.
- Suárez Pazos, Mercedes; Cid Fernández, X. M., e Benso Calvo, Carmen (2006): *Memoria da escola*, Vigo, Xerais.
- Trilla, Jaume (coord.) (2001): *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*, Barcelona, Graó.
- VV. AA. (1999): *La educación en el siglo XXI: los retos del futuro inmediato*, Barcelona, Graó.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia: Historia do presente/O05G120V01203
Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104
Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G120V01105
Ética e deontoloxía profesional/O05G120V01903

Outros comentarios

Resulta aconsellable que o alumnado coñeza a maneira de traballar cun procesador de textos, e igualmente que saiba como facer uso dos recursos dispoñibles na rede como fontes de información pero nunca como fontes para a realización mimética de traballos.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos			
Código	O05G120V01103			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Trátase dunha materia de carácter básico, situada no primeiro curso do grao de educación primaria. Facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos psicolóxicos (memoria, cognición, linguaxe, etc.) ao longo do período de 6 a 12 anos. Estes coñecementos son fundamentais na formación de mestres xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento de nenos e nenas a través dunha axeitada planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer as características dos estudantes de primaria así como os seus contextos coa finalidade de estimular e potenciar o desenvolvemento persoal de nenos e nenas.	saber	A2 A4 B1 B2
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade dos estudantes de primaria.	saber	A4 B1 B2 B6

Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía do desenvolvemento na idade escolar.	saber saber facer	A2 A8 A10 B2 B8 B16 B17
---	----------------------	---

Promover o traballo autónomo e en equipo coa finalidade de mellorar o logro académico e desenvolver estratexias que permitan posteriormente participar na mellora dos procesos de desenvolvemento a través das prácticas educativas.	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A9 A10 B7 B8 B9 B15 B16
--	----------------------------------	---

Contidos

Tema	
Paradigmas e teorías do desenvolvemento humano.	Desenvolvemento psicolóxico. Controversias conceptuais. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
Contextos e factores do desenvolvemento na idade escolar.	Contextos humanos de desenvolvemento. A interacción como contexto de desenvolvemento. Desenvolvemento, aprendizaxe, cultura e educación. Ámbitos de socialización: Socialización a través da familia. Socialización no ámbito escolar. O xogo. Os medios audiovisuais.
Desenvolvemento físico e psicomotriz dos 6 aos 12 anos.	Desenvolvemento físico e habilidades motrices. Desenvolvemento dos sistemas de acción. Desenvolvemento da grafomotricidade: debuxo e escritura.
Desenvolvemento Cognitivo e intelectual dos 6 aos 12 anos	Desenvolvemento da atención, memoria e coñecemento. Pensamento operacional concreto. A metacognición. Comunicación, linguaxe e pensamento.
Desenvolvemento comunicativo e da linguaxe entre os 6 e os 12 anos.	Comunicación, linguaxe e pensamento. Desenvolvemento da linguaxe: morfosintáctico, semántico e pragmático. Capacidade lingüísticas. Lectura e escritura.
Desenvolvemento da personalidade e afectivo-emocional entre os 6 e os 12 anos.	Desenvolvemento afectivo. Construción da identidade. Autoconcepto e autoestima. Tipificación de xénero e roles de xénero.
Desenvolvemento social: interaccións e relacións sociais dos 6 aos 12 anos.	Coñecemento social das relacións interpersoais e dos sistemas sociais. Contexto e desenvolvemento de normas e valores. Razoamento moral e conduta moral. Conduta prosocial. Interaccións sociais e relacións co grupo de iguais.
Desenvolvemento na adolescencia.	Significado evolutivo da adolescencia. Pensamento formal. Desenvolvemento do autoconcepto. Identidade. Roles de xénero. Desenvolvemento psicosexual. Relacións sociais durante a adolescencia: familia e iguais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	5	0	5
Estudos/actividades previos	0	15	15
Traballos de aula	16	10	26
Presentacións/exposicións	7	4	11
Debates	4	6	10
Traballos tutelados	10	22	32
Titoría en grupo	7	8	15
Probas de tipo test	2	10	12
Cartafol/dossier	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a: - presentación da materia - tomar contacto cos estudantes - recoller información sobre coñecementos e motivacións dos estudantes
Sesión maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e as súas bases teóricas
Estudos/actividades previos	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán no aula de forma autónoma por parte do alumnado.
Traballos de aula	Proposta e resolución de actividades e traballos de grupo na aula baixo a supervisión da docente.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo
Debates	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Traballos tutelados	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto no aula como fose dela, baixo a dirección da docente
Titoría en grupo	Entrevistas que os grupos manteñen coa docente para asesoramento, apoio e seguimento das actividades da materia. Teñen como obxecto facilitar o desenvolvemento e progreso do informe e memoria de prácticas e a súa realización axustada.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de traballo, os informes ou calquera actividade de aula.
Titoría en grupo	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de traballo, os informes ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de traballo, os informes ou calquera actividade de aula.
Cartafol/dossier	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de traballo, os informes ou calquera actividade de aula.
Informes/memorias de prácticas	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de traballo, os informes ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Avaliación das actividades desenvolvidas polo estudante no aula tales como exposicións, análises de casos, debates, etc. sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.	20
Cartafol/dossier	Cartafol que inclúe de forma sistematizada un conxunto de documentos e evidencias realizados polos estudantes de forma individual e colectiva que son indicadores de cal foi o seu traballo respecto das actividades da materia no que debe mostrarse dominio suficiente dos contidos, relacións significativas entre os contidos e debe estar expresada de xeito sistematizada e coherente.	20
Probos de tipo test	Probos que inclúen preguntas pechadas con varias alternativas de resposta.	30
Informes/memorias de prácticas	Realización de informes das actividades prácticas nos que se desenvolvan, relacionen, organicen os coñecementos e se presenten conclusións propias dos estudantes sobre as mesmas.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para optar á avaliación continua esíxese a asistencia regular de, polo menos o 80%, das sesións de clase, traballos tutelados e titorías de grupos.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación de cada apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas de avaliación poderán recuperalas nas datas oficiais correspondente á segunda avaliación, no mes de Xullo.

No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo titorizado polas docentes realizará unha proba de contidos teóricos sobre a materia, que suporá un 50% da nota, un comentario sobre una monografía, 20% e un traballo teórico-práctico, ao que lle corresponderá o 30% da cualificación final. Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada unha das partes (teórica e práctica) un 50% da cualificación total das mesmas.

Â As datas para a realización dos exames serán as mesmas que os estudantes de avaliación continúa.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'exames 2014-15'

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Delval, J. (1994). El desarrollo humano . Madrid: Siglo XXI.

Muñoz, A. (coord) (2010). Psicología del desarrollo en la etapa de Educación Primaria . Madrid: Pirámide

Palacios, J, Marchesi, A. y Coll, C. (comps.) (1999). Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva . Madrid: Alianza Editorial.

Bibliografía Complementaria

Baltes, P. B., Reese, H. W. & Nesselroade, J. R. (1981). Métodos de investigación en psicología evolutiva: enfoque del ciclo vital . Madrid: Morata

Berger, K.S. y Thompson, R.A. (1997). Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia . Madrid: Editorial Médica Panamericana.

Clemente, R. A. y Hernández, C. (1996). Contextos de desarrollo psicológico y educación . Málaga: Aljibe

Córdoba, A. I.; Descals, A. y Gil, M.D. (2006). Psicología del Desarrollo en la Edad Escolar .Madrid: Pirámide

Corral, A. y Pardo, P. (2001) Psicología Evolutiva I. Introducción al desarrollo. Madrid: UNED

Craig, G.J. (1997). Desarrollo Psicológico. México: Prentice-Hall Hispanoamericana.

Delgado, B. (2009). Psicología del Desarrollo. Desde la Infanciaa la vejez. Madrid: McGrawHill

Donaldson, M. (1979). La mente de los niños . Madrid: Morata.

García Madruga, J.A. y Pardo, P. (1997). Psicología Evolutiva, Vol. 2. Madrid: UNED.

García Madruga, J.A.; Gutiérrez Martínez, F. y Carriedo López, N. (2002). Psicología evolutiva II. Desarrollo cognitivo y lingüístico . Vol. 1. Madrid: UNED. Pp. 287-322.

Giménez-Dasi, M. y Mariscal, S. (2008). P sicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia . Madrid: McGraw Hill

González, A.M., Fuentes, M.J., de la Morena, M.L. y Barajas, C. (1995). P sicología del desarrollo: teoría y prácticas . Málaga: Aljibe.

Hoffman, L., Paris, S. y Hall, E. (1995). *Psicología del desarrollo hoy*Â (Vol. 1 y 2) . Madrid: McGraw-Hill.

Martí Sala, E. (1991). Psicología evolutiva: teorías y ámbitos de investigación. Barcelona: Anthropos.

Martín, C. y Navarro, J. I. (Coord.) (2009). *Psicología del desarrollo para docentes*. Madrid: Pirámide

Morrison, G.S. (2005). Educación Infantil . Madrid: Pearson.

Muñoz, V. y otros (2011). *Manual de psicología del desarrollo aplicado a la educación*. Madrid: Pirámide

- Ortega, R. (1999). Crecer y aprender. Curso de Psicología del desarrollo para educadores . Madrid: Visor
- Palacios, J. y Rodrigo, M. J. (2001). La familia como contexto de desarrollo humano . Madrid: Alianza.
- Papalia, D. y Olds, S.W. (1997). Desarrollo humano . Bogotá: McGraw-Hill Interamericana.
- Pérez, M. (1995). Nuevas perspectivas en psicología del desarrollo . Madrid: Alianza.
- Perinat, A. (2003). Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico . Barcelona. Editorial UOC
- Rice, F.P. (1997). Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital . México: Prentice-Hall.
- Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coord.) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide.
- Trianes, M.V. (coord.). (2012). *Psicología del desarrollo y de la educación*. Madrid: Pirámide
-

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204
Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/O05G120V01205

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento**

Materia	Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento			
Código	O05G120V01104			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Mayobre Rodríguez, Purificación			
Profesorado	Armada Olleros, María del Carmen Mayobre Rodríguez, Purificación			
Correo-e	pmayobre@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia é unha introdución ao estudo de toda unha problemática na que todas as persoas estamos inmersas polo mero feito de pertencer a esta sociedade. A análise abórdase desde un enfoque filosófico, é dicir, autorreflexivo, crítico e autocrítico.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender a filosofía como saber específico que se ocupou de problemas que incumben á totalidade.	saber	B1
Coñecer e comprender os problemas filosóficos no seu contexto e entender a vinculación con outras manifestacións culturais do momento.	saber	A8 B13
Coñecer e entender os esquemas de pensamento que estiveron e están presentes na cultura occidental e na nosa configuración mental.	saber	A3 B13
Coñecer as ideas que forxan o noso presente en contextos multiculturais.	saber	A3 B12
Capacidade para organizar coherentemente ideas e argumentos.	saber facer	B1 B3
Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.	saber facer	B6 B13 B19

Contidos

Tema
1.- A filosofía nun mundo global
2. A modernidade como unha forma concreta de civilización

3.- Filosofías do século XX.

4.- A posmodernidade e o pensamento polifónico

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	6	40	46
Seminarios	15	22	37
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	21	3	24
Titoría en grupo	8	0	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Realización dun traballo de introducción á investigación relacionado coa temática da materia. Exposición por parte do alumnado ante a docente e/ou grupo de estudantes do resultado do traballo.
Seminarios	Presentación e debate dun tema de actualidade a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.
Actividades introdutorias	Introdución á materia e explicación do tipo de actividades que se van a desenvolver durante o cuadrimestre.
Sesión maxistral	Exposición dos temas do programa.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén coa profesora da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Atención ás dúbidas e dificultades que o alumnado atope na elaboración das tarefas a realizar na materia: traballos, seminarios, comentarios. Seguimento por parte da profesora dos traballos obrigatorios que se han de realizar para superar a materia: traballos, seminarios, comentarios

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Avaliación do proceso, resultados e presentación dun traballo de iniciación á investigación.	30 Para aprobar a materia hai que obter neste apartado, polo menos menos, o 50
Seminarios	Presentación e debate dun tema relacionado co temario a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.	20 Para aprobar a materia hai que obter neste apartado, polo menos menos, o 50
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame sobre o temario da materia.	50 Para aprobar a materia hai que obter neste apartado, polo menos menos, o 50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Segunda convocatoria: De non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto da avaliación, poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Alumnado non presencial: O alumnado que non poida asistir á clase regularmente, non poida seguir a avaliación continuada nin asistir á tutorización dos traballos, realizará as seguintes probas: Unha proba de contidos teóricos (50%), un traballo (30%), o resumo de dous libros(20%) a determinar polo profesora ou profesor da materia.

Â O alumnado presencial e o non non presencialÂ ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.

As datas oficiais de exames poden consultarse na web da facultade, no espazo Datas exames,disponible na seguinte dirección:

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Ayestarán, Ignacio y otros (eds.), Filosofía en un mundo global, Anthropos,

Giner, Salvador, Historia del Pensamiento Social, Ariel,

Morente, Lecciones preliminares de Filosofía, Porrúa,

Mosterín, Jesús, Filosofía de la cultura, Alianza,

Valcárcel, Amelia, Feminismo en el mundo global, Cátedra,

En cada tema proporcionarase unha bibliografía específica

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	O05G120V01105			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Casado Neira, David			
Profesorado	Casado Neira, David Gómez Suárez, Águeda			
Correo-e	dcneira@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/dcneira			
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse os aspectos sociais (nin pedagóxicos, nin didácticos) que inciden na educación primaria.			

Competencias de titulación

Código

A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas. Poder usar as achegas teóricas da socioloxía como unha ferramenta de análise e comprensión da realidade.	saber facer	A12 B1 B13 B14
Coñecer a evolución da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar para poder interaccionar coas familias.	saber	A10 B13
Comprender as demandas institucionais da educación no contexto actual (familia, relacións de xénero e interxeracionais, multiculturalidade e interculturalidade, discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible, impacto das linguaxes visuais).	saber saber facer	A12 B1 B12 B13
Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías, os cambios nas relacións de xénero e interxeracionais, a multiculturalidade e a interculturalidade, a discriminación e inclusión social e o desenvolvemento sostible.	saber saber facer	A4 B1 B13
Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (conxuntura económica, evolución do mercado de traballo, transformacións sociais...).	saber saber facer	A6 B1 B21
Adquirir destrezas para solicitar información e analizar sobre os puntos anteriores a través do traballo autónomo e en equipo.	saber facer Saber estar / ser	A10 B2 B6 B9
Comprensión de textos complexos, resumir e articular información complexa ou de fontes diferentes.	saber facer	A8 B1 B6
Competencias para tarefas colaboradoras: capacidade de escoitar e comprender os demais, capacidade para facerse entender (oral, escrita), adaptación e calendarios de traballo e a cumprimentación das tarefas e os tempos, adaptar e reorganizar o traballo, asumir a responsabilidade propia e do grupo.	saber saber facer Saber estar / ser	A10 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B20 B21

Contidos

Tema	
Conceptos xerais de socioloxía.	Sociedade, cultura, socialización...
Socioloxía da infancia.	A infancia como categoría social. Infancia e escolarización.
Evolución da familia.	Cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo.
Educación e cidadanía.	Xénero, multiculturalidade, discriminación, inclusión social, participación na vida política e económica...).
Contexto social e política educativa.	Demandas sociais da educación e reformas educativas.
Culturas familiares e cultura escolar.	Reproducción cultural e factores sociais do rendemento escolar (clase, xénero...).
Escola, familia e comunidade.	Relación entre educación familiar, demandas da comunidade e práctica na escola.
Reproducción social e cultural.	Currículo oculto e socialización na aula.
O centro educativo como escenario social.	Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.
Os media na educación.	Impacto e uso das tecnoloxías na educación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	8	8	16

Traballos tutelados	13	42	55
Sesión maxistral	28	0	28
Probas de tipo test	2	34	36
Traballos e proxectos	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas
Traballos tutelados	Elaboración dun proxecto de investigación
Sesión maxistral	Explicación de contidos teóricos

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Titoría en grupos
Traballos tutelados	Titoría en grupos
Traballos e proxectos	Titoría en grupos

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Avaliación continua (seguimento do traballo en aula e traballo autónomo)	25
Traballos tutelados	Memoria do traballo de investigación (proxecto e resultados)	35
Probas de tipo test	Exame final sobre os contidos teóricos da materia	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia é imprescindible: cumprir os prazos de traballo establecidos ao comezo do curso, aprobar o exame tipo test e a memoria final do traballo de investigación. No caso de non superar a materia, a parte e competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo do mesmo ano académico. O sistema de avaliación non establece diferencias entre alumnos e alumnas, asistentes ou non asistentes.

No seguinte enlace pódese consultar día/hora/lugar do examen (apartado de datas exames):

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Segundo acordo adoptado en Xunta de Centro:

a. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

b. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA:

Fernández Enguita, Mariano (1999) La escuela a examen. Madrid: Pirámide.
 Giner, Salvador; Lamo de Espinosa, Emilio; Torres, Cristóbal (eds.) (1998) Diccionario de sociología. Madrid: Alianza Editorial.
 Macionis, John J. & Plummer, Ken (1999) Sociología. Madrid: Prentice Hall.
 e o material específico das aulas.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria			
Código	O05G120V01201			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Cid González, Antonio Pedro			
Profesorado	Cid González, Antonio Pedro			
Correo-e	antopedronio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como meta fundamental preparar os estudantes para saber programar o seu ensino no nivel de Educación Primaria, aprendendo a elaborar deseños curriculares de aula.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B14	Compromiso ético
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período de 6-12 anos.	saber	A1 B1 B2 B12
2. Coñecer e analizar elementos básicos do currículo de Educación Primaria e cuestionar criticamente as diversas tendencias e propostas curriculares da administración educativa.	saber	A2 B1 B2
3. Diseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe na aula tendendo ás necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.	saber facer	A2 B2 B12
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos axeitados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	saber facer	A2 A4 A10 B2 B8 B9
5. Lograr unha capacidade de relación e de comunicación, así como de equilibrio emocional nas variadas circunstancias da actividade profesional.	Saber estar / ser	A4 A5 A7 B7 B9 B16
6. Cualificarse para traballar en equipo cos compañeiros e outros profesionais dentro e fóra do centro como condición necesaria para a mellora da súa actividade profesional, compartindo saberes e experiencias.	saber facer	A7 B7 B9 B11
7. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos e utilízalos nos marcos específicos das distintas disciplinas atendendo aos principios teóricos da globalización e á súa aplicación ás etapas de Educación Primaria.	saber facer	A1 A4 B7 B17
8. Desenvolver a capacidade para recompilar, analizar, elaborar, crear, seleccionar e avaliar materiais curriculares apropiados ás características do alumno de Educación Primaria. Controlar e facer o seguimento de proceso educativo e, en particular, de ensino-aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.	saber facer	A2 A7 A10 B2 B9 B17
9. Utilizar a avaliación, na súa función propiamente pedagóxica e non puramente acreditativa, como elemento regulador e promotor do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	saber facer	A2 A12 B1 B2 B8 B14
10. Potenciar o rendemento académico dos alumnos e o seu progreso escolar, no marco dunha educación integral.	saber facer	A12 B7 B12 B21
11. Asumir a necesidade do desenvolvemento integral continuo, mediante a autoavaliación da propia práctica.	saber facer	A8 A9 A10 B8 B14 B21
12. Comprender que a dinámica diaria en Educación Primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo, situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.	saber facer	A7 A10 A11 A12 B12 B14 B19

Contidos

Tema

1. Compoñentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe.	<p>1.1. Contexto da actuación. O centro. Docentes e discentes. Modelos de escola.</p> <p>1.2. Os contidos da aprendizaxe.</p> <p>1.3. As metas a lograr (obxectivos).</p> <p>1.4. As actividades.</p> <p>1.5. Métodos e técnicas de ensino.</p> <p>1.6. Os recursos didácticos.</p> <p>1.7. A avaliación.</p>
2. Modelos de ensino e de currículo. Deseño curricular e elaboración de proxectos curriculares. As funcións do profesorado.	<p>2.1. A planificación e a programación do ensino.</p> <p>2.2. O deseño curricular e as súas características.</p> <p>2.3. O DCB de Educación Primaria.</p> <p>2.4. Os modelos de escola e de aula.</p> <p>2.5. Funcións do profesor.</p> <p>2.5.1. Tipos de función docente.</p> <p>2.5.2. Formación inicial do profesor.</p> <p>2.5.3. Formación permanente do profesor.</p> <p>2.5.4. A renovación pedagóxica.</p>
3. Os obxectivos e as competencias no currículo de Educación Primaria.	<p>4.1. Tipos de metas e obxectivos.</p> <p>4.2. Os sete saberes.</p> <p>4.3. As habilidades básicas na Primaria.</p> <p>4.4. As competencias do DCB.</p> <p>4.5. Modelos de escolla de metas.</p>
4.- Contidos educativos, organización e implementación educativas	<p>4.1. Introducción.</p> <p>4.2. Contidos educativos: definición, selección, secuenciación e estruturación.</p> <p>4.3. Os contidos e a implementación educativa.</p>
5. Tarefas de ensino e organización de procesos de ensino-aprendizaxe.	<p>5.1. As actividades e os seus tipos.</p> <p>5.2. Os grandes métodos de enseñanza</p> <p>5.3. Os pequenos métodos da enseñanza.</p> <p>5.4. As técnicas de ensino.</p> <p>5.5. As unidades didácticas globalizadas.</p>
6. Construción e análise de recursos e materiais didácticos.	<p>6.1. Clasificación dos recursos didácticos.</p> <p>6.2. Os recursos impresos.</p> <p>6.3. Os recursos audiovisuais.</p> <p>6.4. Os recursos manipulativos.</p> <p>6.5. Os recursos elaborados.</p> <p>6.6. Os recursos humanos.</p> <p>6.7. Os recursos aportados pola comunidade.</p> <p>6.8. O espazo-aula como recurso.</p>
7. A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe.	<p>7.1. A avaliación como mellora dos procesos.</p> <p>7.2. Momentos da avaliación.</p> <p>7.3. Modelos de avaliación.</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	5	10	15
Prácticas externas	12	12	24
Obradoiros	7	27	34
Actividades introdutorias	3	0	3
Sesión maxistral	14	14	28
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	6	9
Traballos e proxectos	9	13	22
Probas de tipo test	1	6	7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Estudo e debate en relación ós DCBs. Análise e estruturación do traballo a desenvolver con eles como documento base.
Prácticas externas	Observación de diferentes aulas de Educación Primaria en centros de ensino público e concertado e intervención no seu caso seguindo unha guía de observación elaborada polo docente.

Obradoiros	Elaboración de diferentes recursos didácticos alternativos: de tipo lúdico e manipulativo, audiovisuais, unidades didácticas globalizadas, guiones didácticos, manualidades artísticas para introducir temas do currículo de primaria, deseños curriculares de aula sobre o ciclo anual das festas populares e temas propios da escola primaria (datas significativas, días internacionais, etc.)
Actividades introductorias	Observación por parte do docente do contido da materia e das actividades a realizar durante o curso.
Sesión maxistral	Información previa dada polo profesor cos esquemas correspondentes dos diferentes contidos básicos que debe contemplar o deseño curricular de aula.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas externas	Seguimento das actividades.
Obradoiros	Seguimento das actividades.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Proba tipo test de items de contestación única (25%) e proba de contestación longa (25%) que totaliza un 50%. Para superar a asignatura é preciso acadar alomenos un 25% entre ámbalas dúas partes.	hasta 50
Seminarios	Elaboración práctica dun deseño curricular de aula sobre un tema escollido polo alumno entre varios. Aplicación da teoría a un caso práctico. O traballo consistirá na elaboración de unha U.D. Para a superación da asignatura é preciso acadar un 15% na calificación.	hasta 30
Prácticas externas	Valoración da memoria de prácticas redactada polo alumno e do tempo utilizado para as mesmas.	hasta 10
Obradoiros	Valoración dos traballos prácticos realizados polo alumno (recursos didácticos elaborados) precisos para presentación da U.D. elaborada.	hasta 10

Outros comentarios e segunda convocatoria

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo "Datos exames 2014-15:

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

- CID, A.P., , Diseño y desarrollo del curriculum, Andavira Editora, 2010
- ANTUNEZ, S. y DEL CARMEN, M. y OTROS, Del proyecto educativo a la programación de aula: el qué, el cuando y el como de los instrumentos de la planificación didáctica. , Grao, 1992
- CAÑAS, A., MARTIN-DIAZ, M^a j. y NIEDA, J., Competencia en el conocimiento y la interacción con el medio físico. La competencia científica., Alianza Editorial, 2007
- ESCAMILLA, A., Las competencias en la programación de aula: infantil y primaria (3-12 años), Editorial Garó, 2009
- GIMENO SACRISTÁN, J., El currículum: Una reflexión sobre la práctica, Morata, 1988
- GIMENO SACRISTÁN, J., Teoría de la enseñanza y desarrollo del currículo., Anaya, 1981
- GIMENO SACRISTÁN, J. e PÉREZ GÓMEZ, A., Comprender y transformar la Enseñanza, Morata, 1993
- GIRALDEZ, A., Competencia cultural y artística., Alianza Editorial, 2007
- GONZALEZ M, D., Adaptaciones curriculares. Guía para su elaboración, Aljibe, 1995
- MARTIN, E y MORENO, A., Competencia para aprender a aprender, Alianza Editorial, 2007
- MORAL SANTAELLA, C., Didáctica. Teoría y práctica de la enseñanza., Editorial Pirámide., 2006
- NÉRICI, I.G., Hacia una didáctica general dinámica, Kapelusz, 1973

ORTEGA CARRILLO, J.A. y CHACÓN MEDIANA, A., Nuevas tecnologías para la educación en la era digital., Psicología Pirámide., 2006

PEREZ, P. y ZAYAS, F., Competencia en comunicación lingüística, Alianza Editorial, 2007

PUIG, J.M. y MARTIN, X., Competencia en autonomía e iniciativa personal., Alianza Editorial, 2007

RODRÍGUEZ ROJO, M., Hacia una didáctica crítica, La Muralla, 1997

RICO, L. y LUPIAÑEZ, J.L., Competencias matemáticas desde una perspectiva curricular., Alianza Editorial, 2007

SÁNCHEZ HUETE, J.C., Compendio de Didáctica General., CCS, 2008

TITONE, R., Metodología Didáctica, Rialp, 1976

TORRES SANTOMÉ, J., El currículum oculto, Morata, 2005

TORRES SANTOMÉ, J., Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado., Morata, 2006

CARMEN, L., El análisis y secuenciación de los contenidos educativos., ICE-Universidad de Barcelona/Horsori, 1996

ZABALA, A. y RUBIO, M^a j. y CASTILLO, S., Programación por competencias. Formación y práctica., Pearson/Prentice Hall, 2007

ZABALZA, M.A., El diseño y desarrollo curricular, Narcea, 1987

VIVANCOS, J., Tratamiento de la información y competencia digital., Alianza Editorial, 2007

Recomendaciones

Materias que se recomienda tener cursado previamente

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Educación: Teoría e historia da educación/O05G120V01102

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G120V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria			
Código	O05G120V01202			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Raposo Rivas, Manuela			
Profesorado	Fernández Rodicio, Clara Isabel Raposo Rivas, Manuela			
Correo-e	mraposo@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral Esta materia cumpre un papel fundamental derivado do seu carácter instrumental e formativo:

- Ten un carácter instrumental porque traballa as competencias necesarias para o manexo das tecnoloxías como ferramentas para a busca, o tratamento, a organización e a representación da información. Neste senso, serve de apoio a outras materias do plano de estudos.
- Ten un carácter formativo porque ofrece unha nova visión de cómo ensinar e cómo aprender na escola dentro da sociedade da información e o coñecemento.

Nesta materia terás a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profes@r, d@s alumn@s e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola,...

Por último, como mest@r será necesario que sexas capaz de axudar a@s teus alumn@s a desenvolverse neste novo entorno tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o ocio, senón tamén para a súa formación como cidadáns libres e responsables.

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural

A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
- Analizar o contexto da actual sociedade da información e reflexionar sobre o novo contorno social e educativo que xeran as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TICs), dando lugar á necesidade de adquirir novas competencias persoais e profesionais.	saber	A9 A11 A12 B2 B6 B9 B13 B15 B19 B21
- Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	saber saber facer	A7 B1 B6
- Identificar as características e funcións que presentan os recursos e os novos medios tecnolóxicos na educación primaria.	saber	B1 B2 B6 B13
- Construír unha base de coñecementos, actitudes e habilidades técnicas útiles para o futuro mestre no desenvolvemento da súa actividade profesional que lle permitan unha axeitada utilización dos recursos tecnolóxicos ao seu alcance, analizando e reflexionando sobre as implicacións que a devandita utilización ten no deseño e desenvolvemento curricular.	saber saber facer	A7 A9 A11 B2 B5 B6 B9 B15 B21
Familiarizarse coa lexislación dos marcos reguladores da tecnoloxía dixital.	saber	B1 B2 B6 B15
- Ser quen de buscar, seleccionar e avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características dos alumnos e dos contidos de aprendizaxe, así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos.	saber saber facer	A7 A11 B2 B5 B6 B15

Adquirir bases teóricas e prácticas para o emprego de habilidades e destrezas que possibiliten o manexo dos novos medios tecnolóxicos e dixitais de formación e profesional.	saber saber facer	A11 B2 B5 B6 B7 B15 B16 B17 B20 B21
- Adquirir as habilidades necesarias para o manexo técnico, a produción de materiais e a utilización didáctica dos diversos medios e recursos tecnolóxicos: cámara fotográfica, cámara de vídeo, videoproxector, ordenador, impresora, escáner e Internet, etc.	saber facer	A7 B5 B6 B15
Aplicar os medios de comunicación da rede ao proceso de ensino-aprendizaxe.	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A6 A10 A11 A12 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14 B15 B16 B17 B20 B21
- Adquirir as habilidades necesarias para unha axeitada xestión da información con fins educativos: busca, selección, tratamento, organización e representación da información.	saber facer	A7 A11 B5 B6 B15
Traballar coas NTIC desde as súas dimensións comunicativa, didáctica, de organización e xestión, así como desde a súa dimensión lúdica.	saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A4 A5 A6 A10 A11 A12 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B20 B21 B22

- Reflexionar criticamente sobre os determinantes sociais, psicolóxicos e ideolóxicos dos procesos de comunicación e formación mediados por tecnoloxía.	saber	A7 A11 B5 B6 B15
Abordar a produción de materiais tecnolóxicos e/ou adaptalos desde alternativas creativas e innovadoras.	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A10 A11 B1 B2 B5 B7 B9 B13 B14 B17 B19 B20 B21
- Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación como futuros docentes, e tomar conciencia de que o ensino é un labor de equipo.	Saber estar / ser	A7 A11 B5 B6 B9 B15
Analizar e avaliar materiais dixitais identificando os seus puntos fortes e feble para integralos no proceso de ensino-aprendizaxe.	saber facer Saber estar / ser	A10 A11 A12 B1 B2 B3 B5 B8 B13 B14 B15 B21
- Traballar autonomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular.	Saber estar / ser	A7 B5 B6 B15
Utilizar de forma colaborativa as NTIC no contexto socioeducativo da profesión.	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A7 A11 B2 B3 B5 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B21
- Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e da comunicación.	saber facer	A7 B5 B6 B15
Controlarse emocionalmente ante as situacións adversas que de forma inesperada pódense presentar na realización do traballo cos medios tecnolóxicos e dixitais.	saber facer Saber estar / ser	A11 B2 B6 B7 B16

- Abordar a análise de campo mediante metodoloxía observacional empregando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.	saber facer	A4 A7 B1 B5 B6
Comprender e aceptar as limitacións que se presenten fronte ao uso das NTIC desde unha actitude de respecto e superación permanente	Saber estar / ser	B1 B2 B13 B14 B16 B21
- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas.	saber saber facer	A7 A12 B1 B6 B9 B15

Contidos

Tema	
PARTE TEÓRICA	10 temas
Tema 1: As TIC na sociedade da información	1.1. Alfabetización tecnolóxica e competencia dixital 1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual e dixital 1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da información
Tema 2: A integración das TIC en contextos educativos	2.1. Factores que inflúen na súa integración 2.2. Perspectivas curriculares e modelos de integración das TIC 2.3. Proxectos internacionais nacionais de implantación das TIC nos centros. O Proxecto Abalar en Galicia.
Tema 3: Recursos multimedia para a educación	3.1. Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos 3.2. Funcións e orientacións para o uso didáctico do multimedia educativo 3.3. Selección e avaliación de multimedias educativos. 3.4. Diseño e elaboración de materiais didácticos multimedia.
Tema 4: Recursos web para a educación	4.1. Ferramentas de comunicación en educación 4.2. Aplicacións educativas da Web 2.0 4.3. Metodoloxías de traballo con Internet na aula: webquest, cazas do tesouro...
Tema 5: Novas posibilidades educativas e desafíos na rede	5.1. Seguridade da infancia en Internet 5.2. Entornos virtuais de ensinanza-aprendizaxe e traballo colaborativo con TIC 5.3. Realidade aumentada
Tema 6: A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas	6.1. Lectura de imaxes. A imaxe dixital. 6.2. A televisión e a publicidade na aula. 6.3. Outros medios de comunicación de masas na aula.
Tema 7: Utilización educativa do vídeo e do cine	7.1. Funcións do vídeo na ensinanza 7.2. Metodoloxía, uso e explotación didáctica dos vídeos 7.3. Integración do cine en educación e na aula 7.4. O cine forum como estratexia de intervención na aula
Tema 8: Inclusión educativa con apoio das TIC	8.1. As tecnoloxías de apoio a diversidade: tipoloxías e funcións. 8.2. Ventaxas e criterios para a integración das TIC na inclusión do alumnado.
Tema 9: Novos recursos para os procesos de ensino- aprendizaxe	9.1. Do libro de texto ó libro dixital 9.2. A pizarra dixital na aula. 9.3. Dispositivos móbiles.
Tema 10: A avaliación e a titoría a través das TIC	10.1. O portafolio e a rúbrica para a avaliación e seguemento de aprendizaxes 10.2. A acción titorial mediada por TIC

PARTE PRÁCTICA:

Propóñense as seguintes temáticas para os proxectos de traballo. Farase unha sesión de difusión de todos os proxectos na Facultade.

As prácticas, que se concretarán na primeira semana de clase en función dos coñecementos

previos dos alumnos e a disponibilidad de recursos, serán proxectos de traballo individuais ou en pequeno grupo e xirarán en col dos seguintes eixos:

1. Ferramentas para o traballo colaborativo en rede.
2. Análise, selección e avaliación de materiais e recursos educativos en formato dixital
3. Planificación e deseño de materiais e recursos educativos en formato dixital
4. Ferramentas para a titoría, xestión e organización do centro e aula.
5. Periódico escolar dixital
6. TV e radio dixital escolar
7. Dispositivos móbiles na aula (tablets, smartphone, iPod...) e BYOD
8. Protección de datos e seguridade da infancia en Internet
9. Pizarra dixital interactiva (PDI).
10. Libros electrónicos
11. Outro previamente negociado coa profesora

O produto final será un E-PORTFOLIO en formato blog que se elaborará ao longo do cuadrimestre e que deberá conter, entre outros, a colección ou recompilación en formato dixital de cada unha das tarefas e reflexións que cada alumno irá ensamblado, mantendo e coidando.

O resultado final da parte práctica será defendido oralmente ao final do cuadrimestre. Dita sesión incluírá a defensa dunha parte do proxecto en inglés ou portugués e unha sesión póster.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	2	14	16
Traballos de aula	2	4	6
Titoría en grupo	2	10	12
Prácticas autónomas a través de TIC	28	42	70
Sesión maxistral	19	19	38
Probas de tipo test	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia. Pódese levar a cabo individualmente ou en grupo.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Van encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de forma autónoma.
Sesión maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou práctica a desenvolver individual ou en grupo.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de titoría sinalado.
Traballos de aula	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de titoría sinalado.
Presentacións/exposicións	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de titoría sinalado.
Prácticas autónomas a través de TIC	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de titoría sinalado.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Realización de actividades vinculadas as sesións teóricas.	10
Presentacións/exposicións	Presentación do proxecto de prácticas realizado a través dunha exposición oral apoiada nun material multimedia e un póster científico	50
Probas de tipo test	Proba tipo test de elección múltiple sobre os contidos teóricos da materia	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

- Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima na teoría (2'5 puntos sobre 5) e nas prácticas (2'5 puntos sobre 5).

- As competencias non adquiridas na convocatoria de xuño serán avaliadas na de xullo e, de no superarse, non se gardarán as notas para o curso seguinte.

- Para ser calificados/as a través da avaliación continua requírese a asistencia ó menos, ó 80% das sesións de prácticas e teóricas respetivamente. Outras situacións excepciónais que merezan un trato específico analizaranse no seu momento.

Pódense atopar as datas dos exames na páxina do centro na sección de Educación Primaria no apartado Exames

Bibliografía. Fontes de información

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J. , Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento, 2011, Madrid: Pirámide.

Raposo Rivas, M., Novas tecnoloxías aplicadas a educación: aspectos técnicos e didácticos, 2002, Vigo: Servicio de Publicacións da Universidade

Raposo Rivas, M.; Martínez Figueira, M.E. (coords.), As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible, 2012, Noia: Toxosoutos

Martínez Figueira, M.E. (coords.), TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, 2013, Vigo: Servicio de publicacións da Universidade

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Libros:

Cabero Almenara, J. (Coord); Alonso García, C. M. y otros (2007) Tecnología educativa. Madrid: McGraw-Hill, Interamericana de España.Â

Cabero Almenara, J.(2007) Nuevas Tecnologías aplicadas a la educación. MacGraw Hill

Cabero Almenara, Julio y Romero Tena, Rosalía (coords.) (2007) Diseño y producción de TIC para la formación. Barcelona: UOC Editorial.

Cabero, J; Córdoba, M. y Fernández Batanero, J. M. (Coords.) (2007) Las TIC para la igualdad. Nuevas tecnologías y atención a la diversidad. Sevilla: Eduforma.

Martínez, M.E.; Raposo, M.; Añel, M.E. (2012). Acciones para la inclusión del alumnado derivadas de la normativa en la Comunidad Autónoma Gallega (España). Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación, 10 (4), 135-148. Disponible en: :<http://www.rinace.net/reice/numeros/arts/vol10num4/art9.pdf> (fecha de consulta: 11/05/2013)

Raposo Rivas e Doval Ruiz, Mª I. (2005) Practicando con TICS en contextos formativos. Ourense. Aceroplus.

Raposo, M., Martínez, M.E. y Doval, M. I. (2012). La guía de aprendizaje como instrumento para la orientación del trabajo autónomo en materias TIC. En X.M. Cid, X. Rodríguez, D. Gonçalves (coord.), Fenda Digital: TIC, Escola e Desenvolvemento Local (346-357): Porto: Escola Superior de Educação de Paula Frassinetti (ESFP)

Salinas, J.I. Aguaded e J. Cabero (coords.) (2004) Tecnologías para la educación: diseño, producción y evaluación de medios para la formación docente. Madrid: Alianza

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMENDASE:

- 1) Asistencia continua as sesións de teoría e prácticas.
 - 2) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxias no campo educativo.
 - 3) Que o alumnado non asistente o comunique durante o primeiro mes de clase para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que se van seguir.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia do presente**

Materia	Historia: Historia do presente			
Código	O05G120V01203			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Valín Fernández, Alberto Juan			
Profesorado	Díaz Alonso, Xoel Valín Fernández, Alberto Juan			
Correo-e	avalin@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/historia_contemporanea			
Descrición xeral	A materia de Historia do Presente pretende introducir ao alumnado no estudo dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Humanidade a partires da segunda metade do século XX e, ao tempo, que se familiarice coas destrezas propias da aprendizaxe histórica, entre as que compre destacar a localización dos acontecementos no espazo e no tempo, o manexo de fontes de información, a interpretación crítica dos datos, a conciencia de que as explicacións causais son produto da interacción dun conxunto de factores diversos, capacidade de análise e síntese ou a emisión de xuízos fundamentados sobre asuntos controvertidos.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B16	Adaptación a novas situacións
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Comprender os principios básicos da Historia e as Ciencias Sociais para ser quen de deseñar, planificar e avaliar correctamente os procesos de ensino e aprendizaxe.	saber saber facer	A2 A9 B1 B6 B19
Manexar diferentes instrumentos de recompilación de información e pescudar en fontes diversas propias da Historia do Presente para ser quen de planificar, realizar e presentar pequenas investigacións individuais e en equipo que contribúan á elaboración dun discurso crítico e razoado sobre a nosa realidade actual.	saber facer	A4 A10 B2 B6
Promover o estudo da Historia e as Ciencias Sociais desde unha orientación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas.	saber Saber estar / ser	A8 A11 B13 B14
Desenrolar e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticas apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	saber saber facer	A10 A11 A12 B7 B8 B9 B16

Contidos	
Tema	
Conceptos Básicos.	Historia e Tempo. O cambio histórico e a súa dimensión cultural.
As bases do tempo presente.	As relacións internacionais (1945-1989). Evolución económica (1945-1989).
Movimentos sociais e políticos na contemporaneidade.	Os movementos de contestación social. Sistemas e ideas políticas. Xénero e desigualdade social.
O mundo do presente: de 1989 á "Gran Recesión".	A posguerra fría e a "Nova Orde Mundial". O mundo despois do 11-S. Das crises dos noventa á "Gran Recesión".
Globalización e novos modelos culturais.	A globalización económica. A "sociedade rede": cultura e novas tecnoloxías da información. Crecemento e desenvolvemento sostible.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	7	21	28
Traballos tutelados	0	21	21
Presentacións/exposicións	6	2	8
Traballos de aula	11	22	33
Titoría en grupo	3	3	6
Sesión maxistral	24	12	36
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	12	14
Informes/memorias de prácticas	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminarios	Traballo de aula individual ou en grupos informais a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistrais, por medio de relatorios ou conferencias, etc.
Traballos tutelados	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento á bibliografía especializada, aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da Historia do Presente. Deberán estar asignados inexcusablemente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Presentacións/exposicións	Exposición sintética na aula dos traballos realizados en grupo.

Traballos de aula	Actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistras que inclúan a resolución de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos.
Titoría en grupo	Sesións orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, a preparación das actividades e probas de avaliación e a realización dos traballos en grupo.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que leva a cabo a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida presentar ao alumno.
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que leva a cabo a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida presentar ao alumno.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan aparecer a medida que leva a cabo a elaboración do traballo en grupo. Resolución de calquera outra dúbida ou problema que se lle poida presentar ao alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Valorarase os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva a través de unha proba de avaliación que poderá incluír tanto cuestións de contido teórico como comentarios de textos, mapas e gráficas.	50
Informes/memorias de prácticas	Seminarios: Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Traballos de aula: Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos propostos ao longo do curso.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Valorarase a asistencia e participación activa nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades.

Aqueles alumnos que non se acollan á modalidade presencial, couda que deberán comunicar ao profesor responsable dentro do primeiro mes do cuatrimestre, examinarase de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico ou bibliográfico, que será asignado polo profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame. Este último suporá o 70% da nota final e o traballo o 30%.

Os alumnos da modalidade presencial que non realicen todas as actividades e traballos prácticos ou non acaden nestes ou no examen a cualificación de aprobado, calquera que sexa a convocatoria á que se acollan, deberán repetir na segunda convocatoria aquelas partes da materia que teñan suspensas ou ben acollerse á modalidade non presencial con idénticos requisitos aos esixidos a este alumnado.

As datas oficiais de exames poden consultarse na web da facultade, no espazo Datas exames, dispoñible na seguinte dirección:

Â <http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

, , ,

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Â

ARACIL, R., OLIVER, J. e SEGURA, A., El mundo actual. De la segunda guerra mundial a nuestros días, Universitat de Barcelona, 1998.

ARÓSTEGUI, J., BUCHRUCKER, C. e SABORIDO, J., dirs, El mundo contemporáneo. Historia y Problemas, Crítica, 2001.

DÍEZ ESPINOSA et al., Historia del Mundo Actual (desde 1945 hasta nuestros días), Servicio de Publicaciones de la Universidad de Valladolid, 2006.

MARTINEZ CARRERAS, et als., Historia del mundo actual, Marcial Pons, 1996.

MAMMARELLA, G., Historia de Europa contemporánea desde 1945 hasta hoy, Ariel, 2008.

Â

Â

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

Â

La Historia vivida : sobre la historia del presente / Julio Aróstegui, Â Â

Un Mundo sin rumbo : crisis de fin de siglo / Ignacio Ramonet ; [versión castellana de Antonio AlbiñÂ

El Oficio de historiador / por Enrique MoradiellosÂ

¿Qué es la globalización? : falacias del globalismo, respuestas a la globalizaciónÂ

La Sociedad del riesgo : hacia una nueva modernidad / Ulrich Beck ; [traducción, Jorge Naverro,

La Sociedad multietnica : pluralismo, multiculturalismo y extranjeros / Giovanni Sartori ;

La Sociedad red : una vision global / Manuel Castells (ed.) ; traducción de Francisco Muñoz de BustiÂ

Tiempo y tiempo histórico : un saber que se aprende, un saber que se enseña / Mª Esther Guibert Nava

El Choque de civilizaciones y la reconfiguración del orden mundial / Samuel P. Huntington

La Interpretación de las culturas / por Clifford Geertz ; [traducción, Alberto L. Bixio]

Los Límites del crecimiento : 30 años después / Donella Meadows, Jorgen Randers, Dennis MeadowsÂ Â

La Paradoja del poder norteamericano / Joseph S. Nye ; traducción de Gabriela BusteloÂ

La Sociedad del riesgo : hacia una nueva modernidad / Ulrich Beck ; [traducción, Jorge Naverro

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento**

Materia	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento			
Código	O05G120V01204			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Tratarase de coñecer e identificar as principais dificultades de aprendizaxe e dos trastornos do desenvolvemento, a súa avaliación e principios básicos da intervención.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B8	Toma de decisións
B15	Aprendizaxe autónoma

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Identificar e planificar na resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos tipos de aprendizaxe.	saber saber facer	A2 B2
Identificar dificultades de aprendizaxe e disfuncións de personalidade.	saber saber facer	A1 B8
Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.	saber saber facer	A2 A4 B2 B15
Analizar de forma crítica os coñecementos provenientes da psicología da educación e do desenvolvemento para construír unha visión propia, integradora e articulada que permita a mellora, a aprendizaxe e o desenvolvemento dos nenos e nenas con necesidades específicas de apoio educativo.	saber saber facer	A1 B8

Informalas e colaborar no seu tratamento.

saber
saber facer
A4
A10
B1
B2
B3

Contidos

Tema	
As necesidades específicas de apoio educativo.	Concepto e tipos de dificultades de aprendizaxe escolar en Primaria.
Identificación, prevención e intervención psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe escolar, durante a Educación Primaria.	Identificación das dificultades de aprendizaxe. Avaliación baseada en procesos. Avaliación de dominio específico de aprendizaxe. Intervención psicoeducativa en dificultades específicas de aprendizaxe escolar.
Identificación, prevención e intervención psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe escolar asociadas a factores sociais en Educación Primaria.	Identificación das dificultades globais de aprendizaxe. Avaliación baseada en procesos e dominios específicos. Intervención psicoeducativa en necesidades específicas de apoio educativo asociadas ao xénero, etnia, diversidade cultural e inmigración.
Identificación, prevención e intervención psicoeducativa en trastornos do desenvolvemento na Educación Primaria.	Intervención psicoeducativa en necesidades específicas de apoio educativo asociadas a trastornos do desenvolvemento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	17	47
Seminarios	15	40	55
Traballos tutelados	8	40	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación da profesora dos aspectos xerais de cada un dos temas da materia.
Seminarios	Análise e afondamento teórico-práctico dos contidos fundamentais da materia, en pequenos grupos de traballo.
Traballos tutelados	Creación e seguimento individualizado dun caso práctico de dificultades de aprendizaxe ou trastorno do desenvolvemento.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Trátase de resolver de forma individualizada as diferentes dúbidas e cuestións que os alumnos teñan con respecto aos contidos da materia, a execución práctica dos traballos, a elaboración de traballos ou a redacción final dos mesmos.
Traballos tutelados	Trátase de resolver de forma individualizada as diferentes dúbidas e cuestións que os alumnos teñan con respecto aos contidos da materia, a execución práctica dos traballos, a elaboración de traballos ou a redacción final dos mesmos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valoración das contribucións persoais e grupais en forma de colaboración e participación nas 20 sesións teóricas con ampliación autónoma de contidos por parte do alumnado, exposición de ideas fundamentadas, capacidade crítica, de análise e relación de coñecementos.	
Seminarios	Avaliación da capacidade e motivacións para comunicar ós compañeiros/as, os argumentos das análises e afondamentos dos contidos da materia.	30
Traballos tutelados	Avaliación da comprensión e aplicación dos coñecementos teóricos adquiridos a través da secuencia de entregas realizadas na resolución do caso práctico. Valoración do seguimento periódico do caso práctico e dos axustes introducidos de acordo coas aprendizaxes interiorizadas.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para os estudantes que sigan a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios e contará a asistencia a clase do alumno, que tamén será obrigatoria, tanto nos seminarios como nos grupos pequenos. Os traballos entregaranse nas sesións de

grupo pequeno. Seguir a modalidade de avaliación continua, non garantiza o aprobado na materia.

Os estudantes que non sigan a avaliación continua deben realizar o día 19 de maio de 2015 ás 9:30 horas, un exame no que se avaliarán as competencias básicas da materia. O exame consistirá na resolución dun caso práctico de dificultades de aprendizaxe ou trastornos do desenvolvemento, completando os apartados de prácticas establecidos para o traballo titulado.

Aqueles estudantes que non superen a materia pola modalidade de avaliación continua ou suspendan na convocatoria anterior (maio), poderán avaliarse novamente na convocatoria de xullo, establecida o día 26 de xuño de 2015 ás 9:30 horas, de acordo ós mesmos criterios establecidos na convocatoria anterior (resolución de caso práctico).

Bibliografía. Fontes de información

Referencias bibliográficas básicas

Deaño, M (2000). *Como prevenir las dificultades del cálculo*. Málaga: Aljibe.

García, J. N. (2007). *Dificultades del desarrollo: evaluación e intervención*. Madrid: Pirámide.

González, M. J. (Coord.). (2012). *Prevención de las dificultades de aprendizaje*. Madrid: Pirámide.

Individuals with Disabilities Education Improvement Act of 2004, Public Law 108-446, 108th Cong. 2nd sess. (December 3, 2004).

Morrison, J. (2008). *DSM-IV: guía para el diagnóstico clínico*. México: Manual Moderno.

Ortiz, M. R. (2004). *Manual de dificultades de aprendizaje*. Madrid: Pirámide.

Santiuste, V. (2006). *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Madrid: CCS.

Referencias bibliográficas recomendadas

Cruz, J. y Yoldi, M. (2009). *Alumnos distraídos, inquietos e impulsivos (TDAH). Estrategias para atender su tratamiento educativo en educación primaria*. Madrid: CEPE.

De la Iglesia, M. y Olivar, J. S. (2011). *Autismo y síndrome de Asperger. Trastornos del espectro autista de alto funcionamiento. Guía para educadores y familiares*. Madrid: CEPE.

Fiuza, M. J. y Fernández, M. P. (2013). *Dificultades de aprendizaje y trastornos del desarrollo. Manual didáctico*. Madrid: Pirámide.

Mendoza, M. T. (2005). *¿Qué es el trastorno por déficit de atención? Guía para padres y maestros*. México: Trillas.

Teruel, J. y Latorre, A. (2014). *Dificultades de aprendizaje. Intervención en dislexia y discalculia*. Madrid: Pirámide.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/O05G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/O05G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar			
Código	O05G120V01205			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Esta materia proporciona ao futuro docente un coñecemento detallado sobre o proceso de aprendizaxe dos seus alumnos/as e a forma de melloralo mediante procedementos de instrución adecuados. Na actualidade espérase que o/a mestre/a desempeñe un papel de guía, titor/a, mediador/a dos procesos de aprendizaxe; que sexa un investigador activo na aula e moi crítico e reflexivo co seu labor. Esta materia é unha ferramenta esencial que lle capacitará para o desempeño destas funcións.			

Competencias de titulación

Código			
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá		
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa		
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B6	Capacidade de xestión da información		
B7	Resolución de problemas		
B8	Toma de decisións		
B9	Traballo en equipo		
B11	Habilidades nas relacións interpersoais		
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade		
B15	Aprendizaxe autónoma		
B16	Adaptación a novas situacións		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar.	saber	A4 B1 B2
Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias.	saber	A2 B1 B2

Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	saber saber facer Saber estar / ser	A4 B1 B2 B8 B12
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de primaria.	saber	A2 B1
Promover o traballo cooperativo e o traballo autónomo que permita deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe con outros docentes e profesionais.	saber facer	A2 A7 A10 B6 B7 B8 B9 B11
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación en psicoloxía da educación na idade escolar.	saber saber facer	A2 A10 B2 B8 B15 B16

Contidos

Tema	
Paradigmas e concepcións teóricas sobre a aprendizaxe e a aprendizaxe escolar.	Contribucións do condutismo á explicación dos procesos de aprendizaxe. Aprendizaxe por observación: a teoría social cognitiva. Achegas do procesamento da información. A teoría sociocultural de Vygotsky. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento. A teoría da aprendizaxe significativa de Ausubel. A concepción construtivista da aprendizaxe escolar.
Contextos e factores condicionantes da aprendizaxe na idade escolar.	Ámbitos educativos nas sociedades desenvolvidas. O contexto familiar. Funcións psicolóxicas e educadoras da familia. A interacción familia-escola. Programas de formación de pais. O contexto escolar. Características das prácticas educativas escolares. Factores persoais, contextuais e relacionais que favorecen a aprendizaxe na escola. O profesor/a: elemento clave da aprendizaxe dos alumnos/as. O alumno/a: axente, protagonista e responsable da aprendizaxe. Os contidos. Outros ámbitos educativos. Os mass media como instrumentos educativos.
Procesos e estratexias de aprendizaxe no ámbito escolar.	Natureza, estrutura e formulacións teóricas sobre a intelixencia. Procesos e estratexias cognitivas e metacognitivas. Implicacións na aprendizaxe escolar. Avaliación e mellora das habilidades cognitivas.
Procesos afectivos e motivación académica na idade escolar.	Autoconcepto: formación e relación co rendemento académico. Emocións e aprendizaxe escolar. A motivación do estudante e a aprendizaxe escolar. Estratexias motivacionais.
Interacción alumno-alumno e profesor-alumno na educación primaria.	Estilos de ensino e efectividade docente. Relacións profesor-alumno: representacións, expectativas e interacción. A mediación instrucional. Interacción entre alumnos e aprendizaxe escolar.
TICs e aprendizaxe escolar.	O uso das TICs e a aprendizaxe escolar. O uso das TICs e a instrución.
Métodos e procedementos de investigación en Psicoloxía da Educación.	Importancia da investigación nesta disciplina. Métodos de investigación. Técnicas de investigación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	14	28	42
Titoría en grupo	7	0	7
Seminarios	15	28	43

Traballos de aula	14	0	14
Probas de tipo test	2	0	2
Informes/memorias de prácticas	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a levar a cabo polo estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que os grupos manteñen co docente para asesoramento/seguimento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Seminarios	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto na aula como fóra dela, baixo a dirección do docente.
Traballos de aula	Proposta e resolución de actividades e traballos individuais e/ou grupo na aula baixa a supervisión do docente

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia
Seminarios	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia
Traballos de aula	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e as prácticas da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Avaliación das actividades realizadas polo estudante na aula tales como exposicións, análises de casos, debates sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto, etc. Pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	25
Probas de tipo test	Probas que inclúen preguntas con diferentes opcións de resposta sobre contidos da materia.	25
Informes/memorias de prácticas	Informes e defensa das prácticas realizadas no que se desenvolvan, relacionen, organicen os coñecementos e preséntense conclusións propias dos estudantes sobre as mesmas.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan en cada proba ou actividades obxecto de avaliación como mínimo un 50% da cualificación nese apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Para os estudantes que sigan a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios e contará a asistencia a clase do alumno, que tamén será obrigatoria, tanto no seminarios como nos grupos pequenos (esíxese a asistencia regular de polo menos o 80% das sesións). Os traballos entregaranse nas sesións de grupo pequeno segundo o calendario que se estableza.

No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo tutorizado polos docentes realizará unha proba na que se avaliarán as competencias básicas da materia que incluírá contidos teóricos e prácticos.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES

http://webs.uvigo.es/educacion-*ou/web/*index.*php

Bibliografía. Fontes de información

Básica

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps.) (2001). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación* Escolar(2ª ed.). Madrid: Alianza Editorial.

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A. (2002). *Manual de Psicología de la Educación*. Madrid: Pirámide.

Mayer, R.E. (2004). *Psicología de la Educación: Vol. II. Enseñar para un aprendizaje significativo*. Madrid: Pearson Prentice Hall.

Navarro, J.I. y Martín, C. (Coord.) (2010). *Psicología de la educación para docentes*. Madrid: Pirámide.

Complementaria

Alonso, J. (1997). *Motivar para el aprendizaje*. Barcelona: Edebé.

Arranz, E. (coord.) (2004). *Familia y desarrollo psicológico*. Madrid: PEARSON PRENTICE HALL.

Beltrán, J. y Bueno, J.A. (1995). *Psicología de la Educación*. Barcelona: Boixareu Universitaria.

Beltrán, J., Moraleda, M., Alcañiz, E., G. Calleja, F. y Santiuste, V. (1995). *Psicología de la educación*. Madrid: EUEMA.

Bueno, J.A. y Castanedo, C. (Coord.) (2001). *Psicología de la educación aplicada (2ª ed.)*. Madrid: CCS.

Coll, C. (Coord.) (1998). *Psicología de la Educación*. Barcelona: Ediuoc.

Coll, C. y Monedero, C. (Eds.) (2008). *Psicología de la educación virtual*. Madrid: Ediciones Morata, S.L.

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps.) (1994). *Desarrollo psicológico y educación: Vol. II. Psicología de la Educación (Octava reimpresión)*. Madrid: Alianza.

Cubero, R., Cubero, M., Ignacio, M.J., Jiménez, I., Luque, A., Marco, M.J., Mata, M., Moreno, F.J. y Saldaña, D. (2000). *Psicología de la Educación para profesores de Educación Secundaria*. Sevilla: Editorial Mad.

González, E. y Bueno, J.A. (Coord.) (2004) *Psicología de la Educación y del Desarrollo en la Edad Escolar*. Madrid: Editorial CCS.

González-Herrero, M.E., López, O. y Prieto, M.D. (2003). *Psicología de la educación*. Murcia: Universidad de Murcia. ICE

González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., Álvarez, L. y Soler, E. (coord.) (2002). *Estrategias de aprendizaje*. Madrid: Pirámide

Martín, C. (Coord.) (1999). *Psicología del desarrollo y de la educación en edad escolar*. Valladolid: ÁMBITO.

Pozo, J.I. (1996). *Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje*. Madrid: Alianza

Sampascual, G. (2001). *Psicología de la Educación*. Madrid: UNED.

Sprinthall, N.A., Sprinthall, R.C. y Oja, S.H. (1996). *Psicología de la Educación (6ª ed.)*. Madrid: McGraw-Hill.

Santrock, J. W. (2002). *Psicología de la Educación*. México: Mc Graw-Hill.

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (Coord.) (2004). *Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares*. Madrid: Pirámide.

Woolfolk, A.E. (1996). *Psicología Educativa (6ª ed.)*. México: PRENTICE-HALL

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Psicología: Prevención e tratamiento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria**

Materia	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria			
Código	O05G120V01301			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez Vidal, Aurora			
Profesorado	Martínez Vidal, Aurora			
Correo-e	aurora@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Nesta materia abórdase o desenvolvemento e a aprendizaxe da motricidad entre os 6 e 12 anos. A motricidad desempeña un papel importante no desenvolvemento e aprendizaxe xeral do neno/a e ten repercusións na calidade de vida das persoas adultas, polo que é fundamental coñecer o proceso de desenvolvemento e aprendizaxe motora nesta etapa educativa.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B2	Capacidade de organización e planificación
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B17	Creatividade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima no proceso de aprendizaxe do desenvolvemento motor	saber saber facer	A1 B2
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor de 6 a 12 anos	saber	A1
Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor	saber facer	A2
Coñecer e aplicar instrumentos de avaliación do desenvolvemento motor	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A4
Concienciar da diversidade na aula e da necesidade de atención personalizada en función da capacidade	Saber estar / ser	A4
Traballar en equipo	saber facer	B9 B17
Mellorar a capacidade organizativa e de planificación no grupo e a capacidade creativa para afrontar diversas solucións ante o mesmo problema e adaptarse a situación en cada momento.	saber saber facer Saber estar / ser	B7 B11 B17

Contidos

Tema

Desenvolvemento e aprendizaxe motor	Conceptos xerais e modelos explicativos
Desenvolvemento cualitativo da motricidade	Cualidades perceptivo-motrices e coordinativas. Habilidades motrices básicas. Avaliación perceptivo-motora e identificación de trastornos do desenvolvemento.
Desenvolvemento cuantitativo da motricidade	Crecedemento físico e desenvolvemento da condición física de 6 a 12 anos. Cualidades físicas. Avaliación das cualidades físicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Sesión maxistral	14	28	42
Traballos de aula	5	12.5	17.5
Prácticas de laboratorio	21	42	63
Presentacións/exposicións	6	12	18
Probas de tipo test	2	2	4
Cartafol/dossier	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Trátase de actividades co obxectivo de motivar para a materia e comprender o interese desta na súa formación: lectura de artigos e debate.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos básicos da materia utilizando recursos tecnolóxicos presentes na aula.
Traballos de aula	O alumnado realizará diferentes exercicios relacionados cos contidos (mapas conceptuais, deseño de follas de observación, estudo de casos...)
Prácticas de laboratorio	Aplicación dos contidos teóricos a situacións prácticas, co fin de adquirir habilidades e procedementos relacionados con situacións de aprendizaxe propios da materia.
Presentacións/exposicións	Exposición ante os compañeiros da resolución de problemas expostos no laboratorio (deseño de actividades, aplicación de instrumentos...).

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Traballos de aula	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliarase a elaboración e exposición de propostas de estimulación e aprendizaxe realizadas en pequeno grupo (4 alumnos). Avaliarase a observación sistemática e análise doutras propostas de pequenos grupos.	20
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	40

Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.

- Os criterios de avaliación son:
- Identificación correcta das competencias adquiridas en cada bloque.
- Elaboración de mapas conceptuais dos contidos teóricos de cada bloque.
- Evidencias empíricas das práctica realizadas e dos problemas resoltos no laboratorio.

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia é imprescindible alcanzar o 50% en cada apartado da avaliación.

Para os alumnos non asistentes ou que non alcanzan o 80% da asistencia, o valor do exame será o 60 % e o portafolios o 40%. Ademais das probas citadas, realizarán un exame práctico oral, relacionado coas competencias adquiridas a través da elaboración do portafolios.

As competencias non superadas, total ou parcialmente, na convocatoria de xuño poden superarse na convocatoria de xullo. As competencias superadas mantéñense.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade <http://webs.uvigo.es/educacion-ou/> no espazo "datos exames".

É importante a participación nas primeiras sesións da materia para comprender o proceso do seu desenvolvemento. Toda a información necesaria para superar a materia atópase na plataforma TEMA a disposición dos alumnos/as.

Bibliografía. Fontes de información

Conde Caveda, J.L. y Viciano Garófano, V., Fundamentos para el desarrollo de la motricidad en edades tempranas, editorial Aljibe, 1997

Fernández García et al., Evaluación de las habilidades motrices básicas, Editorial Inde, 2007

Granda y Alemany, Manual de aprendizaje y desarrollo motor: una perspectiva educativa, Paidós Educación Física, 2002

Mazón, V.; Sanchez, MJ; santamarta, JE; Uriel, JR, Programación de educación física basada en competencias. Primaria, Editorial Inde, 2010

Ruíz Pérez, L.M., Desarrollo, comportamiento motor y deporte, Editorial Síntesis, 2007

Ureña N. et al., Las habilidades motrices en primaria: Programa de intervención, Editorial Inde, 2006

...

Recomendacións

Outros comentarios

Os contidos desenvolvidos nesta materia constitúen o fundamento da materia de educación Física en Educación Primaria, que se desenvolverá no próximo curso. Ambas materias contribúen a adquirir un perfil para a intervención a través da motricidade e tamén para a interrelación con outras áreas, como a Expresión Musical ou a Expresión Plástica.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ciencias experimentais**

Materia	Ciencias experimentais			
Código	O05G120V01302			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Química analítica e alimentaria			
Coordinador/a	de la Montaña Miguélez, Julia María Dolores			
Profesorado	de la Montaña Miguélez, Julia María Dolores Míguez Bernárdez, Monserrat			
Correo-e	jmontana@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Nesta materia, estudaranse os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais, de maneira que o alumno adquira a formación necesaria neste ámbito, para o exercicio da súa actividade profesional.			
	O seu contido desenvolverase considerando os máis cotiáns feitos e fenómenos da nosa contorna, orientando ao alumno, á formulación e resolución de problemas asociados coas ciencias á vida cotiá.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais e adquirir os contidos actitudinais e procedimentales (observar, experimentar, describir, saber facer anticipar, argumentar, etc), propios destas ciencias.	saber	B1 B7 B8 B15
2. Coñecer o currículo escolar destas ciencias.	saber	A1
3. Expor e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá.	saber facer Saber estar / ser	A7 A9 B3 B6 B8 B9 B22

4. Valorar as ciencias como un feito cultural, recoñecendo a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostible.

saber
Saber estar / ser
A8
A9
B12
B14
B22

Contidos

Tema	
1. As Ciencias Experimentais. Ciencia -Tecnoloxía -Sociedade	1.1. As Ciencias experimentais. 1.2. Evolución e estado actual. 1.3. Interacción Ciencia - Tecnoloxía -Sociedade
2. Metodoloxía científica	2.1. O método científico. 2.2. Magnitudes e medidas. Expresión de datos numéricos. 2.3. Linguaxe científica
3. A materia e a súa diversidade na Natureza	3.1. Clases e propiedades da materia 3.2. Estados de agregación. 3.3. Sistemas diversos
4. Materia e enerxía	4.1. Forzas e magnitudes relacionadas coa forza. 4.2. Clases e formas de transferencia de enerxía. Fontes de enerxía. 4.3. Diversas interaccións da materia coa enerxía: cambios físicos e cambios químicos
5. Máquinas e tecnoloxías	5.1. Fundamento de distintas máquinas. 5.2. Os novos materiais e a tecnoloxía

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	42	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Presentacións/exposicións	2	1	3
Traballos tutelados	3	40	43
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta curta	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Traballos tutelados	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeneralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e prácticas sobre a materia

Prácticas de laboratorio	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e prácticas sobre a materia
Traballos tutelados	Tempo dedicado a resolver dúbidas sobre contidos, traballos e prácticas sobre a materia

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Asistencia e participación ao 80% das actividades de discusión e resolución de problemas e/ou exercicios	15
Prácticas de laboratorio	Asistencia, actitude e traballo no laboratorio. Caderno de laboratorio	20
Traballos tutelados	Calidade do traballo e da súa exposición	15
Probas de resposta curta	Realízase un exame no que o alumno deberá de contestar a unha serie de preguntas curtas relacionadas cos contidos da materia. Para a superación da materia deberá de alcanzar unha puntuación de 5 sobre 10.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia é necesario alcanzar en cada un dos apartados que se valoran unha puntuación mínima do 50% e a presentación dun traballo práctico cunha temática relacionada coa materia.

A asistencia ás prácticas de laboratorio ten que ser de polo menos un 85% das horas programadas.

Os estudantes que non superasen algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación, poderán recuperar na convocatoria de xullo.

Aqueles estudantes que non poidan asistir ás prácticas de laboratorio, terán que falar coa profesora ao comezo de curso, para concretar o traballo práctico obrigatorio que terán que presentar. En tal caso, o criterio de avaliación será: traballo práctico individual ata 30% e exame final ata 70%.

No exame final, fórmulanse cuestións cuxo grao de dificultade é semellante ao das consideradas no traballo de aula e de laboratorio.

As datas oficiais dos exames: Convocatoria ordinaria: 9 xaneiro ás 12 h e convocatoria extraordinaria: 25 de xuño ás 12 H

As datas poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames"

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

Atkins, P.W. y Jones, L. *Principios de Química. Los caminos del descubrimiento*. Madrid: Editorial medica Panamericana, 2006.

Brown, T.L.; Lemay, J.R. y Bursen, B.E. *La Ciencia Central*, Mexico: Pearson Education, 2009

Dickson, T.R. *Química. Enfoque ecológico*. Mexico: Limusa, 2000

Garritz, A. y Chamizo, J.A. *Tu y la Química*. Mexico: Prentice Hall, 2001

Gutierrez Pérez, C. *La física de la vida cotidiana*. Academia de Ciencias de la Región de Murcia, 2007

Mengual J. I. *Física al alcance de todos*. Madrid: Pearson Educación, D.L., 2005

Bibliografía complementaria

Baker, J. *50 Cosas que hay que saber sobre Física*. Barcelona: Ariel, 2009

Domenech, X y Peral, J. *Química Ambiental de sistemas terrestres*. Reverte 2006

Emsley, J. *Moléculas en una exposición. Retratos de materiales interesantes en la vida cotidiana*. Barcelona: Ediciones Peninsula, 2000

Fernandez Panadero J. *¿ Por qué el cielo es azul ? La Ciencia para todos*. Madrid: Paginas de Espuma, 2004

Fisher, Len. *Como mojar una galleta: la ciencia en la vida cotidiana*. Barcelona: Debolsillo, 2004

Moreno, R. y Cano, L. *Experimentos para todas las edades*. Madrid: Rialp, 2008

Ontario ScienceCentre *La Ciencia y tú* . Ediciones Oniro, 2003

Orozco Barrenetxea, M., Gonzalez Delgado y otros. *Contaminación ambiental: Cuestiones y problemas* . Madrid: Paraninfo, 2003

Pinto Cañon G., Martinez Ureaga, Castro A.C.M. *Química al alcance de todos*. Madrid: Pearson Education, 2006

Schwedt, G. *Experimentos con productos de supermercado: merceología química* Zaragoza: Acibia, 2009

Vinagre Arias, F. *Erase una vez.....el aire*. Filarias, 2003

Páginas Web

<http://www.aula21.net/primera/paginaspersonales.htm>

<http://www.areaciencias.com/WEBS%20DE%20CIENCIAS.htm>

<http://quim.iqi.etsii.upm.es/didacticaquimica/inicio.htm>

<http://aportes.educ.ar/quimica/nucleo-de-herramientas/materiales-para-la-ensenanza/>

<http://www.scienceinschool.org/>

<http://www.exploratorium.edu/snacks/index.html>

<http://www.quimicaysociedad.org/materiales.php?id=1>

<http://centros5.pntic.mec.es/ies.victoria.kent/Rincon-C/Enlaces/FQ.htm>

<http://www.disfrutalaciencia.es/fisi.html>

<http://www.cienciaenaccion.org/cea/2011>

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Lingua española/O05G120V01303

Matemáticas e a súa didáctica I/O05G120V01304

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Outros comentarios

Esta materia complementarase coas materias obrigatorias de Didáctica das Ciencias Experimentais I, Didáctica das Ciencias Experimentais II e a materia optativa de Educación Ambiental

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua española**

Materia	Lingua española			
Código	O05G120V01303			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Fernández Bello, Pedro			
Profesorado	Fernández Bello, Pedro			
Correo-e	pfervelho@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			

Descrición xeral A materia de LINGUA ESPAÑOLA ten como finalidade unha aproximación teórico-práctica ao estudo da lingua española desde un punto de vista comunicativo-textual, cultural e transversal. Dito de outro modo, 'comprender e saber comunicar' son saberes prácticos que han de apoiarse no coñecemento reflexivo sobre o funcionamento da linguaxe e as súas normas de uso, e implican, por unha banda, a capacidade de tomar a linguaxe como obxecto de reflexión e análise e, por outra, o coñecemento e aplicación efectiva das regras do funcionamento do sistema da lingua e das estratexias necesarias para interactuar lingüísticamente dunha maneira adecuada.

A Lei Orgánica 8/2013 para a mellora da calidade educativa (LOMCE), no seu apartado sete, establece unha nova redacción para os fins da Educación Primaria na que as destrezas básicas lingüístico-comunicativas encabezan a enumeración: "A finalidade da Educación Primaria é facilitar aos alumnos e alumnas as aprendizaxes da expresión e comprensión oral, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición das nocións básicas da cultura, e o hábito de convivencia así como...". No apartado Doce 3. institúe unha avaliación individualizada a todos os alumnos e alumnas ao finalizar o terceiro curso de Educación Primaria na que se comprobará "o grao de adquisición da competencia en comunicación lingüística e da competencia matemática". Así mesmo, o apartado Trece 1. fixa unha segunda avaliación ao finalizar o sexto curso, "na que se comprobará o grao de competencia en comunicación lingüística, da competencia matemática e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, así como o logro dos obxectivos da etapa".

En consecuencia, o novo contexto normativo adscribe á linguaxe un papel de primacía pola transcendencia das súas dimensións transversais, xa que a lingua é un elemento constitutivo das competencias de reflexión avanzadas e un prerequisite para unha aprendizaxe dos contidos das diferentes disciplinas. Dalgunha maneira, no ANEXO I do RD 126/2014 polo que se establece o currículo básico da Educación Primaria, esta posición queda referendada no deseño do programa, de Lingua Castelá e Literatura, que, no seu primeiro parágrafo, declara que "a estruturación do pensamento do ser humano realízase a través da linguaxe, por iso é polo que esa necesidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe". En resumo, os discentes deberán adquirir sobre todo aquelas destrezas básicas que, como futuros profesionais, perfeccionarán nas clases para conseguir os obxectivos inherentes ao ensino-aprendizaxe desta materia: competencia en comunicación oral, lectura e escritura, é dicir, progreso constante na análise-interpretación e produción de textos orais e escritos.

Esta especial relevancia do papel da linguaxe non prexulga o modelo teórico subxacente da concepción da lingua, xa que o modelo teórico que parece inspirar decisivamente o Real Decreto 126/2014, de educación primaria, non se despega de tópicos propios de modelos cognitivos de inspiración psicoxenética ou computacionalista, de escaso predicamento no actual deseño de currículos de excelencia. Así, non concreta o tempo diario de lectura no artigo 9.2. (coa previsible irrelevancia desta dimensión imprescindible das competencias básicas nos desenvolvementos curriculares autonómicos) e, en última instancia, devalúa perigosamente as competencias culturais ao non garantir a obrigatoriedade da educación artística (decisións insólitas nun modelo cognitivista de última xeración). En fronte, relativamente, sitúanse programas curriculares que non só converten as destrezas básicas da linguaxe no macroeixo transversal, como os currículos franceses ou noruegueses, senón que fan da 'aproximación cultural' o norte da formación de docentes, como sucede no Quebec. Nos programas con primacía dos enfoques socioculturais atoparemos máis facilmente experiencias pedagóxicas características, como a pedagogía do texto ou a lectura dialogada. Guíaranos un modelo de ensino-aprendizaxe da lingua e literatura decisivamente integrador, que, ademais dun enfoque comunicativo-textual coa énfase no desenvolvemento das 'destrezas básicas' e das outras dimensións transversais (xéneros de texto, tipos de discurso, funcións discursivas), quere pór o acento, con todo, nunha visión 'cultural' do currículo e da lingua porque entendemos que o docente, no desempeño das súas funcións ha de actuar como profesional herdeiro, crítico e intérprete de obxectos, de saberes ou de cultura nas súas dimensións identitaria e universal. Ademais, a lingua materna (e/ou a lingua de ensino) non é só unha lingua de comunicación, senón que é un legado que nos actualiza. Aprendémola obviamente para comunicar, aínda que a aprendemos sobre todo para poder relatarnos a nós mesmos e alcanzar, cando non a creación literaria, polo menos esta forma de liberdade que é o pensamento.

Para contextualizar e posibilitar o logro destes obxectivos artículase un tema introductorio ás ciencias da linguaxe e a comunicación.

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos

B1	Capacidade de análise e síntese
B3	Comunicación oral e escrita
B7	Resolución de problemas
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual	saber facer	A10 B15
2. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	saber	A1 A12 B1 B3 B11 B12
3. Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa, e contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade.	saber Saber estar / ser	A3 A4 B7 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B19
4. Mellorar as destrezas básicas de comunicación oral, lectura e escritura como compoñentes esenciais das competencias básicas.	saber saber facer	A3 B3
5. Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar, con especial atención ao impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas, e á multiculturalidade e interculturalidade.	saber saber facer	A3 A11 B3 B12 B19
6. Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais	saber facer	A3 B3 B11 B16 B21
7. Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente a lingua española	saber facer	A3 B3 B11
8. Coñecemento reflexivo e práctico dos distintos compoñentes do sistema da lingua española (fonolóxico, gramatical e léxico-semántico).	saber saber facer	A3 B3 B11
9. Asumir a comunicación lingüística como ferramenta básica de regulación da conduta, Saber estar / ser e motor da resolución pacífica de conflitos na comunidade escolar.	Saber estar / ser	A3 B3 B11

Contidos

Tema

1. Introducción ás ciencias da linguaxe e a comunicación.	<p>1.1. Definición e caracterización da linguaxe e das linguas desde as teses máis relevantes das ciencias que actualmente se ocupan da linguaxe e desde as bases teóricas que inspiran ou deberían inspirar os currículos de excelencia educativa.</p> <p>1.2. Competencia lingüística, competencia comunicativa e lingüística variacional.</p> <p>1.3. A transversalidade da linguaxe. As 'destrezas básicas' e as competencias comunicativas/lingüísticas no ensino/aprendizaxe das outras disciplinas. Algúns referentes internacionalmente relevantes.</p> <p>1.4. Traballo práctico (preferentemente en grupo reducido de 3-5 discentes) de análise comparativa entre a concepción e o papel da linguaxe nos textos normativos españois, en especial os referidos á educación primaria, e os principios e pautas promovidos polas institucións da Unión Europea e do Consello de Europa (principalmente desde a Language Policy Division/Division de Politiques Linguistiques).</p>
2. Semántica léxica do español e semántica textual	<p>2.1. Semántica e significado. Os tipos de contido semántico.</p> <p>2.2. A semántica léxica: As relacións léxicas, con especial atención ás relacións de oposición; os campos léxicos; discusión e análise dalgún macrocampo léxico do español (adxectivos de idade, bebidas, alimentos, vivenda).</p> <p>2.3 A semántica dos textos: Introducción ás pautas interpretativas básicas dos textos literarios, académicos e xornalísticos; a linguaxe, a competencia narrativa e as destrezas básicas na educación fundamental; traballo en grupo reducido (3-5 discentes) de análise dun texto narrativo.</p>
3. Gramática: Formación de Palabras e Morfosintaxe do español	<p>3.1. Introducción á morfoloxía léxica ou Formación de Palabras en español. Aspectos básicos da derivación nominal, adxectival e verbal do español. Exercicios de aplicación.</p> <p>3.2. As unidades no enunciado; clases de palabras: o substantivo e o adxectivo; o verbo e o adverbio; o sistema pronominal do español.</p> <p>3.3. A estrutura do sintagma nominal: determinantes e complementos. Exercicios de aplicación e profundización.</p> <p>3.4. Oración e enunciado. A estrutura xerárquica da oración. O suxeito e os complementos argumentais. O nivel dos aditamentos e o nivel periférico. Exercicios de aplicación e profundización.</p>
4. Fonoloxía, fonética e ortografía da Lingua Española	<p>4.1. Definición e explicación con exemplos dalgúns conceptos básicos da fonoloxía e fonética españolas (fonema, trazos distintivos, alófonos, neutralización e archifonemas, clasificación dos sons e das fonemas do español segundo Quilis e Martínez Celdrán).</p> <p>4.2. Transcripción fonolóxica e fonética de textos (segundo Quilis, 1997).</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Sesión maxistral	24	12	36
Traballos de aula	7	14	21
Traballos tutelados	1	30	31
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	12	14
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Planificación dos traballos tutelados con indicación do guión, formato, recursos, etc.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Preparación, realización, revisión (e eventual entrega e/ou presentación) dalgúns exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou, no seu caso, de prácticas de análises e comentario. Así mesmo esta actividade guiada polo profesor dedicarase a orientar a interpretación adecuada dos textos comentados entregados polo profesor, resolver dúbidas sobre os textos propostos para a análise, corrixir propostas, etc.
Sesión maxistral	Introdución expositivo-participativa ás cuestións globais teórico-prácticas. En cada sesión haberá para os discentes unha quenda de intervencións (opinións, preguntas, réplicas...) durante polo menos quince minutos.

Traballos de aula	Planificación, elaboración e/ou presentación de propostas de solución para cuestións complexas relacionadas cos contidos básicos do programa, desde un punto de vista práctico-teórico.
Traballos tutelados	Planificación, elaboración e revisión de traballos realizados preferentemente en grupos reducidos de 3-5 discentes co obxectivo de asimilar dun modo práctico-teórico algunhas cuestións fundamentais do programa e de mellorar algunhas competencias transversais relacionadas coa elaboración-presentación de textos.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Os discentes disporán de atención personalizada, tanto en horario de tutorías de despacho como nas horas de traballo en grupos reducidos. Para a realización e entrega dos traballos indicados no programa é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de tutoría especializada na aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría individual/grupal e presencial. En calquera caso, todas as actividades guiadas polo profesor en horario de clase poderán ser complementadas polos discentes no horario de tutorías de despacho para resolver calquera dúbida.
Titoría en grupo	Os discentes disporán de atención personalizada, tanto en horario de tutorías de despacho como nas horas de traballo en grupos reducidos. Para a realización e entrega dos traballos indicados no programa é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de tutoría especializada na aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría individual/grupal e presencial. En calquera caso, todas as actividades guiadas polo profesor en horario de clase poderán ser complementadas polos discentes no horario de tutorías de despacho para resolver calquera dúbida.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os discentes disporán de atención personalizada, tanto en horario de tutorías de despacho como nas horas de traballo en grupos reducidos. Para a realización e entrega dos traballos indicados no programa é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de tutoría especializada na aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría individual/grupal e presencial. En calquera caso, todas as actividades guiadas polo profesor en horario de clase poderán ser complementadas polos discentes no horario de tutorías de despacho para resolver calquera dúbida.
Traballos de aula	Os discentes disporán de atención personalizada, tanto en horario de tutorías de despacho como nas horas de traballo en grupos reducidos. Para a realización e entrega dos traballos indicados no programa é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de tutoría especializada na aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría individual/grupal e presencial. En calquera caso, todas as actividades guiadas polo profesor en horario de clase poderán ser complementadas polos discentes no horario de tutorías de despacho para resolver calquera dúbida.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos prácticos e persoais indicados nos contidos da materia.	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario.	5
Sesión maxistral	Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	5
Traballos de aula	Participación na elaboración e/ou presentación de propostas de solución para cuestións relativamente complexas relacionadas cos contidos básicos do programa.	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación das competencias adquiridas mediante respostas a cuestións teórico-prácticas dotadas de relevancia no programa	35
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos.	25

Outros comentarios e segunda convocatoria

O primeiro día de clase entregarase a última concreción do 'contrato de aprendizaxe' que establece a ficha e a guía docente mediante un cronograma no que figurarán as semanas dedicadas a cada tema, as actividades a realizar e os días das probas teóricas e prácticas coas respectivas puntuacións. Devandito cronograma quedará colgado publicamente na 'cortiza' do despacho.

Así mesmo facilitaranse algúns materiais básicos e esquemas ou guías de orientación elaborados polo profesor que faciliten a comprensión e o dominio das cuestións teóricas; tamén disporán os discentes de exercicios de aplicación resoltos e de traballos de comentario de textos para que todos os alumnos matriculados na materia teñan modelos iniciais de referencia na solución das cuestións práctico-teóricas.

Os traballos prácticos serán elaborados en grupos reducidos (de 3-5); os traballos 'persoais' tamén se realizarán preferentemente en grupos reducidos. A extensión será de 3-6 carillas de folio (nunca poderán exceder o nove carillas). Para a realización e entrega de ambos os traballos é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de tutoría especializada na aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría especializada individual e presencial. Admitiranse traballos e prácticas entregados como máximo unha semana despois do día sinalado, e cunha penalización de 0.25 puntos.

Para a avaliación, dividimos o temario en tres partes: a) introdución ás ciencias da linguaxe e a comunicación (tema 1); 2) semántica léxica do español e semántica textual (tema 2); gramática: formación de palabras, morfosintaxe e fonética-fonoloxía do español (temas 3 e 4). Ao finalizar o estudo de cada unha das tres partes poderase realizar unha proba parcial (liberatoria) con cuestións teóricas e/ou prácticas. Para presentarse á terceira proba parcial é necesario realizar algunha das dous anteriores. Dita proba parcial realizarase o día sinalado para o exame 'final'. Ese día, todos os discentes que seguiron o sistema de avaliación continua poderán repetir unha das dúas anteriores (aquela que mellor lle acomode para mellorar a cualificación). Os traballos son só actividades da avaliación 'continua'. Por iso a realización de traballos en grupo remata coa primeira convocatoria. Para mellorar, pois, a calificación dos traballos hai que proceder a unha reelaboración individual.

As alumnas e os alumnos que non poidan participar habitualmente nas sesións de teoría ou nas das clases práctico-teóricas deberán negociar co profesor actividades alternativas para conseguir a puntuación adscrita á devandita participación.

Por outra banda, todos os discentes matriculados nesta materia poderán elixir como alternativa de avaliación un exame final global con cuestións teóricas (catro puntos) e prácticas (seis puntos). Nese caso disporán dun mínimo de catro horas.

As competencias non superadas durante o cuadrimestre, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

Segun a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Na seguinte ligazón da web da facultade pode consultarse día/hora/lugar do exame (apartado datas exames) .

Bibliografía. Fontes de información

Básica [Está sinalada cun asterisco a bibliografía 'indispensable']

Transversal e/uo especialmente relacionada co tema 1:

Beacco, Jean-Claude et al. (2010). *Language and school subjects - Linguistic dimensions of knowledge building in school curricula*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

Beacco, Jean-Claude et al. (2009). *Language as Subject*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

Beacco, Jean-Claude et al. (2009). *Reading*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

Beacco, Jean-Claude et al. (2009). *Writing*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

***Bosque Muñoz, I.** (2008). *Del arte gramatical a la competencia comunicativa*. Madrid: Real Academia Española.

Cassany, Daniel (1990): "Enfoques didácticos para la enseñanza de la expresión escrita". *Comunicación, Lenguaje y Educación*, 6, 63-80.

[http://dialnet.unirioja.es/servlet/dfichero_articulo?codigo=126193]

Cerrillo Torremocha, Pedro César & Juan Senís (2005: "Nuevos tiempos, ¿nuevos lectores?". *OCNOS*, nº 1, 19-33.

Cerrillo Torremocha, Pedro César (2007): "Los nuevos lectores: la formación del lector literario". Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*.

Coseriu, E. (1999): "Diez tesis a propósito de la esencia del lenguaje y del significado", en *Literatura y lingüística*, nº 17, 317-331.

Coseriu, E. & Óscar Loureda (2006): *Lenguaje y discurso*. Pamplona: EUNSA.

Gobierno de Québec, Ministère de l'Éducation (2004): *Formación de docentes. Orientaciones. Competencias profesionales.* Québec: Bibliothèque nationale du Québec. (Ver especialmente pp. 33-44 y 61-74). [www.mels.gouv.qc.ca/...titul.../FormEns_OrienCompProf_esp.pdf]

Guilar, Moisés Esteban (2009): "Las ideas de Bruner: de la "revolución cognitiva" a la "revolución cultural"". *Educere*, nº 44, 235-241. [http://redalyc.uaemex.mx/src/inicio/ArtPdfRed.jsp?iCve=35614571028]

Ministerio de Educación-Instituto de Evaluación (2010): *PISA 2009-OCDE-Informe español.* Madrid: Ministerio de Educación. [www.institutodeevaluacion.educacion.es]

Montolío E. (coord.) (2000): *Manual práctico de escritura académica* (3 vols.). Barcelona: Ariel. [También relevante para el tema 3].

UDIMA (Universidad a Distancia de Madrid): *Cómo elaborar un trabajo académico.* [http://es.scribd.com/doc/21855270/Que-Es-Un-Trabajo-Academico]

Especialmente relacionada co tema 2:

Bruner, Jerome (1991 [1990]): *Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva.* Madrid: Alianza Editorial. [También relevante para el tema 1].

Bruner, Jerome (2003 [2001]). *La fábrica de historias. Derecho, literatura, vida.* Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

***Coseriu, E.** (1991): *Principios de semántica estructural.* Madrid: Gredos.

Escandell Vidal, M. V. (2007): *Apuntes de semántica léxica.* Madrid: Cuadernos de la UNED.

Hébert, Louis (2006): «La sémantique interpretative», dans Louis Hébert (dir.), *Signo* [en ligne], Rimouski (Québec). [http://www.signosemio.com].

Hébert, Louis (2012): «Dictionnaire de sémiotique générale», [En ligne], *Texto !* (revue-texto.net), Vol. XVII - n°1 et 2 (2012). Coordonné par Jean-Louis Vaxelaire, URL : http://www.revue-texto.net/index.php?id=2957.

Hébert, Louis (2013): «L'analyse des textes littéraires: vingt méthodes», version 1.0., en Hébert (dir.), *Signo* [en ligne], Rimonski (Québec), http://www.signosemio.com/documents/approches-analyse-litteraire.pdf.

Rastier, F. (2005): *Semántica interpretativa.* México: Siglo XXI Editores.

Especialmente relacionada cos temas 3 e 4:

Bosque, Ignacio et al. (1998, 2000): *Lengua castellana y literatura* (I y II). Madrid: Akal.

Gómez Torrego, L. (2002): *Gramática didáctica del español.* Madrid: SM.

Martínez Celdrán, E. (2003): *El sonido en la comunicación humana. (Introducción a la fonética).* Barcelona: Octaedro.

Pavón Lucero, María Victoria (2007): *Gramática práctica del español.* Madrid: Espasa Calpe.

***Quilis, A.** (1997): *Principios de fonología y fonética españolas.* Madrid: Arco / Libros.

Real Academia Española (2010): *Nueva gramática de la lengua española.* (Manual). Madrid: Espasa.

***Real Academia Española-Asociación de Academias de la Lengua Española (2011):** *Nueva Gramática Básica de la Lengua Española.* Madrid: Espasa.

Varela Ortega, S. (2005): *Morfología léxica: la formación de palabras.* Madrid: Gredos.

Complementaria

Especialmente relacionada co tema 1:

Breen, Michael P. (1990): "Paradigmas actuales en el diseño de programas de lenguas". *Comunicación, Lenguaje y Educación*, 7-8, 7-32. [http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/antologia_didactica/enfoque01/breen01.htm].

Cerrillo Torremocha, Pedro César (2007): "La animación a la lectura desde las edades tempranas". Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.*

Cerrillo Torremocha, Pedro César (2011): *Literatura y juego: las canciones escenificadas infantiles.* Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.*

- Courtés, Joseph** (1997 [1991]): *Análisis semiótico del discurso*. Madrid: Gredos.
- Cristal, David** (2001): *La muerte de las lenguas*. Madrid: Cambridge University Press.
- Cristal, David** (2005): *La revolución del lenguaje*. Madrid: Alianza Editorial.
- Fleming, Mike** (2010). *The Aims of Language Teaching and Learning*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).
- Generalitat de Catalunya-Departament de l'Ensenyament**-DOGC núm. 4915-29/06/2007, versión PDF: Decret 142/2007-*Currículum d'Educació Primària* [Ver especialmente ANNEX 1 (Competències bàsiques: pp. 21826) y ANNEX 2 (Àmbit de llengües: pp. 21832-21845)]
[<https://www.gencat.cat/eadop/imatges/4915/07176074.pdf>]
- Generalitat de Catalunya-Departament de l'Ensenyament**-DOGC núm. 5216-16/09/2008, versión PDF: Decret 181/2008-*Currículum del segon cicle de l'educació infantil* [Ver especialmente ANNEX, pp. 68263-68267]
[<http://www.gencat.cat/eadop/imatges/5216/08247053.pdf>]
- Generalitat de Catalunya-Departament d'Educació**-Currículum i organització.
[<http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/index.php?module=Pages&func=display&pageid=5>]
- Generalitat de Catalunya-Departament de l'Ensenyament**-DOGC núm. 5686-5/08/2010: Decret 101/2010-*Primer cicle de l'educació infantil*.
- Giddens, A. et al.** (2001): *Habermas y la modernidad*. Madrid: Cátedra.
- Habermas, J.** (2001 [1984]): *Teoría de la acción comunicativa: complementos y estudios previos*. Madrid: Cátedra.
- Lloréns García, Ramón F. & Pedro César Cerrillo Torremocha** (2008): "Literatura popular de tradición infantil". Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*.
- Messner, Rudolf** (2009): "Pisa y la formación general". *PROFESORADO, Revista de currículum y formación del profesorado*, vol. 13, nº 2, pp. 1-12. [<http://www.ugr.es/~recfpro/rev132ART2.pdf>].
- Ministère de l'Éducation-Direction de l'Enseignement Primaire**-Bulletin Officiel hors-série nº5 du 12 avril 2007: *Programmes de l'École Primaire*. [<ftp://trf.education.gouv.fr/pub/edutel/bo/2007/hs5/hs5.pdf>]
- Verschueren, J.** (2002): *Para entender la pragmática*. Madrid: Gredos.
Especialmente relacionada co tema 2:
- Casasús, J. M. & Núñez Ladevéze, L.** (1991): *Estilo y géneros periodísticos*. Barcelona: Ariel.
- Duteil-Mouguel, Carine** (2004): *Introduction à la Sémantique interpretative*.
[<http://www.revue-texto.net/Reperes/Themes/Duteil/Duteil Intro.html>].
- Miguel, Elena de** (ed.) (2009): *Panorama de lexicología*. Barcelona: Ariel.
- Villanueva, Darío** (2006). *El comentario del texto narrativo*. Madrid: Marenostrum.
Especialmente relacionada co tema 3:
- Di Tullio, A.** (2005): *Manual de gramática del español*. Buenos Aires: La isla de la luna.
- Fernández Leborans, M. J.** (2003): *Los sintagmas del español: I. El sintagma nominal*. Madrid: Arco/Libros.
- Escandell Vidal, M. V.** (1995): *Los complementos del nombre*. Madrid: Arco/Libros.
- Leonetti, M.** (1999): *Los determinantes*. Madrid: Arco/Libros.
- Martínez Celdrán, E.** (1998): **Análisis espectrográfico de los sonidos del habla. Barcelona: Ariel.**
- Quilis, A.** (1999): **Tratado de fonología y fonética españolas. Madrid: Gredos.**
- Real Academia Española** (2009): *Nueva gramática de la lengua española* (2 vols.). Madrid: Espasa.
- Rodríguez Ramalle, M^a. T.** (2005): *Manual de sintaxis del español*. Madrid: Castalia Universidad.

Seco, M. (1996): *Gramática esencial del español*. Madrid: Espasa-Calpe

Diccionarios

Bosque, I. (2004). *Redes. Diccionario combinatorio del español contemporáneo*. Madrid: SM.

Casares, J. (1959). *Diccionario ideológico de la lengua española*. Barcelona: Gustavo Gili.

CLAVE (1997), *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM.

Corominas, Juan (con la colaboración de José Antonio Pascual) (1980-1991): **DCECH**. *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*. Madrid: Gredos.

DRAE-2001. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: *Diccionario de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe.

DELE-2006. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: *Diccionario Esencial de la Lengua Española*. Madrid: Espasa.

Moliner, María (2007). **DUE** *Diccionario de uso del español*, 2 vols. Madrid: Gredos (2ª edición): Gredos. [Edición en CD-Rom. Madrid: Gredos, 1996].

Pharies, D. (2002). *Diccionario etimológico de los sufijos españoles*. Madrid: Gredos.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1990 [1726-1739]): *Diccionario de Autoridades*. Madrid: Gredos, ed. facsímil.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA-ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA (2005). *Diccionario panhispánico de dudas*. Madrid: Espasa Calpe.

SALAMANCA, diccionario de la lengua española (1996). Madrid: Santillana-Universidad de Salamanca.

Sanmartín Sáez, Julia 1998): *Diccionario de argot*. Madrid: Espasa-Calpe.

Seco, Manuel; Andrés, Olimpia y Gabino Ramos, (1999): **DEA**. *Diccionario del español actual*. Madrid: Aguilar.

Seco, M. (2001): *Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española*. Madrid: Espasa.

Seco, M. (2004): *Diccionario fraseológico del español actual*. Madrid: Aguilar lexicografía.

Zainqui, José María (1997): *Diccionario razonado de sinónimos y contrarios*. Barcelona: Editorial de Vecchi.

Outros recursos

Materiais audiovisuais. Materiais didácticos e científicos escritos.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/O05G120V01101

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Língua galega/O05G120V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/O05G120V01201

Outros comentarios

Os discentes deberán coñecer e saber aplicar os conceptos de gramática, de introdución á análise de textos e de literatura que forman parte do currículo de secundaria. Así mesmo suponse que teñen interiorizadas as normas de ortografía e puntuación do español e que non incorren en transgresións das normas gramaticais ou léxicas do estándar. En calquera caso, indicaráselles e/ou entregarán algúns materiais para emendar posibles carencias. Así mesmo, as alumnas e os alumnos poderán utilizar as horas de tutoría presencial para resolver os problemas que poida exporlles devandito repaso

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas e a súa didáctica I**

Materia	Matemáticas e a súa didáctica I			
Código	O05G120V01304			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Fernández Sobrino, Ramón Angel			
Profesorado	Fernández Sobrino, Ramón Angel			
Correo-e	ramonan@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Con esta materia os alumnos adquirirán as competencias e coñecementos necesarios de matemáticas para o desenvolvemento da súa profesión.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B13	Razoamento crítico
B17	Creatividade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Adquirir competencias matemáticas básicas.	saber	A1
	saber facer	A2
		A10
		B1
		B2
		B3
		B13
Coñecer o currículo escolar de matemáticas.	saber	A1
	saber facer	A2
		A10
		B1
		B2
		B3
		B13

Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas.

saber
saber facer
Saber estar / ser
A2
A10
B1
B2
B8
B9
B13

Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá

saber
saber facer
A2
A3
B2
B3
B7
B8
B9
B17

Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos pilares do coñecemento científico.

saber
saber facer
A2
B1
B2
B3
B9

Contidos

Tema

1. Números e operacións: conceptos previos	*
2. A clasificación e a ordenación	*
3. Os números naturais	*
4. Sistemas de numeración	*
5. Operacións	*
6. Divisibilidade	*
7. As fraccións e os números decimais	*
8. Os problemas aritméticos	*

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	19	34	53
Traballos de aula	7	12	19
Sesión maxistral	25	50	75
Probas de tipo test	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumnado terá unha atención personalizada tanto nas horas de clase como nas horas de tutoría.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado terá unha atención personalizada tanto nas horas de clase como nas horas de tutoría.

Traballos de aula O alumnado terá unha atención personalizada tanto nas horas de clase como nas horas de tutoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Os alumnos deberán elixir a resposta correcta entre as 4 opcións que se lle presenten	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos deberán resolver 3 problemas que se lle expoñan.	65
Outras	Os alumnos deberán deseñar unha actividade tendo en conta unha ou varias competencias do Decreto de currículo de matemáticas na Educación Primaria	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os alumnos non asistentes deberán realizar as mesmas probas.

Aqueles estudantes que non superen algunhas das probas obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de Xullo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'

Bibliografía. Fontes de información

Hidalgo Alonso, S. Las Matemáticas en el título de maestro. Segovia: L. Diagonal, 1997

Orton, A. Didáctica de las matemáticas, Morata, Madrid, 1990

Nortess Checa, A. Matemáticas y su didáctica. Murcia: TEMA - DM, 1993

Sierra Vázquez, M. y otros Divisibilidad. Madrid: Síntesis, 1989

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continuada tanto as clases teóricas como as clases prácticas

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xeografía**

Materia	Xeografía			
Código	O05G120V01305			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Pazo Labrador, Alberto José			
Profesorado	Pazo Labrador, Alberto José			
Correo-e	apazo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Trátase en primeiro lugar que o alumnado adquira os coñecementos, habilidades e destrezas necesarias para coñecer e comprender os aspectos elementais dos fenómenos xeográficos físicos e humanos e os seus interrelacións, así como a súa proxección na docencia. En segundo lugar preténdese que o alumnado desenvolva as súas capacidades de análise e síntese e o razoamento espacial fundado na multicausalidad dos procesos xeográficos			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais: Xeografía	saber	A1 B12 B19 B22
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos	saber	A1 A12 B1 B12 B22
Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	saber saber facer	A10
Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural	saber facer	A8

Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	saber saber facer Saber estar / ser	A7 A8 A9
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes entre os estudantes	saber facer	A10
Manexo das Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da educación primaria	saber facer	A11

Contidos

Tema	
1. Bloque 1: A situación no espazo e a representación	A Terra no universo e os seus movementos. As consecuencias xeográficas. A representación da Terra
2. Bloque 2: As consecuencias xeográficas dos procesos naturais	A Hidrosfera. O sistema climático. As formas do relevo terrestre. A biosfera
3. Bloque 3: As consecuencias xeográficas da acción humana	A poboación do mundo e os seus problemas. O proceso de urbanización e os caracteres actuais da cidade. A globalización

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	12	16	28
Prácticas en aulas de informática	6	10	16
Titoría en grupo	6	6	12
Traballos tutelados	5	20	25
Saídas de estudo/prácticas de campo	13	13	26
Actividades introdutorias	3	0	3
Probas de resposta curta	5	15	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Prácticas en aulas de informática	Procura por parte do alumnado con dirección do profesor de bases de datos aplicables ás diferentes paisaxes da Terra
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados
Traballos tutelados	Traballo de investigación sobre unha paisaxe da Terra que o profesor dirixirá e orientará nas partes fundamentais
Saídas de estudo/prácticas de campo	Consistirán en estudar directamente sobre o terreo as paisaxes naturais e humanizados máis significativos dos que atopamos en Galicia
Actividades introdutorias	Explicación e aclaración do plan de traballo que levará a cabo ao longo do curso para facilitar a comprensión da materia por parte do alumnado

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como levar a cabo un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como levar a cabo un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Realización de tres probas ao longo do cuadrimestre sobre os contidos das leccións maxistras	25
Traballos tutelados	Presentación do traballo realizado polo alumnado de acordo ás pautas propostas. Requírese participación activa. Unha parte destes traballos realizarase na aula.	20
Probas de resposta curta	Preguntas cuxa resposta realizaraa o alumnado en espazo taxado e levarán a termo o remate de cada tema.	30

Probas prácticas, de Realización correcta da totalidade das prácticas da materia. Traballos de recollida 25
execución de tarefas reais de datos reais nas saídas culturais.
e/ou simuladas.

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia é necesario que o alumnado obteña en cada apartado avaliable como mínimo un 50% da cualificación no devandito apartado.

O alumnado que non supere algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo. As competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo *tutorizado polo profesor, realizará unha proba dos contidos teóricos da materia que suporá o 60% da nota final e outra dos contidos prácticos que suporá o 40% restante. Para superar a materia é necesario que o alumnado obteña en cada unha das partes (teoría e práctica) un 50% da cualificación establecida para cada apartado.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo Exámenes en el grado de Educación Primaria

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, en alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Pazo Labrador , Nocións básicas de Xeografía Xeral Física para Mestres. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais, Vigo, Servicio de Publicacións da Universidade, 2007

Fernández Fernández, A y otros, Introducción a la Geografía, Madrid.:Centro de estudios Ramón Areces, 2008

Plans, P., Ferrer,M e outros, Geografía física y humana, Pamplona EUNSA, 2002

Zárate Martín, M.A. y Rubio Benito,MT, Glosario y prácticas de Geografía humana, Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 2006

Bibliografía complementaria

-Molinero, F. e Méndez, R.: (2002): *Espacios y sociedades*. Madrid: Ariel.

-Puyol Antolín, R.: (2002): *Los grandes problemas actuales de la población*. Madrid.Â Â Â Â

Outros recursos

-Mapa topográfico nacional escala 1/50.000.

-Atlas xeográfico actualizado.

-Vídeo: (2002) *“La Tierra y el hombre”* Madrid:UNED.

-CDs de Xeografía (2003). Madrid: UNED.

Páxinas webrelacionadas coa Xeografía:

<http://club.telepolis.com/geografo/>

<http://www.goes.noaa.gov/FULLDISK/GMIR.JPG>

<http://www.sispain.org/spanish/geopop.html>

<http://www.agrosat.info>

<http://www.ine.es>

http://www.ieg.csic.es/age/recur_didacticos/index.htmÂ Â Â Â Â

http://www.georevista.es/geo/home.jsp?idapr=1__esp_1&jsessionid=1001841123256851615

<http://www.uv.es/geotur/>

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das ciencias sociais/O05G120V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Ciencias experimentais/O05G120V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia do presente/O05G120V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das artes plásticas e visuais**

Materia	Didáctica das artes plásticas e visuais			
Código	O05G120V01401			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Blanco Sierra, Javier			
Profesorado	Blanco Sierra, Javier			
Correo-e	jsierra@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	A materia está enfocada para que os estudantes adquiren unha serie de competencias, saberes e capacidades de produción de pezas e imaxes con intencionalidade artística.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo

B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Ter dominio sobre toda clase de imaxes visuais, as obras de Arte, os símbolos e sinais visuais; a publicidade e os medios de comunicación de masas, primordialmente visuais; os obxectos, pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material antiga e contemporánea, os fenómenos naturais, as paisaxes e fenómenos naturais, e en xeral todo o visible e tanxible.	saber	A1 A8 A12 B1 B3 B13 B14 B19
2. Adquirir conceptos, teorías e argumentos que nos permitan comprender e interrelacionar co sentido e significados dos distintos fenómenos e acontecementos visuais	saber	A1 A6 A8 A10 A11 A12 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B17 B19
3. Comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais.	saber	A1 A2 A11 B1 B2 B6 B7 B12 B13 B14 B16 B19

4. Desenvolver no alumnado a capacidade de aprender coñecementos xerais básicos relacionados coa educación visual para utilizalos na aula como ferramenta de aprendizaxe	saber saber facer	A1 A2 A3 A8 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B15 B16 B17 B19 B20
5. Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia (ECI/3854/2007 e ECI/3857/2007)	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A5 A8 A10 B1 B2 B7 B8 B9 B11 B12 B16 B17 B18 B19
6. Comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais.	saber	A1 A8 A10 A11 B1 B5 B6 B12 B13 B15 B16 B19
Saber regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos (ECI/3854/2007), e de 6-12 anos (ECI/3857/2007)	saber saber facer	A1 A2 A4 A7 A10 B1 B2 B3 B6 B7 B8 B9 B13 B16 B17

8. Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia (ECI/3854/2007 e ECI/3857/2007)	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A5 A6 A7 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B16 B17 B18 B19 B20 B21
9. Mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar, crear e producir os problemas dos linguaxes artísticos visuais.	saber saber facer	A1 A2 A4 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B15 B18 B19 B21
10. Abordar, coñecer e entender os múltiples desenvolvementos e formas artísticas visuais	saber	A2 A10 A11 A12 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B12 B13 B15 B16 B17 B19 B20 B21

11. Ser capaz de comprender unha ampla variedade de linguaxes técnicas e movementos artísticos visuais.	saber	A1 A2 A11 B1 B2 B8 B9 B10 B13 B17 B19
12. O papel da cultura visual na educación artística.	saber	A1 A2 A4 A7 B1 B3 B5 B6 B9 B10 B11 B12 B13 B16 B19 B21
13. Poder producir imaxes, en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito de coñecementos típicos e característicos da área artística visual.	saber saber facer	A1 A2 A4 A5 A7 A11 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B16 B17 B18 B21
15. Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística	saber saber facer	A1 A7 A9 B1 B2 B7 B8 B13 B21

16. Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual	saber saber facer	A2 A3 A10 A11 B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B15 B16 B17 B19 B20
17. Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual (Proxecto Tuning)	saber saber facer	A1 A2 A5 B1 B2 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B15 B16 B17 B19 B20
18. Comprender, respectar e promover a diversidade cultural de España e de Europa, e contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A4 A7 A12 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 B11 B12 B16 B17 B19 B20 B21

Contidos

Tema	
Avaliación do currículo escolar a la educación visual	1/ Historia da educación artística 2/ Construcción do coñecemento artístico. 3/ Avaliación das producos visuais.
Intencionalidad artística e estética.	1/ Conductas artísticas. 2/ Creatividade e imaxinación no mundo artístico. 3/ A escola e o arte. 4/ Pensamiento visual e creativo. 5/ Funcionalidade imaxinativa i emancipatoria.

Adquirir habilidades e destrezas técnico-artísticas para a creación de imaxes. Desenvolver estratexias de percepción, comprensión e análise a través da lectura das obras de arte.

1/ Coñecer e desenvolver estratexias e recursos para a produción de pezas e artefactos con intencionalidade artística, en dúas e tres dimensións.
 2/ Coñecer como se le e analiza unha obra de arte en dúas dimensións. conceptos básicos da pintura.
 3/ Coñecer como se le e modos operativos nunha obra de arte en tres dimensións. Conceptos básicos da escultura
 4/ Produción de imaxes e novas tecnoloxías:
 - Audiovisual
 - Sistemas e Electrónica
 - Programación e Redes
 - Proxectos Artísticos

Utilización do museo como recurso didáctico.

1/Museoloxía e museografía
 2/Tipoloxías de museos
 3/Funcións do museo:
 - Conservación
 - Exposición (exhibición)
 - Investigación
 - Función educativa - pedagóxica

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiros	30	55	85
Sesión maxistral	20	39	59
Probas de tipo test	2	0	2
Traballos e proxectos	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1
Outras	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Obradoiros	Os alumnos terán atención personalizada tanto nas horas de clase como nas titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con 25 diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha ou varias respostas entre un número limitado de posibilidades.	
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática 25 da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	40
Outras	Participación nas actividades de aula	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Poderán recuperar as competencias non adquiridas na convocatoria de final de cuatrimestre ou na correspondente ao mes

de xullo, manténdoseles a nota das probas/actividades xa superadas. Os estudantes que non poidan asistir á clase contarán con actividades e probas alternativas.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'

Outros:

Para os alumnos que non asisten a clase para superar a materia requíreselles a entrega de os traballos non presentados durante o curso. Só han de presentar ao final os traballos pendentes ou non entregados durante o curso.

As competencias non adquiridas ao longo do curso, serán de novo avaliadas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica:

AGUIRRE, Imanol (2000): *Teorías y prácticas en Educación Artística. Ideas para una revisión pragmatista de la expresión estética*. Pamplona, Universidad Pública de Navarra.

CAO, M. L. F. (2000) *Creación artística y mujeres*. Madrid, Narcea.

CHALMERS, F. G. (2003): *Arte educación y diversidad cultural*. Barcelona, Paidós.

GARRET, J. (2001): *La fotografía en blanco y negro*. Madrid, Blume.

Bibliografía Complementaria:

GENNARI. (1997): *La educación estética. Arte y literatura*. Barcelona, Paidós.

GOMBRICH, E. H. (1982): *Arte e ilusión*. Barcelona, Gustavo Gili.

GUAS, Anna M^a. (2001): *El arte último del siglo XX. Del posminimalismo a lo multicultural*. Madrid, Alianza.

HERNÁNDEZ, F. (2007): *Espigaro@s de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales*. Barcelona. Octaedro

HERNÁNDEZ, f. & RIFÁ, M. (2011): *Investigación Narrativa y cambio social*. Barcelona: Octaedro

K HOOPER GRENHILL, E. (1998): *Los museos y sus visitantes*. Gijón, Trea.

.MARIN VIADEL, R.Â COORDINADORÂ (2003):Â *Didáctica de la educación artística*Â . Madrid, Pearson Educación.

RICARD, André. (2000): *La aventura creativa*. Barcelona, Ariel.

TAYLOR, V., y otros. (2002): *Enciclopedia del posmodernismo*. Madrid, Síntesis.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica das artes plásticas e visuais/O05G120V01401

Outros comentarios

É conveniente a asistencia ós obradoiros pola dificultade que conlevan.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias experimentais I**

Materia	Didáctica das ciencias experimentais I			
Código	O05G120V01402			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Membiela Iglesia, Pedro			
Profesorado	Membiela Iglesia, Pedro			
Correo-e	membiela@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición	Formación para ensinanza das ciencias experimentais en educación primaria centrada en física e química xeral			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico

B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.	saber	A1 B1 B6 B13 B16
2. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A4 A6 A8 A12 B1 B2 B7 B8 B11 B13 B15 B16 B17 B21
3. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar.	saber saber facer	A1 A8 A12 B3 B15 B17 B21
4. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida. Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A4 A5 A6 A7 A8 A10 A11 A12
5. Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sostible.	saber saber facer Saber estar / ser	A8 A9 B14 B22
6. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente.	saber	A1 A6 A8 A10 A12
7. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovela entre os estudantes	saber saber facer	A1 A2 A8 A10 B15
8. Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación	saber saber facer	A11 B5 B16

9. Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais relacionados coa Física e a Química.	saber	A1 B1 B2 B3 B7 B13 B21
10. Coñecer o currículo escolar das ciencias experimentais relacionado coa Física e a Química. O medio físico: espazos e materiais. Máquinas aparellos e tecnoloxías.	saber	A1 B1 B2
11. Expor e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá .	saber saber facer	A1 A8 A10 B1 B2 B7 B13 B14 B15 B21
12. Valorar as ciencias como un feito cultural. Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostible.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A7 B1 B2 B12 B13 B14 B15 B19
13. Contribuír a desenvolver nos alumnos e alumnas de Primaria as capacidades de coñecer e valorar a súa contorna natural, así como as súas posibilidades de de acción e coidado	saber saber facer Saber estar / ser	A9 B21 B22

Contidos

Tema
1. Introducción: A didáctica da Física e a Química para a Educación Primaria *
2. O currículo oficial de Física e Química para a Educación Primaria *
3. As metodoloxías para o ensino da Física e Química para a Educación Primaria *
4. Os recursos para o ensino da Física e Química para a Educación Primaria *
5. A avaliación da Física e Química para a Educación Primaria *

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	22	18	40
Titoría en grupo	7	15	22
Traballos tutelados	0	40	40
Prácticas de laboratorio	23	25	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.
Titoría en grupo	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.
Traballos tutelados	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Informes/memorias de prácticas Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	30
Traballos de aula	Cartafol/dossier Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	20
Titoría en grupo	Traballos e proxectos O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. - Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita... - Cartafol/dossier. Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	30
Traballos tutelados	Traballos e proxectos O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita... Cartafol/dossier Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Harlen, W. (1989).^Â Enseñanza y aprendizaje de las ciencias. MEC/Morata, Madrid.

MEC (1989). Ejemplificaciones del Diseño Curricular Base. Infantil y Primaria. MEC, Madrid.

Osborne, R. e Freyberg, P. (1991).^Â El aprendizaje de las ciencias.^Â Narcea, Madrid.

Xunta de Galicia (2007). Decreto 130/2007, do 28 de xuño, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

^Â

Recomendacións

Outros comentarios

As estratexias de ensino deberán adaptarse as circunstancias que se vaian producindo o longo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión e linguaxe musical**

Materia	Expresión e linguaxe musical			
Código	O05G120V01403			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Herrera Ruíz, María Jesús			
Profesorado	Herrera Ruíz, María Jesús			
Correo-e	herrera@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Coñecemento da linguaxe musical para aplicación práctica co alumnado de primaria. Recursos musicais prácticos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B9	Traballo en equipo
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer os elementos básicos da linguaxe musical.	saber	A1
Coñecer as diferentes metodoloxías do ensino musical e ser capaz de realizar adaptacións que permitan a todo o alumnado o disfrute da música e o seu uso como medio de expresión.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A3 B13 B14
Coñecer e manexar o instrumental Orff e a súa aplicación didáctica na aula.	saber saber facer	A2 B2 B9 B15 B17

Coñecer e manexar a fruta de pico e as diferentes metodoloxías para a súa utilización en Educación Primaria.	saber saber facer	A2 B9 B15 B17 B19
Harmonizar e utilizar cancións no nivel de primaria empregando o instrumental Orff e o repertorio popular.	saber saber facer	B2 B5 B17 B21
Coñecer os elementos básicos das cantigas e danzas e a súa aplicación didáctica na aula.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 B3 B9 B12 B17 B19 B21
Aplicar e utilizar a audición musical, a súa metodoloxía, técnicas e procedimentos. A audición musical activa. Método Wuytack. Os musicogramas como forma de linguaxe.	saber facer Saber estar / ser	A1 A10 B9 B12 B17 B21
Coñecer e utilizar as aplicacións de Informática Musical: programas de edición de partituras, programas de gravación e edición de son.	saber saber facer	A11 B5

Contidos

Tema	
Parámetros constitutivos da arte da música	Dimensións da música e parámetros do ritmo
Representacións convencionais e non convencionais da linguaxe musical.	A lectoescritura musical: da grafa convencional ás alternativas.
Ritmo e métrica. Compases simples, compostos e de amálgama. Ditados	Fórmulas rítmicas. Compás. Influencia da métrica na atmosfera sonora. Ditados en compás simple
Melodía: do intervalo ao motivo melódico e á frase musical. Escalas	Policordes. Intervalos. Graos conxuntos. Escalas maiores, menores e modais.
Lectura de partituras convencionais e ditados melódicos	Práctica de lectura sobre partituras de cancións, fragmentos da literatura musical universal e bandas sonoras.
Xogos musicais para a mellor comprensión da linguaxe musical	Xogos auditivos, motores, expresivos e de improvisación. Individuais e de grupo.
Lectura musical a dúas voces.	Lectura de melodías paralelas e de melodías con bordón.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballos de aula	22	33	55
Proxectos	8	20	28
Sesión maxistral	15	30	45
Traballos e proxectos	5	1	6
Probas de resposta curta	2	4	6
Observación sistemática	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Preparación para a práctica instrumental: fruta de pico, instrumental Orff...
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios prácticos na aula baixo as directrices e supervisión da docente.
Proxectos	Realización de actividades que permiten o traballo en equipo.
Sesión maxistral	Exposición dos temas a desenvolver na aula.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada poderase realizar por medio do correo electrónico ou presencialmente nas horas de titoría ou clase.
Actividades introdutorias	A atención personalizada poderase realizar por medio do correo electrónico ou presencialmente nas horas de titoría ou clase.
Traballos de aula	A atención personalizada poderase realizar por medio do correo electrónico ou presencialmente nas horas de titoría ou clase.
Traballos e proxectos	A atención personalizada poderase realizar por medio do correo electrónico ou presencialmente nas horas de titoría ou clase.
Probas de resposta curta	A atención personalizada poderase realizar por medio do correo electrónico ou presencialmente nas horas de titoría ou clase.
Observación sistemática	A atención personalizada poderase realizar por medio do correo electrónico ou presencialmente nas horas de titoría ou clase.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas. Probas prácticas que poderán incluír actividades como a execución individual de pequenas pezas, deseño de actividades para a súa *implementación na aula...	20
Traballos e proxectos	Traballo e exposición en pequeno grupo dun traballo sobre os contidos da materia.	30
Probas de resposta curta	Preguntas de resposta curta nas que o alumnado deberá demostrar os coñecementos teóricos alcanzados sobre a linguaxe musical. Ditados rítmicos e melódicos.	20
Observación sistemática	Implicación activa na dinámica das clases (participación, actitude, traballo en equipo ...)	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en todas e cada unha das partes avaliadas, polo menos un 50% da súa cualificación total.

A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, sendo necesario superar cada unha delas ailladamente.

O alumnado que por diversos motivos non poida participar no desenvolvemento da materia en calidade de Asistente deberá porse en contacto coa profesora nos primeiros días de inicio da materia para informar desta situación.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames 2014-15'

Bibliografía. Fontes de información

Jos Wuytack, Audición Musical Activa, Asociación Wuytack, Oporto

Pilar Pascual Mejía, Didáctica de la música, Pearson, Madrid, 2006

Nuria Riu, El lenguaje musical: propuestas didácticas para los tres ciclos de primaria, Ceac, Madrid, 2000

Asociación de gaiteros galegos, Pelo gato 24, Pai Música, Xunta de Galicia, 2007

MATERIAIS COMPLEMENTARIOS:

Molina, E. *La improvisación en el lenguaje musical*. Madrid: Real Musical.

De Pedro, D. *Teoría Completa de la Música*. Madrid: Real Musical.

Didáctica de la música: Clases prácticas. Revista trimestral de Pedagogía musical.Â

Eufonía. Didáctica de la música. Editorial GRAO. Barcelona.Â

Eufonía. "Musicograma: actividad musical que aproxima a los pequeños al desarrollo personal y creativo", nº 29, xaneiro 2003.Â

Recomendacións

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua galega**

Materia	Lingua galega			
Código	O05G120V01404			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Gutierrez Izquierdo, José Ramón			
Profesorado	Gutierrez Izquierdo, José Ramón			
Correo-e	ramong@uvigo.es			

Web

Descrición xeral	<p>O Grao en Educación Primaria esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. Tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade).</p> <p>O futuro mestre de Educación Primaria deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita</p>
------------------	--

Competencias de titulación**Código**

A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B7	Resolución de problemas
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade
B18	Lideranza

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	saber Saber estar / ser	A4 A6 B3 B11 B13 B14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.	saber saber facer Saber estar / ser	A4 A5 A6 A11 B1 B2 B3 B11 B13 B15
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	saber saber facer	A5 A6 A11 B1 B3 B13 B17
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	saber saber facer	A6 B3 B15
Coñecer a gramática da lingua galega.	saber saber facer	A2 A6 A11 B1 B3 B12 B15
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	saber saber facer Saber estar / ser	A5 A6 A11 B3 B18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	saber	A6 B1 B3 B7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A6 B3 B4 B7 B11 B12 B15

Contidos

Tema

Fonética e ortografía	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
-----------------------	--

Gramática

Substantivo e adxectivo.
Artigo.
Pronome persoal.
Demostrativo.
Posesivo.
Indefinidos e numerais.
Relativos, interrogativos e exclamativos.
O adverbio.
O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais.
Os elementos de relación: preposicións e conxuncións.
A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.

Léxico e Formación de palabras

Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos.
Grupos consonánticos.
Sufixos e terminacións.
Familias léxicas irregulares.
Interferencias léxicas. Neoloxismos.
A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos.
Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica.
Derivación: prefixación e sufixación.
Parasíntese.
Composición.
Outros procedementos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Traballos tutelados	1	10	11
Presentacións/exposicións	0	10	10
Actividades introdutorias	6	0	6
Estudos/actividades previos	3	12	15
Sesión maxistral	26	48	74
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Traballos e proxectos	1	0	1
Probas de tipo test	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas corríxense os exercicios (iniciados na aula ou na casa tras o estudo da materia), e despois coméntanse as dúbidas que puidesen quedar. Cada novo exercicio recolle aspectos esenciais do tema recién tratado e aspectos varios dos temas anteriores para propiciar unha retroalimentación da aprendizaxe.
Traballos tutelados	Elaboración dun texto escrito seguindo unha destas modalidades: o enfoque creativo do narrador-autor ou o enfoque expositivo e crítico do xornalista-ensaísta. Trátase de aprender os procedementos específicos e os procedementos comúns de ambos os dous enfoques: como se elabora un texto, cales son as técnicas para citar apropiadamente, de que maneira se debe proceder á hora de transmitir unha información, cales son as pautas axeitadas para a presentación dun traballo escrito, en que consiste a corrección lingüística, a cohesión estrutural e o uso axeitado dos signos de puntuación.
Presentacións/exposicións	Exposición oral dun tema de libre elección durante un mínimo de dez minutos. O tema debe ter o prace previo do profesor e ha de figurar na parte posterior da ficha.
Actividades introdutorias	Presentación do sistema de traballo que debe interiorizar cada alumno para conseguir uns bos resultados. Avaliación inicial mediante un modelo de exame semellante ao que o discente deberá afrontar para superar a materia. Explicación das modalidades básicas na elaboración dun texto escrito.
Estudos/actividades previos	Lectura individual de tres obras literarias, que o profesor indicará cando comece o curso.
Sesión maxistral	Desenvolvemento do programa da materia, con especial atención á gramática do idioma.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Orientacións sobre os criterios para a elección do tema oral e daqueles aspectos que o alumno debe ter en conta: interese da proposta, exposición formal do tema, fluidez e corrección lingüística. Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida aos exercicios que contén a Guía de ortografía e morfosintaxe que se pon a disposición dos alumnos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Orientacións sobre os criterios para a elección do tema oral e daqueles aspectos que o alumno debe ter en conta: interese da proposta, exposición formal do tema, fluidez e corrección lingüística. Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida aos exercicios que contén a Guía de ortografía e morfosintaxe que se pon a disposición dos alumnos.
Traballos tutelados	Orientacións sobre os criterios para a elección do tema oral e daqueles aspectos que o alumno debe ter en conta: interese da proposta, exposición formal do tema, fluidez e corrección lingüística. Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida aos exercicios que contén a Guía de ortografía e morfosintaxe que se pon a disposición dos alumnos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exercicio de expresión oral: Exposición dun tema libre, que debe ter o previo prace do profesor. A duración do relatorio non pode ser inferior a dez minutos. Despois, o alumno deberá responder por extenso a dúas preguntas. Os alumnos deben empregar un rexistro culto. Valóranse a corrección lingüística, a fluidez, o interese do tema e a exposición formal. Valórase, tamén, a participación habida nas actividades da aula. Cualificación mínima: 4,5	15
Probas de tipo test	Probas tipo test de comprensión lectora de 3 libros. Trátase de probas tipo test con 10 preguntas con 4 respostas cada unha, das que só unha é correcta. Baremo: 0 erros: 10 1 erro: 8,5 2 erros: 6,5 3 erros: 4,5 4 erros: 2,5 5 erros: 0 En cada proba haberá unha pregunta que mide a comprensión dun aspecto clave da obra: a resposta equivocada resta 2 puntos da nota resultante. Cualificación mínima para cada obra de lectura: 4,5 Baremo para as repeticións desta proba ou para os alumnos que non se presentaron na data prevista: 0 erros: 6 1 erro: 5,5 2 erros: 5 3 erros: 4 A pregunta clave resta 1 punto sobre a nota final	15
Traballos e proxectos	Elaboración dun documento de expresión escrita: estrutura, construción sintáctica, cohesión, propiedade léxica, emprego axeitado de signos de puntuación. O texto mecanografado (20-23 liñas) presentarase conforme ás normas e aos modelos explicados na aula. O alumno entregará este escrito cando se presente á proba de expresión oral. Baremo: Cada erro de ortografía, morfosintaxe ou de procedementos suporá a perda de 1 punto. Cualificación mínima para superar a proba: 4,5	15

Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame de tipo práctico: corrección dun texto sen puntuar, dunhas 20-24 liñas, que presenta erros ortográficos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos. O alumno debe reescribilo nun galego normativo, poñendo os signos de puntuación precisos e sen modificar o léxico nin a sintaxe, a menos que sexa imprescindible para a corrección do texto. Superar este exame cun mínimo de 4,5 permite pasar á proba oral. Baremo: 0 erros: 10 1 erro: 9,5 2 erros: 9 3 erros: 8,5 4 erros: 8 5 erros: 7,5 6 erros: 7 7 erros: 6,5 8 erros: 6 9 erros: 5,5 10 erros: 5 11 erros: 4,5 12-15 erros: 4 16-17 erros: 3,5 18-19 erros: 3 20-21 erros: 2,5 22-23 erros: 2 24-25 erros: 1,5 26-27 erros: 1 28-29 erros: 0,5	55
---	---	----

Outros comentarios e segunda convocatoria

CONVOCATORIAS E CALENDARIO DE EXAMES

A ficha persoal, cos datos persoais, a foto pegada e a proposta de tema oral na parte posterior, debe entregarse no mes de xaneiro. Non se recolle despois deste tempo.

Alumnos que cursen por vez primeira lingua galega: quedan convocados ás 17 horas na primeira titoría de xaneiro.

Alumnos NON ASISTENTES, por motivos laborais ou doutra índole: quedan convocados no despacho (Pavillón 2) o último sábado de xaneiro ás 17 horas. Non se admiten excepcións.

O SISTEMA DE AVALIACIÓN É O MESMO PARA OS NON ASISTENTES. IDEM AS DATAS DOS EXAMES, QUE FIGURAN DESEGUIDO.

(1). Probas tipo test de lectura:

1ª primeiro xoves lectivo de febreiro

2ª primeiro xoves lectivo de marzo

3ª primeiro xoves lectivo de abril

(2). Traballo de expresión escrita: segundo xoves lectivo de febreiro. Inaprazable.

(3). Exame práctico. 1ª Convocatoria: 15 de maio, 12'00 h. Aula Multiusos. Inaprazable. Proba oficial.

(4). Exposición oral: nos días seguintes ao exame oficial, unha vez que se faga pública, no despacho do profesor, a lista de aprobados do exame oficial. É entón cando deben presentar tamén o traballo de expresión escrita (2) mecanografado, de acordo cos criterios sinalados na Guía de ortografía e morfosintaxe.

O Sistema de avaliación mantense idéntico para a 2ª Convocatoria. Data: 29 de xuño 12'00h. Aula Multiusos.

Na 2ª convocatoria unicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao cuadrimestre.

A superación do Exame Práctico (3) permite conservar esa nota para os seguintes cursos académicos. Nese caso mantéñense tamén, se están aprobadas, as notas da Comprensión Lectora, da Expresión escrita ou da Exposición oral. Estas prerrogativas PÉRDENSE se na Exposición oral a duración do relatorio é inferior aos dez minutos obrigados.

RECUPERACIÓN DAS PROBAS DE LECTURA TIPO TEST

- Alumnos de cursos precedentes que teñen pendentes estas probas.

Exame 1ª Convocatoria: día 15 de maio, 18 h. Aula Multiusos

Exame 2ª Convocatoria: día 29 de xuño, 18 h. Aula Multiusos

- Alumnos do curso regular. 2ª Convocatoria: día 29 de xuño, 18 h. Aula Multiusos

Titorías: martes e mércores de 17 h. a 20 h.

En caso de acudir ás titorías desde outra localidade, cómpre comunicalo a semana previa mediante correo electrónico a ramong@uvigo.es, por se a causa dalgún Consello de Departamento non puidese estar ese día. Este correo ten un uso restrinxido e o profesor non responderá a través del a dúbidas ou preguntas sobre a materia.

ORIENTACIÓNS AOS ALUMNOS

Todo o que comente o profesor na aula en relación coa lingua constitúe materia de estudo. Tamén o vocabulario que aparece nos exemplos e nos exercicios. A Guía de ortografía e morfosintaxe é un esquema para o seguimento das clases. Advírtese que pode ter engadidos ou modificacións en cada novo curso académico.

Os alumnos que aproben os tres libros e non superen a materia neste curso deberán repetir as 3 probas de comprensión lectora no curso seguinte, nas datas que se publicarán a tal efecto, a menos que aproben os tres libros con 8´5 como cualificación mínima en todos: neste caso manterán a nota neste apartado ata a fin dos seus estudos.

Todas as notas estarán expostas durante un mes no despacho (Edificio 2, planta baixa, nº 6). Os estudantes deben ser responsables e preocuparse de coñecelas e de apuntalas. Por iso, o profesor non atenderá a preguntas relativas ás cualificacións de cadaquén (nin no presente curso nin nos sucesivos).

Por se puidesen producirse cambios de última hora, no seguinte enlace pódese consultar día/hora/lugar do examen (apartado datas exames): <http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Feixóo Cid, X., Gramática da lingua galega. Síntese práctica, Vigo, Xerais, 2004,

Palacio Sánchez, X.A. e Xove, X., Dicionario da lingua galega, Vigo, Obradoiro-Santillana, 2005,

VV.AA., Dicionario castelán-galego de usos, frases e sinónimos, Vigo, Xerais, 2007,

Gutiérrez Izquierdo, Ramón, Lingua Galega: Guía de ortografía e morfosintaxe, Ed. do autor,

Beltrán Carballeira, R., Manual práctico de galego, A Coruña, Baía, 2006,

Recomendacións

Outros comentarios

Estratexias de aprendizaxe

Os estudantes que queiran superar a materia sen dificultades deben atender aos seguintes consellos:

* O rendemento depende do estudo continuado da materia. É case imposible asimilar toda a materia mediante o estudo intensivo ao final do curso académico. A dificultade é maior se non se asiste ás clases ou se posterga a materia para outras convocatorias.

* Os alumnos deben realizar individualmente os exercicios que propón o profesor, sen consultar cos compañeiros nin recorrer ao material de estudo. Os exercicios só serán eficaces se se realizan despois do estudo diario da materia impartida.

* É moi conveniente que as lecturas se fagan de forma reflexiva, reparando no uso da linguaxe. Deste xeito, pódese obter un coñecemento intuitivo da lingua, que ten gran rendemento á hora de fixar na mente as formas e as estruturas correctas dun idioma.

* Practicar a expresión oral resulta indispensable. Os galegofalantes han de evitar a enganosa suficiencia derivada da práctica oral do idioma, pois nun rexistro formal é indispensable unha fala depurada de dialectalismos, castelanismos e vulgarismos. Na avaliación desta destreza conta tanto a fluidez como a corrección.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas e a súa didáctica II**

Materia	Matemáticas e a súa didáctica II			
Código	O05G120V01405			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Fernández Sobrino, Ramón Angel			
Profesorado	Fernández Sobrino, Ramón Angel			
Correo-e	ramonan@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	Con esta materia os alumnos adquiriran as competencias e coñecementos necesarios de matemáticas para o desenvolvemento da súa profesión.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B13	Razoamento crítico
B17	Creatividade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Adquirir competencias matemáticas básicas	saber	A1 A2 A10 B1 B2 B3 B13
Coñecer o currículo escolar de matemáticas	saber	A1 A2 A10 B1 B2 B3 B13

Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas

saber
saber facer
A2
A10
B1
B2
B3
B9
B13

Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá

saber
saber facer
Saber estar / ser
A2
A3
B2
B3
B7
B8
B9
B17

Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos pilares do coñecemento científico

saber
saber facer
A2
B1
B2
B3
B9

Contidos

Tema

1. Xeometría e medida: Elementos básicos.	*
2. Figuras xeométricas.	*
3. Relacións métricas.	*
4. Lonxitudes, áreas e volumes.	*
5. Xeometría con coordenadas.	*
6. Tratamento da información: Recollida e ordenación de datos.	*
7. Representacións gráficas.	*
8. Medidas de tendencia central e de dispersión.	*
9. Probabilidade.	*

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	19	34	53
Traballos de aula	7	12	19
Sesión maxistral	25	50	75
Probas de tipo test	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos no aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Os alumnos terán unha atención personalizada tanto nas horas de clase como nas horas de titoría.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos terán unha atención personalizada tanto nas horas de clase como nas horas de tutoría.
Traballos de aula	Os alumnos terán unha atención personalizada tanto nas horas de clase como nas horas de tutoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Os alumnos deberan elixir a resposta correcta entre as 4 opcións que se lle presenten	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos deberán desenvolver 1 pregunta teorica e resolver 2 problemas que se lle expoñan	65
Outras	Os alumnos deberán deseñar unha actividade tendo en conta unha ou varias competencias do decreto de currículo de matemáticas na educación primaria	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os alumnos non asistentes deberán realizar as mesmas probas.

Aqueles estudantes que non superen algunhas das probas obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de Xullo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames'

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

Castro, E. : Didáctica de la Matemática en la Educación Primaria. Ed. Síntesis. Madrid 2001

Godino, J., Ruiz, F.: Geometría y su didáctica para maestros- Proyecto Edumat- Maestros.
<http://www.ugr.es/local/jgodino/edumat-maestros> Edición febrero 2002

Nortes Checa, A . Matemáticas y su didáctica. Murcia: TEMA - DM, 1993

Â

Bibliografía complementaria

Alsina, C. Burgues, C. y Fortuny, J.M.: Invitación a la Didáctica de la Geometría. Ed.Síntesis. Madrid 1987

Batanero, C., Godino, J. D. y Navarro Pelayo, V. Razonamiento combinatorio.Ed Síntesis. Madrid 1994

Nortes Checa, A. Encuestas y precios Ed. Síntesis Madrid 1987

Godino, J. D., Batanero , C. y Cañizares, M.J.. Azar y Probabilidad .Ed Síntesis. Madrid 1987

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continuada tanto as clases teóricas como as clases prácticas

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e literatura: Galego**

Materia	Didáctica da lingua e literatura: Galego			
Código	O05G120V01501			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz González, María Ángeles			
Profesorado	Paz González, María Ángeles			
Correo-e	apaz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionará ao futuro docente coñecementos científicos necesarios para favorecer o desenvolvemento das habilidades lingüísticas do alumno de E. Primaria. Terá dominio para empregar técnicas didácticas adecuadas, capacidade para seleccionar recursos e estratexias de intervención didáctica, criterios para analizar os diversos materiais e referentes para avaliar o progreso nas diferentes habilidades comunicativas.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos		
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar		
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá		
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas		
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes		
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B5	Coñecemento de informática		
B6	Capacidade de xestión da información		
B9	Traballo en equipo		
B13	Razoamento crítico		
B16	Adaptación a novas situacións		
B17	Creatividade		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	saber	A1 B1
2. Coñecer o currículo escolar da lingua galega e literatura	saber	A1 B1

3. Adquirir coñecementos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua galega como medio de comunicación.	saber saber facer	A2 A10 B1 B2
4. Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A3 A4 A8 A11 B1 B2 B3 B6 B9 B13 B16 B17
5. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	saber saber facer	A2 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B17
6. Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade	saber saber facer	A2 A3 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B17
7. Coñecer textos de literatura popular e de literatura infantil galega e valorar o seu aproveitamento para a aprendizaxe lingüística e como medio de normalización da lingua.	saber saber facer	A2 A3 A10 A11 B2 B3 B5 B13 B17
8. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	saber saber facer	A1 A2 A3 A10 A11 B2 B3 B5 B6

Contidos

Tema

1.- COÑECEMENTOS PARA O DESENVOLVEMENTO DAS HABILIDADES COMUNICATIVAS.	1.-Coñecemento para o desenvolvemento das habilidades comunicativas. 1.1.Enfoque adoptado no Marco Europeo. 1.2.O uso da lingua. 1.3.As competencias. 1.4.Niveis de competencia.
2.-A LECTURA.	2.-A lectura. 2.1 A lectura. A lectura comprensiva. As idades lectoras. 2.2. A literatura de tradición oral. Fábulas. Explotación didáctica e materiais didácticos.

3.-EXPRESIÓN ESCRITA.

3.-A expresión escrita.

3.1. Obxectivos. Formas de expresión escrita. Proceso didáctico da composición. Avaliación.

3.2. Escritura creativa. Actividades para a expresión escrita. Técnicas didácticas. Propostas de redacción. Talleres de escritura.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	25	40
Sesión maxistral	16	30	46
Presentacións/exposicións	20	41	61
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os estudantes desenvolverán propostas didácticas e experiencias educativas baixo as directrices e supervisión dos profesores. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas dos estudantes.
Sesión maxistral	Exposición por parte dos profesores dos contidos da materia, bases teóricas e /ou directrices dun traballo, actividade ou proposta educativa a desenvolver polos estudantes.
Presentacións/exposicións	Elaboración e exposición oral na aula de dous traballos prácticos sobre un tema ou contido do programa.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia aos estudantes.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo na aula.
Sesión maxistral	Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo na aula.
Presentacións/exposicións	Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Valorarase a asistencia. A participación e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	10
Presentacións/exposicións	Valorarase a aplicación práctica dos contidos teóricos do temario, a planificación, a creatividade, a exposición oral.	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas sobre contidos da materia	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de Xullo.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, non poidan asistir regularmente serán avaliados:

-Proba escrita: 50%

-Traballo escrito, sobre un tema ou parte dun tema: 50%

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames"

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

BADÍA ARMENGOLD,D. y VILÁ,M. Juegos de expresión oral y escrita.Barcelona, Graó, 2009.

CASSANY,D.e outros, Enseñar lengua, Barcelona, Graó, 1997.

MENDOZA FILLOLA,A. Didáctica de la Lengua y la Literatura para Primaria, Madrid, Pearson, 2000

SÁNCHEZ MIGUEL, E.y otros. La lectura en el aula,Barcelona, Graó, 2010.

XUNTA DE GALICIA . Marco europeo común de referencia para as linguas: aprendizaxe, ensino, avaliación. Xunta de Galicia: Dirección Xeral de Política Lingüística, Centro Ramón Piñeiro e Consello de Europa,2005

XUNTA DE GALICIA . Niveis de competencia en lingua galega: Descrición de habilidades e de contidos adaptados ao "Marco europeo común de referencia para as linguas".Xunta de Galicia: Secretaría Xeral de Política Lingüística e Centro Ramón Piñeiro,2006

Bibliografía complementaria

NOIA CAMPOS, C.Catálogo tipolóxico do conto galego de tradición oral. Clasificación, antoloxía e bibliografía. Vigo,Univ. Vigo, 2010.

ROIG RECHOU,B.A. A literatura infantil e xuvenil galega no século XXI Santiago Compostela, AEALJ, 2008.

SILVA VALDIVIA,B. Didáctica da lingua en situacións de contacto lingüístico.Santiago, ICE, 1994.

ZAYAS,F. 10 ideas clave. La competencia lectora según PISA.Barcelona, Graó, 2012.

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos profesores, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentales.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias experimentais II**

Materia	Didáctica das ciencias experimentais II			
Código	O05G120V01502			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vidal López, Manuel			
Profesorado	Vidal López, Manuel Yebra Ferro, Miguel Ángel			
Correo-e	mvlopez@uvigo.es			
Web				
Descrición	Formación para ensinanza das ciencias experimentais en educación primaria centrada en bioloxía e xeoloxía xeral			

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.	saber	A1 B1 B6 B13 B16
2. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A4 A6 A8 A12 B1 B2 B7 B8 B11 B13 B15 B16 B17 B21
3. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar.	saber saber facer	A1 A8 A12 B3 B15 B17 B21
4. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa. Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A4 A5 A6 A7 A8 A10 A11 A12
5. Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sostible.	saber saber facer Saber estar / ser	A8 A9 B14 B22
6. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente.	saber	A1 A6 A8 A10 A12
7. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelos entre os estudantes.	saber saber facer	A1 A2 A8 A10 A11 B5 B16

8. Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación.	saber saber facer	A11 B5 B16
9. Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais relacionados coa Bioloxía e Xeoloxía.	saber	A1 B1 B2 B3 B7 B13 B14 B15 B21
10. Coñecer o currículo escolar das ciencias experimentais relacionado coa Bioloxía e Xeoloxía. A valorar a hixiene e a saúde, aceptar e aprender a coidar o propio corpo e dos outros, respectar as diferenzas e a coñecer e valorar a flora e fauna.	saber	A1 B1 B2
11. Expor e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá	saber saber facer	A1 A8 A10 B1 B2 B7 B13 B14 B15 B21
12. Valorar as ciencias como un feito cultural. Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostible.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A7 B1 B2 B12 B13 B14 B15 B19
13. Contribuír a desenvolver nos alumnos e alumnas de Primaria as capacidades de coñecer e valorar a súa contorna natural, así como as súas posibilidades de acción e coidado.	saber saber facer Saber estar / ser	A9 B21 B22

Contidos

Tema

1. Introducción: A didáctica da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria *
2. O currículo oficial de Bioloxía e Xeoloxía para a Educación Primaria *
3. As metodoloxías para a ensinanza da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria *
4. Os recursos para a ensinanza da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria *
5. A avaliación para a ensinanza da Bioloxía e a Xeoloxía para a Educación Primaria *

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	0	15	15
Prácticas de laboratorio	15	30	45
Sesión maxistral	12	0	12
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	10	10
Presentacións/exposicións	5	15	20
Traballos de aula	3	15	18
Probas de resposta curta	1	0	1
Informes/memorias de prácticas	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).
Sesión maxistral	Exposicións sobre contidos da materia, directrices dos traballos/prácticas a desenvolver por parte dos alumnos
Saídas de estudo/prácticas de campo	Itinerario polo campus e o río Lonja para coñecer as especies máis comúns de árbores e a vida existente nun curso de auga. Visita voluntaria ao Parque Natural do Invernadoiro (2 días).
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os seus compañeiros dun tema sobre contidos da materia. Pódese levar a cabo individualmente ou en grupo.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.
Titoría en grupo	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.
Prácticas de laboratorio	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.
Presentacións/exposicións	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.
Traballos e proxectos	Asesoramento individual ou en grupo na aula, e nas sesións de titoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	1.-Probas de tipo test Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. 2.-Probas de resposta curta Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia. Cartafol/dossier Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	20
Titoría en grupo	Traballos e proxectos O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita... Cartafol/dossier Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.	20
Prácticas de laboratorio	Informes/memorias de prácticas Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	5
Presentacións/exposicións	Contempla a exposición oral dos traballos solicitados. Terase en conta a organización da exposición, a capacidade comunicativa e a calidade do contido.	10
Probas de resposta curta	Unha proba final de respostas curtas e tipo test sobre os contidos conceptuais, 20 procedimentais e actitudinais desenvolvidos durante o cuatrimestre.	

Outros comentarios e segunda convocatoria

Poderán recuperar as competencias non adquiridas na convocatoria de final de cuatrimestre ou na correspondente ao mes de xullo, manténdoseles a nota das probas/actividades xa superadas. Os estudantes que non poidan asistir a clase contarán con actividades e probas alternativas.Â

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Banet, E., Jaen, M. y Pro, A. (2005). Didáctica de las Ciencias Experimentales II. Murcia: DM.

Driver, R. (1989). Ideas científicas en la infancia y la adolescencia. Madrid: Ed. Morata-MEC.

Friedl, A.E. (2000). Enseñar ciencias a los niños. Barcelona: Ed. Gedisa.

Jiménez Aleixandre, M.P. y otros (2003). Enseñar ciencias. Barcelona: Graó.

Martin del Pozo, M.R. (2007) Aprender para enseñar ciencias en primaria: una propuesta para la formación del profesorado. Diada

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Adams, R. (1981). La Naturaleza en las cuatro estaciones. Barcelona: Ed. Teide.

Alaniz-Álvarez, S.A. y Nieto-Samaniego, A.F. (n.f). Experimentos simples para entender una Tierra complicada. Universidad Nacional Autónoma de México.

Barbera, V. (1980). Didáctica de las ciencias naturales en la enseñanza básica. Madrid: Ed. Narcea.

Benlloch, M. (1984). Por un aprendizaje constructivista de las Ciencias. Visor Libros.

Benlloch, M. (2001). La educación en Ciencias: ideas para mejorar su práctica. Paidós Educador.

Bonnier, G. (1990). Los nombres de las flores. Barcelona: Ed. Omega.

Bruns, A. (1987). El cultivo biológico. Barcelona: Ed. Blume.

Cañal de León, P. (2008). Investigando los seres vivos: materiales curriculares. Diada editores S.L

Carin, A. (1976). La enseñanza de las ciencias por el descubrimiento. México: Ed. UTEHA.

Chinery, M. (1980). Los amantes de la Naturaleza. Barcelona: Ed. Blume.

Consejo de Ciencia y Tecnología (2007). Experimentos para preescolar. Concyteq

Duschl, R.A. (1997). Renovar la enseñanza de las ciencias. Madrid: Ed. Narcea.

Giolitto, P. (1984): Pedagogía del medio ambiente. Barcelona: Ed. Herder.

Farrow, S. (2010). The really useful science book: a framework of knowledge for primary teachers (3 Ed). London: Routledge

Harlen, W. (2007). Enseñanza y aprendizaje de las ciencias (6ª Ed.). Madrid: Ed. Morata.

Harlow, R. y Morgan, S. Â (2007). Biblioteca de los experimentos (Vol 1, 2 y 3). Feón: Evergráficas.

Jiménez Aleixandre, M.P. (1996). Dubidar para aprender. Ed. Xerais. Vigo.

Kaufman, M. y L. Fumagalli (1999). Enseñar ciencias naturales. Reflexiones y propuestas didácticas. Barcelona: Paidós.

Ligouri, L. y Noste, M.I. (2007). Didáctica de las Ciencias Naturales: Enseñar Ciencias Naturales. Homo Sapiens ediciones.

- Morales Martín, M.J. (2009). Experiencias científicas y medio natural para Infantil y Primaria. Almería: Tutorial Formación.
- Ogborn, J. y otros (1998). Formas de explicar. Madrid: Santillana, AulaXXI.
- Osborne, R. y Freyberg, P. (1998). El aprendizaje de las ciencias (3ªed.). Madrid: Narcea.
- Osorio, R.D. y Gómez, A. (2004). Experimentos divertidos de química para jóvenes. Medellín: Universidad de Antioquia.
- Parra, M.C. (Coord.) (2008). El gran libro de los experimentos. Lima: Lexus editores.
- Perales Palacios, F.J. y Cañal de León, P. (2000). Didáctica de las Ciencias Experimentales. Colección Ciencias de la Educación. Alcoy: Ed. Marfil.
- Pozo, J.I. y Gómez Crespo, M.A. (2000). Aprender y enseñar ciencia. Madrid: Ed Morata.
- Pujol, R.M. (2003): Didáctica de las Ciencias Experimentales en primaria. Madrid: Ed. Síntesis
- Ramiro Roca, E. (2010). La maleta de la ciencia. 60 experimentos de aire y agua y centenares de recursos para todos. Barcelona: Ed. Grao.
- RuizÂ Ortega, F.J. (2007). Modelos didácticos para la enseñanza de las ciencias naturales [recurso electrónico]. Colombia: Ed. Manizales
- Sanmartí, N (2007). 10 ideas clave: evaluar para aprender. Barcelona: Graó
- VVAA (2002). Las ciencias en la escuela. Teorías y prácticas. Barcelona: Ed. Graó.
- Xunta de Galicia (2007). Decreto 130/2007, do 28 de xuño, polo que se establece o currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Recomendacións

Outros comentarios

As estratexias de ensino deberán adaptarse as circunstancias que se vaian producindo o longo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias sociais**

Materia	Didáctica das ciencias sociais			
Código	O05G120V01503			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Constenla Vega, Xose			
Profesorado	Constenla Vega, Xose			
Correo-e	xose.constenla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros Mestres a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do DCB para a Educación Primaria, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionadas coas Ciencias Sociais.			

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético

B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais	saber	A1 A2 A8 B1 B3 B9 B12 B13 B14 B15 B19
Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais	saber	A1 A2 A4 B1 B2 B3 B6 B12 B13 B14 B15 B19 B22
Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural	saber saber facer	A1 A4 A5 A11 B1 B2 B3 B5 B6 B12 B13 B14 B15 B19 B22
Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	saber saber facer Saber estar / ser	A4 A5 A7 B1 B2 B3 B8 B11 B12 B13 B14 B16 B19

Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos	saber saber facer Saber estar / ser	A4 A5 A7 A9 B1 B2 B3 B11 B12 B13 B14 B16 B19
Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura	saber saber facer	A1 A5 B1 B2 B3 B12 B14 B16 B19
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	saber saber facer	A1 A2 A4 A6 A7 A11 A12 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 B11 B13 B15 B17 B20

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento das Ciencias Sociais	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais. Desenvolvemento das nocións temporais. Construcción das nocións políticas. Construcción das ideas económicas. Tratamiento didáctico da obra de arte
2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido do área de Ciencias Sociais	Introdución ás Ciencias Sociais. Concepto e trazos que as caracterizan. Cales son as Ciencias Sociais: definicións específicas. As Ciencias Sociais na Escola: contidos
3. BLOQUE 3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais. Actividades para a Didáctica das Ciencias Sociais. Elaboración e defensa dunha Unidade Didáctica en Coñecemento do Medio

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	11	19	30
Traballos tutelados	11	34	45
Titoría en grupo	3	3	6
Presentacións/exposicións	1	4	5
Sesión maxistral	20	25	45
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	10	14
Outras	3	2	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Comentario de textos, debates guiados
Traballos tutelados	Elaboración en grupo dunha Unidade Didáctica do área de Coñecemento do Medio
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados
Presentacións/exposicións	Presentación, defensa e debate por parte do grupo da Unidade Didáctica elixida
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo.
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Comentarios de texto, participación en debates, propostas, elaboración doutras ferramentas.	25
Traballos tutelados	Realización en grupo do Traballo por Proxectos seleccionado	10
Presentacións/exposicións	Presentación e defensa da Unidade Didáctica Seleccionada	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Dúas probas teóricas sobre os conceptos básicos e contidos do temario	50
Outras	Asistencia e participación activa nas actividades da aula	5

Outros comentarios e segunda convocatoria

As probas teóricas, os traballos de aula, tutelados e demais actividades serán liberatorias. No exame final (oficial) se farán as partes que queden pendentes, no seu caso. En caso de non asistir e non realizar as actividades, ou de non facer as probas correspondentes, faranse no exame final (oficial) ou nas convocatorias extraordinarias

Data de exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "datas exames".

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- TREPAT, C. y COMES, P. (2000): *El tiempo y el espacio en la Didáctica de las Ciencias Sociales*. Barcelona, Graò.
- HERNÁNDEZ CARDONA, F.X. (2002): *Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, Graò.
- DOMÍNGUEZ GARRIDO, M.C. (2004): *Didáctica de las Ciencias Sociales*. Madrid, Pearson Educación.
- GARCÍA RUIZ, A.L. (2003): *El conocimiento del medio y su enseñanza práctica en la Educación Primaria*. Granada, Natívola.

XEOGRAFIA

Antonio Luis GARCIA y José Antonio JJIMENEZ (2006): *Los Principios científico-didácticos (PCD): nuevo modelo para la enseñanza de la geografía y de la historia : (fundamentos teóricos)*. Granada, Universidad de Granada.

Raquel Gurevich (2005): *Sociedades y territorios en tiempos contemporáneos : una introducción a la enseñanza de la geografía*. Buenos Aires, Fondo de CulturaPublicación Buenos Aires : Fondo de Cultura Económica, 2005

José ORTEGA. (2000): *Los horizontes de la Geografía*. Barcelona, Ariel.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xeografía/O05G120V01305

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia do presente/O05G120V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Outros comentarios

1. O ensino a desenvolver terá un carácter básicamente aplicado e favorecerá á actitude participativa como corresponde a unha aprendizaxe que se quere operativa nas futuras actividades profesorais dos alumnos e alumnas do grao.
 2. A interactividade será unha das esixencias fundamentais na planificación e desenvolvemento das actividades tanto as lectivas como as prácticas e aplicadas.
 3. O espazo das mesmas poderá ser o da aula ou calquera outro que facilite a integración do alumnado na experiencia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Innovación e investigación didáctica**

Materia	Innovación e investigación didáctica			
Código	O05G120V01504			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Cid Sabucedo, Alfonso			
Profesorado	Cid Sabucedo, Alfonso			
Correo-e	acid@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos dos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao reto de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea.</p> <p>Ante estes retos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan atopar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias atópanse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA. Nela tratarase fundamentalmente de como acometer no centro e aula proxectos de innovación e investigación didáctica.</p>			

Competencias de titulación

Código				
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar			
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá			
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes			
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida			
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa			
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas			
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable			
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Capacidade de organización e planificación			
B3	Comunicación oral e escrita			

B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Capacitarse para analizar e cuestionar as concepcións educativas emanadas da investigación así como as propostas curriculares da Administración educativa.	saber saber facer	B1 B2 B3
Promover a calidade dos contextos (aula e centro) nos que se desenvolve o proceso educativo, de modo que garanta o benestar dos alumnos.	saber facer	A1 A2 A10 A11 B1 B2 B6 B8 B9 B14 B15 B18 B21
Participar en proxectos de investigación relacionados co ensino e a aprendizaxe, introducindo propostas de innovación encamiñadas á mellora da calidade educativa.	saber facer	A1 A2 A7 B1 B2 B3 B7 B8 B9 B14 B15 B18 B21
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación.	saber saber facer	A1 A2 A4 A6 A7 A9

Comprender a complexidade, relevancia e necesidade da avaliación como un elemento regulador e promotor da mellora do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	saber	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B8 B9 B13 B14 B18
Desenvolver a capacidade de análise e síntese e potenciar unha actitude crítica e reflexiva ante distintos enfoques e criterios que poidan seleccionar e/ou aplicar na súa futura práctica profesional.	saber saber facer	A1 A2 A4 B1 B2 B7 B9 B11 B14 B18
Desenvolver habilidades de relación interpersoal. Expor e argumentar de forma asertiva e desenvolver a capacidade de relación, comunicación e traballo en equipo, potenciando valores de cooperación e responsabilidade.	Saber estar / ser	A1 A2 A3 A4 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B1 B2 B8 B9 B11
Asumir a autorreflexión e autoevaluación como unha necesidade profesional e considerar a reciclaxe constante como un mecanismo imprescindible para mellorar na súa práctica profesional	saber saber facer	A10 A12 B1 B2 B7 B8 B9 B15
oñecer e tomar conciencia da complexidade de características e factores que inflúen no desenvolvemento cognitivo, psicomotor, afectivo, de linguaxe e autonomía persoal no neno 0 -6 e a necesidade de telos en conta no noso labor docente		A1 A4 A5 A6 A7 A8 A10 B1 B2 B6 B7 B9

Ser capaces de utilizar a observación sistemática como principal instrumento de avaliación global, formativa e continua das capacidade dos alumnos e elaborar e aplicar diferentes instrumentos de observación e avaliación para nenos de 0 a 12 anos	saber saber facer	A1 A2 A4 A6 A7 B1 B2 B13 B14 B17 B18
Comprender a importancia do traballo colaborativo entre pais, alumnos e equipo educativo e crear e manter ao efecto lazos de comunicación cooperación e colaboración coas familias a través de diferentes estratexias para incidir mais eficazmente no proceso educativo do centro e a acción educativa referida ao grupo de alumnos.	saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A4 A6 B1 B9 B18
Promover a aprendizaxe autónoma dos alumnos, a curiosidade e o gusto por profundar no saber e a satisfacción do traballo realizado como medio de realización e perfeccionamento que contribúe ao propio equilibrio emocional.	Saber estar / ser	A1 A2 A5 A6 A7 A8 B1 B15 B20

Contidos

Tema	
BLOQUE I: INNOVACIÓN EDUCATIVA	<p>Tema 1.- MARCO TEORICO DA INNOVACIÓN EDUCATIVA (A INNOVACION COMO CAMBIO E FACTOR DE CALIDADE)</p> <p>1.1.- A innovación educativa na docencia</p> <p>1.2.- Innovación educativa: aproximación terminolóxica e conceptual</p> <p>1.2.1.- A innovación educativa hoxe</p> <p>1.2.2.- Tipoloxías das innovacións educativas</p> <p>1.3.- O profesorado innovador</p> <p>Tema 2.- A INNOVACION NO CENTRO E NA AULA (DESEÑO, ESTRATEXIAS e AVALIACIÓN)</p> <p>2.1.- Deseño de proxectos innovadores</p> <p>2.2.- Desenvolvemento de proxectos innovadores</p> <p>2.3.- Avaliación de proxectos innovadores</p>
BLOQUE II: INVESTIGACION EDUCATIVA	<p>Tema 3.- CARACTERÍSTICAS, OBXECTIVOS E LIMITACIÓNS DA INVESTIGACIÓN NA AULA</p> <p>3.1.- Necesidade de investigar en Educación (centros e aulas)</p> <p>3.2.- Que se pode investigar en Educación e en que consiste a investigación educativa</p> <p>Tema 4.- DESENVOLVEMENTO DAS FASES DO PROCESO MARCO XERAL DA INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA EN CENTROS E AULAS (FONTES, TECNICAS, INFORME e TOMA DE DECISIÓNS)</p> <p>4.1.- Formulación da investigación</p> <p>4.2.- Deseño e planificación da investigación</p> <p>4.3.- Execución do deseño de investigación</p> <p>4.4.- Interpretación e reflexión</p> <p>4.5.- Redacción e difusión do informe de investigación</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	14	42	56
Titoría en grupo	12	8	20
Seminarios	10	20	30
Metodoloxías integradas	12	24	36
Actividades introdutorias	2	2	4
Probas de resposta curta	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios acomodados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da Innovación e Investigación Didáctica. Así mesmo, esta metodoloxía é propicia para a participación dos estudantes a través da formulación/contestación de preguntas, exposición de puntos de vista, etc. COMPUTA NA AVALIACIÓN CONTINUA.
Titoría en grupo	A través delas o profesor facilitará e orientará os estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...) . COMPUTA NA AVALIACIÓN CONTINUA
Seminarios	A través dos seminarios abordaranse temas específicos, que permitan profundar os contidos da materia. É dicir, utilízanse como complementos de clases teóricas. COMPUTAN NA AVALIACIÓN CONTINUA
Metodoloxías integradas	Realización por parte dos estudantes, de forma individual ou en grupo, dun proxecto de innovación e outro de investigación, un por bimestre, mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades. COMPUTA NA AVALIACIÓN CONTINUA
Actividades introductorias	Esta actividades servirán para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos (innovación e investigación), o mesmo que durante a realización dos traballos; e dicir, durante o tempo que se realizaan estas actividades prestarase atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas a materia de INNOVACION E INVESTIGACION DIDACTICA

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Como actividade avaliadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso terase en conta a: - Implicación nas actividades individuais e grupais: 10% - Cantidade e calidade das aportacións: 10%	25 hasta un 25
Titoría en grupo	Durante a realización das tutorías en grupo aténdese ao estudante na súa aprendizaxe segundo os seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realizarase unha avaliación continua e formativa tendo en conta a cantidade dos traballos realizados ao longo das sesións eempregando os procedementos de: Observación (rexistros, listas de control, rúbricas, etc.)	15 hasta un 15
Seminarios	Na avaliación desta actividade terase en conta os traballos con documentos (tanto sobre innovación como sobre investigación) referidos, fundamentalmente, á identificación dos sinais de identidade, á identificación das fases/partes dun proxecto, procuras bibliográficas, procura e selección de información, de documentación, formulacións metodolóxico, recollida e análises de datos, conclusións, propostas de mellora, redacción do informe, deseño da presentación, presentación e defensa.	20 hasta un 20
Metodoloxías integradas	Na avaliación dos proxectos de innovación e investigación terase en conta os seguintes criterios: 1º.- Aspectos formais (15%) 2º.- Calidade do traballo (70%) 3º.- Exposición oral e resposta ás preguntas expostas (15%)	20 ata un 20
Probas de resposta curta	A través destas probas pretendese constatar a precisión conceptual e terminolóxica dos aspectos relativos a INNOVACION E INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA: Neste tipo de exames cada pregunta curta ten unha puntuación individual, a suma destas preguntas reflicte a puntuación do exame. Para aprobar a MATERIA é necesario obter, polo menos o 70% da devandita puntuación	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

A nota final da materia ten dous compoñentes:

1º.- A puntuación obtida polo traballo realizado durante o curso (AVALIACIÓN CONTINUA)

2º.- A cualificación obtida na PROBA DE RESPONDA CURTA (exame)

Aínda que para superar a materia a nota do exame ten que ser, como mínimo, un 60% do valor da mesma.

En caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtenida na AVALIACIÓN CONTINUA manterase para a segunda convocatoria.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou>) no menú "Datos exames"

Bibliografía. Fontes de información

Banks, M. (2010). Los datos visuales en la investigación cualitativa. Madrid: Morata.

Bertaux, D. (2005): Los relatos de vida. Perspectiva etnosociológica. Barcelona: Bellaterra.

Blaxter, L. et al. (2008): Cómo se investiga. Barcelona: Graó

Bolívar, A., Domingo, J. Fernández-Cruz, M. (2002). La investigación biográfico-narrativa en educación. La Muralla. Madrid.

Carbonell, J. (2001). *La aventura de innovar*. Madrid: Morata.

Casanova, J. y Pavón, F.: «Nuevas herramientas para el procesamiento de datos cualitativo». Disponible en: http://www.uhu.es/agora/version01/digital/numeros/numeros_ppal.htm Universidad de Huelva.

Contreras, J. y Pérez de Lara, N. (2010). Investigar la experiencia educativa. Madrid: Morata

Corbetta, P. (2007): Metodología y técnicas de investigación social. Madrid Mac-Graw Hill

Cortés Rodríguez, L. y Camacho Adarve, M^a. M. (2003): ¿Qué es el análisis del discurso? Barcelona. Octaedro.

Díaz de Rada, Vidal (2005). Manual de trabajo de campo en la encuesta. Madrid: CIS.

Escudero Escorza, T. y Correa, P. (2007). Investigación en innovación educativa. Madrid: La Muralla.

Flick, U. (2004). Introducción a la investigación cualitativa. Morata. Madrid.

Fullan, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en la educación*. Barcelona: Octaedro.

Gairín, J. Gómez, J. A. y Pérez, R. (2009). Innovación de la educación y de la docencia. Madrid: Ramón Areces.

González García, F. J. (2007), Innovación educativa y calidad de la docencia universitaria: proyectos de innovación educativa. Málaga: Universidad de Málaga.

Imbernón, F. (2002). La investigación educativa como herramienta de formación del profesor: reflexión y experiencias de investigación educativa. Barcelona: Graó.

Jakku-Shivonene, Ritva ; Niemi, Hannele (Ed.) (2011). Aprender de Finlandia. La apuesta por un profesorado investigador. Madrid. MEC

Kvale, S. (2011). La entrevista en la investigación cualitativa. Madrid: Morata.

Libedinsky, M. (2001), La innovación en la enseñanza. Diseño y documentación de experiencias en el aula. Buenos Aires: Paidós.

Lukas, J.F. y Santiago, K. (2004). *Evaluación educativa*. Madrid: Alianza.

McMillan, J.H. y Shumacher, S. (2007). Investigación Educativa. Pearson Educación. Madrid

Medina Rivilla, A. y otros (2009). *Innovación de la educación y de la docencia*. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces / UNED

Muñoz Justicia, J. (2005): Análisis cualitativo de datos textuales con ATLAS/ti. Disponible en: <http://antalya.uab.es/jmunoz/cuali/Atlas5.pdf> http://www.atlasti.com/productintro_es.htm

Murga Menoyo, M.ª Á. (2009), Escenarios de innovación e investigación educativa. Madrid: Universitas.

Murillo, F.J. y Muñoz-Repiso, M. (Coords.) (2002). *La mejora de la escuela: un cambio de mirada*. Barcelona: Octaedro.

Pérez Juste, R. (2006). *Evaluación de programas educativos*. Madrid: La Muralla.

Rosales López, C. (2009) *Didáctica: Innovación en la Enseñanza*. Santiago de Compostela: Andavira Editora.

Rosales López, C. (2009) *Valores sociales e Innovación Educativa*. Santiago de Compostela: Andavira Editora.

Sevillano García, M.L (2004) *Estrategias innovadoras para una enseñanza de calidad*. Madrid: Pearson.

Stake, R.E. (2006). *Evaluación comprensiva y evaluación basada en estándares*. Graó. Barcelona.

Stoll, L. y Fink, D. (1999) *Para cambiar nuestras escuelas. Reunir eficacia y mejora*. Barcelona: Octaedro

Tejada Fernández, J. (2009), *Estrategias de innovación en la formación para el trabajo*. Madrid: Tornapunta.

Tójar, J. C. (2006). *Investigación cualitativa: comprender y actuar*. La Muralla. Madrid.

Torre, S. de la (1997) *Innovación educativa*. Dykinson.

Torre, S. de la (1998) *Cómo innovar en los centros educativos: estudio de casos*. Madrid: Escuela Española

Townsend, T. (Ed.) (2007). *International Handbook of School Effectiveness and Improvement*. New York: Springer.

Villar Angulo, L.M. y otros (2009) *Creación de la excelencia en la Educación Secundaria*. Madrid: Pearson.

Â

Nota:

Ao tratar cada tema facilitarase a bibliografía específica

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua francesa e a súa didáctica**

Materia	Lingua francesa e a súa didáctica			
Código	O05G120V01505			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Franco Paz, María Victoria			
Profesorado	Franco Paz, María Victoria			
Correo-e	vfrances@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Tendo en conta o carácter lingüístico e didáctico desta materia preténdese reforzar o nivel de competencia comunicativa na lingua estranxeira e igualmente é un obxectivo fundamental o ofrecer ao alumnado unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua estranxeira nas aulas de Primaria.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos		
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar		
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes		
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida		
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas		
A10	Reflexión sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B4	Coñecemento de lingua estranxeira		
B7	Resolución de problemas		
B9	Traballo en equipo		
B11	Habilidades nas relacións interpersoais		
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade		
B13	Razoamento crítico		
B15	Aprendizaxe autónoma		
B16	Adaptación a novas situacións		
B17	Creatividade		
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes		
B20	Iniciativa e espírito emprendedor		
B21	Motivación pola calidade		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, público, profesional e educacional (Marco Común, Cadro 5).	saber	A5 B3 B4
2. Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	saber	A5 B3 B4
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionado co traballo.	saber Saber estar / ser	A8 B3 B4
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.	saber	B3 B4
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde se fala esa lingua.	saber Saber estar / ser	A5 B3 B4 B12 B16 B19
6. Poder participar espontáneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	saber saber facer	B3 B4
7. Poder abordar oralmente en inglés/francés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	saber saber facer	B3 B4
8. Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.	saber saber facer	A8 B1 B3 B4 B11 B13
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.	saber saber facer	B3 B4 B17
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.	saber saber facer	B3 B4
11. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos en torno aos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.	saber saber facer	A1 A6 B2 B9 B21
12. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	saber saber facer	A2 B1 B2
13. Fomentar a convivencia no aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	saber saber facer	A5 B2 B7 B11
14. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promoverlo entre os estudantes.	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A10 B2 B9 B11 B15 B20
15. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	saber	A3 A8 B1 B3 B4
16. Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativa dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, e as competencias e estratexias comunicativas.	saber	A2 B3
17. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (Marco Común, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).	saber	B1 B13

18. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	saber	A2 B1 B3 B4
19. Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.	saber	A1
20. Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativos da lingua estranxeira.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4
21. Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4 B9
22. Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e léxicos.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4
23. Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4 B9
24. Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4 B9 B17
25. Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.	saber saber facer	A2 A10 B2 B3 B4
26. Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4

Contidos

Tema	
L1 - Presentación.	I. Presentación de si mesmo e dos demais. II. Experiencias persoais da aprendizaxe da lingua estranxeira. III. Identificación de oportunidades na contorna para fomentar a propia aprendizaxe e diagnóstico de necesidades e obxectivos.
L2 - Descrición física e da personalidade.	I. Características físicas, afectivas e persoais. II. Describirse a si mesmo e os demais en termos da aparencia e do carácter. III. Expresar o acordo e o desacordo.
L3 - A contorna no que vivimos.	I. Discusión dos distintos tipos de vivenda en países estranxeiros e comparación con Galicia. II. Descrición das vivendas dos estudantes, comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer. III. Vídeos turísticos dando a coñecer Ourense.
L4 - Os animais.	I. Os animais da granxa, partes do corpo. II. Os animais do bosque. III. Os animais salvaxes.
D1 - Ensino comunicativo da lingua estranxeira.	I. Funcións lingüísticas. II. Competencias e estratexias comunicativas.

D2 - Metodoloxía 1: Presentación e práctica.	I. Presentación de novos elementos funcionais, gramaticais e léxicos na aula de lingua estranxeira. II. Práctica oral mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.
D3 - Metodoloxía 2: Producción, creatividade e xogo.	I. Os xogos: dimensión lúdica da aprendizaxe. II. Cancións tradicionais francófonas. III. O contacontos na aula de lingua estranxeira. IV. Uso de internet para a aprendizaxe autónoma.
D4 - A unidade didáctica.	I. Obxectivos II. Competencias lingüísticas, socioculturais, discursivas e estratéxicas. III. A avaliación. IV. A utilización do PEL (Portfolio europeo das linguas) como ferramenta de avaliación.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	10	25	35
Traballos de aula	12	28	40
Prácticas autónomas a través de TIC	10	20	30
Presentacións/exposicións	20	22	42
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a asignatura.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.
Traballos de aula	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	20
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.	40
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da asignatura.	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da materia e cada unha delas puntuará o 50% da nota final.

Na convocatoria de xullo, unicamente avaliaranse as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuadrimestre.

Á Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educación-ou/>) no menú "Datos Exames".

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

À BEACCO, J.C., BOUQUET, S. et PORQUIER, R., Niveau B2 pour le français, Didier, 2004. BÉRARD, E., L'Approche communicative, Clé International, 1991. CONSEIL DE L'EUROPE, Cadre européen commun de référence pour les langues, Didier, 2001. CUQ J.P. et GRUCA I., Cours de didactique du français langue étrangère et seconde, PUG, 2005. TAGLIANTE, C., L'Évaluation et le Cadre européen commun, Clé International, 2005.

À BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

ÀLVAREZ ÀLVAREZ, A., Nuevas tecnologías para la clase de francés lengua extranjera, Quiasmo, 2009. BRASSEUR, P., 1001 activités autour du livre, Casterman, 2007. CALVET, L.J., La chanson dans la classe de français langue étrangère, Clé International, 1980. CHAMBERLAIN, A. et STEELE, R, Guide pratique de la communication, Didier, 1991. DESMONDS, F. et al., Enseigner le FLE, Belin, 2005. GOULLIER, F., Les outils du Conseil de l'Europe en classe de langue, Didier, 2006. SILVA, H., Le jeu en classe de langue, Clé International, 2008. VANTHIER, H., L'enseignement aux enfants en classe de langue, Clé International, 2009.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Idioma estranxeiro: Francés/O05G120V01904

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés/O05G120V01905

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés/O05G120V01906

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/O05G120V01202

Outros comentarios

Sería recomendable posuír coñecementos previos a nivel de bacharelato ou de formación profesional, é dicir o nivel A2 segundo o marco europeo para o estudo das linguas. Sen menoscabo doutras aprendizaxes externas, formais ou non formais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e literatura: Español**

Materia	Didáctica da lingua e literatura: Español			
Código	O05G120V01506			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz González, María Ángeles			
Profesorado	Paz González, María Ángeles			
Correo-e	apaz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionará ao futuro docente coñecementos científicos necesarios para favorecer o desenvolvemento das habilidades lingüísticas do alumno de E. Primaria. Terá dominio para empregar técnicas didácticas adecuadas, capacidade para seleccionar recursos e estratexias de intervención didáctica, criterios para analizar os diversos materiais e referentes para avaliar o progreso nas diferentes habilidades comunicativas.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos		
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar		
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas		
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes		
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B5	Coñecemento de informática		
B6	Capacidade de xestión da información		
B9	Traballo en equipo		
B13	Razoamento crítico		
B16	Adaptación a novas situacións		
B17	Creatividade		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	saber	A1 B1
2. Coñecer o currículo escolar da lingua española e a súa literatura.	saber	A1 B1

3.Adquirir coñecementos en torno aos procedementos de ensino/aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	saber saber facer	A1 A10 B1 B2 B3
4.Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral.	saber saber facer	A1 A3 A8 A11 B1 B2 B3 B6 B9 B16 B17
5.Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	saber saber facer	A2 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B17
6. Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade.	saber saber facer	A2 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B17
7.Coñecer e utilizar estratexias e recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	saber saber facer	A2 A3 A10 A11 B2 B3 B5 B13 B17
8.Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias nos estudantes.	saber saber facer	A1 A2 A3 A10 A11 B2 B3 B5 B17

Contidos

Tema	
1.PRONUNCIACIÓN E ORTOGRAFÍA.	1.Pronunciación e ortografía.Obxectivos.Importancia da pronunciación. Procesos e recursos didácticos. Importancia do dominio ortográfico.Materiais, recursos e actividades.Textos de aplicación.
2.COMPREENSIÓN E EXPRESIÓN ORAL.	2.Comprensión e expresión oral. Que é escoitar?. Metodoloxía da comprensión.Actividades. Didáctica da expresión oral. Obxectivos.Recursos e técnicas para o desenvolvemento da expresión oral. Actividades.
3.DIDÁCTICA DO VOCABULARIO.	3.Didáctica do vocabulario. Vocabulario activo e pasivo.Estratexias para desenvolver o vocabulario. O manexo do dicionario. Actividades.
4.ENSINO DA GRAMÁTICA.	4.Ensino da gramática.Metodoloxía.Actividades. e recursos didácticos. Desenvolvemento de experiencias educativas.Textos de aplicación.

5.A LECTURA.

5. A lectura. A lectura comprensiva. Idades lectoras. Animación á lectura. Obxectivos. Estratexias de motivación previas á lectura. Estratexias de profundización finalizada a lectura. Actividades. Desenvolvemento de experiencias educativas.

6.EXPRESIÓN ESCRITA.

6.A expresión escrita. A lectura e a expresión escrita. Obxectivos. Formas de expresión escrita. Proceso didáctico da composición. Actividades para a expresión escrita. Técnicas didácticas. Propostas de redacción. Talleres de escritura.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	18	22	40
Presentacións/exposicións	20	45	65
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	12	30	42
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os estudantes desenvolverán propostas didácticas e experiencias educativas baixo as directrices e supervisión da profesora. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas dos estudantes.
Presentacións/exposicións	Elaboración, presentación e exposición oral na aula de dous traballos prácticos, con apoio de material, en grupo, sobre un tema ou parte dun tema en que se avaliará a aplicación didáctica e a creatividade.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia aos estudantes.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, actividade ou proposta educativa a desenvolver polos estudantes.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.
Traballos de aula	Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.
Presentacións/exposicións	Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	A participación activa e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	10
Presentacións/exposicións	Valorarase o interese e a participación, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez.	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas sobre contidos da materia. Ademais de comprobar o nivel de coñecementos avaliarase a competencia do estudante: -Para elaborar un discurso persoal coherente e correcto. -Para establecer relacións entre os conceptos, entre os núcleos temáticos, entre as reflexións teóricas, as aplicacións prácticas, etc. Para demostrar a capacidade de lectura comprensiva (interpretativa e crítica) sobre o que se pregunta. -Para demostrar o dominio de expresión escrita (estruturas sintácticas, precisión léxica, corrección ortográfica, etc.)	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cinco puntos sobre dez) tanto o exame teórico como as presentacións/exposicións dos traballos, en grupo, con material de apoio, sobre un tema ou parte dun tema.

As competencias non adquiridas serán de novo avaliadas no mes de Xullo.

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente serán avaliados:

-Proba de resposta longa/de desenvolvemento: 50%

-Dous traballos prácticos por escrito, con material de apoio, sobre un tema ou parte dun tema: 50%

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou>) no apartado "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

CAMPS,A. y otros, La enseñanza de la ortografía, Barcelona, Graó, 1993.

CASSANY, D. y otros, Enseñar lengua, Barcelona, Graó, 1997.

GASOL,A. y ARÁNEGA,M. Descubrir el placer de la lectura, Barcelona, Edebé, 2000.

MENDOZA FILLOLA,A. Didáctica de la Lengua y la Lieratura para Primaria, Madrid, Pearson, 2000.

SÁNCHEZ MIGUEL,E.yotros,La lectura en el aula,Qué se hace,qué se debe hacer,y qué se puede hacerBarcelona, Graó, 2010.

SOLÉ,I. Estrategias de lectura. Barcelona,Graó, 21ªreimpr. 2009

Bibliografía recomendada

ALLER MARTÍNEZ,C. y otros, Estrategias lectoras, Alcoy, Marfil, 1991.

BADÍA ARMENGOL,D. Juegos de expresión oral y escrita,Barcelona, Graó, 2009.

BARBERÁ,V. Didáctica de la ortografía, Barcelona, CEAC, 2001.

BARRAGÁN,C. y otros.Hablar en clase. Barcelona, Graó, 2005.

BOFARULL,M.T. y otros, Comprensión lectora, Barcelona, Graó, 2001

CALERO, M. y otros, Comprensión y evaluación lectoras en Educación Primaria, Madrid, Praxis, 1999.

CERRILLO,P. y GARCÍA PADRINO,J. Hábitos lectores y animación a la lectura,Universidad de Castilla-La Mancha, 1996.

CERVERA,J. La ceación literaria para niños,Madrid, Mensajero, 1997.

COLOMER,T. Introducción a la literatura infantil y juvenil, Madrid, Síntesis, 1999.

JACQUET,J. y CASULLERAS,S. 40 juegos para practicar la Lengua Española, Barcelona, Graó, 2004.

LOMAS,C. Cómo enseñar a hacer cosas con las palabras, Barcelona, Paidós, 1999.

LÓPEZ VALERO,A. y ENCABO,E. Introducción a la didáctica de la lengua y la literatura, Barcelona, Octaedro, 2002.

MARINA,J.A. y DE LA VÁLGOMA,M. La magia de leer,Barcelona,Plaza-Janés, 2005.

MATA,J. Como mirar a la luna.Confesiones de una maestra sobre la formación del lector.Barcelona, Graó, 3ªreimp.2008.

MATA,J. 10 Ideas clave . Animación a la lectura.Barcelona, Graó, 2008.

NEMIROVSKY,M.(coord.) Experiencias escolares con la lectura y la escritura. Barcelona, Graó, 2009.

OTERO,M.J. Jugamos a leer, Madrid, CCS, 1999.

QUINTANAL,J. Actividades lectoras en la escuela infantil y primaria, Madrid, CCS,1999.

RODARI,G. Gramática de la fantasía, Madrid,Aliorna, 1989

SÁNCHEZ-ENCISO,J. (Con)vivir en la palabra. El aula como espacio comunitario.Barcelona, Graó, 2008

SARTO,M. Animación a la lectura con nuevas estrategias, Madrid, SM, 2000

SEGADAS, F. y otros, Leer es fácil, Madrid, CEPE, 2003

ZAYAS,F. 10 ideas clave. La competencia lectora según PISA. Barcelona, Graó, 2012.

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua inglesa e a súa didáctica**

Materia	Lingua inglesa e a súa didáctica			
Código	O05G120V01507			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	Tendo en conta o carácter lingüístico e didáctico desta materia preténdese reforzar o nivel de competencia comunicativa na lingua estranxeira e igualmente é un obxectivo fundamental o ofrecer ao alumnado unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua estranxeira nas aulas de Primaria.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos		
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar		
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes		
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida		
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas		
A10	Reflexión sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B4	Coñecemento de lingua estranxeira		
B7	Resolución de problemas		
B9	Traballo en equipo		
B11	Habilidades nas relacións interpersoais		
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade		
B13	Razoamento crítico		
B15	Aprendizaxe autónoma		
B16	Adaptación a novas situacións		
B17	Creatividade		
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes		
B20	Iniciativa e espírito emprendedor		
B21	Motivación pola calidade		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e trátanse asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, público, profesional e educacional (Marco Común, Cadro 5).	saber	A5 B3 B4
2. Comprender a idea principal de películas e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	saber	A5 B3 B4
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.	saber Saber estar / ser	A8 B3 B4
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.	saber	B3 B4
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde se fala esa lingua.	saber Saber estar / ser	A5 B3 B4 B12 B16 B19
6. Poder participar espontaneamente nunha conversación que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	saber saber facer	B3 B4
7. Poder abordar oralmente en inglés, con fluidez e seguridade, temas de interese para alumnos de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	saber saber facer	B3 B4
8. Poder explicar e xustificar brevemente as súas opinións e proxectos.	saber saber facer	A8 B1 B3 B4 B11 B13
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.	saber saber facer	B3 B4 B17
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.	saber saber facer	B3 B4
11. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos en torno aos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos.	saber saber facer	A1 A6 B2 B9 B21
12. Diseñar, planificar e avilar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	saber saber facer	A2 B1 B2
13. Fomentar a convivencia no aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	saber saber facer	A5 B2 B7 B11
14. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes.	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A10 B2 B9 B11 B15 B20
15. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	saber	A3 A8 B1 B3 B4
16. Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativo dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, e as competencias e estratexias comunicativas.	saber	A2 B3
17. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (Marco Común, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).	saber	B1 B13

18. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	saber	A2 B1 B3 B4
19. Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.	saber	A1
20. Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativos da lingua estranxeira.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4
21. Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4 B9
22. Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e léxicos.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4
23. Saber facilitar a práctica oral no aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4 B9
24. Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4 B9 B17
25. Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.	saber saber facer	A2 A10 B2 B3 B4
26. Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo.	saber saber facer	A2 B1 B2 B3 B4

Contidos

Tema	
L1 - Presentación.	I. Presentación de si mesmo e dos demais. II. Experiencias persoais da aprendizaxe da lingua estranxeira. III. Identificación de oportunidades na contorna para fomentar a propia aprendizaxe e diagnóstico de necesidades e obxectivos. IV. Mindfulness na aula.
L2 - Descrición física e da personalidade.	I. Características físicas, afectivas e persoais. II. Descríbese a si mesmo e os demais en termos da aparencia e do carácter. III. Expresar o acordo e o desacordo. IV. Mindfulness na aula.
L3 - A contorna na que vivimos.	I. Discusión dos distintos tipos de vivenda en países estranxeiros e comparación con Galicia. II. Descrición das vivendas dos estudantes, comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer. III. Vídeos turísticos dando a coñecer Ourense. IV. Mindfulness na aula.

L4 - Os animais.	I. Os animais da granxa, partes do corpo. II. Os animais do bosque. III. Os animais salvaxes. IV. Mindfulness na aula.
D1 - Ensino comunicativo da lingua estranxeira.	I. Funcións lingüísticas. II. Competencias e estratexias comunicativas. III. Mindfulness na aula.
D2 - Metodoloxía 1: Presentación e práctica.	I. Presentación de novos elementos funcionais, gramaticais e léxicos na aula de lingua estranxeira. II. Práctica oral mediante actividades comunicativas en parellas e grupos. III. Mindfulness na aula.
D3 - Metodoloxía 2: Produción, creatividade e xogo.	I. Os xogos: dimensión lúdica da aprendizaxe. II. Cancións tradicionais anglófonas. III. O contacontos na aula de lingua estranxeira. IV. Uso de internet para aprendizaxe autónoma. V. Mindfulness na aula.
D4 - A unidade didáctica.	I. Obxectivos II. Competencias lingüísticas, socioculturais, discursivas e estratéxicas. III. A avaliación. IV. A utilización do PEL (Portfolio europeo das linguas) como ferramenta de avaliación. V. Mindfulness na aula.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudos/actividades previos	0	30	30
Traballos de aula	15	0	15
Traballos tutelados	13	21	34
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Prácticas de laboratorio	10	0	10
Presentacións/exposicións	10	30	40
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	2	4
Traballos e proxectos	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudos/actividades previos	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio... de forma autónoma por parte do alumnado.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados ca materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvolveranse a través das TIC de xeito autónomo.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorio de idiomas).
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada	
	Descrición

Traballos tutelados	Os alumnos dispoñerán de atención personalizada durante o horario de titorías (previa cita solicitada por correo electrónico) e durante as horas de traballo na aula. Desta xeito poderán resolver dúbidas, suscitar suxestións e reforzar aspectos prácticos da materia.
Presentacións/exposicións	Os alumnos dispoñerán de atención personalizada durante o horario de titorías (previa cita solicitada por correo electrónico) e durante as horas de traballo na aula. Desta xeito poderán resolver dúbidas, suscitar suxestións e reforzar aspectos prácticos da materia.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos dispoñerán de atención personalizada durante o horario de titorías (previa cita solicitada por correo electrónico) e durante as horas de traballo na aula. Desta xeito poderán resolver dúbidas, suscitar suxestións e reforzar aspectos prácticos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliación continua (en inglés): Presentación e exposición oral a aula dun 40 traballo de grupo sobre unha unidade didáctica, con apoio de material. Valorase a aplicación didáctica e a creatividade.	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Avaliación continua (en inglés): Probas para avaliación das competencias 30 orais e escritas adquiridas nos traballos de aula e mediante mensaxes textuais e audiovisuais colgados na plataforma virtual da materia.	
Traballos e proxectos	Avaliación continúa (en inglés): Presentación dos resultados dos traballos 30 sobre a temática da materia. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de xeito oral ou por escrito...	

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cun 50% como mínimo) cada un do tres apartados arriba mencionados. En caso de PLAXIO a cualificación será de SUSPENSO.

Efectuarase un seguimento de asistencia a clase. En segunda convocatoria e para os alumnos que non se acollen á avaliación continua e/ou non asisten ao 80% das clases, realizarase un exame final que englobe todos os contidos e destrezas. Consistirá nunha presentación da unidade didáctica en horas de tutoría (40%), unha proba de exame oral en inglés (30%) e dun exame final tipo test sobre lingua e didáctica (30%) - os alumnos terán que aprobar cada unha das dúas partes do exame escrito, cun mínimo de 5 sobre 10 en lingua, e 5 sobre 10 en didáctica).

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de Xullo.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

'''

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

McNicholls, S. (2014) *Primary English and its Teaching*, (Apuntes da Materia, disponibles en Puga, Dr Temes, 3, 32003 OURENSE, a partir da primeira semana do cuadrimestre)

Â Â

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Albuquerque, R. et al (1990) *En el Aula de Inglés*. Madrid: Longman.

Collins diccionario español-inglés. inglés español, (2002) Barcelona: Grijalbo.

Doff, A. (1994) *Teach English*. Cambridge: CUP.

Elsworth, S. e Walker, E. (2007) *Grammar Practice for Intermediate Students*. Madrid: Pearson Longman.

Halliwell, S. (1993) *La Enseñanza de Inglés en la Educación Primaria*. Madrid: Pearson Longman.

Oxford Spanish Dictionary: Spanish-English, English-Spanish (2008) Oxford: OUP.

Vale, D. e Feunteun, A. (1995) *Teaching Children English: An Activity Based Training Course*. Cambridge: CUP.

Páxina Web: <http://teflbootcamp.com/>

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase que, no momento de iniciar a materia, os alumnos teñan un nivel de A2 (segundo o Marco Europeo de Linguas) en lingua inglesa.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación física e a súa didáctica na educación primaria**

Materia	Educación física e a súa didáctica na educación primaria			
Código	O05G120V01601			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez Vidal, Aurora			
Profesorado	Martínez Vidal, Aurora			
Correo-e	aurora@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia destinada ao desenvolvemento de capacidades necesarias para o ensino e aprendizaxe da educación física en educación primaria.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional

B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social, desde a Educación Física.	saber	A1
	saber facer	A2
		A3
		A4
		A5
		A6
		A7
		A8
		A9
		A12
		B1
		B2
		B3
		B5
		B6
		B7
		B8
		B9
		B11
		B12
		B13
		B14
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	

Coñecer o currículo escolar da Educación Física.

saber

A1
A2
A3
A4
A5
A6
A8
A9
A10
A12
B1
B2
B3
B5
B6
B7
B8
B9
B10
B11
B12
B13
B14
B15
B16
B17
B18
B19
B20
B21
B22

Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola.

saber
saber facer

A1
A2
A3
A4
A5
A6
A7
A8
A9
A10
A12
B1
B2
B3
B5
B6
B7
B8
B9
B10
B11
B12
B13
B14
B15
B16
B17
B18
B19
B20
B21

Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	saber	A1
	saber facer	A2
	Saber estar / ser	A3
		A4
		A5
		A6
		A8
		A9
		A10
		A11
		A12
		B1
		B2
		B3
		B5
		B6
		B7
		B8
		B9
		B10

Comprender a necesidade e dispoñer dos recursos didácticos adecuados para dar respostas a todos os alumnos desde unha perspectiva de diversidade	saber	A1
	saber facer	A2
		A3
		A4
		A5
		A6
		A7
		A8
		A9
		A10
		A11
		A12
		B1
		B2
		B3
		B5
		B6
		B7
		B8
		B9
		B10

Contidos
Tema

Fundamentos conceptuais e didácticos da educación física	O proceso de ensino aprendizaxe en Educación Física. Deseño curricular da Educación Física en Educación Primaria: bloques de contidos.
A Educación Física : Educación integral para todo o alumnado de Educación Primaria.	As competencias básicas desde a área de educación física. Criterios de adaptación e sensibilización do xogo e deporte para os alumnos con NEE.
Educación motriz básica	Deseño de U.D. para mellóraa da percepción, a habilidade e a expresión corporal no alumnado de educación primaria.
Actividade física e saúde	Deseño de U. D. para promover a saúde a través da actividade física. Desenvolvemento de hábitos saudables na práctica da educación física.
Educación lúdico-deportiva	Deseño de U. D. para promover o xogo e o deporte como elemento formativo e lúdico no alumnado de educación primaria. Xogos deportivos individuais e colectivos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Sesión maxistral	14	22.5	36.5
Traballos de aula	3	15	18
Traballos tutelados	5	15	20
Prácticas de laboratorio	22	44	66
Probas de tipo test	2	0	2
Outras	6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (ximnasio).

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de tutoría que os profesores teñen nos seus despachos.
Actividades introdutorias	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de tutoría que os profesores teñen nos seus despachos.
Traballos de aula	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de tutoría que os profesores teñen nos seus despachos.
Outras	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado poderá tamén consultar calquera tipo de dúbida nos horarios de tutoría que os profesores teñen nos seus despachos.

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Prácticas de laboratorio	Participación nas propostas prácticas realizadas no laboratorio. Exposición dos traballos realizados en pequenos grupos. Observación sistemática do traballo de outros grupos.	40
Traballos de aula	Memoria-informe do deseño e desenvolvemento do traballo de grupo sobre una unidade didáctica relacionada cos bloques de contido da área de educación física en Primaria.	40
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para os alumnos non asistentes ou que non alcancen o 80% das asistencias, o exame terá o valor do 60% e a presentación de traballos o 40 %. Ademais realizarán un exame de tipo práctico oral que permita comprobar a adquisición das competencias prácticas.

Para superar a materia é requisito indispensable alcanzar o 50% en cada criterio de avaliación.

As actividades non superadas na 1ª convocatoria, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Manteranse as competencias adquiridas.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

À Bibliografía Básica

Chinchilla, J.L. y Zagalaz, M.L. (2002) *Didáctica de la Educación Física*. Madrid CCS
 Sánchez Bañuelos, F. (1984). *Bases para una didáctica de la educación física*. Madrid: Gymnos.
 Sánchez Bañuelos, F. et al. (2002). *Didáctica de la educación física para primaria*. Madrid: Pearson Educación, S.A.
 Mazón, V.; Sánchez, M.J.; Santamarta, J.E., y Uriel, J.R. (2010) *Programación de la Educación Física basada en las competencias*. Barcelona. Ed. INDE.

Complementaria

Angulo Abajo, J.J. et al. (2001) *Educación Física en Primaria a través del juego*. Tres volúmenes. Barcelona Inde.
 Rodríguez García, P.L. (2006) *Educación física y Salud en Primaria*. Barcelona Inde.
 Cantó, R. y Jimenez J. (1998) *La columna vertebral en la edad escolar. Postura correcta, prevención y educación*. Madrid Gymnos.
 Amical EPS (). *El niño y la actividad física*. Barcelona. Paidotribo.
 Mateu Serra, M. et al. (1992) *1000 ejercicios y juegos aplicados a las actividades corporales de expresión*. Barcelona Paidotribo.
 Ríos Hernández et. al. (1998) *Actividad física adaptada. El juego y los alumnos con discapacidad*. Barcelona Paidotribo.
 Ureña, N. et al. (2006) *Las habilidades motrices básicas en primaria*. Barcelona INDE

Recomendacións

Outros comentarios

1. Asistir a clase, resultará moi beneficioso para cumprir os obxectivos da materia sobre todo nas súas aplicacións prácticas. Nas primeiras sesións os profesores da materia darán unha visión de conxunto e anticiparán as tarefas e actividades que serán desenvolvidas.

2. Si non podes asistir a clase, será especialmente importante acudir ás titorías do profesorado, así como a visita frecuente á plataforma docente da nosa Universidade "TEMA". Nela poderás atopar todas as actividades que deberás realizar para a túa formación e a superación desta materia. 3. A túa condición de alumno/a de a Universidade de Vigo, abre a as portas a moitos recursos, ofertas e servizos. No SIOPE atoparás toda a información sobre as posibilidades formativas, culturais e deportivas que podes atopar na nosa Universidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Galego**

Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	O05G120V01602			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Gutierrez Izquierdo, José Ramón			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A especialidade de Grao de Educación Primaria esixe que o futuro docente posúa un dominio amplo en diversos aspectos da lingua. Ademais do dominio lingüístico, indispensable, preténdese unha formación en literatura e sociolingüística. Os obxectivos desta materia son, pois, lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos en cursos anteriores (literatura, historia da lingua e lingua e sociedade) para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosísticos e poéticos.			

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B3 B8
2. Favorecer as capacidades de fala e escrita.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A6 B1 B3 B7 B11 B13 B15 B16 B17 B20
3. Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B9 B15 B16 B17
4. Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B3 B13 B15 B16 B17
5. Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A11 B1 B3 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19
6. Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B3 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20

7. Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A5 B1 B2 B3 B7 B9 B13 B14 B15 B16 B17
8. Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B6 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19
9. Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
10. Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B6 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19

11. Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
12. Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19 B20
13. Coñecer a tradición oral e o folclore.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B3 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
14. Adquirir formación literaria.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B7 B8 B13 B15 B16 B17 B21
15. Comprender o feito literario.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B13 B14 B15 B17 B21

16. Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B8 B9 B12 B13 B14 B15
17. Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B7 B8 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17
18. Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B1 B2 B3 B7 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B21

Contidos

Tema	
1. Historia da lingua	1.1. A formación da lingua galega. 1.2. O galego na Idade Media. 1.3. Os Séculos Escuros. 1.4. O século XIX. 1.5. O século XX.
2. Lingua e sociedade	2.1. A linguaxe e a comunicación. 2.2. Unidade e variedade da lingua galega. 2.3. Lingua oral e lingua escrita. 2.4. A situación lingüística no mundo. 2.5. Os prexuízos lingüísticos. 2.6. Linguas en contacto: o caso galego 2.7. Bilingüismo e diglosia. 2.8. Interferencias lingüísticas 2.9. Normalización e normativización.
3. Tradición oral e folclore	3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da tradición oral á escrita de autor.
4. Literatura	4.1. A linguaxe e a literatura. 4.2. O comentario de texto. 4.3. A literatura galega medieval. 4.4. Literatura galega dos séculos escuros. 4.5. Literatura galega do Rexurdimento. 4.6. A literatura galega no período 1900-1936. 4.7. A literatura galega no período 1936-1975. 4.8. A literatura galega desde 1975 até a actualidade.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	25	35	60
Traballos tutelados	14	31	45
Sesión maxistral	15	26	41
Outras	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Corrección de actividades iniciadas na aula. Orientacións sobre os criterios para a elección de traballos que deben realizar. Aclaración de todas as dúbidas que expoña o alumnado. Exposición de traballos.
Traballos tutelados	-Elaboración de textos (poético, narrativo, ensaístico) e comentario de textos: relato, poesía. -Orientacións sobre a metodoloxía que deben empregar. -Orientacións sobre as lecturas obrigatorias.
Sesión maxistral	Exposición teórica dos contidos do temario e orientacións dos traballos que o alumnado debe realizar durante o curso. Aclaracións sobre as cuestións do temario explicado e resolución de dúbidas e cuestións dos estudantes.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.
Traballos tutelados	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.
Outras	Resolución de problemas: Os alumnos disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Traballos tutelados: Orientación sobre os comentarios literarios, libros de lecturas e calquera outra actividade persoal. Os estudantes disporán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo nas aulas. Sesión maxistral: Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida referida á actividade desenvolvida.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Asistencia e participación	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	-Elaboración dun comentario (dun texto narrativo ou dun texto poético).	30
Traballos tutelados	-Elaboración dun texto creativo (un soneto, un conto ou unha reflexión ensaística). 30 A modalidade debe ser distinta da que se elixiu para o comentario.	30
Outras	-Exame. Breve resumo dos fitos principais da literatura galega. -Breve reflexión escrita a partir dalgunhas lecturas de clásicos da literatura galega.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

CALENDARIO DE EXAMES

Primeira Convocatoria:

-Presentación dos Comentarios e dos Textos Creativos: data límite **19 de maio de 2015**

-Exame final:**19 de maio de 2015**, 16´00 h.

Segunda Convocatoria:

-Presentación dos Comentarios e dos Textos Creativos: data límite **30 de xuño de 2015**

-Exame final 2ª Convocatoria:**30 de xuño de 2015**, 12´00 h.

ORIENTACIÓNS AO ALUMNADO

O exame final será obrigatorio para todos. O mínimo acadado nesa proba para poder sumar as notas obtidas nos traballos de curso é de 4 puntos.

Os alumnos que non asistan a clases terán que facer os mesmos traballos que os asistentes, e obter, como mínimo, un 5 no exame.

As actividades/competencias /probas non superadas durante o cuadrimestre poderán ser recuperadas na segunda convocatoria. Consérvanse as puntuacións previamente conseguidas.

A segunda convocatoria consistirá nun exame teórico-práctico. A cualificación mínima: 5.

Bibliografía. Fontes de información

Mariño, R., Historia da lingua galega, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco, 1998

Monteagudo Romero, H., Estudos de sociolingüística galega, Vigo: Xerais, 1998

López Casanova, A., Diccionario metodolóxico de análise literaria. I A poesía, Vigo: Galaxia, 2001

Gutiérrez Izquierdo, R., Lectura de nós. Introducción á literatura galega. , Vigo: Xerais, 2000

Rodríguez Fer, C., Comentario de textos contemporáneos, Vigo: Xerais, 1992

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Gramáticas e manuais

- Feixóo, X. (2004):*Gramática da lingua galega. Síntese práctica*. Vigo: Xerais

Dicionarios

- Carballeira Anllo, X. Mª (coord.) (2009): *Gran Dicionario Xerais da Lingua*.Vigo: Xerais

- Castro, L. (2006). *Dicionario Xerais galego-castelán, castelán-galego*. Vigo: Xerais

- López, C. e Soto, R. (2008): *Dicionario de fraseoloxía galega*. Vigo: Xerais

- Palacio, X. e Xove, X. (2005): *Dicionario da lingua galega*. Vigo: Obradoiro-Santillana

Historia da lingua e Lingua e Sociedade

- Appel, R. e Muysken, P. (1996): *Bilingüismo y contacto de linguas*.Barcelona: Ariel

- Costas, X. H. (coord.) (2009): *55 mentiras sobre a lingua galega*.Ames: Laiovento

- Fernández Rei, F. (1991): *Dialectoloxía da lingua galega*.Vigo: Xerais

- Núñez Singala, M. (2009): *En galego, por que non? Contra os prexuízos e as simplificacións sobre a lingua galega*. Vigo: Galaxia

Literatura

- Gómez Sánchez, A. e Queixas Zas, M. (2001): *Historia xeral da literatura galega*. Vigo: A Nosa Terra

- Rodríguez Fer, C. (1989): *Poesía galega. Crítica e metodoloxía*.Vigo: Xerais

Literatura popular

- Blanco, D.(1994): *Historia da literatura popular galega*.Santiago de Compostela: Universidade

- Ferro Ruibal, X. (1998):*Refraneiro galego básico*.Vigo: Galaxia

- Requeixo, A. (2002): A literatura galega de transmisión oral. *Moenia* 8, pp. 209 - 221

Didáctica

- Cassany, D. (1993): *Reparar la escritura. Didáctica de la corrección de lo escrito*.Barcelona: Graó

- Muñoz, B., Sarmiento, M. e Alonso, S. (2004): *Expresión escrita*.Vigo: Xerais

- Rodari, G. (1999): *Gramática da fantasía*.Pontevedra: Kalandraca

Recursos na rede

-<http://www.realacademiagalega.org/diccionario#inicio.do>

- <http://www.edu.xunta.es>

- <http://www.culturagalega.org/arquivos/cdsg/loia>

- <http://www.cirp.es>

- <http://www.bvg.udc.es>

-<http://www.aelg.org/Centrodoc/mainPage.do>

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Didáctica da lingua e a literatura infantil/O05G110V01404

Lingua e literatura: Español/O05G110V01507

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Pensamento e cultura/O05G110V01401

Aprendizaxe das ciencias sociais/O05G110V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua e literatura: Galego/O05G110V01505

Outros comentarios

A ficha persoal do alumno coa foto debe entregarse na primeira semana de curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Español**

Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	005G120V01603			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Fernández Bello, Pedro			
Profesorado	Fernández Bello, Pedro			
Correo-e	pfervelho@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral A Lei Orgánica 8/2013 para a mellora da calidade educativa (LOMCE), no seu apartado sete, establece unha nova redacción para os fins da Educación Primaria na que as 'destrezas básicas' lingüístico-comunicativas encabezan a enumeración: "A finalidade da Educación Primaria é facilitar aos alumnos e alumnas as aprendizaxes da expresión e comprensión oral, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición das nocións básicas da cultura, e o hábito de convivencia así como...". No apartado Doce 3. institúe unha avaliación individualizada a todos os alumnos e alumnas ao finalizar o terceiro curso de Educación Primaria na que se comprobará "o grao de adquisición da competencia en comunicación lingüística e da competencia matemática". Así mesmo, o apartado Trece 1. fixa unha segunda avaliación ao finalizar o sexto curso, "na que se comprobará o grao de competencia en comunicación lingüística, da competencia matemática e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, así como o logro dos obxectivos da etapa".

En consecuencia, o novo contexto normativo adscribe á linguaxe un papel de primacía pola transcendencia das súas dimensións transversais, xa que a lingua é un elemento constitutivo das competencias de reflexión avanzadas e un requisito para unha aprendizaxe dos contidos das diferentes disciplinas. Dalgunha maneira, no ANEXO I do RD 126/2014 polo que se establece o currículo básico da Educación Primaria, esta posición queda referendada no deseño do programa, de Lingua Castelá e Literatura, que, no seu primeiro parágrafo, declara que "a estruturación do pensamento do ser humano realízase a través da linguaxe, por iso é polo que esa necesidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe". En resumo, os discentes deberán adquirir sobre todo aquelas destrezas básicas que, como futuros profesionais, perfeccionarán nas clases para conseguir os obxectivos inherentes ao ensino-aprendizaxe desta materia: competencia en comunicación oral, lectura e escritura, é dicir, progreso constante na análise-interpretación e produción de textos orais e escritos.

Esta especial relevancia do papel da linguaxe non prexulga o modelo teórico subxacente da concepción da lingua, xa que o modelo teórico que parece inspirar decisivamente o Real Decreto 126/2014, de educación primaria, non se despega de tópicos propios de modelos cognitivos de inspiración psicoxenética ou computacionalista, de escaso predicamento no actual deseño de currículos de excelencia. Así, non concreta o tempo diario de lectura no artigo 9.2. (coa previsible irrelevancia desta dimensión imprescindible das competencias básicas nos desenvolvementos curriculares autonómicos) e, en última instancia, devalúa perigosamente as competencias culturais ao non garantir a obrigatoriedade da educación artística (decisións insólitas nun modelo cognitivista de última xeración). En fronte, relativamente, sitúanse programas curriculares que non só converten as destrezas básicas da linguaxe no macroeixo transversal, como os currículos franceses ou noruegueses, senón que fan da 'aproximación cultural' o norte da formación de docentes, como sucede no Quebec. Nos programas con primacía dos enfoques socioculturais atoparemos máis facilmente experiencias pedagóxicas características, como a pedagogía do texto ou a lectura dialogada. Guiáranos un modelo de ensino-aprendizaxe da lingua e literatura decisivamente integrador, que, ademais dun enfoque comunicativo-textual coa énfase no desenvolvemento das 'destrezas básicas' e das outras dimensións transversais (xéneros de texto, tipos de discurso, funcións discursivas), quere pór o acento, con todo, nunha visión 'cultural' do currículo e da lingua porque entendemos que o docente, no desempeño das súas funcións ha de actuar como profesional herdeiro, crítico e intérprete de obxectos, de saberes ou de cultura nas súas dimensións identitaria e universal. Ademais, a lingua materna (e/ou a lingua de ensino) non é só unha lingua de comunicación, senón que é un legado que nos actualiza. Aprendémola obviamente para comunicar, aínda que a aprendemos sobre todo para poder relatarnos a nós mesmos e alcanzar, cando non a creación literaria, polo menos esta forma da liberdade que é o pensamento.

En calquera caso, a *bildung* (que poderíamos interpretar como formación integral), no dominio do ensino literario, defínese principalmente, nos documentos do Consello de Europa, polas posibilidades de implicación e participación dos discentes na vida cultural e artística. Nos últimos anos, a socialización por medio da literatura demostrou que esta favorece moito as competencias xerais de lectura e, dun modo decisivo, a motivación para ler. Por iso, a formación literaria non só implica coñecementos teórico-prácticos da tradición literaria, dos xéneros literarios e dos aspectos formais senón tamén iniciación dos estudantes na lectura da literatura para poder gozar dela e desenvolver os hábitos de lectura en xeral.

Para contextualizar e posibilitar o logro destes obxectivos artículase un tema introductorio sobre a concepción e o papel da linguaxe nos programas de excelencia educativa, con especial atención ao novo currículo básico de Educación Primaria

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas

A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B7	Resolución de problemas
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promoverlos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	saber facer	A10 B9 B17 B20
2. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	saber	A1 A12 B3
3. Comprender, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa, e contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade.	saber Saber estar / ser	A3 A5 B7 B10 B12 B19
4. Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar, con especial atención ao impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas, e á multiculturalidade e interculturalidade.	saber saber facer	A3 A7 A8 B1 B7 B13
5. Asumir a comunicación lingüística como ferramenta básica de regulación da conduta, e motor da resolución pacífica de conflitos na comunidade escolar.	saber facer Saber estar / ser	A5 A7 B7 B11 B14
6. Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	saber saber facer Saber estar / ser	A4 A5 B2 B3 B7 B11
7. Mellorar as 'destrezas básicas' de comunicación oral, lectura e escritura, en canto compoñentes esenciais, á beira do cálculo, das competencias clave e ferramentas necesarias para reforzar a educación e o rendemento do profesorado.	saber saber facer	A3 B1 B3 B13

8. Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	saber	A4 B3 B11 B12 B16
9. Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer un uso flexible e adecuado do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	saber facer Saber estar / ser	A3 B3 B11 B12 B16
10. Ser capaz de comprender unha ampla variedade de textos extensos, así como de recoñecer neles sentidos implícitos e facer valoracións críticas.	saber saber facer Saber estar / ser	A3 A8 A9 B1 B3 B7 B13 B15 B17
11. Poder producir desde os español textos claros, ben estruturados e detallados sobre temas de certa complexidade, mostrando un uso correcto dos mecanismos de organización, articulación e cohesión do texto.	saber facer	A10 B3 B11 B15 B17 B18 B20
12. Adquirir formación literaria, con especial atención ao uso da literatura na educación primaria.	saber Saber estar / ser	A1 A8 A10 B3 B10 B11 B12 B14 B17 B19
13. Coñecer [e avaliar] o currículo escolar das linguas e a literatura.	saber Saber estar / ser	A1 A8 A10 B1 B16 B17 B20

Contidos

Tema

1. Concepción e papel da linguaxe nos textos normativos en programas de excelencia educativa, con especial atención ao novo currículo de Educación Primaria	1.1. Repaso e discusión dos trazos definatorios e característicos da linguaxe e das linguas desde as teses máis relevantes das ciencias que actualmente se ocupan da linguaxe. 1.2. Da competencia lingüística á competencia comunicativo-textual. 1.3. Bases teóricas e pedagóxicas do novo contexto normativo español. 1.4. Traballo 'práctico' (preferentemente en grupo reducido de 3-5 discentes) de análise comparativa entre a concepción e o papel da linguaxe nos textos normativos españois, en especial os referidos á educación primaria, e os principios e pautas promovidos polas institucións da Unión Europea e do Consello de Europa (principalmente desde a Language Policy Division/Division de Politiques Linguistiques).
---	--

2. Literatura, cultura, tradición, innovación.	<p>2.1. Da paideia á literarische Bildung: a competencia 'lectora' de textos literarios como fonte de "desenvolvemento integral e harmónico dos aspectos intelectuais, afectivos e sociais da persoa".</p> <p>2.2. Literatura, oralidade e escritura. Literatura, pensamento narrativo e destrezas básicas na educación primaria.</p> <p>2.3. As cuestións do canon no ensino obrigatorio</p> <p>2.4. Exercicio de profundización/resolución de problemas: análise crítica da concepción e o papel da literatura no currículo de educación primaria desde as propostas das institucións europeas.</p>
3. Interpretación e construción de textos desde o español, sobre todo de textos do ámbito académico, dos medios de comunicación social e da produción literaria.	<p>3.1. O texto como unidade básica da lingüística. As tipoloxías textuais. Caracterización e tipoloxía básica dos textos literarios, dos textos académicos e dos textos xornalísticos</p> <p>3.2. As formas xerais da comunicación en clase. Xéneros de discurso, tipos de texto e 'funcións discursivas'</p> <p>3.3. A exposición e a argumentación na retórica clásica e nos textos académicos e xornalísticos actuais. Prácticas de análises e comentario</p> <p>3.4. Os xéneros xornalísticos. Xéneros informativos. Xéneros interpretativos. Xéneros de opinión. Algúns tipos básicos: a noticia, a reportaxe en profundidade, o editorial. A linguaxe xornalística. Prácticas de análises e comentario.</p> <p>3.5. Os textos narrativos. Narración e identidade. Psicoloxía cultural e pensamento narrativo. Narración literaria e creación de mundos posibles. Algúns conceptos e termos básicos da narratoloxía actual</p> <p>3.6. Análise dalgúns contos e propostas de traballos 'persoais', preferentemente en grupos reducidos de 3-5 discentes</p>
4. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros.	<p>4.1. A arquitectura da lingua: dialectos, niveis e estilos. O correcto como norma idiomática de cada modo de falar. O español común e o español estándar. Novos enfoques na lingüística variacional.</p> <p>4.2. A variación social da Lingua Española. Prácticas de análises e comentario</p> <p>4.3. Os rexistros ou niveis de fala. O denominado argot común. Prácticas de análises e comentario.</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	3	0	3
Traballos tutelados	0	35	35
Sesión maxistral	24	12	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	22	22	44
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	14	16
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	14	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Planificación dos traballos tutelados con indicación do guión, formato, recursos, etc.
Traballos tutelados	Planificación, elaboración e revisión de traballos realizados preferentemente en grupos reducidos de 3-5 discentes co obxectivo de asimilar dun modo práctico-teórico algunhas cuestións fundamentais do programa e de mellorar algunhas competencias transversais relacionadas coa elaboración-presentación de textos.
Sesión maxistral	Introdución expositivo-participativa ás cuestións globais teórico-prácticas. En cada sesión haberá para os discentes unha quenda de intervencións (opinións, preguntas, réplicas...) durante polo menos quince minutos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Preparación, realización, revisión (e eventual entrega e/ou presentación) dalgúns exercicios de 'aplicación/profundización', de 'resolución de problemas' ou, no seu caso, de 'prácticas de análises e comentario'. Así mesmo esta actividade guiada polo profesor dedicárase a orientar a interpretación adecuada dos textos comentados entregados polo profesor, resolver dúbidas sobre os textos propostos para a análise, corrixir propostas, etc.

Atención personalizada

Descrición

Titoría en grupo	Os discentes disporán de atención personalizada, tanto en horario de titorías de despacho como nas horas de traballo en grupos reducidos. Para a realización e entrega dos traballos indicados no programa é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de titoría especializada no aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría individual/grupal e presencial. En calquera caso, todas as actividades guiadas polo profesor en horario de clase poderán ser complementadas polos discentes no horario de titorías de despacho para resolver calquera dúbida.
Traballos tutelados	Os discentes disporán de atención personalizada, tanto en horario de titorías de despacho como nas horas de traballo en grupos reducidos. Para a realización e entrega dos traballos indicados no programa é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de titoría especializada no aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría individual/grupal e presencial. En calquera caso, todas as actividades guiadas polo profesor en horario de clase poderán ser complementadas polos discentes no horario de titorías de despacho para resolver calquera dúbida.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os discentes disporán de atención personalizada, tanto en horario de titorías de despacho como nas horas de traballo en grupos reducidos. Para a realización e entrega dos traballos indicados no programa é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de titoría especializada no aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en tutoría individual/grupal e presencial. En calquera caso, todas as actividades guiadas polo profesor en horario de clase poderán ser complementadas polos discentes no horario de titorías de despacho para resolver calquera dúbida.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'practicos' e 'persoais' indicados nos contidos da materia	25
Sesión maxistral	Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación das competencias adquiridas mediante respostas a cuestións teórico-practicadas dotadas de relevancia no programa	35
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

O primeiro día de clase entregarase a última concreción do "contrato de aprendizaxe" que establece a ficha e a guía docente mediante un cronograma no que figurarán as semanas dedicadas a cada tema, as actividades a realizar e os días das probas teóricas e prácticas coas respectivas puntuacións. O devandito cronograma quedará colgado publicamente na "cortiza" do despacho.

Así mesmo facilitaranse algúns materiais básicos e esquemas ou guías de orientación elaborados polo profesor que faciliten a comprensión e o dominio das cuestións teóricas; tamén disporán os discentes de exercicios de aplicación resoltos e de traballos de comentario de textos para que todos os alumnos matriculados na materia teñan modelos iniciais de referencia na solución das cuestións práctico-teóricas.

Os traballos prácticos serán elaborados en grupos reducidos (de 3-5); os traballos "persoais" tamén se realizarán preferentemente en grupos reducidos. A extensión será de 3-6 carillas de folio (nunca poderán exceder as nove carillas). Para a realización e entrega de ambos os traballos é condición necesaria a asistencia ás sesións de planificación nas horas de titoría especializada no aula os días sinalados no cronograma e a discusión-revisión do borrador en titoría especializada individual e presencial. Admitiranse traballos e prácticas entregados como máximo unha semana despois do día sinalado, e cunha penalización de 0.25 puntos.

Ao finalizar o estudo de cada un dos catro temas poderase realizar unha proba parcial (liberatoria) con cuestións teóricas e/ou prácticas. Para presentarse á terceira proba parcial é necesario realizar algunha das dous anteriores. A cuarta proba parcial realizarase o día sinalado para o exame "final". Ese día, todos os discentes que seguiron o sistema de avaliación continua poderán repetir unha das tres anteriores (aquela que mellor lle acomode para mellorar a cualificación). Os traballos son só actividades da avaliación "continua".

As alumnas e os alumnos que non poidan participar habitualmente nas sesións de teoría ou nas das clases práctico-teóricas deberán negociar co profesor actividades alternativas para conseguir a puntuación adscrita a devandita participación.

Por outra banda, todos os discentes matriculados nesta materia poderán elixir como alternativa de avaliación un exame final global con cuestións teóricas (catro puntos) e prácticas (seis puntos). Nese caso disporán dun mínimo de catro horas. De non ter superada a materia, Á as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA

Básica [Está sinalada cun asterisco a bibliografía 'indispensável']

Â

TransversalÂ e/ou especialmente relacionada co tema 1:

Â Beacco, Jean-Claude et al. (2010). *Language and school subjects - Linguistic dimensions of knowledge building in school curricula*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng). [También relevante para el tema 3].

Beacco, Jean-Claude et al. (2009). *Language as Subject*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

Beacco, Jean-Claude et al. (2009). *Reading*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

Beacco, Jean-Claude et al. (2009). *Writing*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

Beacco, Jean-Claude et al. (2010). *Language and school subjects - Linguistic dimensions of knowledge building in school curricula*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

***Bosque Muñoz, I.** (2008). *De la competencia gramtical a la competencia comunicativa*. Madrid; Real Academia Española.

Bruner, J. (1991 [1990]). *Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva*. Madrid: Alianza Editorial.

Cerrillo Torremocha, Pedro César & Juan Senís (2005: "Nuevos tiempos, ¿nuevos lectores?". *OCNOS*, nº 1, pp. 19-33. [También relevante para el tema 2]

Cerrillo Torremocha, Pedro César (2007): "Los nuevos lectores: la formación del lector literario". Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*. [También relevante para el tema 2]

Coseriu, E. (1999): "Diez tesis a propósito de la esencia del lenguaje y del significado", en *Literatura y lingüística*, nº 17, pp. 317-331.

Coseriu, E. & Óscar Loureda (2006): *Lenguaje y discurso*. Pamplona: EUNSA.

Coseriu, E. (2007 [1980]): *Lingüística del texto*. Madrid: Arco/Libros.

Fleming, Mike(2010). *The Aims of Language Teaching and Learning*. Strasbourg: Council of Europe-Language Policy Division (www.coe.int/lang/eng).

Gobierno de Québec, Ministère de l'Éducation (2004): *Formación de docentes. Orientaciones. Competencias profesionales*. Québec: *Bibliothèque nationale du Québec*. (Ver especialmente pp. 33-44 y 61-74). [www.mels.gouv.qc.ca/.../titul.../FormEns_OrienCompProf_esp.pdf]

Guilar, Moisés Esteban (2009): "Las ideas de Bruner: de la "revolución cognitiva" a la "revolución cultural"". *Educere*, nº 44, 235-241. [<http://redalyc.uaemex.mx/src/inicio/ArtPdfRed.jsp?iCve=35614571028>]

Habermas, J. (2001 [1984]): *Teoría de la acción comunicativa: complementos y estudios previos*. Madrid: Cátedra.

Ministerio de Educación-Instituto de Evaluación (2010): *PISA 2009-OCDE-Informe español*. Madrid: Ministerio de Educación. [www.institutodeevaluacion.educacion.es].

Montolío E. (coord.) (2000): *Manual práctico de escritura académica* (3 vols.). Barcelona: Ariel.

UDIMA (Universidad a Distancia de Madrid): *Cómo elaborar un trabajo académico*. [<http://es.scribd.com/doc/21855270/Que-Es-Un-Trabajo-Academico>]

Especialmente relacionada co tema 2:

Colombres, Adolfo (1998) "Oralidad y literatura oral". Revista **Oralidad**, Nº 9, 15-21.

[http://www.lacult.org/docc/oralidad_09_15-21-oralidad-y-literatura-oral.pdf]

Colomer, Teresa (2001): "La enseñanza de la literatura como construcción de sentido". *Lectura y Vida*, año 22, 4, 1-19.

[http://www.oei.es/fomentolectura/ensenanza_literatura_construccion_sentido_colomer.pdf].

Fleming, Mike (2007): *Canons litteraires: implications pour l'enseignement de la langue comme discipline*. Strasbourg: Conseil de l'Europe-Division de Politiques Linguistiques [www.coe.int/lang/fr -o la correspondiente versión inglesa-].

Mendoza Fillola, Antonio (2008): Función de la literatura infantil y juvenil en la formación de la competencia literaria. Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*.

***Pieper, Irene** (2006): *L'enseignement de la litterature*. Strasbourg: Conseil de l'Europe-Division de Politiques Linguistiques. [www.coe.int/lang/fr -o la correspondiente versión inglesa-].

Pieper, Irene (ed.) (2007): *Texte, litterature et «Bildung»*. Strasbourg: Conseil de l'Europe-Division de Politiques Linguistiques [www.coe.int/lang/fr -o la correspondiente versión inglesa-].

Pieper, Irene (2011). *Literature: An approach with reference points - Items for a description of linguistic competence in the language of schooling necessary for teaching/learning literature (end of compulsory education)* (www.coe.int/lang/eng).

Especialmente relacionada co tema 3:

Adam, J-M. & Lorda, C-U. (1999): *Lingüística de los textos narrativos*. Barcelona: Ariel.

Branca Rossof, S. (1999): "Types, modes et genres: entre langue et discours". *Langage et société*, nº 87, 5-24.

[http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lsoc_0181-4095_1999_num_87_1_2851]

Bruner, J. (2003 [2001]). *La fábrica de historias. Derecho, literatura, vida*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

Charaudeau, Patrick (2004): "La problemática de los géneros. De la situación a la construcción textual". *Revista Signos*, vol. 37, núm. 56, 23-39. [<http://redalyc.uaemex.mx/src/inicio/ArtPdfRed.jsp?iCve=157023763003>].

Casasús, J. M. & Núñez Ladevéze, L. (1991): *Estilo y géneros periodísticos*. Barcelona: Ariel.

Garrido Domínguez, Antonio (1993): *El texto narrativo*. Madrid: Síntesis.

Hébert, Louis (2012) «Dictionnaire de sémiotique générale», [En ligne], *Texto !* (revue-texto.net), Vol. XVII - nº1 et 2 (2012). Coordonné par Jean-Louis Vaxelaire, URL : <http://www.revue-texto.net/index.php?id=2957>.

Hébert, Louis (2013): "L'analyse des textes litteraires: vingt méthodes", versión 1.0., en Hébert (dir.), *Signo* [en ligne], Rimonski (Québec), <http://www.signosmio.com/documents/approches-analyse-litteraire.pdf>.

Loureda Lamas, O. (2003): *Introducción a la tipología textual*. Madrid: Arco / Libros

Propp, V. (1992 [1972]): *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos.

Rastier, F. (2005): *Semántica interpretativa*. México: Siglo XXI Editores.

Vázquez, Graciela (coord.) (2005): *Español con fines académicos: de la comprensión a la producción de textos*. Madrid: Edinumen.

***Villanueva, D.** (2006): *El comentario del texto narrativo*. Madrid: Marenostrum.

Especialmente relacionada co tema 4:

Bosque, Ignacio et al. (1998, 2000): *Lengua castellana y literatura* (I y II). Madrid: Akal.

***Briz, Antonio** (1996): *El español coloquial: situación y uso*. Madrid: Arco/Libros.

Castellano Alemán, Ángela (2008): "EL registro coloquial en la enseñanza de la lengua materna". *El Guiniguada*, 17. [http://www.webs.ulpgc.es/canatlantico/pdf/8/10/registro_materna.pdf].

Coseriu, E. (1981): "Los conceptos de «dialecto», «nivel» y «estilo de lengua» y el sentido propio de la dialectología". *LEA*, III/1: 1-32.

López Serena, Araceli (2007): "La importancia de la cadena variacional en la superación de la concepción de la modalidad coloquial como registro heterogéneo". *Revista Española de Lingüística (RSEL)*, 37, 371-398.

[www.uned.es/sel/pdf/ene-dic-07/RSEL-37-LopezSerena.pdf].

Payrató, Lluís (1992): "Pragmática y lenguaje cotidiano. Apuntes sobre el catalán coloquial". *Revista de Filología Románica*, 9, 143-153.

Complementaria

Especialmente relacionada co tema 1:

Beacco, Jean-Claude et al. (2010): *Guide pour le développement et la mise en ouvre de curriculums pour une éducation plurilingue et interculturelle*. Strasbourg: Conseil de l'Europe-Division de Politiques Linguistiques [www.coe.int/lang/fr - o la correspondiente versión inglesa-].

Breen, Michael P. (1990): "Paradigmas actuales en el diseño de programas de lenguas". *Comunicación, Lenguaje y Educación*, 7-8, 7-32.[http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/antologia_didactica/enfoque01/breen01.htm].

Cerrillo Torremocha, Pedro César (2007): "La animación a la lectura desde las edades tempranas". Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*

Cerrillo Torremocha, Pedro César & Cristina Cañamares Torrijos (2008): "Recursos y metodología para el fomento de la lectura. El CEPLI". *CEE Participación Educativa*, 8, pp. 76-92.

Cristal, David (2001): *La muerte de las lenguas*. Madrid: Cambridge University Press.

Cristal, David (2005): *La revolución del lenguaje*. Madrid: Alianza Editorial.

Gadamer, H.-G. (2003 [1975]): *Verdad y método I*. Salamanca: Ediciones Sígueme.

Gadamer, H.-G. (2002 [1986]): *Verdad y Método II*. Salamanca: Ediciones Sígueme.

Generalitat de Catalunya-Departament de l'Ensenyament-DOGC núm. 4915-29/06/2007, versión PDF: Decret 142/2007-*Currículum d'Educació Primària* [Ver especialmente ANNEX 1 (Competències bàsiques: pp. 21826) y ANNEX 2 (Àmbit de llengües: pp. 21832-21845)]. [<https://www.gencat.cat/eadop/imatges/4915/07176074.pdf>]

Generalitat de Catalunya-Departament de l'Ensenyament-DOGC núm. 5216-16/09/2008, versión PDF: Decret 181/2008-*Currículum del segon cicle de l'educació infantil* [Ver especialmente ANNEX, pp. 68263-68267]. [<http://www.gencat.cat/eadop/imatges/5216/08247053.pdf>]

Generalitat de Catalunya-Departament d'Educació-Currículum i organització.

[<http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/index.php?module=Pages&func=display&pageid=5>]

Generalitat de Catalunya-Departament de l'Ensenyament-DOGC núm. 5686-5/08/2010: Decret 101/2010-*Primer cicle de l'educació infantil*.

Giddens, A. et al. (2001): *Habermas y la modernidad*. Madrid: Cátedra.

Messner, Rudolf (2009): "Pisa y la formación general". *PROFESORADO, Revista de currículum y formación del profesorado*, vol. 13, nº 2, pp. 1-12. [<http://www.ugr.es/~recfpro/rev132ART2.pdf>].

Ministère de l'Éducation-Direction de l'Enseignement Primaire-Bulletin Officiel hors-série nº5 du 12 avril 2007: *Programmes de l'École Primaire*. [<ftp://trf.education.gouv.fr/pub/edutel/bo/2007/hs5/hs5.pdf>]

Verschueren, J. (2002): *Para entender la pragmática*. Madrid: Gredos.

Especialmente relacionada co tema 2:

Lloréns García, Ramón F. & Pedro César Cerrillo Torremocha (2008): "Literatura popular de tradición infantil". Edición digital: Alicante: *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*.

Especialmente relacionada a tema 3:

Barthes, R. et al.(1970): *Análisis estructural del relato*. Buenos Aires: Editorial Tiempo Contemporáneo.

Cabré, M. T. y J. Gómez de Enterría (2006): *Lenguajes de especialidad y enseñanza de la lengua. La simulación global*. Madrid: Gredos.

Courtés, Joseph (1997 [1991]): *Análisis semiótico del discurso*. Madrid: Gredos.

Dijk, Teun A. van (1983): "Estructuras textuales de las noticias de prensa". *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, 7/8,

77-105. [<http://www.discursos.org/oldarticles/Estructuras%20textuales%20de%20las%20noticias%20de%20prensa.pdf>]

Duteil-Mouguel, Carine (2009): *La sémantique textuelle. Méthodologie et exemples d'analyse*. ENSIL, Université de Limoges: Laboratoire de CeReS [También se puede descargar en el portal <http://www.revue-texto.net>].

Duteil-Mouguel, Carine (2004): *Introduction à la Sémantique interpretative*. [[http://www.revue-texto.net/Reperes/Themes/Duteil/Duteil Intro.html](http://www.revue-texto.net/Reperes/Themes/Duteil/Duteil%20Intro.html)]

Gutiérrez Rodilla, B. (2005): *El lenguaje de las ciencias*. Madrid: Gredos.

Hébert, Louis (2006): «La sémantique interpretative», dans Louis Hébert (dir.), *Signo* [en ligne], Rimouski (Québec). [<http://www.signosemio.com>].

Paraíso, I. (1994): *Psicoanálisis de la obra literaria*. Madrid: Cátedra.

Reis, C. & A.C. Lopes (1995): *Diccionario de narratología*. Salamanca: Ediciones del Colegio de España.

Schökel, L. A. et al. (1997): *Hermenéutica*. Madrid: Arco/Libros.

Spang, K. (1993): *Géneros literarios*. Madrid: Síntesis.

Especialmente relacionada co tema 4:

Briz, A. (2007): "Lo coloquial y lo formal. El eje de la variación lingüística". [ifc.dpc.es/recursos/publicaciones/29/95/11briz.pdf]

Rodríguez Martín, Enrique (2002): "La lengua de los chats. Teoría y práctica". *Actas del IX Seminario de Dificultades Específicas de la Enseñanza del Español a Lusohablantes: registros de la lengua y lenguajes específicos*. Brasilia: Embajada de España en Brasil-Consejería de Educación y Ciencia, Ministerio de Educación, Cultura y Deporte de España. [http://www.profdomingos.com.br/actas_2001.pdf].

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua e literatura: Español/O05G120V01506

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Lingua e literatura: Galego/O05G120V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua española/O05G120V01303

Outros comentarios

Os discentes deberán coñecer e saber aplicar os conceptos de gramática, de introdución á análise de textos e de literatura que forman parte do currículo de secundaria. Así mesmo suponse que teñen interiorizadas as normas de ortografía e puntuación do español e que non incurrir en transgresións das normas gramaticais ou léxicas do estándar. En calquera caso, indícanse e/ou entregaranse algúns materiais para emendar posibles carencias. Así mesmo, as alumnas e alumnos poderán utilizar as horas de tutoría presencial para resolver os problemas que poida suscitarlles devandito repaso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación ambiental para o desenvolvemento**

Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento			
Código	O05G120V01901			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vidal López, Manuel			
Profesorado	Vidal López, Manuel			
Correo-e	mvlopez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo principal a educación para un desenvolvemento sostible. Os contidos farán máis fincapé na transmisión de aspectos prácticos relacionados cos procedementos, técnicas e estratexias para elaborar e aplicar programas ou actividades de Educación Ambiental (EA), que en dar a coñecer conceptos e teorías relativas á EA.			

Competencias de titulación

Código				
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa			
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas			
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable			
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Capacidade de organización e planificación			
B3	Comunicación oral e escrita			
B4	Coñecemento de lingua estranxeira			
B5	Coñecemento de informática			
B6	Capacidade de xestión da información			
B7	Resolución de problemas			
B8	Toma de decisións			
B13	Razoamento crítico			
B14	Compromiso ético			
B15	Aprendizaxe autónoma			
B17	Creatividade			
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes			
B20	Iniciativa e espírito emprendedor			
B21	Motivación pola calidade			
B22	Sensibilidade por temas ambientais			

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

1. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación dos seus contidos coa EA, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe.	saber	A1 A9 B1 B6 B8 B13 B14 B15 B21 B22
2. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, relacionados coa EA.	saber saber facer	A2 A7 A8 A9 A10 B1 B2 B3 B5 B6 B8 B13 B14 B15 B17 B22
3. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos, culturais e curriculares.	saber saber facer	A1 A9 A10 B1 B3 B4 B6 B8 B13 B14 B15 B19 B22
4. Valorar a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para alcanzar un futuro sostible.	Saber estar / ser	A9 B1 B8 B13 B14 B15 B19 B22
5. Contribuír a desenvolver nos alumnos de Primaria as capacidades que lles permitan coñecer e valorar a contorna natural, así como as súas posibilidades de acción e de coidado.	saber saber facer Saber estar / ser	A7 A9 B7 B8 B13 B14 B20 B22

Contidos

Tema	
1. Análise da problemática ambiental.	Concepto actual de Medio Ambiente. Recursos naturais e tipos. Impacto ambiental. Interacción entre o sistema ecolóxico e o sistema económico. A crise ambiental. Problemas ambientais. Diferentes alternativas ante a problemática ambiental. Desenvolvemento sostible. Principios para alcanzar o desenvolvemento sostible. Índices de medida da sustentabilidade.
2. Aproximación conceptual á Educación ambiental.	Perspectiva histórica, concepto e fundamentos

3. Incorporación da EA ao currículo escolar da Educación primaria.	Idoneidad de la escuela, como marco para la Educación Ambiental. Incorporación de la Educación Ambiental en el sistema educativo. Fines y objetivos de la Educación Ambiental. Características de la Educación Ambiental. Dificultades de la Educación Ambiental. Modalidades de integración en el currículo escolar. Agenda 21 escolar. Ecoauditoría escolar. Currículo ambientalizado. Ecoescuelas.
4. Metodoloxías, recursos e materiais para EA.	Metodoloxías, recursos e materiais para EA
5. O deseño e posta en práctica de programas de EA.	O deseño e posta en práctica de programas de EA.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Sesión maxistral	19	40	59
Traballos tutelados	15	36	51
Obradoiros	10	20	30
Foros de discusión	7	0	7
Probos de resposta curta	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Nestas actividades presentaranse os obxectivos e contidos da materia, metodoloxías, sistema de tutorización e avaliación que levarán a cabo ao longo do curso, Explicaranse ademais os traballos obrigatorios e voluntarios que se poderán realizar, así como a forma de presentación.
Sesión maxistral	Clases maxistrals dialogadas sobre temas de fundamentación teórica. As exposicións teóricas realizadas serán en modo presentación PowerPoint. Estas teñen por finalidade, presentar ao alumnado unha información organizada e estruturada en forma de cadros e esquemas de sínteses. Co fin de mellorar o valor didáctico deste método expositivo introduciranse elementos de motivación que inviten ao alumnado á participación, ao debate razoado e xeren un ambiente de aprendizaxe dinámica e aberto. Para que isto suceda, se incorporán paralelamente os seguintes recursos e estratexias didácticas: exploración das ideas ou coñecementos previos dos estudantes, proxección de materiais audiovisuais, comentarios de textos, animacións, etc.
Traballos tutelados	O alumnado, de xeito individual ou en grupo, elabora documentos ou actividades sobre distintas temáticas da materia que incluírá nun edublog. Prepara investigacións, memorias, comentarios críticos de lecturas, presentacións, vídeos, webquest, bandas deseñadas, etc. Geralmente trátase dunha actividade autónoma que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e uso das tecnoloxías da comunicación e da información (TIC). Os temas sobre os que realizarán os traballos poden ser moi variados, pero sempre deben versar sobre a análise, deseño, aplicación ou avaliación dalgunha intervención educativa de contido ambiental. Aínda que non sempre teñen por que contemplar todas estas etapas. De forma xeral o tema e o enfoque pode ser proposto polo alumnado aínda que sempre é necesario un acordo previo coa profesora. Os traballos poden ser individuais ou en grupo (máximo de dous estudantes, salvo indicación da profesora).

Obradoiros	<p>O principal obxectivo será iniciar ao alumnado no desenvolvemento de determinadas habilidades, capacidades e destrezas para traballar a EA nas aulas de Educación Primaria.</p> <p>Os intereses dos /as estudantes, as circunstancias particulares, dificultan o poder concretar definitivamente todos os talleres que se realizarán ao longo do curso. Expomos posibles talleres, dos que se escollerán como mínimo cinco cada curso:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edublogs - Glosters - Os xogos de simulación como recurso metodolóxico na EA - Planificación de Webquest en EA - Reutilización e reciclaxe - Taller de envases - Cine e Medio Ambiente - Planificación de campañas a favor do medio. - Fotodenuncia comentada - Elaboración de curtos con guión ambiental - Debuxos e bandas deseñadas - Reportaxes multimedia - Curtos con guión ambiental - Vídeos musicais con temática ambiental - Posters científico - Presentacións de Medio Ambiente - Contos, cancións, dramatizacións... para traballar en EA.
Foros de discusión	<p>Realizaranse debates sobre temas relativos ao Medio Ambiente como: problemas ambientais, modelo educativo dominante ante a problemática ambiental, obstáculos da incorporación ambiental na escola, cambio climático, desenvolvemento sostible, modelos de desenvolvemento, decrecemento etc.</p> <p>Os encontros para o debate tamén poderán realizarse no aula. As discusións estarán coordinadas por un moderador (docente ou un/a estudante), quen introducirá o tema, estimulará ao alumnado, pedirá fundamentos, explicacións e antes de pechar a discusión sintetizará o exposto.</p>

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	O traballo no aula (que inclúe a tutorización en grupo clase) combínase coas tutorías no despacho (fundamentalmente individuais). Tanto as tutorías en gran grupo como as individuais pretenden que o alumnado poida obter información como: suxestións sobre os enfoques ou forma de resolver os problemas que poidan aparecer nas actividades formuladas; seguimento, asesoramento e revisión dos traballos, sesións organizativas, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia regular ás clases e a participación activa.	5
Obradoiros	Valorarase a participación activa nas diferentes sesións prácticas programadas na materia.	15
Traballos tutelados	A avaliación dividirase en tres apartados: avaliación técnica, valoración dos contidos e da exposición oral. Na avaliación técnica cualificarase o desenvolvemento da presentación desde aspectos puramente informáticos. Nos contidos terase en conta: a súa relevancia e a súa adecuación á EA; si o texto presenta corrección gramatical e ortográfica e si se emprega un nivel de linguaxe culta e un rexistro formal. Tamén se evaluará si se tiveron en conta as indicacións da profesora á hora de levar a cabo o traballo e si fixéronse as correccións recomendadas. Na presentación oral valorarase si utilízanse expresións e vocabulario adecuado; si son capaces de expresar as ideas cunha linguaxe propia sen necesidade de ler literalmente as diapositivas da presentación, etc. Os traballos subiranse a plataforma Fatic nas datas sinaladas.	30
Foros de discusión	Valorarase a participación activa, tanto nos debates de aula como nos comentarios nos distintos edublogs e redes sociais.	15
Probas de resposta curta	Exame escrito (preguntas cortas e tipo test) que versará sobre os contidos teóricos do temario e as actividades realizadas ao longo do curso académico.	35

Outros comentarios e segunda convocatoria

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Avaliación do alumnado non asistente:

Os criterios de avaliación serán:

- 50 % exame (probas de resposta curta e tipo test)À

-À 40 % traballos tutelados, deberán subirse ao edublog e a Faitic nas datas sinaladas (algún dos traballos poderán ser solicitados de maneira material).

- 10 % tarefa consensuada coa profesora.

Data do exame: Consultar a web da facultade (http://webs.uvigo.es/educacion-*ou/) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

- Delibes, M. y Delibes De Castro, M. (2005). *La Tierra herida. ¿Qué mundo heredarán nuestros hijos?* Barcelona: Destino.
- Latouche, S. (2008). *La apuesta por el decrecimiento*. Barcelona: Icaria.
- Mogensen, F., Mayer, M., Breiting, S. y Varga, A. (2009). *Educación para el desarrollo sostenible. Tendencias, divergencias y criterios de calidad*. Barcelona: Graó.
- Novo, M. (2006). *El desarrollo sostenible. Su dimensión ambiental y educativa*. Madrid: UNESCO-Pearson.
- Velázquez de Castro, F. (2008): *¿Es posible la sostenibilidad?*. Madrid: Editorial popular.

Bibliografía complementaria

- Agrasso, M. y Jimenez Aleixandre, M.P. (2003). Percepción de los problemas ambientales por el alumnado: los recursos naturales. *Didáctica de las ciencias Experimentales y Sociales*, 17, 91-105.
- Antón, B (1998). *Educación Ambiental: Conocer la naturaleza y Mejorar el Medio Ambiente*. Madrid: Escuela Española.
- Arribas, F. (2007). La idea de desarrollo sostenible. *Sistema* 196, 75-86.
- Arribas, F. (2010). Construir la ciudadanía ecológica en las sociedades liberales: reflexiones desde la filosofía política. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 187-197, en <http://rodin.uca.es:8081/xmlui/handle/10498/8932>
- Bermúdez, G. y Lía, A. (2008). La Educación Ambiental y la Ecología como ciencia. Una discusión necesaria para la enseñanza. En: *Revista Electrónica de Enseñanza de las Ciencias*, 7(2).
- Bonil,J. Junyent,M. y Pujol R.Mª. (2010). Educación para la sostenibilidad desde la perspectiva de la complejidad. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 198-215. En: <http://reuredc.uca.es/index.php/tavira/article/view/40>
- Brown, L. (2004). *Salvar el planeta. Plan B: Ecología para un mundo en peligro*. Barcelona: Paidós.
- Castells, M. y Morell, M. (2004). La percepción de los problemas ambientales y la visión de futuro en los jóvenes españoles. Actas VII Congreso Nacional de Medio Ambiente. Madrid. En: <http://www.conama.org/documentos/1763.pdf>.
- Cano Villanueva, J.M. (2005): La ecoauditoría en un centro educativo *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias* , Vol. 2, Nº 1, (56-63). En: http://www.apac-eureka.org/revista/Volumen2/Numero_2_1/Cano_2005.pdf
- Cid-Manzano, M.C. y Escudero-Cid, M. (2010):Educación para la Sostenibilidad en el contexto de la asignatura Ciencias para el Mundo Contemporáneo. CONAMA 10 En: www.conama10.es/conama10/download/files/CT%202010/41117.pdf
- CIS (2007). Ecología y Medio Ambiente (III). *Centro de Investigaciones Sociológicas*. En: http://www.oei.es/salactsi/ecologymedamb_cisjunio07.pdf
- Conde, Mª. C., Sánchez, J. S. y Corrales, J. Mª. (2009). Conectando la investigación y la acción. Aportaciones desde una experiencia en torno a ecoauditorías escolares. *Revista Electrónica de Enseñanza de las Ciencias*, 8 (1), 23-44. En: http://www.saum.uvigo.es/reec/volumenes/volumen8/ART2_Vol8_N1.pdf.
- Conde-Núñez, Mª C.; Moreira-Blanco,M., Sánchez-Cepeda,M. Mellado-Jiménez, V. (2010) Una aportación para las "escuelas sostenibles" en la década de la educación para el desarrollo sostenible. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., (363-373), en:<http://rodin.uca.es:8081/xmlui/handle/10498/9875>

- Decreto 130/2007, do 28 de xuño, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma De Galicia. <http://www.steg.sindicato.org/loe/lexislacion.htm>
- Â - Dieguez- Uribeondo, J. (2011): Biodiversidad. El mosaico de la vida. Madrid: FECYT.
- Duarte, C. (Coord.) (2006). *Cambio Global. Impacto de la actividad humana sobre el sistema Tierra*. Madrid: CSIC.
- Escudero, M., Cid-Manzano, C. y Escudero, R. (2008): Dúas propostas didácticas para o desenvolvemento sostible dentro do contexto das Ciencias para o Mundo Contemporáneo XXI Congreso de ENCIGA (XXI Congreso dos Ensinantes de Ciencias de Galicia).
- Escudero, M., Cid, C., Escudero, R. (2009): "La controversia de los agrocombustibles, una propuesta didáctica para las ciencias para el mundo contemporáneo". *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 6(1), (131-139).
- España, E. y Prieto, T. (2009). Educar para la sostenibilidad: el contexto de los problemas socio-científicos. *Revista Eureka sobre Divulgación y Enseñanza de las Ciencias*, 6(3), (345-354). En línea en: <http://www.apaceureka.org/revista>.
- Fernández Manzanal, R. y Casal, M. (1995). La enseñanza de la ecología: Un objetivo de la educación ambiental. *Enseñanza de las Ciencias*, 13 (3), (295-312).
- García, J.E. (2004). Los contenidos de la Educación Ambiental: una reflexión desde la perspectiva de la complejidad. *Investigación en la Escuela*, 53, 31-51.
- García, J. E. (2004). *Medio ambiente y Sociedad*. Madrid: Alianza.
- García, J. y Nando, J. (2000). *Estrategias didácticas en Educación ambiental*. Aljibe. Málaga.
- Gil, D. y Vilches, A. (2005). ¿Qué desafíos tiene planteados hoy la humanidad? Educación para el desarrollo sostenible. En Gil Pérez, D., Macedo, B., Martínez Torregrosa, J., Sifredo, C. Valdés, P. y Vilches, A. (Eds), *¿Cómo promover el interés por la cultura científica? Una propuesta didáctica fundamentada para la educación científica de jóvenes de 15 a 18 años* (297-326). Santiago: OREALC/UNESCO. En línea en: <http://www.oei.es/decada/libro.htm>
- Gil, D. y Vilches, A. (2006). Algunos obstáculos e incomprensiones en torno a la sostenibilidad. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 3 (3), 507-516. En línea en: http://www.apaceureka.org/revista/Volumen3/Numero_3_3/Gil_Vilches_2006.pdf
- Gil-Pérez, D., Vilches, A. y Oliva, J.M. (2005). Década de la educación para el desarrollo sostenible. Algunas ideas para elaborar una estrategia global. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 2 (1), 91-100. En línea en: <http://www.apac-eureka.org/revista>
- Gil-Pérez, D., Vilches, A., Toscano, J.C. y Macías, O. (2006). Década de la Educación para un futuro sostenible (2005-2014). Un necesario punto de inflexión en la atención a la situación del planeta. *Revista Iberoamericana de Educación*, 40, (125-178).
- Gore, A. (2007). *Una verdad incómoda*. Barcelona: Gedisa S.A.
- Gutierrez Bastida, J.M. (2007): Agenda 21 Escolar. Educación Ambiental de enfoque constructivista. En: www.marm.es/es/ceneam/articulos-de.../2007_02gutierrez_tcm7-53033.pdf
- Gutiérrez, J. M., Benito, J. y Hernández, R. (2007). *Evaluación del programa Agenda 21 escolar*. Vitoria: Servicio de Publicaciones del Gobierno Vasco. En: http://www.ingurumena.ejgv.euskadi.net/r496172/es/contenidos/libro/evaluacion_a21escolar/es_libro/indice.html
- Gutiérrez, J., Perales, F.J., Benayas, J. y Calvo, S. (1997). *Líneas de Investigación en Educación Ambiental*. Granada: Proyecto Sur de Ediciones.
- Grupo Interministerial para la Revisión de la *Estrategia de Desarrollo Sostenible* (2007). *Estrategia de Desarrollo Sostenible 2007*. Madrid: Ministerio de la Presidencia En: <http://www.marm.es/es/ministerio/planes-y-estrategias/estrategia-espanola-de-desarrollo-sostenible/>
- Hardin, G. (1968). The Tragedy of the Commons. *Science* 162, 1243-1248. En <http://www.sciencemag.org/cgi/content/full/162/3859/1243> y en castellano en <http://www.eumed.net/cursecon/textos/hardin-tragedia.htm>
- IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) (2007). Working Group III Report: *Mitigation of Climate Change*. "Climate Change 2007" IPCC, Fourth Assessment Report (AR4). En: <http://www.ipcc.ch/>
- Jaén, M. y Martínez, M.A. (2006). Ante un problema medioambiental real sobre el agua ¿Qué piensan y que están

dispuestos a hacer los alumnos de educación ambiental? Actas XXII Encuentros de Didáctica de las Ciencias Experimentales. Zaragoza: Universidad de Zaragoza, 1-8.

- Jaén, M. y Barbudo, P. (2010). Evolución de las percepciones medioambientales de los alumnos de educación secundaria en un curso académico. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 247-259. En: <http://rodin.uca.es:8081/xmlui/handle/10498/8938>

- Junyent, M. y Mulà, I. (2009). Evaluación de la ambientalización curricular en educación primaria: propuesta de criterios e indicadores. *Enseñanza de las Ciencias*, Número Extra VIII Congreso Internacional sobre Investigación en Didáctica de las Ciencias (pp. 1030-1035) En: http://ice.uab.cat/congresos2009/eprints/cd_congres/propostes_htm/propostes/art-1031-1036.pdf

- López Rodríguez, R. y García Gandoy, J.A. (2004). A axenda 21 escolar galega. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. <http://www.siam-cma.org/publicacions/doc.asp?id=251>

- Mayer, M. (2009). Escenarios y criterios para la evaluación de la calidad de la educación ambiental en las escuelas. *Enseñanza de las Ciencias*, Número Extra VIII Congreso Internacional sobre Investigación en Didáctica de las Ciencias, (1894-1897).

- Mayor Zaragoza, F. (2000). *Un mundo nuevo*, Barcelona, UNESCO: Círculo de lectores.

- Mayor Zaragoza, F. (2009). La problemática de la sostenibilidad en un mundo globalizado. *Revista de Educación*. Número extraordinario, 25-52. Madrid: Ministerio de Educación.

- Mayor Zaragoza, F. (2010): Década (2005-2014) de la educación para un futuro sostenible *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 172-178.

- Murga-Menoyo, M. A. (2009). La Carta de la Tierra: un referente de la Década por la Educación para el Desarrollo Sostenible. *Revista de Educación*, número extraordinario 2009, pp. 239-262.

- Novo, M. (1996). *La Educación Ambiental: Bases éticas, conceptuales y metodológicas*. Madrid: Universitas.

- Novo, M. (2009). La educación ambiental, una genuina educación para el desarrollo sostenible. *Revista de Educación*, número extraordinario 2009, (195-217).

- Novo, M. y Murga, M.A. (2010). Educación ambiental y ciudadanía planetaria. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., (179-186). <http://reuredc.uca.es/index.php/tavira/article/view/38>

- Ojeda-Barceló, F., Gutiérrez-Pérez, J. y Perales-Palacios, F. J. (2009). ¿Qué herramientas proporcionan las tecnologías de la información y la comunicación a la educación ambiental? *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 6(3), (318-344).

- Orellana, M.L. (2008). *La construcción de cuentos como proceso de modelización del entorno en la formación inicial de maestros de educación infantil desde la perspectiva de la semiótica social*. Tesis doctoral. Dep. Didáctica de la Matemática de les Ciències Experimentals. Universitat Autònoma de Barcelona.

- Oreskes, N. (2004). The Scientific Consensus on Climate Change. *Science*, 306 (5702), 1.689.

- Paixão, F. Centeno, C., Quina, J., Marques, V. Clemente, V. (2010): Investigar e inovar na educação em ciências para um futuro sustentável. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 230-246 en: <http://reuredc.uca.es/index.php/tavira/article/view/42>

- Pascual, J.A., Esteban, G., Martínez, R., Molina, J. y Ramirez, J. (2000). La integración de la educación ambiental en la ESO: datos para la reflexión. *Enseñanza de las ciencias*, 18(2), pp. 227-234.

- Pedrosa, M.A. (2010): Ciências, educação científica e formação de professores para desenvolvimento sustentável. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., (346-362) en: <http://rodin.uca.es:8081/xmlui/handle/10498/9874>

- Perales, F.J., Gutiérrez, J. y Álvarez, P. (1996). *Actitudes y Educación Ambiental*. Granada: ICE de la Universidad de Granada.

- Pereiro, C., López, R. y Jiménez, M.P. (2006). La educación ambiental en el aula: pensamiento crítico y uso de conceptos científicos. *Alambique*, 48, pp.50-56.

- Prieto, T. y España, E. (2010). Educar para la sostenibilidad. un problema del que podemos hacernos cargo. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 216-219 en: <http://reuredc.uca.es/index.php/tavira/article/view/41>.

- Posada-Rodríguez, R. Barandiarán_Piedra, J. (2010): Educando para un futuro sostenible: una aportación desde las clases de ciencias de la ESO. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 230-246 en: <http://rodin.uca.es:8081/xmlui/handle/10498/8945>
- Pujol, R. M., y Cano, L. (2007). *Nuevas tendencias en investigaciones en educación ambiental*. Madrid: Parques Nacionales. Ministerio de Medio Ambiente.
- Rodríguez, F. (2008). Descripción de una experiencia de Agenda 21 Escolar centrada en el tratamiento didáctico del uso de la energía. En J. Gutiérrez y L. Cano (Coords.), *Investigaciones en la década de la Educación para el Desarrollo Sostenible (Doctorado Interuniversitario en Educación Ambiental- 4)* (375-397). Madrid: CENEAM. Ministerio de Medio Ambiente.
- Sánchez-Cañete, F.J. y Pontes-Pedrajas, A. (2010). La comprensión de conceptos de ecología y sus implicaciones para la educación ambiental. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., 271-285 en: <http://rodin.uca.es:8081/xmlui/handle/10498/8942>
- Santos, W.L.P., & Mól, G.S. (Eds.), Matsunaga, R.T., Dib, S.M.F.; Castro, E.N.F.,
- Sauvé, L. (2006). La educación ambiental y la globalización: Desafíos curriculares y pedagógicos. *Revista Iberoamericana de Educación*, 41, 83-101.
- Sempere, J. (2009). *Mejor con menos. Necesidades, explosión consumista y crisis ecológica*. Barcelona: Crítica.
- Vilches, A. y Gil, D. (2003). *Construyamos un futuro sostenible: Diálogos de supervivencia*. Madrid: Cambridge University Press.
- Vilches, A. y Gil, D. (2008). La construcción de un futuro sostenible en un planeta en riesgo. *Alambique*, 55, 9-18.
- Vilches, A y Gil-Pérez, D. (2009). Una situación de emergencia planetaria a la que debemos y podemos hacer frente. *Revista de Educación*. Número extraordinario 2009, 101-122.
- Vilches, A y Gil-Pérez, D. (2010). ¿Cómo puede contribuir la educación a la construcción de un futuro sostenible? *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 7 nº extraor., (297-315) en: <http://rodin.uca.es:8081/xmlui/handle/10498/8944>
- Vilches, A., Gil-Pérez, D. y Oliva, J.Mª (2009). Editorial. En el ecuador de la Década de la Educación por un Futuro Sostenible: ¿qué estamos haciendo y qué nos proponemos hacer? *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias*, 6(3), pp. 315-317. En línea en: <http://www.apac-eureka.org/revista>
- Vilches, A., Gil-Pérez, D., Toscano, J.C. y Macías, O. (2008). Obstáculos que pueden estar impidiendo la implicación de la ciudadanía y, en particular, de los educadores, en la construcción de un futuro sostenible. Formas de superarlos. *CTS, Revista Iberoamericana de Ciencia, Tecnología y Sociedad*, 11 (4), (139-162).
- Weissmann H. y Llabrés, A. (2004): *Guía para hacer la Agenda 21 Escolar*. En: <http://www.marm.es/es/ceneam/recursos/documentos/serieea/agenda.aspx>

Â

Â

Recomendaciones

Outros comentarios

As estratexias de ensino deberán adaptarse ás circunstancias que se vaian producindo ao longo do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación artística**

Materia	Educación artística			
Código	O05G120V01902			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Blanco Sierra, Javier			
Profesorado	Blanco Sierra, Javier			
Correo-e	jsierra@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	A materia está enfocada a que os alumnos adquiren unha serie de competencias, saber e capacidades de produción de pezas e imaxes con intencionalidade artística.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Adquirir conceptos, teorías e argumentos que nos permitan comprender e interrelacionar cos sentidos e significados dos distintos fenómenos e acontecementos visuais.	saber	A1 A6 A8 A10 A11 A12 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B17 B19
2. Desenvolver no alumnado a capacidade de aprender coñecementos xerais básicos relacionados con educación visual para utilizalos na aula como ferramenta de aprendizaxe.	saber saber facer	A1 A2 A3 A8 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B15 B16 B17 B19 B20
3. Comprender adecuadamente toda a densidade e e complexidade das imaxes e producións visuais.	saber	A1 A8 A10 A11 B1 B5 B6 B12 B13 B15 B16 B19

4. Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia (ECI/3854/2007 e ECI/3857/2007)	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A5 A6 A7 A10 A11 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B16 B17 B18 B19 B20 B21
5. Abordar, coñecer e entender os múltiples desenvolvementos e formas artísticas visuais.	saber	A2 A10 A11 A12 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B12 B13 B15 B16 B17 B19 B20 B21
6. O papel da cultura visual na educación artística.	saber	A1 A2 A4 A7 B1 B3 B5 B6 B9 B10 B11 B12 B13 B16 B19 B21

7. Coñecer e avaliar o currículo escolar da Educación Artística	saber saber facer	A1 A2 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B21
8. Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promoverlas nos estudantes desde a participación e o esforzo individual	saber saber facer	A2 A3 A10 A11 B1 B2 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B15 B16 B17 B19 B20
9. Comprender, respetar e promover a diversidade cultural de España e de Europa, e contribuir á planificación e xestión críticas de tal diversidade	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 A4 A7 A12 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B10 B11 B12 B16 B17 B19 B20 B21

Contidos

Tema	
Avaliación do currículo escolar na educación visual	1/ Historia da educación artística 2/ Construción do coñecemento artístico. 3/ Avaliación das producións visuais.
Intencionalidade artística e estética.	1/ Condutas artísticas. 2/ Creatividade e imaxinación no mundo artístico. 3/ A escola e o arte.
Adquirir habilidades e destrezas técnico-artísticas para a creación de imaxes.	1/ Coñecer e desenvolver estratexias e recursos para a produción de pezas e artefactos con intencionalidade artística, en dúas e tres dimensións. 2/ Coñecer como se le e analiza unha obra de arte en dúas dimensións. conceptos básicos da pintura. 3/ Coñecer como se le e modos operativos nunha obra de arte en tres dimensións. Conceptos básicos da escultura

Desenvolver estratexias de percepción, comprensión e análise a través da lectura das obras de arte.

4/ Produción de imaxes e novas tecnoloxías:
4.1. Audiovisual
4.2. Sistemas e Electrónica
4.3. Programación e Redes
5. Proxectos Artísticos

Utilización do museo como recurso didáctico.

1/Museología e museografía
2/Tipoloxías de museos
3/Funcións do museo:
- Conservación
- Exposición (exhibición)
- Investigación
- Función educativa - pedagóxica

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiros	30	55	85
Sesión maxistral	10	20	30
Probos de tipo test	2	0	2
Traballos e proxectos	9	9	18
Probos prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	10	13
Outras	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Obradoiros	Os estudante terán atención personalizada tanto nas horas de clase como nas titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probos de tipo test	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	10
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	30
Probos prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probos para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	50
Outras	Participación nas tarefas de aula	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Poderán recuperar as competencias non adquiridas na convocatoria de final de cuadrimestre ou na correspondente ao mes de xullo, manténdoseles a nota das probas/actividades xa superadas. Os estudantes que non poidan asistir a clase contarán con actividades e probas alternativas.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUIRRE, Imanol (2000): *Teorías y prácticas en Educación Artística. Ideas para una revisión pragmatista de la expresión estética*. Pamplona, Universidad Pública de Navarra.

CAO, M. L. F. (2000) *Creación artística y mujeres*. Madrid, Narcea.

CHALMERS, F. G. (2003): *Arte educación y diversidad cultural*. Barcelona, Paidós.

GARRET, J. (2001): *La fotografía en blanco y negro*. Madrid, Blume.

Bibliografía Complementaria

GENNARI. (1997): *La educación estética. Arte y literatura*. Barcelona, Paidós.

GIVONE, S. (1990): *Historia de la estética*. Madrid, Tecnos.

GOMBRICH, E. H. (1982): *Arte e ilusión*. Barcelona, Gustavo Gili.

GUAS, Anna M^a. (2001): *El arte último del siglo XX. Del posminimalismo a lo multicultural*. Madrid, Alianza.

HERNÁNDEZ, F. (2007): *Espigaro@s de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales*. Barcelona. Octaedro

HERNÁNDEZ, f. & RIFÁ, M. (2011): *Investigación Narrativa y cambio social*. Barcelona: Octaedro

K HOOPER GRENHILL, E. (1998): *Los museos y sus visitantes*. Gijón, Trea.

KANDINSKY, Vasily. (1973): *De lo espiritual en el arte*. Barcelona, Barral.

KANDINSKY, Vasily. (1987): *La gramática de la creación. El futuro de la forma*. Barcelona, Paidós.

KANDINSKY, Vasily. (1988): *Punto y línea sobre el plano*. Barcelona, Barral.

KANDINSKY, Vasily. y MARC Franz. (2002): *El jinete azul. (Der Blaue Reiter)* Barcelona Paidos. Publicado originalmente en 1912

ANDINSKY, Vasily. (1988): *Punto y línea sobre el plano*. Barcelona, Barral.

MARIN VIADEL, R. **COORDINADOR** (2003): *Didáctica de la educación artística*. Madrid, Pearson Educación.

RICARD, André. (2000): *La aventura creativa*. Barcelona, Ariel.

TAYLOR, V., y otros. (2002): *Enciclopedia del posmodernismo*. Madrid, Síntesis.

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Didáctica das artes plásticas e visuais/O05G120V01401

Outros comentarios

E convinte a asistencia aos obradoiros pola dificultade que conlevan.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e deontoloxía profesional**

Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	O05G120V01903			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Miguez Barciela, Aida			
Profesorado	Miguez Barciela, Aida			
Correo-e	aidamiguezbarciela@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A materia ten por obxectivo desenvolver as competencias necesarias para un exercicio reflexivo da práctica profesional. Incide fundamentalmente no exercicio do xuízo crítico, na capacidade argumentativa nun contexto de razón pública así como na comprensión das responsabilidades parellas á función docente e ás institucións educativas dentro da sociedade.			

Competencias de titulación

Código

A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais

B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
2. Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo.	saber	A2
	saber facer	A3
	Saber estar / ser	A4
		A6
		A7
		A8
		A10
		A11
		A12
		B1
		B2
		B6
		B7
		B8
		B9
		B10
		B11
		B12
		B14
	B15	
	B16	
	B21	
3. Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	saber	A1
	saber facer	A2
		A3
		A4
		A6
		A7
		A8
		A10
		A11
		A12
		B1
		B2
		B6
		B7
		B8
		B10
		B11
		B12
		B15
	B16	
	B21	

4. Habilidade básica para defender en público as súas opinións.

saber
saber facer
A2
A3
A4
A7
A10
A11
A12
B1
B3
B6
B7
B8
B9
B10
B11
B12
B13
B14
B15
B16
B18
B21

5. Saber distinguir moral e ética, e coñecer os rasgos fundamentais básicos do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados suscitados á ética como proposta normativa universalizable e as principais directrices metodolóxicas seguidas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan á sociedade do noso tempo.

saber
Saber estar / ser
A1
A3
A4
A5
A6
A7
A8
A9
A10
A12
B1
B3
B6
B7
B8
B12
B13
B14
B15
B16
B19
B22

6. Capacidade para recoñecer e analizar críticamente argumentos éticos de nivel básico e para recoñecer as cuestións esenciais que subyacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.

saber
saber facer
Saber estar / ser
A3
A4
A5
A7
A8
A9
A10
A11
B1
B3
B7
B8
B9
B10
B11
B12
B13
B14
B16
B19
B22

7. Capacidade para afrontar autónomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto á súa propia forma de pensar.

saber A3
saber facer A4
Saber estar / ser A7
A8
A9
A10
B1
B3
B6
B7
B8
B9
B10
B12
B13
B14
B15
B16
B17
B19
B22

1. Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais. Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática. Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales. Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible. Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico. Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos.

saber A3
saber facer A4
Saber estar / ser A5
A7
A8
A9
A10
A11
A12
B1
B3
B6
B7
B8
B9
B10
B11
B12
B13
B14
B15
B16
B19
B22

8. Capacidade de recoñecer a relevancia e utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.

saber A3
saber facer A4
Saber estar / ser A5
A7
A8
A9
A10
B1
B3
B6
B7
B8
B9
B10
B11
B12
B13
B14
B16
B19
B22

9. Capacidade de consolidar unha identidade docente ética, comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo.	saber	A3
	Saber estar / ser	A4
		A5
		A6
		A7
		A8
		A9
		A10
		A11
		A12
		B1
		B3
		B7
		B9
		B11
		B12
		B13
		B14
		B15
		B16
	B18	
	B19	
	B22	

10. Habilidade para gestionar y resolver conflictos, dilemas y problemas éticos vinculados a la tarea educativa.	saber facer	A4
	Saber estar / ser	A5
		A10
		A11
		B3
		B11
		B14
		B16
		B17
		B18

11. Contribuír á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	saber	A2
	Saber estar / ser	A3
		A4
		A5
		A6
		A7
		A8
		A9
		A10
		A12
		B1
		B2
		B3
		B6
		B7
		B8
		B9
		B10
		B11
		B13
	B14	
	B15	
	B16	

Contidos

Tema	
Ética e moral: aproximación conceptual.	Bases socio-antropolóxicas da moral. O fenómeno moral. A Ética: teorías e problemas de fundamentación.
Razóns éticas, razóns para a ética: A Ética e os seus límites.	Deontoloxismo vs. Teleologismo. Teorías éticas contemporáneas.
Principios morais e casos prácticos: autonomía, xustiza, tolerancia.	Interrelación dos principios e as regras na práctica profesional docente.
Ética, educación e Dereitos Humanos.	Ética da diferenza, ética e democracia, a xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.

Aproximación á deontoloxía profesional:
deontoloxía profesional no eido educativo.

Transformacións socioculturais e demanda crecente de formación
ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación,
educación e xénero, etc.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo/prácticas de campo	10	4.5	14.5
Estudo de casos/análises de situacións	3	6	9
Foros de discusión	3	0	3
Traballos de aula	4	8	12
Seminarios	15	30	45
Prácticas externas	0	2.5	2.5
Sesión maxistral	16	44	60
Outras	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a unha institución innovadora en Educación Democrática co fin de observar na práctica o funcionamento do modelo educativo e do rol do educador nun contexto de educación autónoma e automotivada.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise e razonamento de casos prácticos e dilemas de ética profesional en contextos educativos.
Foros de discusión	Posta en común e deliberación arredor de cuestións relativas á materia. Na maior parte destes casos a posta en común presupón o traballo individual previo das cuestións a examinar.
Traballos de aula	Desenvolvemento de prácticas especialmente deseñadas para poñer en práctica as competencias da materia a través de problemas específicos.
Seminarios	A dinámica de seminario impica a co-rresponsabilidade na presentación de lecturas especialmente escollidas para suscitar a reflexión sobre problemas específicos e a aportacións de cuestións e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.
Prácticas externas	Sondeo mediante técnicas de entrevista, transcripción e análise, do tipo de razoamento moral predominante respecto da ética profesional e as convencións deontolóxicas da práctica.
Sesión maxistral	Desarrollo por parte do docente dos principais conceptos e contidos do temario, apoiado polas lecturas sinaladas e en interlocución coa clase.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	A resolución de dúbidas farase na medida do posible no contexto da aula para maior aproveitamento da clase. A resolución de cuestións específicas ou intereses personais pódese realizar a través da plataforma FAITIC, e-mail ou titorías presenciais.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Desarrollo por parte do docente dos principais conceptos e contidos do temario, apoiado polas lecturas sinaladas e en interlocución coa clase. -Non se cualifica independentemente xa que se presupón que o seu valor é tamén instrumental para a realización das probas finais.	0
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a unha institución innovadora en Educación Democrática co fin de observar na práctica o funcionamento do modelo educativo e do rol do educador nun contexto de educación autónoma e automotivada. -Non se cualifica independentemente xa que se presupón que o seu valor é tamén instrumental para a realización das probas finais.	0

Estudo de casos/análises de situacións	Análise e razonamento de casos prácticos e dilemas de ética profesional en contextos educativos.	0
	-Non se cualifica independentemente xa que se presupón que o seu valor é tamén instrumental para a realización das probas finais.	
Seminarios	A dinámica de seminario impica a co-responsabilidade na presentación de lecturas especialmente escollidas para suscitar a reflexión sobre problemas específicos e a aportacións de cuestións e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.	20
Outras	Comentario de texto sobre unha cuestión relevante da materia. Ofreceráse unha guía cunha proposta de pasos a seguir para a elaboración dun comentario.	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	EXAME FINAL: resposta a cuestións deseñadas para amosar a capacidade de relación e comprensión dos principais conceptos da materia ou a súa conexión con problemas reais.	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

1-Os alumnos non-presenciais únicamente realizarán as probas do exame final, co seguinte criterio de cualificación:

Â COMENTARIO DE TEXTO---60%Â RESPUESTA BREVE---40%

2- No caso de non superar a materia na 1ª convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de Xullo.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

KOHLBERG, L., *La Educación Moral según Lawrence Kohlberg*, Gedisa, Barcelona

LIPMAN, M., *Pensamiento complejo y educación*, Ed. La Torre, Madrid

RANCIERE, J., *El maestro ignorante*, Laertes, Barcelona

NUSSBAUM, M. C., *Sin fines de lucro*, Katz, Madrid

GUTTMAN, A., *La educación democrática*, Paidós, Barcelona

ROEMER, J., "Variantes de la Igualdad de Oportunidades", *FRACTAL*, 16 (2000)

Bibliografía complementaria

APPIAH, K. A. *Â Experimentos de ética*,Â Katz, Madrid, 2010.

AA. VV. *Dialogar y Transformar. Pedagogía crítica del S. XXI*. Graó,

BEETHAM, D. y BOYLE, K. *Cuestiones sobre la democracia*. Ed. la Catarata, 1995

CEREZO, P (ed.) *Democracia y Virtudes Cívicas*. Â Biblioteca Nueva, 2005

CLAVES DE RAZÓN PRÁCTICA; Â *Mañana, la educación. Qué podemos esperar, que debemos exigir*. Â (num. especial) 222, (2012) 5-43.

CONILL, J. -CROCKER, David A.(eds.) *Republicanism y Educación Cívica. ¿Más allá del Liberalismo?* Ed. Comares, 2003

DAHL, R. *La Democracia. Una guía para ciudadanos*, Taurus, 1999

GUTTMAN, A. *La educación democrática: una teoría política de la educación*. Paidós, 1995.

HOFFMAN, M. *Desarrollo moral y empatía*, Barcelona, Idea Books, 2002.

HUIZINGA, J. *Â Homo Ludens*,Â Alianza, Madrid, 2010.

LIPMAN, M. *Thinking in education*. Â Cambridge, Cambridge University Press, 2003, 2ª.

LIPMAN, M. *Nous*,Â Ed. La Torre, Madrid, 2004.

LIPMAN, M. *Decidiendo qué hacemos. Manual del Profesor para acompañar a Nous*.Â Ed. La Torre, Madrid, 2004.

MENDIETA, C. y VELA, O. ; *Ni tú ni yo. Cómo llegar a acuerdos*, Barcelona, Graó.

NODDINGS, N. *Atención, justicia y equidad*, en Katz, Noddings y Strike; *Justicia y cuidado. En busca de una base ética común en educación*, Barcelona, Idea Books, 2002.

OGIEN, R. *La influencia del olor de los cruasanes calientes sobre la bondad humana (y otras cuestiones sobre filosofía moral experimental.)* Aguilar, Madrid, 2012.

SHAPIRO, I. *El estado de la teoría democrática*, Bellaterra, 2005

SCHLEICHERT, H. *Cómo discutir con un fundamentalista sin perder la razón. Introducción al pensamiento subversivo*. S.XXI, 2004

TONUCCI, F. *La ciudad de los niños*, Â Fund. Germán Ruipérez, Madrid, 2008.

TONUCCI, F. Â *Cuando los niños dicen basta!* Fund. Germán Ruipérez, Madrid, 2007.

WILKINSON, R. y PICKETT, K. *Desigualdad. Un análisis de la (in)felicidad colectiva*. Turner, Madrid, 2009.

YOUNG, Iris Marion; *La justicia y la política de la diferencia*, Cátedra, 2000

Â

Â

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

Sociología: Sociología da educación/O05G120V01105

Outros comentarios

O seguemento periódico da plataforma FAITIC resulta crucial para o aproveitamento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma estranxeiro: Francés**

Materia	Idioma estranxeiro: Francés			
Código	O05G120V01904			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Franco Paz, María Victoria			
Profesorado	Franco Paz, María Victoria			
Correo-e	vfrances@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Adquisición e perfeccionamento do nivel B2 do Marco Común Europeo.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B15	Aprendizaxe autónoma
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender discursos e conferencias extensos, e ata seguir liñas argumentais complexas sempre que o tema sexa relativamente coñecido. Comprender case todas as noticias da televisión e os programas sobre temas actuais. Comprender a maioría das películas nas que se fala nun nivel de lingua estándar.	saber	A3 B3 B4
Ser capaz de ler artigos e informes relativos a problemas contemporáneos nos que os autores adoptan posturas ou puntos de vista concretos. Comprender a prosa literaria contemporánea.	saber	A3 B3 B4
Poder participar nunha conversación con certa fluidez e espontaneidade, e tomar parte activa en debates desenvolvidos en situacións cotiás sobre temas relacionados co ámbito persoal, profesional ou educativo, explicando e defendendo os seus puntos de vista. Comprender e reaccionar adecuadamente e facer uso do idioma tal e como se utiliza nas transaccións habituais do aula e docentes.	saber Saber estar / ser	A3 B3 B4
Presentar descrições claras e detalladas dunha ampla serie de temas relacionados coa súa especialidade. Desenvolver a competencia comunicativa necesaria para abordar en francés, con fluidez e seguridade, os temas de interese para alumnos de educación infantil e primaria que figuran nas recomendacións para o deseño das programacións de lingua estranxeira nestes niveis.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A3 B2 B3

Ser capaz de escribir textos claros e detallados sobre temas relacionados cos seus intereses. Escribir redaccións ou informes transmitindo información ou propondo motivos que apoién ou refuten un punto de vista concreto, relacionados co ámbito persoal, profesional e educativo. Escribir cartas que destacan a importancia que lle dan a determinados feitos ou experiencias.	saber saber facer	A3
Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo, favorecendo a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe.	saber saber facer	A1 A10 B15
Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística	saber saber facer	A10 B15 B19
Desenvolver certas actitudes afectivas desexables nun docente de L.E., por exemplo, solidariedade e cooperación cos demais, interese e tolerancia cara ao diferente, seguridade na propia competencia comunicativa, e unha visión da L.E. como un medio de comunicación cultural e non meramente unha materia máis.	saber Saber estar / ser	A5 B4 B19

Contidos

Tema	
1 - Aspectos lingüísticos	Léxico, gramática, semántica, fonética, ortografía, ortoepía.
2 - Aspectos sociolingüísticos	Os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabeduría popular, diferenzas de rexistro. Dialecto e acentos.
3 - Aspectos discursivos	Ordenar oracións en función da secuencia "natural", relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión, Estilo e rexistro. Organización do texto segundo as distintas macrofunciones. Elaboración, sinalización e secuenciación dos textos escritos.
4 - Aspectos estratéxicos	Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrasis, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda. Utilización de palabras 'comodín' ou 'recheo'.
5 - Aspectos culturais e interculturais	A vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais, etc. Nivel diacrónico: historia, artes, monumentos, etc.
Todos estes temas traballaranse de forma conxunta, global e práctica a través de unidades didácticas centradas en contidos concretos	

*

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	10	25	35
Traballos de aula	20	20	40
Prácticas autónomas a través de TIC	0	15	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	10	15	25
Presentacións/exposicións	10	22	32
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma: Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Presentacións/exposicións: Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Atenderáanse as dificultades do alumno facendo un seguimento individual con vista ao proceso de aprendizaxe.
Presentacións/exposicións	Atenderáanse as dificultades do alumno facendo un seguimento individual con vista ao proceso de aprendizaxe.
Prácticas autónomas a través de TIC	Atenderáanse as dificultades do alumno facendo un seguimento individual con vista ao proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Atenderáanse as dificultades do alumno facendo un seguimento individual con vista ao proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	10
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	40
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A participación activa e implicación na resolución de exercicios e actividades didácticas serán obxecto de avaliación continua.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizaranse probas sobre os contidos teóricos e prácticos da materia.	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente, deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da asignatura e cada unha delas puntuará o 50% da nota final.

Na convocatoria de xulio, únicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente ao seu cuatrimestre.

Á Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

BEACCO, J.C., BOUQUET, S. et PORQUIER, R., Niveau B2 pour le Français, Didier, 2004. GRÉGOIRE, M., Grammaire progressive du français. Niveau avancé, Clé International, 2001. MIQUEL, C. et GOLIOT-LÉTÉ, A., Vocabulaire progressif du français, Clé International, 2001. STEELE, R., Civilisation progressive du français, Clé International, 2002.

Á BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

BOURGEOIS, R. et TERRONE, P., La France des institutions, Presses Universitaires de Grenoble, 2001. CHAMBERLAIN, A. et STEELE, R., Guide pratique de la communication, Didier, 1991. CHOLLET, I. et ROBERT, J.M., Précis de Grammaire, Clé International, 2009. GUILLEMANT, D., La France en poche, Pearson Longman, 2006. LE ROBERT NATHAN, Conjugaison, Nathan, 1995. ROBERT, P., Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, Le Robert, 1974. WALTER, H., Le français dans tous les sens, Le Livre de Poche, 1988.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Francés/O05G120V01909

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés/O05G120V01905

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés/O05G120V01906

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua francesa e a súa didáctica/O05G120V01505

Outros comentarios

Sería recomendable poseer coñecimentos previos, é decir o nivel B1 segundo o marco europeo para o estudo das linguas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés**

Materia	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés			
Código	O05G120V01905			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	de Prada Creo, Elena			
Profesorado	de Prada Creo, Elena			
Correo-e	edeprada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Contribución das novas tecnoloxías e medios audiovisuais na procura de recursos para o ensino/aprendizaxe do francés lingua estranxeira.			

Competencias de titulación

Código

A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B10	Traballo nun contexto internacional
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para o dominio das regras que subxacen á utilización da linguaxe, en relación aos compoñentes fonolóxico, morfolóxico, sintáctico, semántico e léxico.	saber facer	A10 A11 B4 B5 B15
2. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para o dominio dos diferentes rexistros, variedades lingüísticas e regras socioculturais	saber facer	A10 A11 B4 B5 B13 B19

3. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para a creación de textos de saber facer distintos tipos e interpretación do seu sentido		A10 A11 B1 B3 B4 B5 B13 B17
4. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para unha implicación tanto nos aspectos cognitivos como actitudinais, nun diálogo constante con individuos doutra comunidade	saber facer Saber estar / ser	A4 A10 A11 B3 B4 B5 B7 B8
5. Capacidade de manexo das Tics como recurso didáctico para o dominio de estratexias de comunicación verbal e non verbal que compensen deficiencias de comunicación ou para conseguir unha maior efectividade na comunicación	saber facer	A10 A11 B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B10

Contidos

Tema	
As TIC no proceso de aprendizaxe da lingua francesa	*
2.CD-ROMs	*
3.Software e aplicacións de grabación de sonido y video	*
4.Email	*
5.Chat	*
6.Paxinas web	*
7.Ferramentas de autor:Hot potatoes	*
8.Blogs y outras ferramentas da web	*
9.Plataformas de aprendizaxe virtual	*
10. Audio/videoconferencia.	*

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	6	0	6
Prácticas de laboratorio	30	24	54
Presentacións/exposicións	1	3	4
Traballos tutelados	4	12	16
Prácticas autónomas a través de TIC	3	9	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	10	13
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos e proxectos	4	35	39
Probas de tipo test	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Atenderanse ás dificultades do alumnado de maneira individual e tamén en grupo
Traballos tutelados	Atenderanse ás dificultades do alumnado de maneira individual e tamén en grupo
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderanse ás dificultades do alumnado de maneira individual e tamén en grupo
Traballos e proxectos	Atenderanse ás dificultades do alumnado de maneira individual e tamén en grupo

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Realización de tarefas específicas realizadas no laboratorio de idiomas baixo a orientación do profesor.	20
Traballos e proxectos	Presentación de traballo ou proxecto final en formato dixital con memoria explicativa en lingua francesa realizado segundo as orientacións do profesor.	50
Probas de tipo test	Probas tipo test sobre contidos teóricos da materia.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo

Segundo a normativa vixente, con independencia da asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas do exame poden ser consultadas na web da facultade no seguinte

enlace: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/grao-educacion-infantil/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Â

Bibliografía Básica:

Â

Â " ENSEIGNER AVEC L'AUDIOVISUEL ", J-L BOURRISSOUX ET P. PELPEL, LES EDITIONS D'ORGANISATION

" PÉDAGOGIE DE L'AUDIOVISUEL ET DU MULTIMÉDIA ", Y. BOURRON, J-P CHAPUIS, J-L RUBY, LES EDITIONS DEL'ORGANISATION

Â

Â

Bibliografía Complementaria

Â

" LA VIDÉO EN CLASSE DE LANGUE ", C. COMPTE, HACHETTE

" DES MÉDIAS DANS LES COURS DE LANGUES ", C. DE MARGERIE, L. PORCHER, CLÉ INTERNATIONALÂ

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua francesa e a súa didáctica/O05G120V01505

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Idioma estranxeiro: Francés/O05G120V01904

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés/O05G120V01906

Outros comentarios

-Sería recomendable unha iniciación mínima no idioma francés e coñecementos previos a nivel de bacharelato, ou nivel A1 segundo o Marco Común Europeo para o estudo das linguas. En todo caso pódense reforzar os coñecementos do idioma e elevar o nivel a través de cursos na escola de idiomas, da UNED e noutros estamentos e medios dos que se dispón na actualidade a nivel autónomo como son as metodoloxías que se poden atopar en internet e as páxinas web especializadas na aprendizaxe das linguas estranxeiras.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés**

Materia	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Francés			
Código	O05G120V01906			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Francés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	de Prada Creo, Elena			
Profesorado	de Prada Creo, Elena			
Correo-e	edeprada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Repercusións da noción de situación de comunicación no ensino/aprendizaxe do francés lingua estranxeira.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B13	Razoamento crítico
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro	saber facer	A2 A10
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelo entre os estudantes	saber	A10
3. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.	Saber estar / ser	A3
4. Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá	saber	A4
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	saber	A1

6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	saber facer	A2
7. Identificar os tipos de actividades comunicativas nos ámbitos persoal, público, profesional e educativo.	saber	B3 B4
8. Elaborar tarefas (situacións de comunicación) que contemplan os distintos tipos de actividades comunicativas en distintos ámbitos, adecuadas ao nivel A1 do Marco Europeo Común para as Linguas.	saber	B3 B4
9. Elaborar esquemas cognitivos que permitan dividir cada tarefa en sub-tarefas.	saber facer	B3 B4 B16 B17 B19
10. Saber relacionar a tarefa co seu correspondente nivel de referencia (A1 do Marco Común Europeo)	saber	B1 B3 B4 B17 B19
11. Determinar as competencias xerais e as competencias comunicativas que corresponden a cada sub-tarefa.	saber	B1 B3 B4 B13
12. Saber utilizar as escalas holísticas e específicas para a avaliación das tarefas.	saber saber facer	A1 A2 B2 B21

Contidos

Tema	
1. Introducción aos conceptos básicos das actividades comunicativas	Definición da comunicación e da competencia de comunicación
2. O contexto do uso da lingua	A situación de comunicación.
3. O discurso como unidade básica de comunicación.	Comunicación oral e comunicación escrita
4. Os esquemas cognitivos como ferramenta para estruturar as tarefas	Prácticas de comunicación oral e comunicación escrita
5. Introducción aos conceptos básicos das competencias xerais e comunicativas.	(*)
6. A avaliación a través dos niveis de referencia	(*)

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	20	30
Presentacións/exposicións	5	11	16
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Prácticas de laboratorio	10	10	20
Traballos de aula	18	20	38
Sesión maxistral	5	11	16
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	0	3
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia

Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc)
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante
Sesión maxistral	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías, que o profesor detallará na sesión introductoria do curso, e previa cita solicitada polo alumno por correo electrónico. Desta forma o alumnado podra resolver dúbidas, expor suxestións reforzar aspectos prácticos da materia.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías, que o profesor detallará na sesión introductoria do curso, e previa cita solicitada polo alumno por correo electrónico. Desta forma o alumnado podra resolver dúbidas, expor suxestións reforzar aspectos prácticos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia	50
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con 20 diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames"

Bibliografía. Fontes de información

Sophie Moirand, Enseigner à communiquer en langue étrangère, Clé internationale, 1979

Sophie Moirand, Situations d'écrit, clé internationale, 1979

Javier Suso Lopez, Communication et enseignement/apprentissage du français-lle, Granada, 2000

PÁXINAS WEB:

<http://www.edufle.net/tv5.orglexiquefle.fre.frbonjourdefrance.comstorybox.com>

DICIONARIOS ELECTRÓNICOS:Le Petit Robert

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Idioma estranxeiro: Francés/O05G120V01904

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés/O05G120V01905

Outros comentarios

Sería recomendable unha iniciación mínima no idioma francés e coñecementos previos a nivel de bacharelato, ou nivel A1 segundo o Marco Común Europeo para o estudo das linguas. En todo caso pódense reforzar os coñecementos do idioma e elevar o nivel a través de cursos na escola de idiomas, da UNED e noutros estamentos e medios dos que se dispón na actualidade a nivel autónomo como son as metodoloxías que se poden atopar en internet e as páxinas web especializadas na aprendizaxe das linguas estranxeiras.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma estranxeiro: Inglés**

Materia	Idioma estranxeiro: Inglés			
Código	O05G120V01907			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Larkin Galiñanes, María Cristina			
Profesorado	Figueroa Revilla, Beatriz Olga Larkin Galiñanes, María Cristina			
Correo-e	larkin@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Preténdese aproximar aos estudantes que cursen esta materia ao nivel de competencia comunicativa en inglés definido polo Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas como B2.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

1. Comprender discursos extensos, e seguir liñas argumentais complexas sempre que o tema sexa relativamente coñecido. Comprender case todas as noticias da televisión e os programas sobre temas actuais. Comprender a maioría das películas nas que se fala nun nivel de lingua estándar.	saber saber facer	A3 B1 B2 B3 B4 B7 B9 B10 B11 B12 B15 B17 B19
2. Ser capaz de ler artigos e informes relativos a problemas contemporáneos nos que os autores adoptan posturas ou puntos de vista concretos. Comprender a prosa literaria contemporánea.	saber saber facer	A3 B1 B3 B4 B6 B7 B9 B10 B12 B13 B15 B17 B19
3. Poder participar nunha conversación con certa fluidez e espontaneidade, e tomar parte activa en debates desenvolvidos en situacións cotiás sobre temas relacionados co ámbito persoal, profesional ou educativo, explicando e defendendo os seus puntos de vista . Comprender e reaccionar adecuadamente e facer uso do idioma tal e como se utiliza nas transaccións habituais do aula e docentes.	saber saber facer Saber estar / ser	A3 A5 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B15 B16 B17 B19
4. Presentar descrições claras e detalladas de temas relacionados coa súa especialidade. Desenvolver a competencia comunicativa necesaria para abordar en inglés, con fluidez e seguridade, os temas de interese para alumnos de educación infantil e primaria que figuran nas recomendacións para o deseño de programacións de lingua estranxeira nestes niveis.	saber saber facer	A1 A3 A5 B1 B2 B3 B4 B10 B11 B12 B17 B19
5. Ser capaz de escribir textos claros e detallados sobre temas relacionados cos seus intereses. Escribir redaccións e informes.	saber saber facer	A3 B1 B2 B3 B4 B6 B10 B11 B13 B17 B19

6. Desenvolver estratexias de aprendizaxe autónoma e de traballo cooperativo, favorecendo a análise e a observación dos propios procesos de aprendizaxe	saber saber facer	A3 A10 B2 B6 B7 B9 B10 B11 B12 B15 B19 B20
7. Coñecer formas e medios para continuar e enriquecer a súa propia formación cultural e lingüística.	saber saber facer	A9 A10 B2 B5 B6 B10 B14 B15 B16 B17 B19 B20

Contidos

Tema	
1. Aspectos lingüísticos	Léxico, gramática, semántica, fonética, ortografía, ortoepía.
2. Aspectos sociolingüísticos	Os marcadores lingüísticos de relacións sociais, as normas de cortesía, as expresións de sabedoría popular. Diferenzas de rexistro. Dialecto e acento.
3. Aspectos discursivos	Ordenar oracións en función da secuencia 'natural', relacións de causa e efecto (ou viceversa), e estruturación do discurso; ordenar o discurso en función de organización temática, coherencia e cohesión, estilo e rexistro. Organización do texto segundo as distintas macrofuncións. Elaboración, sinalización e secuenciación dos textos escritos
4. Aspectos estratéxicos	Estratexias verbais que se utilizan para impedir a incomunicación: solicitude de repetición, paráfrasis, uso de palabras xerais, aproximación, aclaración, solicitude de axuda. Utilización de palabras 'comodín' ou 'recheo'
5. Aspectos culturais e interculturais	A vida diaria, as relacións persoais, valores, crenzas e actitudes, linguaxe corporal, convencións sociais, comportamentos rituais, etc. Nivel diacrónico: historia, artes, monumentos, etc.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Traballos de aula	23	41.5	64.5
Obradoiros	23	36	59
Presentacións/exposicións	3	10	13
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.

Presentacións/exposicións Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.
Traballos de aula	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.
Obradoiros	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo en grupos máis reducidos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	16.8
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	16.6
Obradoiros	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.	16.6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Farase unha proba final que constará de dous partes: unha proba de redacción e unha entrevista oral duns dez minutos. Cada unha destas probas levará o 25% da nota final.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar esta asignatura o alumno deberá conseguir polo menos un 25% da nota total naqueles aspectos que NON forman parte do exame final. No que respecta a este último, o estudante deberá aprobar tanto a parte escrita como a oral. Ás competencias non superadas na convocatoria de xuño poderán ser recuperadas en xullo. Os alumnos que non poidan asistir a clase deberán porse en contacto coa profesora ao principio do curso para pactar con ela un plan de traballo.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

À À

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

English for Specialists (Unidades Didácticas deseñadas especificamente para esta materia)

Bibliografía Complementaria

Diccionarios bilingües:

Collins diccionario español-inglés. inglés-español. Barcelona: Grijalbo, Glasgow: Harper Collins, 2002.

Oxford Picture Dictionary: English-Spanish. Adelson-Goldstein, Jayme. New York and Oxford: Oxford University Press, 2009.

Larousse diccionario: English-Spanish, español-inglés. Barcelona: Larousse, 2008.

Oxford Spanish Dictionary: Spanish-English, English-Spanish. Oxford: Oxford University Press, 2008.

Longman Language Activator. Harlow, Essex: Pearson Education, 2002.

Gramáticas:

Oxford Practice Grammar. J. Eastwood & R. Mackin. Oxford: Oxford University Press, 2006.

English Grammar in Use. R. Murphy. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

Co-Build English Guides. Collins, 1996 - 2008

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica da lingua estranxeira: Inglés/O05G120V01916

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés/O05G120V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés/O05G120V01912

Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés/O05G120V01913

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua inglesa e a súa didáctica/O05G120V01507

Outros comentarios

Recoméndase aos estudantes que cursen esta materia que teñan adquirido previamente un nivel B1 alto en lingua inglesa, tanto escrita como oral.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Introdución ao feito relixioso e ao cristián**

Materia	Introdución ao feito relixioso e ao cristián			
Código	O05G120V01908			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Grande Seara, Julio			
Profesorado	Grande Seara, Julio			
Correo-e	juliogrseara@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preténdese unha aproximación ao feito relixioso nas diversas culturas, así como á súa influencia social, ética e cultural			

Competencias de titulación

Código			
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos		
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá		
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa		
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas		
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes		
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural		
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B6	Capacidade de xestión da información		
B9	Traballo en equipo		
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade		
B13	Razoamento crítico		
B14	Compromiso ético		
B15	Aprendizaxe autónoma		
B17	Creatividade		
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes		
B21	Motivación pola calidade		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer as áreas curriculares de Educación Primaria	saber	A1 B2

Deseñar, planificar e avaliar os procesos de ensino	saber saber facer	A2 B2
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente	saber saber facer	A10 B2 B9 B15
Coñecer e aplicar no aula as tecnoloxías da información e a comunicación	saber saber facer	A11 B6 B15 B17
Coñecer os principios básicos das ciencias sociais. Coñecer o curriculum escolar das ciencias sociais	saber	A12 B13 B21
Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura	saber	A8 B1 B19
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos alumnos	saber saber facer	A4 B3 B9 B13
Coñecer os principais contidos do feito relixioso cristián	saber	A1 B1 B14 B19
Coñecer o feito relixioso nas diversas culturas así como a súa influencia social, ética e cultural	saber	A4 A7 B12 B14 B19

Contidos

Tema

I.- O FEITO RELIXIOSO NA HISTORIA E NA CULTURA	Tema1.- O Feito Relixioso e as súas distintas manifestacións sociais, morais, culturais, artísticas.Tema 2.- O Feito Relixioso hoxe. Principais tradicións e crenzas relixiosas presentes na nosa sociedade: o Cristianismo, o Judaísmo, O Islam
II.- O FEITO RELIXIOSO CRISTIÁN E OS SEUS VALORES	Tema 3.- Influencia do Cristianismo no noso patrimonio cultural.Tema 4.- Os valores cívicos e éticos desde a perspectiva relixiosa católica.Tema 5.- Achega da formación relixiosa á educación integral.
III.- INICIACIÓN AO COÑECEMENTO DA BIBLIA	Tema 6.- A Biblia palabra de Deus. A revelación de Deus na Biblia.Tema 7.- A Biblia, palabra humana. Estrutura e Libros que compoñen a Biblia.Tema 8.- Orixe e formación do Antigo Testamento e do Novo Testamento.
IV.- A ALIANZA DE DEUS CO SEUPOBO	Tema 9.- A revelación de Deus na historia: significado relixioso da historia de Israel. Tema 10.- Grandes temas bíblicos e a súa significación relixiosa e social: Éxodo, Alianza, Profetas.Tema 11.- Personaxes bíblicos e o seu significado na experiencia cristiá.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	60	85
Estudos/actividades previos	0	34.5	34.5
Traballos de aula	17	0	17
Presentacións/exposicións	0.5	3	3.5
Foros de discusión	10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e/ou directrices dun traballo, ou exercicio a desenvolver polo estudante. Visionado de vídeos sobre temas bíblicos e a súa influencia na cultura actual
Estudos/actividades previos	Lectura de forma autónoma por parte do alumnado da documentación recomendada polo profesor que lles facilite o seguimento posterior das sesións maxistrais
Traballos de aula	Elaboración en grupo de unidades didácticas sobre parábolas e/ou personaxes bíblicos
Presentacións/exposicións	Exposición no aula da unidade didáctica elaborada en grupo
Foros de discusión	Debates no aula sobre temas actuais sobre o fenómeno relixioso

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.
Estudos/actividades previos	No horario de tutorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.
Traballos de aula	No horario de tutorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.
Foros de discusión	No horario de tutorías fixado polo profesor e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou traballos a desenvolver.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	O alumno/a deberá entregar ao final do cuadrimestre un breve resumo dos diversos temas explicados en clase.	50
Traballos de aula	Os alumnos deberán entregar a unidade didáctica elaborada en grupo na aula	25
Presentacións/exposicións	Os alumnos deberán expoñer na aula, utilizando os recursos que estimen adecuados, a unidade didáctica elaborada y entregada previamente	25

Outros comentarios e segunda convocatoria

Aqueles/as alumnos/as que non poidan asistir regularmente a clase e, por tanto, non poidan seguir o sistema de avaliación continua exposto anteriormente, serán avaliados/as conforme ao seguinte sistema:

- Deberán elaborar individualmente unha unidade didáctica sobre un tema que lle indicará o profesor, que suporá o 25% da cualificación final.
- Deberán entregar un resumo dos temas que figuran no programa, que suporá o 50% da cualificación final.
- Na data prevista no calendario de exames deberán expor un dos temas que previamente resumiron, elixido por sorteo, que suporá o 25% da cualificación final.

Este mesmo sistema de avaliación aplicarase aos/as alumnos/as que non superen a materia e deban acudir á segunda convocatoria.

As datas Å oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA.

- DELUMEAU, J. (1995), El hecho religioso. Enciclopedia de las grandes religiones. Alianza.
- GONZÁLEZ CARBAJAL, L. (1991), Ideas y creencias del hombre actual. Santander. Sal Terrae.
- GARCÍA HERNANDO, J. (1983), Pluralismo religioso en España, vol. II, Sectas y religiones no cristianas. Madrid. S.E.

BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA.

- SAMUEL, A. (1991), Para comprender las religiones en nuestro tiempo. Navarra. Ed. Verbo Divino.
- SICRE, J.L. (2000), Introducción al Antiguo Testamento. Navarra. Ed. Verbo Divino.
- CROATTO, J.S. (2002), Experiencia de lo sagrado. Estudio de fenomenología de la religión. Navarra. Verbo Divino

Recomendacións

Outros comentarios

Os/AS ALUMNOS/AS QUE CURSEN E SUPEREN ESTA MATERIA CONTARÁN CON 6 ECTS CONDUCENTES A LA OBTENCIÓN DA DECLARACIÓN ECLESIAÍSTICA DE IDONEIDADE (D.E.I.) A FIN DE PODER IMPARTIR CLASES DE RELIXIÓN CATÓLICA (B.O.E. núm. 300, de 15 de decembro de 1979 e RD 1440/1991, en B.O.E. núm. 224 de 11 de outubro de 1991).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Francés**

Materia	Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Francés			
Código	O05G120V01909			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Franco Paz, María Victoria			
Profesorado	Franco Paz, María Victoria			
Correo-e	vfrances@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecer os xéneros da literatura infantil e as súas posibilidades en relación co ensino-aprendizaxe do francés como lingua estranxeira.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico

B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do entorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa.	saber facer	A1 A4 A6 B12 B13 B14
2. Mantener unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas.	Saber estar / ser	A4 A7 A8 B1 B2 B15 B21
3. Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sostenible.	saber saber facer	A9 B9 B14 B22
4. Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribua ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural.	saber saber facer	A11 B5 B15
5. Adquirir formación literaria e familiarizarse coa literatura infantil e os seus subxéneros. Explorar a importancia da literatura infantil no desenvolvemento e a educación dos xóvenes.	saber	A1 B17 B19
6. Expresarse de modo creativo e lúdico nunha lingua estranxeira, oralmente e por escrito.	saber saber facer	A1 A3 B3 B4 B17 B19
7. Desenvolven e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a competencia creativa nos estudantes.	saber saber facer	A2 A10 B1 B2 B8 B9 B17 B20 B21
8. Recoñecer á literatura infantil como fonte valiosa de input na lingua estranxeira, tanto para alumnos de primaria como para estudantes en formación. Adoptar a lectura de literatura infantil como estratexia permanente de aprendizaxe a lingua estranxeira.	saber saber facer	A2 A3 A8 B3 B4 B17 B19
9. Desenvolven unha visión crítica dos textos de literatura infantil estudados. Clegar a unha comprensión dos valores transmitidos pola literatura infantil, que permite promover a igualdade de xénero, a equidade e o respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadana.	saber saber facer	A4 A8 B1 B3 B14

10. Promover o respecto caria o diferente cara as creencias e actitudes dos demais, facendo uso dla literatura infantil de diversas culturas para ensanchar horizontes, cognitivos e afectivos, hacia contextos cada vez máis multiculturais e plurilingües.	saber facer Saber estar / ser	A3 A5 B11 B12 B14 B19
11. Comprender a idea principal e o argumento de películas e de programas de radio ou televisión relacionados co ámbito dla literatura infantil.	saber	A11 B1 B3 B4
12. Comprender a descripción de acontecementos, sentimentos e desexos expresados en obras de literatura infantil.	saber Saber estar / ser	A1 B1 B6 B11
13. Comprender textos escritos do ámbito da literatura infantil, de diversas culturas e momentos históricos.	saber	A3 B3 B4 B12
14. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder comunicar, elaborar e xustificar impresións e opinións derivadas de eles.	saber facer Saber estar / ser	A3 A10 B1 B3 B4 B6 B19
15. Ser capaz de escribir textos críticos que describan as suas impresións acerca de obras de literatura infantil.	saber saber facer	A3 B1 B3 B4 B6 B15
16. Entender a literatura infantil e xuvenil como un estímulo para a propia creatividade e ser capaz de escribir os seus propios textos creativos correspondentes aos seus distintos subxéneros.	saber saber facer	A8 A10 B3 B4 B15 B17 B20

Contidos

Tema

1 - Introducción	I. ¿Que é a literatura infantil? II. O uso creativo e lúdico da palabra no aula de primaria e no contexto de formación de formadores.
2 - Cancións de berce, cantos e rimas.	I. A orixe e la morfoloxía das cancións de berce. II. O uso das cancións de berce na aula de primaria.
3 - Libros infantís, historias activas, resposta física total.	I. Modelo de unidade didáctica baseada nun libro infantil. II. Exposición dunha unidade didáctica preparada polos estudantes na aula.
4 - Os cómics no mundo infantil e na aula.	I. Uso dos cómics na aula de lingua estranxeira de primaria.
5 - Os contos de hadas, as lendas folclóricas e os contos tradicionais.	I. A evolución dun conto de hadas: arcaico, tradicional, posmoderno. II. A morfoloxía dos contos. III. Escritura creativa dun conto.
6 - Poesía infantil: para os nenos ou polos nenos.	I. Trabalinguas, limericks, haikus e escritura creativa de poemas.
7- Literatura xuvenil: relatos curtos e contos de hadas posmodernos.	I. Explorando formatos tradicionais e modernos. II. Os contos en CD-Rom e na aula de informática. III. Reescritura creativa dun relato desde outra perspectiva narrativa.
8 - Literatura xuvenil: as novelas. Anticipación creativa da trama partindo do título, da portada etc.	I. Elección dunha novela e traballo de comprensión auditiva e lectora. II. Exposición creativa dos contidos da novela a través da dramatización e/ou actividades lúdicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	10	25	35

Traballos de aula	20	20	40
Prácticas autónomas a través de TIC	0	15	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	10	15	25
Presentacións/exposicións	10	22	32
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a asignatura.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividades nas que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os estudantes dispoñerán de atención personalizada tanto nas horas de titoría como nas horas de traballo na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.	40
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento coas actividades autónomas do estudante.	20
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A participación activa e implicación na resolución de exercicios e actividades didácticas serán obxecto de avaliación continua.	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da asignatura e cada unha delas puntuará o 50% da nota final.

Na convocatoria de xullo, únicamente se avaliarán as competencias ou actividades non superadas na convocatoria correspondente o seu cuadrimestre.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

BRASSEUR P., 1001 activités autour du livre, Casterman, 2007. CALVET, L.J., La chanson dans la classe de français langue étrangère, Clé International, 1980. DAHL, R., Un conte peut en cacher un autre, Folio Cadet, 2004. JEAN, G., Le pouvoir des contes, Casterman, 1981. RUNGE, A. et SWORD, J., La BD, Clé International, 1987.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

ALBAUT, C., Comptines à croquer, Actes Sud Junior, 1995. ALBAUT, C., 101 poésies et comptines en musique, Bayard Jeunesse, 2006. BOUJON, C., Bon appétit ! Monsieur Lapin, L'école des loisirs, 2003. CHARS, CENDRARS et al., Premiers poèmes à travers champs, Milan Jeunesse, 2007. COMPTINES À CHANTER, Milan jeunesse, 2004. DESNOS, R., Chantefables et Chantefleurs, Gründ, 1995. GAINARD, A-M., Hugo au royaume des sujets dangereux, Le Robert 2004. LES PLUS BELLES COMPTINES DES PETITS LASCARS, Didier Jeunesse, 2001. LES PLUS BELLES CHANSONS DES PETITS LASCARS, Didier Jeunesse, 2001. LOUCHARD, A., Pomme de reinette et pomme d'api, Bayard Jeunesse, 2005. MEYER-DREUX, S. et al., Lili, la petite grenouille 1 et 2, Clé International, 2003. MON LAROUSSE EN IMAGES, Dictionnaire des 2000 premiers mots, Larousse, 1992. PIQUET- DENISOT, Tatou le matou 1 et 2, Hachette, 2003. RIMES ET CHANSONS DES PETITS LOUPIOTS, Didier Jeunesse, 2004. VAN ZEVEREN, M., Et pourquoi ?, Lutin poche de l'école des loisirs, 2008.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro: Francés/O05G120V01904

Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Francés/O05G120V01905

Outros comentarios

Sería recomendable poseer coñecementos previos, é dicir o nivel B1 segundo o marco europeo para o estudo das linguas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura infantil e xuvenil**

Materia	Literatura infantil e xuvenil			
Código	O05G120V01910			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Paz González, María Ángeles			
Profesorado	Paz González, María Ángeles			
Correo-e	apaz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporcionará ao futuro docente formación literaria, técnicas e recursos para que os nenos de Educación Primaria valoren e disfruten a literatura. Ademais presta especial atención ao desenvolvemento da creatividade lingüística e literaria.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos		
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar		
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes		
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B5	Coñecemento de informática		
B6	Capacidade de xestión da información		
B9	Traballo en equipo		
B13	Razoamento crítico		
B15	Aprendizaxe autónoma		
B17	Creatividade		
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer o currículo escolar da lingua e a literatura na Educación Primaria.	saber saber facer	A1 B1
Adquirir formación literaria e lingüística e comprender os principios que contribúen á formación persoal e social desde a literatura.	saber saber facer	A1 A2 B1
Coñecemento dos usos expresivos da linguaxe como fundamento para a comprensión da literatura, e valoración do texto literario como medio de comunicación.	saber saber facer	A1 B1 B3 B6 B13

Coñecer o proceso de adquisición e desenvolvemento da competencia literaria en lectores iniciais e en lectores formados.	saber saber facer	A1 A2 B1 B3 B6 B13
Coñecer os principais autores, obras e persoaxes da literatura infantil e juvenil, además da tradición e o folclore.	saber saber facer	A1 A2 A11 B1 B5 B6 B13 B15
Saber desenvolver estratexias didácticas para que a iniciación literaria sexa fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	saber saber facer	A1 A2 A10 B2 B5 B9 B13 B17
Coñecer métodos para incentivar a lectura estética e a lectura comprensiva. Saber aplicar estratexias didácticas para a comprensión e interpretación das obras literarias.	saber saber facer	A1 A2 A10 B2 B9 B13 B17
Saber seleccionar textos adecuados para elaborar propostas didácticas orientadas á formación literaria en cada un dos tres ciclos de Educación Primaria.	saber saber facer	A1 A10 A11 B1 B2 B5 B13 B17
Valorar o texto literario como fonte de coñecimento de outros mundos, tempos, linguas e culturas.	saber saber facer	A1 A3 B1 B13 B19
Fomentar a creatividade lingüística e literaria.	saber saber facer	A1 B3 B17

Contidos

Tema	
1. Introducción á literatura infantil e xuvenil	A literatura de tradición oral e o folclore. Clásicos da literatura infantil e xuvenil. Tendencias, autores e obras principais da literatura infantil e xuvenil española actual.
2.A educación literaria	A competencia literaria. A literatura infantil e xuvenil na formación do lector literario. Tipoloxías ou xéneros literarios. Tratamento didáctico da literatura en Educación Primaria. Obxectivos. Metodoloxía. Selección de textos para valorar e disfrutar a literatura. Propostas didácticas. Actividades
3. Os talleres de creación literaria.	Producción de textos. Técnicas e estratexias para fomentar a creatividade lingüística e literaria dos alumnos. Propostas didácticas. Actividades de creación na aula.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	12	30	42
Presentacións/exposicións	20	45	65

Traballos de aula	18	22	40
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte dla profesora dos contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, actividade ou proposta educativa a desenvolver polos estudantes
Presentacións/exposicións	Elaboración, presentación e exposición oral na aula por parte do alumnado dun traballo práctico, con material de apoio, en grupo, sobre a explotación didáctica dun texto literario.
Traballos de aula	Os estudantes desenvolverán propostas didácticas, experiencias educativas, actividades de creación lingüística e literaria baixo as directrices e supervisión da profesora. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas dos estudantes.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia aos estudantes.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Os estudantes dispoñerán de atención persoalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo na aula.
Presentacións/exposicións	Os estudantes dispoñerán de atención persoalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo na aula.
Traballos de aula	Os estudantes dispoñerán de atención persoalizada tanto nas horas de tutoría como nas horas de traballo na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Valorarase o interese e a participación, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez.	40
Traballos de aula	Valorarase a asistencia. A participación activa e implicación nos traballos de aula serán obxecto de avaliación continua.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas sobre contidos da materia.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

As competencias non adquiridas serán de novo avaliadas no mes de Xullo.

Aquiles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR regularmente serán avaliados de todo o programa por un exame escrito sobre os contidos teóricos e prácticos da materia.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no apartado DATAS EXAMES

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

CERRILLO, P. Literatura infantil y juvenil y educación literaria, Madrid, Cincel, 2007.

CERVERA, J. La creación literaria para niños. Bilbao, Mensajero, 1997.

COLOMER, T. Introducción a la literatura infantil y juvenil, Madrid, Síntesis, 1999.

COLOMER, T. Introducción a la literatura infantil y juvenil actual, Madrid, Síntesis, 2010.

GARCÍA TEJERO, A. A poesía necesaria. Lectura e creación poética dentro da aula. Vigo, Galaxia, 2009.

MENDOZA FILLOLA, A. La educación literaria. Bases para la formación de la competencia literaria, Málaga, Aljibe, 2004.

Bibliografía complementaria

- BRAVO VILLASANTE,C. Historia de la literatura infantil española. Madrid, Escuela española, 1985.
- BRAVO VILLASANTE,C. Historia y Antología de la literatura infantil universal. Valladolid, Miñón, 1988.Â
- BUTIÑÁ,J. y otros, Guía de teatro infantil y juvenil, Madrid.AEALIJ,2002.
- CERRILLO, P. ¿Dónde está el niño que yo fui?, Madrid, Akal, 2004.
- CERRILLO,P.Y GARCÍA PADRINO,J.(coords).Presente y futuro de la literatura infantil,Cuenca,Univ.Castilla-La Mancha,2000.
- CERRILLO,P.ySÁNCHEZ ORTIZ,C.La palabra en la memoria(Estudios Lit. popular inf.),Cuenca,Univ.Castilla-LaMancha,2008.
- CERVERA,J. Teoría de la literatura infantil. Bilbao, Mensajero, 1991.
- CERVERA,J.La dramatización en la escuela, Madrid, Bruño, 1996.
- GIL, C. ¡A jugar con los poemas !Taller de poesía para niños. Madrid, CCS, 2003.
- GONZÁLEZ BOULLOSA, P. Cando o rei por aquí pasou. Libro do folclore infantil galego. Vigo, Xerais, 1997.
- HUERTAS GÓMEZ, R. Poesía infantil y creatividad,Madrid,CCS, 2007.
- LÓPEZ, A. y ENCABO, E. Didáctica de la literatura (coords), Barcelona, Octaedro, 2004.
- NOBILE,A. Literatura infantil y juvenil, Madrid, Morata, 1992.
- PELEGRÍN, A. Poesía española para niños, Madrid, Alfaguara, 1997.
- ROIG,RECHOU, B.A. Literatura infantil galega, Univ.Santiago de Compostela, 1996.
- ROIG RECHOU,B.A. A literatura infantil e xuvenil galega no século XXI, Santiago de Compostella,AEALIJ, 2008.
- ROIG ,B.A.,DOMÍNGUEZ,L. y SOTO LÓPEZ, I. (coords).Teatro infantil. Do texto á representación.Vigo,Xerais,2007.
- RUIZ CAMPOS,A. Literatura infantil: Introducción a su teoría y práctica. Huelva, Guadalmena, 2000.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/O05G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/O05G120V01501

Outros comentarios

Recoméndase asistencia continua ás sesión de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamentalmente para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte da profesora, do grado de desenvolvemento das capacidades instrumentais procedimentais.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Recursos para o ensino das matemáticas**

Materia	Recursos para o ensino das matemáticas			
Código	O05G120V01911			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Fernández Méndez, José Luis			
Profesorado	Fernández Méndez, José Luis			
Correo-e	joslufem@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta materia os alumnos obterán os complementos nas competencias e coñecementos de matemáticas necesarios para o desenvolvemento da súa profesión			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B13	Razoamento crítico

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Adquirir competencias matemáticas básicas.	saber saber facer	A1 A2 B1 B2 B7 B8 B13
2. Coñecer o currículo escolar de matemáticas	saber saber facer	A1 A2 B1 B2 B7 B8 B13
3. Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas.	saber saber facer	A1 A2 B1 B2 B7
4. Plantexar e resolver problemas vinculados coa vida cotidiá.	saber saber facer	A1 A2 B1 B2 B7

5. Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos pilares do coñecemento científico

saber
saber facer
A1
A2
B1
B2

Contidos	
Tema	
Resolución de problemas	Resolución de problemas.
Materiais para o ensino do cálculo	Materiais para o ensino do cálculo
Materiais para o ensino da xeometría.	Materiais para o ensino da xeometría.
Materiais para o ensino da medida	Materiais para o ensino da medida.
Novas tecnoloxías.	Funcionamento xeral do ordenador. A tecnoloxía de internet. Programas de utilidade didáctica

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	10	40
Traballos de aula	14	14	28
Traballos tutelados	7	11	18
Probas de resposta curta	2	40	42
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Traballos e proxectos	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos tutelados	Ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual)

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre 60 un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	10
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Aqueles estudantes que non superen algunhas das probas ou actividades suxeitas a avaliación poderán recuperalas na

convocatoria de xullo. O sistema de avaliación non establece diferencias entre alumnas/os asistentes e non asistentes

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. Á Poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

BASICA:

Cascallana, M.T. (1988): Iniciación a la Matemática. Materiales y recursos didácticos. Santillana, Madrid
Resnik, L. y Ford, W. (1990). La enseñanza de las matemáticas y sus fundamentos psicológicos. Paidós-MEC. Barcelona
Rico, L. (1995). Conocimiento numérico y formación del profesorado. Granada: Servicio de publicaciones, Universidad de Granada
Skemp, R. (1980). Psicología del aprendizaje de las matemáticas. Madrid: Morata.

COMPLEMENTARIA

Alsina, C. y otros (1987): Invitación a la Geometría. Síntesis. Madrid

Baroody, A. (1988): El pensamiento matemático de los niños. Visor-MEC, Madrid.

Bartolini Bussi, M. (1992): Lo spazio, l'ordine, la misura. Bergamo. Juvenilia.

Beard, R. M. (1979): Psicología evolutiva de Piaget: una hipótesis para educadores. Kapelusz. Buenos Aires

Dickson, L. et al. (1991): El aprendizaje de las Matemáticas. Labor. Barcelona

Guibert, A. et al. (1993): Actividades geométricas para Educación Infantil y Primaria. Narcea, Madrid

Labinowicz, E. (1980): Introducción a Piaget. Fondo educativo interamericano. México.

Lovell, S. (1977): El desarrollo de los conceptos básicos y científicos en los niños. Morata, Madrid.

Orton A. (1990). Didáctica de las matemáticas. Cuestiones, teoría y práctica en el aula. Madrid: Morata y M.E.C.

Piaget, J. y Szeminska, A. (1975). Génesis del número en el niño. Buenos Aires: Guadalupe.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés**

Materia	Lingua estranxeira a través das novas tecnoloxías: Inglés			
Código	O05G120V01912			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Fernández Carballo Calero, María Victoria			
Profesorado	Fernández Carballo Calero, María Victoria			
Correo-e	victoria@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Integración das novas tecnoloxías da información e a comunicación (NTICs) no proceso de ensino-aprendizaxe da lingua inglesa.			

Competencias de titulación

Código			
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá		
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes		
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B4	Coñecemento de lingua estranxeira		
B5	Coñecemento de informática		
B7	Resolución de problemas		
B8	Toma de decisións		
B9	Traballo en equipo		
B10	Traballo nun contexto internacional		
B11	Habilidades nas relacións interpersoais		
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade		
B13	Razoamento crítico		
B14	Compromiso ético		
B15	Aprendizaxe autónoma		
B16	Adaptación a novas situacións		
B17	Creatividade		
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para o dominio das regras que subiacen á utilización da linguaxe, en relación aos componentes fonolóxico, morfolóxico, sintáctico, semántico e léxico.	saber facer	A10 A11 B4 B5 B15

2. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para o dominio dos diferentes rexistros, variedades lingüísticas e regras socioculturais.	saber facer	A10 A11 B4 B5 B12 B15 B19
3. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para a creación de textos de distintos tipos e interpretación do seu sentido.	saber facer	A10 A11 B1 B3 B4 B5 B13 B17
4. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para unha implicación tanto nos aspectos cognitivos como actitudinais, nun diálogo constante con individuos doutra comunidade.	saber facer Saber estar / ser	A4 A10 A11 B3 B4 B5 B9 B10 B11 B12 B14 B15 B16 B19
5. Capacidade de manexo das TICs como recurso didáctico para o dominio de estratexias de comunicación verbal e non verbal que compensen deficiencias de comunicación ou para conseguir unha maior efectividade na comunicación.	saber facer	A10 A11 B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B10

Contidos

Tema	
1. As TIC no proceso de ensino/aprendizaxe da lingua inglesa	1.1. Vantaxes e desvantaxes 1.2. Competencias básicas do alumno e do profesor 1.3. Usos educativos 1.4. O papel do alumno e do profesor 1.5. Modalidades de ensino/aprendizaxe
2. CD-ROMs	2.1. Vantaxes fronte ao uso de Internet 2.2. Consideracións prácticas sobre a súa introdución no proceso de ensino/aprendizaxe 2.3. Opcións de incorporación 2.4. Destrezas lingüísticas
3. Standalone software	3.1. Procesador de textos Microsoft Office Word 3.2. Software de presentación PowerPoint 3.3. Concordancers 3.4. Software de grabación de audio
4. Email	4.1. Creación dunha conta 4.2. Tarefas e feedback a través de email 4.3. Actividades que implican o uso do email 4.4. Información ao alumnado a través de email 4.5. Email discussion groups 4.6. Epals 4.7. Netiquette 4.8. Xestión de emails

5. Chat	5.1. Definición 5.2. Tipos 5.3. Chats educativos 5.4. Programas 5.5. Vantaxes e desvantaxes 5.6. Pasos para a introdución do chat 5.7. Formulación 5.8. Tipos de actividades
6. Websites	6.1. Buscadores 6.2. Dereitos de autor 6.3. Recursos didácticos e características desexables 6.4. Websites e foros específicos 6.5. Tipos de actividades e áreas temáticas 6.6. Avaliación de material online
7. Webquests	7.1. Definición 7.2. Metodoloxía Webquest 7.3. Estrutura 7.4. Tipos 7.5. Pasos para deseñar unha Webquest 7.6. Características dunha Webquest para a aprendizaxe/ensino da lingua inglesa 7.7. Avaliación dunha Webquest
8. Ferramentas de autor: Hot Potatoes	8.1. Que é HP? 8.2. Características básicas 8.3. Instalación, configuración e rexistro 8.4. Interfaz, menú, barra de ferramentas, iconos 8.5. Elaboración dun exercicio 8.6. Tipos de exercicios 8.7. Inserción de elementos 8.8. Creación de unidades didácticas 8.9. Publicación de exercicios
9. Blogs e outras ferramentas da Web 2.0	9.1. Web 1.0 vs Web 2.0 9.2. A Web 2.0 no aula de lingua inglesa 9.3. Aplicacións da Web 2.0: Blogs, wikis, redes sociais, podcast, vídeo, imaxe e presentacións. Organización da información.
10. Plataformas de aprendizaxe virtual	10.1. Definición de contorna virtual de ensino/aprendizaxe 10.2. Características 10.3. Elementos 10.4. Modalidades 10.5. Posibilidades de acceso 10.6. Moodle 10.7. Vantaxes e desvantaxes fronte á Web 2.0

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Sesión maxistral	9	10	19
Prácticas de laboratorio	32	21	53
Presentacións/exposicións	1	3	4
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	8	10
Foros de discusión	1	3	4
Traballos tutelados	1	2	3
Estudos/actividades previos	1	3	4
Probas de tipo test	1	9	10
Traballos e proxectos	3	28	31
Probas de autoavaliación	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade desenvolvida nunha contorna virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Foros de discusión	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballos tutelados	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Estudos/actividades previos	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio... de forma autónoma por parte do alumnado.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Prácticas de laboratorio: atenderase de forma personalizada ao alumnado na aula axudándolle a superar as dificultades que se lle presenten no desenvolvemento do seu traballo.- Traballos tutelados: prestarase atención individual e grupal ao alumnado na realización dos seus traballos, levándose a cabo o seu seguimento.- Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma: atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado dentro da aula ou vía email no que concerne á resolución de problemas ou exercicios de forma autónoma.- Traballos e proxectos: atenderase ao alumnado na aula ou vía email, axudándoo e orientándoo no desenvolvemento dos seus traballos e proxectos.
Traballos tutelados	Prácticas de laboratorio: atenderase de forma personalizada ao alumnado na aula axudándolle a superar as dificultades que se lle presenten no desenvolvemento do seu traballo.- Traballos tutelados: prestarase atención individual e grupal ao alumnado na realización dos seus traballos, levándose a cabo o seu seguimento.- Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma: atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado dentro da aula ou vía email no que concerne á resolución de problemas ou exercicios de forma autónoma.- Traballos e proxectos: atenderase ao alumnado na aula ou vía email, axudándoo e orientándoo no desenvolvemento dos seus traballos e proxectos.
Prácticas de laboratorio	Prácticas de laboratorio: atenderase de forma personalizada ao alumnado na aula axudándolle a superar as dificultades que se lle presenten no desenvolvemento do seu traballo.- Traballos tutelados: prestarase atención individual e grupal ao alumnado na realización dos seus traballos, levándose a cabo o seu seguimento.- Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma: atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado dentro da aula ou vía email no que concerne á resolución de problemas ou exercicios de forma autónoma.- Traballos e proxectos: atenderase ao alumnado na aula ou vía email, axudándoo e orientándoo no desenvolvemento dos seus traballos e proxectos.
Traballos e proxectos	Prácticas de laboratorio: atenderase de forma personalizada ao alumnado na aula axudándolle a superar as dificultades que se lle presenten no desenvolvemento do seu traballo.- Traballos tutelados: prestarase atención individual e grupal ao alumnado na realización dos seus traballos, levándose a cabo o seu seguimento.- Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma: atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado dentro da aula ou vía email no que concerne á resolución de problemas ou exercicios de forma autónoma.- Traballos e proxectos: atenderase ao alumnado na aula ou vía email, axudándoo e orientándoo no desenvolvemento dos seus traballos e proxectos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas no laboratorio de idiomas, ante a presenza da profesora. O seguimento realizarase con técnicas baseadas na observación directa. Nalgúns casos concretos haberá que facer entrega de resultados.	20
Probas de tipo test	Proba tipo test sobre contidos teóricos da materia. Cando o profesorado estímeo oportuno, o exame escrito poderá ser complementado cun exame oral.	30
Traballos e proxectos	Presentación de traballo ou proxecto final. É necesario facer a súa entrega en formato dixital dentro do prazo concretado. Para a súa cualificación teranse en conta, entre outros aspectos, o contido, a estrutura, orixinalidade e uso apropiado da lingua inglesa.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Será necesario asistir polo menos a un 80% das sesións presenciais para ser avaliados a través das referidas ponderacións. Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima na teoría (1,5 puntos) e na práctica (3,5 puntos). En caso de superar unha das partes da materia (teórica ou práctica), conservarase a súa cualificación ata a convocatoria de xullo.

Cando a algún estudante non se lle poida cualificar a través da avaliación continua, este deberá realizar unha proba dos contidos teóricos da materia que pondera ata 3 puntos da nota final e outra dos contidos prácticos que pondera ata 7 puntos. Para superar a materia será preciso que obteña en cada unha das partes (teoría e práctica) un 50% da cualificación establecida para cada apartado, é dicir 1,5 puntos en contidos teóricos e 3,5 puntos en contidos prácticos. En caso de superar unha das partes da materia (teórica ou práctica), conservarase a súa cualificación ata a convocatoria de xullo.

Data do exame: Consultar a web da facultade (<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/>) no menú "Datos exames".

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA:

- Dudeney, G., & Hockly, N. (2007). *How to teach English with technology*. Pearson - Longman.
- Gordon-Smith, D., & Baber, E. (2005). *Teaching English with information technology*. Modern English Publishing.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

- Fernández, M.V. (2001). The EFL teacher and the introduction of multimedia in the classroom. *Computer Assisted Language Learning*, 14(1), 3-14.
- Fernández, M.V. (2008). *Aprendiendo inglés en la Red*. Editorial Abecedario.
- Levy, M. (1997). *Computer-assisted language learning: Context and conceptualization*. Oxford: Oxford University Press.
- Villatoro, J. (2008). *La Web 2.0 aplicada a la enseñanza del ELE*.
- Warschauer, M. (1996). Computer-assisted language learning: an introduction. En S. Fotos (ed.), *Multimedia language teaching* (pp. 3-20). Tokyo: Logos International.
- Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: an overview. *Language Teaching*, 31, 57-71.

PUBLICACIONES PERIÓDICAS

- *Computer Assisted Language Learning: An International Journal*

<http://www.tandf.co.uk/journals/titles/09588221.asp>

- *CALL Review: The SIG Journal*

<http://itsig.org.uk/newsletter.html>

- *Teaching English with Technology (OAOJ)*

<http://www.iatefl.org.pl/call/callnl19.htm>

- *The EUROCALL Review (OAOJ)*

<http://www.eurocall-languages.org/news/newsletter/>

- *CALICO Journal*

<https://calico.org/page.php?id=5>

<https://calico.org/page.php?id=5>

- *CALL-EJ On-line (OAOJ)*

<http://www.tell.is.ritsumei.ac.jp/callejonline/>

- *IALLT Journal*

<http://ialltjournal.org/>

<http://ialltjournal.org/>

- JALTCALL Journal (OAO)Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â

<http://jaltcall.org/journal/>

-Â Language Learning and Technology (OAO)Â Â

<http://llt.msu.edu/>

- ReCALL

<http://www.eurocall-languages.org/recall/index.html>

Â Â

*Recursos y bibliografía adicional se facilitarán durante la presentación de los temas

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

1. A asistencia continuada ás sesións de teoría e práctica.
 2. Dominio da informática a nivel usuario.
 3. Actitude favorable e receptiva para a experimentación/exploración das enormes posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías no campo da aprendizaxe/ensino da lingua estranxeira (inglés).
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés**

Materia	Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés			
Código	O05G120V01913			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é proporcionar aos futuros mestres unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua inglesa e profundar con eles no enfoque comunicativo, con especial fincapé en situacións nas que comunicamos habitualmente. Ademais da abordaxe experiencial como estudantes do idioma, os alumnos en tanto que futuros docentes poderán explorar como xerar situacións de comunicación na aula.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico

B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	saber	A2
	saber facer	A3
		A4
		A5
		A7
		A10
		B1
		B2
		B3
		B4
		B7
		B8
		B9
		B10
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelos entre os estudantes.	saber facer	A3
	Saber estar / ser	A4
		A5
		B1
		B2
		B3
		B4
		B7
		B8
		B9
		B10
		B11
		B12
		B13
3. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.	saber facer	A3
	Saber estar / ser	B1
		B2
		B3
		B4
		B7
		B8
		B9
		B10
		B11
		B19

4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	saber saber facer	A1 A4 A5 A6 A10 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B15 B16 B19
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	saber	A10 A12 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19
6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	saber saber facer	A1 A2 A3 A4 A5 A10 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B21
7. Identificar os tipos de actividades comunicativas nos ámbitos persoal, público, profesional e educativo.	saber saber facer	A2 A3 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B12 B15 B19

8. Elaborar tarefas (situacións de comunicación) que contemplen os distintos tipos de actividades comunicativas en distintos ámbitos, adecuadas ao nivel A.1 do Marco.	saber saber facer	A2 A3 B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B15 B19
9. Elaborar esquemas cognitivos que permitan dividir cada tarefa en subtarefas	saber saber facer	A2 A3 B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B19
10. Saber relacionar a tarefa co seu correspondente nivel de referencia (A.1 do Marco Común Europeo)	saber saber facer	A2 A3 B1 B2 B3 B4 B7 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B19
11. Determinar as competencias xerais e as competencias comunicativas que corresponden a cada subtarefa	saber saber facer	A2 A3 B1 B2 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B19

12. Levar a cabo a tarefa representándoa na aula.

saber A2
 saber facer A3
 Saber estar / ser A4
 A10
 B1
 B2
 B3
 B4
 B7
 B8
 B9
 B10
 B11
 B12
 B15
 B19

13. Saber utilizar as escalas holísticas e específicas para a avaliación das tarefas.

saber A2
 saber facer A3
 B1
 B2
 B3
 B4
 B7
 B8
 B9
 B10
 B11
 B12
 B15

Contidos

Tema

MÓDULO 1	1. DIDÁCTICA Introducción aos conceptos básicos das actividades comunicativas. 2. LINGUA Who are you (A identidade personal).
MÓDULO 2	1. DIDÁCTICA O contexto do uso da lingua. 2. LINGUA How are you? (O benestar en corpo, corazón e mente).
MÓDULO 3	1. DIDÁCTICA O discurso como unidade básica de comunicación. 2. LINGUA What's your family like? (Dinámicas e relacións familiares).
MÓDULO 4	1. DIDÁCTICA Os esquemas cognitivos como ferramenta para estruturar as tarefas. 2. LINGUA Have you met my better half? (Relacións de parexa e de amizade).
MÓDULO 5	1. DIDÁCTICA Introducción aos conceptos básicos das competencias xerais e comunicativas. 2. LINGUA What do you do? (Contextos profesionais, incluyendo o ensino).
MÓDULO 6	1. DIDÁCTICA A avaliación a través dos niveis de referencia. 2. LINGUA What really matters? (Valores y metas personais).

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	18	30	48
Presentacións/exposicións	10	25	35
Actividades introductorias	1	3	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	38	56
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia,
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías, que o profesor detallará na sesión introductoria do curso, e previa cita solicitada polo alumno por correo electrónico. Desta forma o alumnado podra resolver dúbidas, expor suxestións reforzar aspectos prácticos da materia.
Traballos de aula	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías, que o profesor detallará na sesión introductoria do curso, e previa cita solicitada polo alumno por correo electrónico. Desta forma o alumnado podra resolver dúbidas, expor suxestións reforzar aspectos prácticos da materia.
Presentacións/exposicións	A atención personalizada realizarase durante o horario de titorías, que o profesor detallará na sesión introductoria do curso, e previa cita solicitada polo alumno por correo electrónico. Desta forma o alumnado podra resolver dúbidas, expor suxestións reforzar aspectos prácticos da materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Avaliación continua (en inglés): O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	25
Presentacións/exposicións	Avaliación continua (en inglés): Probas para avaliación das competencias orais e escritas adquiridas nos traballos de aula e mediante mensaxes textuais e audiovisuais colgados na plataforma virtual da materia.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación continua (en inglés): Realización de exercicios e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escrita e produción oral e escrita	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Avaliación continua (en inglés): Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade presentada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cun 50% como mínimo) cada un dos catro apartados mencionados para facer a media. Os exames, traballos, presentacións e exposicións serán realizados en inglés. En caso de PLAXIO a cualificación será de SUSPENSO. As competencias non adquiridas serán de novo avaliadas no mes de xullo.

Efectuarase un seguimento de asistencia a clase. En segunda convocatoria e para os alumnos que non se acollen á avaliación continua e/ou non asisten ao 80% das clases, realizarase un exame final que englobe todos os contidos

eÂ destrezas. Consistirá nun exame escrito de resposta longa (50%) e un exame oral (50%).

No caso de non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de Xullo.

Data do exame: Consultar a web da facultade (http://webs.uvigo.es/educacion-*ou/) no menú "Datos *exames".

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

McNicholls, S. (2015) *Communicative Situations*, (Apuntes da Materia, disponibles en Puga, Dr Temes, 3, 32003 OURENSE, a partir da primeira semana do cuadrimestre)

Â

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Didáctica

Agencia de Programas Educativos Europeos (2003). **Portfolio Europeo de las Lenguas (PEL)**. Madrid: Comité Nacional para el desarrollo del PEL. Disponible en: <http://www.oapee.es/oapee/inicio/iniciativas/portfolio/portfolios-validados-esp.html>

Council of Europe (2001). **Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment**. Cambridge: Cambridge University Press & Modern Languages Division.

González Piñeiro, M., Guillén Díaz, C. y Vez, J.M. 2010. **Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e**

intercultural. Madrid: Editorial Síntesis.

Madrid, D. & N. McLaren (eds.) 2004. **TEFL in primary education**. Granada: Universidad de Granada.

Â

Lengua

Frank, C., Rinvolucri, M. y Berer, M. (1982) **Challenge to Think**. Oxford: OUP.

Hadfield, C. y Hadfield, J. (1990). **Writing Games**. Walton-on Thames: Nelson.

Hadfield, J. (1984). **Elementary Communication Games**. Walton-on Thames: Nelson.

Hadfield, J. (1990). **Intermediate Communication Games**. Walton-on Thames: Nelson.

Hadfield, J. (1987). **Advanced Communication Games**. Walton-on Thames: Nelson.

Klippel, F. (1984). **Keep Talking**. Cambridge: CUP.

Maley, A. y Duff, A. (1982). **Drama Techniques in Language Learning**. Cambridge: CUP.

Morgan, J. y Rinvolucri, M. (1988). **The Q Book**. Harlow: Longman.

Rinvolucri, M. (1984). **Grammar Games**. Cambridge: CUP.

Ur, P. (1982). **Discussions That Work**. Cambridge: CUP.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés/O05G120V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Idioma estranxeiro: Inglés/O05G120V01907

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e práctica. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado. Recomendase un nivel B1 en inglés e ter cursado previamente a, materia "Lingua inglesa e a súa didáctica" (Ou05G120V01507).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés**

Materia	Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés			
Código	O05G120V01914			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	Coñecer os géneros da literatura infantil e as súas posibilidades en relación coa ensinanza-aprendizaxe do inglés como lingua estranxeira			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma

B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa	saber facer	A1 A4 A6 A7 B12 B13 B14
2. Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas	Saber estar / ser	A4 A7 A8 B1 B2 B15 B21
3. Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable	saber saber facer	A9 B9 B14 B22
4. Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural	saber saber facer	A11 B5 B15
5. Adquirir formación literaria e familiarizarse coa literatura infantil e os seus subxéneros. Explorar a importancia da literatura infantil no desenvolvemento e a educación dos mozos.	saber	A1 B17 B19
6. Expresarse de modo creativo e lúdico nunha lingua estranxeira, oralmente e por escrito.	saber saber facer	A1 A3 B3 B4 B17 B19
7. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e fomentar a competencia creativa nos estudantes.	saber saber facer	A2 A10 B1 B2 B8 B9 B17 B20 B21
8. Recoñecer á literatura infantil como fonte valiosa de input na lingua estranxeira, tanto para alumnos de primaria como para estudantes en formación. Adoptar a lectura de literatura infantil como estratexia permanente de aprendizaxe da lingua estranxeira.	saber saber facer	A2 A3 A8 B3 B4 B17 B19
9. Desenvolver unha visión crítica dos textos de literatura infantil estudados. Chegar a unha comprensión dos valores transmitidos pola literatura infantil, que permite fomentar a igualdade de xénero, a equidade e o respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	saber saber facer	A4 A8 B1 B3 B14
11. Comprender a idea principal e o argumento de películas e de programas de radio ou televisión relacionados co ámbito da literatura infantil.	saber	A11 B1 B3 B4

12. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos expresada en obras de literatura infantil.	saber Saber estar / ser	A1 B1 B6 B11
13. Comprender textos escritos do ámbito da literatura infantil, de diversas culturas e momentos históricos.	saber	A3 B3 B4 B12
14. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder comunicar, elaborar e xustificar impresións e opinións derivadas deles.	saber facer Saber estar / ser	A3 A10 B1 B3 B4 B6 B19
15. Ser capaz de escribir textos críticos que describan as súas impresións achega de obras de literatura infantil.	saber saber facer	A3 B1 B3 B4 B6 B15
16. Entender a literatura infantil e xuvenil como un estímulo para a propia creatividade e ser capaz de escribir os seus propios textos creativos correspondentes aos seus distintos subxéneros.	saber saber facer	A8 A10 B3 B4 B15 B17 B20

Contidos

Tema	
1. Introducción	¿Que é a literatura infantil?; O uso creativo e lúdico da palabra no aula de primaria e no contexto de formación de formadores.
2. Cancións de berce, cantos e rimas.	A orixe e a morfoloxía das cancións de berce. O uso das cancións de berce no aula de primaria.
3. Libros infantís, historias activas, resposta física total.	Modelo de unidade didáctica baseada nun libro infantil. Exposición dunha unidade didáctica preparada polos estudantes no aula.
4. Os cómics no mundo infantil e no aula.	Uso dos cómics no aula de lingua estranxeira de primaria.
5. Os contos de hadas, as lendas folclóricas e os contos tradicionais.	A evolución dun conto de hadas: arcaico, tradicional, posmoderno. A morfoloxía dos contos. Escritura creativa dun conto.
6. Poesía infantil: ¿para os nenos ou polos nenos?	Trabalinguas, limericks, haikus e escritura creativa de poemas.
7. Literatura xuvenil: relatos curtos e contos de hadas (pos)modernos.	Explorando formatos tradicionais e modernos. Os contos en CD-Rom e no aula de informática. Reescritura creativa dun relato desde outra perspectiva narrativa.
8. Literatura xuvenil: as novelas.	Anticipación creativa da trama partindo do título, da portada etc. Elección dunha novela e traballo de comprensión auditiva e lectora. Exposición creativa dos contidos da novela a través da dramatización e/ou actividades lúdicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Estudos/actividades previos	0	30	30
Traballos de aula	16	0	16
Traballos tutelados	12	22	34
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Presentacións/exposicións	10	30	40
Prácticas de laboratorio	10	0	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	2	4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudos/actividades previos	Busca, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio de forma autónoma por parte do alumnado.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumo de lecturas, conferencias, etc.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorio de idiomas).

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos tutelados	Os alumnos dispoñerán de atención personalizada durante o horario de titorías (previa cita solicitada por correo electrónico) e durante as horas de traballo no aula. Desta forma poderán resolver dúbidas, suscitar suxestións e reforzar aspectos prácticos da materia.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos dispoñerán de atención personalizada durante o horario de titorías (previa cita solicitada por correo electrónico) e durante as horas de traballo no aula. Desta forma poderán resolver dúbidas, suscitar suxestións e reforzar aspectos prácticos da materia.
Presentacións/exposicións	Os alumnos dispoñerán de atención personalizada durante o horario de titorías (previa cita solicitada por correo electrónico) e durante as horas de traballo no aula. Desta forma poderán resolver dúbidas, suscitar suxestións e reforzar aspectos prácticos da materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Avaliación continua (en inglés): Realización de exercicios e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escrita e produción oral e escrita	25
Presentacións/exposicións	Avaliación continua (en inglés): Probas para avaliación das competencias orais e escritas adquiridas nos traballos de clase e mediante mensaxes textuais e audiovisuais colgados na plataforma virtual da materia.	25
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Avaliación continua (en inglés): Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade presentada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación continua (en inglés): Realización de exercicios e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escrita e produción oral e escrita	25

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cun 50% como mínimo) cada un dos catro apartados arriba mencionados. En caso de PLAXIO a cualificación será de SUSPENSO.

Efectuarase un seguimento de asistencia a clase. En segunda convocatoria e para os alumnos que non se acollen á avaliación continua e/ou non asisten ao 80% das clases, realizarase un exame final que englobe todos os contidos e destrezas. Consistirá nunha presentación da unidade didáctica en horas de titoría (40%), unha proba de exame oral en inglés (30%) e dun exame final con probas de resposta longa en inglés sobre a materia (30%).

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de Xullo.

As datas Â oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES:

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

McNicholls, S. (2015) *English Through Children's Literature*, Á (Apuntes da Materia, disponibles en Puga, Dr Temes, 3, 32003 OURENSE, a partir da primeira semana do cuadrimestre)

Á Á

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA**Resource Books**

Ellis, G & Brewster, J.: *The Storytelling Handbook for Primary Teachers*, Penguin, London, 1991

Garvie, E.: *Story as vehicle*, Multilingual Matters, Cleveland, 1990

Gerngross, G. & Puchta, H.: *Do and Understand: 50 Action Stories for Young Learners*, Longman, Harlow, 1996

Graham, C.: *Jazz Chants for Children (Teacher's Edition)*, OUP, New York, 1979

Knowles, M. and Malmkjær, K.: *Language and Control in Children's Literature*, Routledge, London, 1996

Morgan, J. & Rinvolutri, M.: *Once Upon a Time*, CUP, Cambridge, 1983

Palim, J. & Power, P.: *Jamboree*, Nelson, Walton-on-Thames, 1990

Philips, S.: *Young Learners*, Oxford University Press, Oxford, 1993

Philips, S.: *Drama for Children*, Oxford University Press, Oxford, 1999

Vale, D. et al.: *Storyworld (Teacher's Book)*, Heinemann, London, 1993

Wright, A.: *Creating Stories With Children*, Oxford University Press, Oxford, 1997

Wright, A.: *Storytelling with Children*, Oxford University Press, Oxford, 1995

Children's Literature Works

Arlberg, A.: *Please, Mrs Butler*, Puffin, London, 1984

Briggs, R. & Ellis, G.: *The Snowman*, Oxford University Press, Oxford, 1995

Briggs, R.: *The Fairy Tale Treasury*, Puffin, London, 1974

Birmingham, J.: *Mr Grumpy's Motor Car*, Puffin, London, 1979

Campbell, R.: *Dear Zoo*, Puffin, London, 1984

Curry, J. (ed.): *Wondercrump Poetry!*, Random House, London, 1996

Dahl, R.: *Matilda*, Penguin, London, 1989

Garland, S.: *Having a Picnic*, Puffin, London, 1984

Hill, E.: *Spot's Birthday Party*, Picture Puffins, London, 1983

Hill, E.: *Where's Spot?*, Picture Puffins, London, 1980

Kent, J.: *The Fat Cat*, Puffin Books, London, 1972

Lurie, A. (ed.): *The Oxford Book of Modern Fairy Tales*, OUP, Oxford, 1993

Mark, J.: *The Oxford Book of Children's Stories*, OUP, Oxford, 1993

Nelson (ed.): *English Nursery Rhymes for Young Learners*, Nelson, London, 1992

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: *Meg and Mog*, Puffin, London, 1972

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: *Meg at Sea*, Puffin, London, 1973

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: *Meg on the Moon*, Puffin, London, 1973

Nicoll, H. & Piénkowski, J.: *Meg's Eggs* Puffin, London, 1972

Opie, I. & P.: *The Oxford Dictionary of Nursery Rhymes*, OUP, Oxford, 1996

Paul, K. & Thomas, V.: *Winnie the Witch*, OUP, Oxford, 1995

Philip, N.(ed.): *The New Oxford Book of Children's Verse*, OUP, Oxford, 1996

Rushdie, S.: *Haroun and the Sea of Stories*, Granta/Penguin, London, 1990

Sutton, E. & Dodd, L.: *My cat likes to hide in boxes*, Puffin, London, 1973

Vipont, E. & Briggs, R.: *The Elephant and the Bad Baby* Puffin, London, 1969

Wilde, O.: *The Complete Works of Oscar Wilde*, Collins, London, 1966

Williams, J.: *The Practical Princess and other Liberating Fairy Tales*, Scholastic Children's Books, London, 1994

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase que, no momento de iniciar a materia, os alumnos teñan un nivel de B1 (segundo o Marco Europeo de Linguas) en lingua inglesa.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua estranxeira: Inglés**

Materia	Didáctica da lingua estranxeira: Inglés			
Código	O05G120V01916			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Mcnicholls , Stuart John			
Profesorado	Mcnicholls , Stuart John			
Correo-e	stuartmcn@ymail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciónalle aos futuros mestres unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua inglesa nas aulas de infantil e primaria. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento de lingua estranxeira
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma

B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
1. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	saber	A1
	saber facer	A2
		A3
		A11
		B1
		B2
		B3
		B4
		B5
		B6
		B7
		B9
		B10
		B11
	B12	
	B15	
	B17	
	B19	
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos entre os estudantes.	saber	A2
	saber facer	A3
	Saber estar / ser	A4
		A5
		A10
		A12
		B1
		B2
		B3
		B4
		B6
		B7
		B8
		B9
	B10	
	B11	
	B12	
	B15	
	B16	
	B17	
	B19	
	B21	

3. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües.	saber facer Saber estar / ser	A2 A3 A4 A5 A10 A12 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B17 B19
4. Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A3 A4 A5 A8 A10 A12 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19 B21
5. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	saber	A2 A3 A4 A5 A8 A10 B1 B3 B4 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B19

6. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	saber saber facer	A2 A3 A4 A5 A9 A10 B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B15 B16 B17 B19
---	----------------------	--

Contidos

Tema	
1. Modelo teórico da lingua como comunicación.	1.1. O enfoque orientado á acción. 1.2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias. 1.3. O enfoque CLIL
2. Elaboración de unidades didácticas.	2.1. Estrutura das unidades didácticas. 2.2. Planificación das leccións. 2.3. Tipoloxía de actividades.
3. Métodos de avaliación.	3.1. Avaliación global. 3.2. Avaliación analítica. 3.3. Autoevaluación.
4. Currículo oficial de linguas estranxeiras.	4.1. Características. 4.2. Obxectivos. 4.3. Bloques de contidos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	38	56
Traballos de aula	18	30	48
Presentacións/exposicións	10	25	35
Actividades introdutorias	1	3	4
Probas de tipo test	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2
Traballos e proxectos	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición teórica dos contidos por parte do profesor.
Traballos de aula	Elaboración na aula de tarefas sobre supostos prácticos.
Presentacións/exposicións	Exposición e discusión das tarefas realizadas polos alumnos.
Actividades introdutorias	Explicación de normas e presentación da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Orientación ao alumnado das directrices para a realización das tarefas de aula. Manter un "feedback" correctivo sobre as exposicións realizadas tanto no fondo como na forma.

Presentacións/exposicións Orientación ao alumnado das directrices para a realización das tarefas de aula. Manter un "feedback" correctivo sobre as exposicións realizadas tanto no fondo como na forma.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	30
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Deberase obter un mínimo dun 50% en cada un dos tres métodos de avaliación para facer a media. Os exames, traballos e exposicións serán realizados en inglés. En caso de PLAXIO, a calificación será SUSPENSO.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de Xullo.

Os estudantes que non podan asistir regularmente serán avaliados por medio dun exame tipo test (40%) y unha proposta didáctica, por escrito (30%) e a súa exposición oral (30%).

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade, no espazo DATAS EXAMES

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

McNicholls, S. (2015) *English Teaching Methodology*, (Apuntes da Materia, disponibles en Puga, Dr Temes, 3, 32003 OURENSE, a partir da primeira semana do cuatrimestre)

Â

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Agencia de Programas Educativos Europeos (2003). *Portfolio Europeo de las Lenguas (PEL)*. Madrid: Comité Nacional para el desarrollo del PEL. Disponible en: <http://www.oapee.es/oapee/inicio/iniciativas/portfolio/portfolios-validados-esp.html>

Council of Europe (2001). *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press & Modern Languages Division.

González Piñeiro, M., Guillén Díaz, C. e Vez, J.M. 2010. *Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural*. Madrid: Editorial Síntesis.

House, S. 2007. "CLIL (Content and Language Integrated Learning): A new model for language teaching". Durán, R. & Sánchez-Reyes, S. (eds.) *El componente lingüístico en la didáctica de la lengua inglesa*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, 123-129.

Madrid, D. e McLaren, N. (eds.) 2004. *TEFL in primary education*. Granada: Universidad de Granada.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingua estranxeira a través da literatura infantil: Inglés/O05G120V01914

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro: Inglés/O05G120V01907

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e práctica. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado. Recoméndase un nivel B2 en inglés.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Necesidades educativas especiales asociadas á discapacidade intelectual**

Materia	Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual			
Código	O05G120V01931			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Deaño Deaño, Manuel			
Profesorado	Deaño Deaño, Manuel			
Correo-e	deano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda a intervención educativa dos alumnos con discapacidade intelectual. As principais achegas teóricas sobre a discapacidade intelectual, como intervir e investigar nos aspectos referidos a alumnos con discapacidade intelectual.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Capacitar aos docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A3 A5 B2 B7 B8 B9 B12 B15
.Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.	saber saber facer	A2 A5 B1 B2 B8 B9 B15
Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Primaria	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A5 A9 A12 B2 B8 B9
Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A3 B2 B7 B8 B9 B12 B13
Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento.	saber saber facer	A1 A2 B2 B6 B8
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe	saber saber facer	A2 A4 A6 B2 B3 B6 B8 B9 B13
Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais	saber facer Saber estar / ser	A4 A7 A10 B1 B2 B8 B9 B11 B15

Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e o aprendizaxe na aula.

saber A1
 saber facer A2
 Saber estar / ser A4
 A10
 B2
 B6
 B7
 B8
 B9
 B13
 B15
 B21

Contidos

Tema	
Marcos teóricos conceptuais da NEE Definición de discapacidade intelectual	Aproximación histórica á definición de discapacidade intelectual. Definicións actuais, enfoques multidimensionales da discapacidade intelectual.
As dificultades de aprendizaxe nos alumnos con discapacidade intelectual Diagnostico e clasificación da discapacidade intelectual.	Funcionamento intelectual e a súa avaliación. Conduta adaptativa e a súa avaliación. Aproximación multidimensional á clasificación da discapacidade intelectual.
Procedementos de avaliación e identificación das dificultades en estudantes con discapacidade intelectual Sistemas de apoio á discapacidade intelectual.	As necesidades de apoio da as persoas con discapacidade intelectual. O concepto de apoio e de necesidades de apoio.
Procedementos de intervención no contexto da discapacidade intelectual Implicacións educativas da discapacidade intelectual.	Características educativas dos alumnos con discapacidade intelectual. Modelos históricos e actuais en educación especial. Boas prácticas na educación de alumnos con discapacidade intelectual.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Traballos de aula	17	55	72
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de tipo test	1	0	1
Traballos e proxectos	5	10	15
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicara todos e cada un dos temas da materia e resolverá as dúbidas dos alumnos.
Traballos de aula	O profesor dirixe e coordina os traballos de cada tema sobre os que sexa necesario realizar. Ao terminar cada traballo, sera corrixido polo profesor.
Actividades introdutorias	Explicásense as características, competencias e obxectivos da materia. Explicaranse as normas de funcionamento da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Cada grupo de alumnos realizase os traballos de aula, as dúbidas que se xeren seran resoltas polo profesor na sesión de traballo e nos horarios de tutorías que a tal fin están establecidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Cosnistira nua proba de respostas múltiples . A nota calculase coa seguinte formula; acertos, menos erros divididos entre tres. Todo elo multiplicado por dez e dividido polo número total de preguntas	50

Os alumnos deberán presentar e defender os diferentes traballos da clase que forón desenrolados o longo do materia. Estes traballos serán presentados e entregados a o profesor na fecha sinalada.

Outras Asistencia, participación e realización de actividades na aula 10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Ao final realizácese unha proba tipo test de varias alternativas. Fórmula de corrección será o número de acertos menos os fallos divididos por tres. Todo iso multiplicado por dez e dividido polo número total de preguntas.

Os traballos serán entregados ao final de cada práctica. Os alumnos que non veñan regularmente a clase deberán entregar os traballos na data sinalada e realizarán a proba final

Para poder superar as competencias da materia é necesario ter aprobado cada unha das partes (exame e prácticas). As competencias non superadas durante o cuadrimestre, poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non as clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

No seguinte enlace pódese consultar día/hora/lugar do examen (apartado *datos exames*):

Á <http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Molina y Deaño, M, El fracaso en el aprendizaje escolar II: un enfoque cognitivo, 2001, Aljibe

Asociación americana de discapacidades intelectuales y del desarrollo, discapacidad Intelectual, 2011, Alianza

American Psychiatric association, Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales, 1998, Masson

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G110V01904

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G110V01905

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo**

Materia	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo			
Código	O05G120V01932			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Deaño Deaño, Manuel Tellado González, Fernando			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención psicoeducativa das dificultades de aprendizaxe en lectura, escritura e cálculo en nenos e nenas con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos		
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.		
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá		
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa		
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos		
B2	Capacidade de organización e planificación		
B3	Comunicación oral e escrita		
B6	Capacidade de xestión da información		
B7	Resolución de problemas		
B8	Toma de decisións		
B9	Traballo en equipo		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Identificar e prever as dificultades de aprendizaxe na lectura, a escritura e o cálculo.	saber saber facer	A2 A12 B2 B6
Informalas e colaborar no seu tratamento	saber saber facer	A2 A7 B2 B3 B9

Deseñar e aplicar estratexias de prevención e intervención psicoeducativas para a mellora da lectura, escritura e cálculo.	saber saber facer	A1 A2 A4 B2 B7 B8
--	----------------------	----------------------------------

Contidos

Tema	
Marco teórico-conceptual das dificultades de aprendizaxe na lectura, escritura e cálculo.	Teorías explicativas das dificultades específicas de aprendizaxe.
Procedementos de avaliación e identificación das dificultades en lectura, escritura e cálculo	Avaliación dos procesos lectores. Avaliación dos procesos escritores. Avaliación dos procesos de cálculo e resolución de problemas.
Programas de intervención.	Intervención en dificultades lectoras. Intervención en dificultades escritoras. Intervención en dificultades de cálculo e resolución de problemas.
Métodos e procedementos de investigación en dificultades de lectura, escritura e cálculo.	Investigación en lectura. Investigación en escritura. Investigación en cálculo e resolución de problemas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Traballos de aula	7.5	5.5	13
Proxectos	15	30	45
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	20	21
Probas de tipo test	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesor/a dos principais núcleos temáticos da materia.
Traballos de aula	Realización das diversas actividades propostas polos docentes en función de cada un dos temas da materia.
Proxectos	Descrición, identificación, prevención e intervención dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.

Atención personalizada

	Descrición
Proxectos	Atenderase ás necesidades e dúbidas de cada alumno/a, para iso cóntase coas tutorías correspondentes. En ditas tutorías serán atendidas as demandas do alumnado, tratarase na medida do posible de resolver os problemas que presenten. Estableceranse as correspondentes horas de revisión de traballos e exames.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Entrega das diversas actividades propostas polos profesores en relación ós contidos da materia.	10
Proxectos	Realización dun informe acerca da identificación, prevención e tratamento dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	50
Probas de tipo test	Proba obxetiva de resposta múltiple acerca dos diversos contidos da materia.	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Resolución dun caso práctico plantexado polos profesores acerca das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os alumnos/as que non acudan regularmente ás clases deberán entregar os proxectos na data límite correspondente á do exame oficial que figura na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación (18 de maio de 2015 ás 16 horas).

Asemesmo, tanto para alumnado asistente como non asistente para superar a materia será obrigatorio ter superado, coa metade da puntuación máxima a alcanzar en cada caso, a proba tipo test, a de resolución de caso práctico, ademais da do proxecto.

Os alumnos/as que non adquiren as competencias da materia, terán unha segunda oportunidade en xullo na data establecida e publicada na web da Facultade de Ciencias da Educación (6 de xullo de 2015 ás 9:30 horas).

Bibliografía. Fontes de información

Básica:

Â

American Psychiatric Association. (2002). *DSM-IV-TR. Diagnostic and statistical manual of mental disorders*. Washington: American Psychiatric Association. (Versión castellana, 2000. DSM-IV-TR. Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales. Barcelona: Masson, S.A).

Cuetos, F. (2008). *Psicología de la lectura*. Bilbao: Wolters Kluwer España.

Cuetos, F. (2009). *Psicología de la escritura*. Bilbao: Wolters Kluwer España.

Cuetos, F., et al. (2007). *PROLEC-R: batería de evaluación d los procesos lectores, Â revisada*. Madrid: TEA.

Cuetos, F., Ramos, J. L. y Ruano, E. (2004). *PROESC: evaluación de los procesos de escritura* (2ª ed.). Madrid: TEA.

Deaño M. (2000). *Cómo prevenir las dificultades de cálculo*. Málaga: Aljibe.

Deaño, M. (2005). Mejora en el aprendizaje del cálculo en alumnos con debilidad cognitiva. *Revista Portuguesa de Pedagogía*, 39(2), 365-389.

Deaño, M. (2005). *D.N.: CAS (Das. Naglieri: Sistema de Evaluación Cognitiva). Adaptación Española*. Ourense: Gersam Ediciones.

Deaño, M. y Rodríguez-Moscoso, Y. M. (2002). Fundamentación teórica del Programa de Rehabilitación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M). *Educación, Desarrollo y Diversidad*, 5(1), 53-72.

Deaño, M. y Tellado, F. (2009). Instrucción basada en los procesos PASS. En A. Barca (Coord.), *Motivación y Aprendizaje en Contextos Educativos* (pp. 369- 398). Granada: Grupo Editorial Universitario.

Deaño, M., Alfonso, S. y Tellado, F. (Septiembre, 2007). *El D.N.: CAS. Un enfoque de evaluación, un instrumento de diagnóstico y un instrumento para el diseño de la intervención psicopedagógica*. Comunicación presentada al *IX Congreso Internacional Galego-Portugués de Psicopedagogía*.

Deaño, M., Tellado, F., Iglesias-Sarmiento, V., Alfonso, S., Gayo, E. y Conde, A. (Marzo-Abril, 2011). Contribuciones inclusivas y diferenciales para el aprendizaje matemático. Simposium presentado al *VI Congreso Internacional de Psicología y Educación y III Congreso Nacional de Psicología y Educación*.

Â

Complementaria:

Â

Arbones, B. (2005). *Detección, Prevención y Tratamiento de dificultades del aprendizaje. Cómo descubrir, tratar y prevenir los problemas en la escuela* (1ª ed). Vigo: Ideas Propias Editorial.

Besumán, M. P. (2006). *Cartilla escolar grafológica*. Madrid: Besman Educación Infantil, D.L.

Borregón, S. (2008). *E. LECTOES: enseñanza de la lectoescritura por método fonético: prevención y tratamiento de la dislexia: manual para padres y educadores*. Madrid: Ciencias de la Educación Preescolar y Especial.

Defior, S. (2007). *Las dificultades de aprendizaje: Un enfoque cognitivo*. Málaga: Aljibe.

Escoriza, J. (coord.) (2005). *Tratamiento educativo de los trastornos de la lengua escrita*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.

Fuchs, L. S. y Fuchs, D. (2006). Introduction to response to intervention: What, why, and how valid is it? *Reading Research Quarterly*, 41, 93-99.

- Galve, J. L. (2007). *Á Evaluación e intervención en los procesos de la lectura y la escritura*. Madrid: EOS.
- Galve, J. L., Trallero, M. y Dioses, A. S. (2008). *Á Fundamentos para la intervención en el aprendizaje de la ortografía: ortoleco: programa de desarrollo de la ortografía*. Madrid: Ciencias de la Educación Preescolar y Especial.
- García Madruga, J. A. (2006). *Á Lectura y conocimiento*. Barcelona: Paidós.
- Garrido, M. (2007). La lectura y el modelo PASS: perfiles lectores e intervención educativa. *Á Educación, Desarrollo y Diversidad*, 10(1), 25-50.
- Gispert, D. y Ribas, L. (2010). *Á Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura*. Barcelona: Graó.
- González, M. J. (coord.) (2012). *Á Prevención de las dificultades de aprendizaje*. Madrid: Pirámide.
- González, M. J. y Martín, I. (2011). Intervención temprana de la lectoescritura en sujetos con dificultades de aprendizaje. *Á Revista Latinoamericana de Psicología*, 43(1), 35-44.
- Iglesias-Sarmiento, V. (2004). Dificultades selectivas de aprendizaje en procesamiento numérico y cálculo. *Á Revista de Educación, Desarrollo y Diversidad*, 7(1), 53-88.
- Iglesias-Sarmiento, V. (2009). *Á Dificultades de aprendizaje en el dominio aritmético y en el procesamiento cognitivo subyacente*. (Doctoral dissertation, University of Vigo, 2008). Ann Arbor, MI: ProQuest LLC/ UMI Dissertation Publishing.
- Á

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G120V01931
Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral/O05G120V01933

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/O05G120V01204
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral**

Materia	Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da linguaxe oral			
Código	O05G120V01933			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dpto. Externo Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Iglesias Sarmiento, Valentín			
Profesorado	Iglesias Sarmiento, Valentín			
Correo-e	visarmiento@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención psicoeducativa nas dificultades de aprendizaxe na linguaxe oral en nenos e nenas con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Identificar as dificultades no ámbito da linguaxe oral, informais e colaborar no seu tratamento e investigación.	saber saber facer	A1 A2 A3 A6 B1 B2 B3 B6 B7 B8
Adquirir recursos que permitan a resolución de situacións educativas que afectan a nenos e nenas con dificultades na aprendizaxe oral.	saber saber facer	A3 A5 A6 A9 B6 B7 B8 B9 B15 B16
Deseñar e aplicar diferentes estratexias e métodos de prevención e intervención psicoeducativas que permitan, en colaboración con profesionais especializados, favorecer o desenvolvemento da linguaxe oral na aula.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A11 B3 B7 B8 B9 B15 B16

Contidos

Tema	
Bases anatómicas , funcionais e evolutivas da linguaxe oral	Concepto de linguaxe oral Bases anatómico fisiolóxicas da linguaxe oral. Dimensións da linguaxe oral. Intervención nas alteracións da linguaxe oral. Clasificación das dificultades de linguaxe oral.
Prevención e tratamento dos problemas da articulación.	Concepto, prevención e tratamento das dislalias. Concepto ,prevención e tratamento das disglosias. Concepto, prevención e tratamento das disartrias.
Prevención e tratamento dos problemas de voz.	Concepto, prevención e tratamento da disfemias. Concepto, prevención e tratamento das disfonias.
O atraso da linguaxe; Concepto e tipoloxías.	Atraso simple da linguaxe. Atraso moderado da linguaxe.Atraso profundo da linguaxe.
Linguaxe oral en deficientes auditivos.	Concepto. Etioloxía. Desenvolvemento. Clasificación. Tratamento.
Linguaxe en lesións cerebrais infantís.	Afasia corticales. Afasia transcorticales.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	30	30	60
Traballos de aula	17	55	72
Probas de tipo test	2	0	2
Traballos e proxectos	2.5	5	7.5
Estudo de casos/análise de situacións	2.5	5	7.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación de cal vai ser o temario, cómo se vai a desenvolver a acción docente e cales son os deberes e normas da materia.
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesor ante todo o grupo dos contidos da materia, resolución de dúbidas.
Traballos de aula	Realización baixo a dirección do profesor de traballos con carácter fundamentalmente prácticos de cada un dos temas da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Resolverans as dúbidas ou problemas que presente cada un dos alumnos en particular. Para iso se dispondra dos horarios de titorias correspondentes.
Traballos de aula	Resolverans as dúbidas ou problemas que presente cada un dos alumnos en particular. Para iso se dispondra dos horarios de titorias correspondentes.
Actividades introdutorias	Resolverans as dúbidas ou problemas que presente cada un dos alumnos en particular. Para iso se dispondra dos horarios de titorias correspondentes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Proba obxectiva con respostas alternativas	50
Traballos e proxectos	Traballo práctico de cada un dos temas referenciados nos contidos da materia e que sexa traballado polo grupo de alumnos.	25
Estudo de casos/análise de situacións	Análise e estudo de casos prácticos relacionados cos contidos da materia.	25

Outros comentarios e segunda convocatoria

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas de exames"

Os traballos entregaranse a mesma semana en que se termine o tema, antes de pasar ao tema seguinte.

O alumnado non asistente deberá realizar as mesmas tarefas que o asistente. Neste senso, debería realizar a proba tipo test e, para a parte práctica, presentar os traballos/proxectos e estudos de caso/análise de situación coa mesma periodicidade que se pauten para os alumnos asistentes.

Para superar a materia é necesaria ter aprobadas a parte teórica (avaliada coa proba tipo test) e a parte práctica (inclúe traballos/proxectos e estudos de caso/resolución de problemas).

En caso de non superar a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

Acosta, V. e Moreno, A. (dirs.) (2003). *Dificultades del lenguaje, colaboración e inclusión educativa*. Barcelona: Ars Médica-STM.

Alegre, J. R. e Pérez, M. (2008). *Guía práctica de los trastornos del lenguaje: descripción e intervención*. Barcelona: Lebón.

Clemente, R. A. (2009). *Desarrollo del lenguaje: manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos*. Barcelona: Octaedro.

Del Río, M. J. e Torres, V. (2006). *Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo*. Madrid: Pearson Prentice Hill.

Diéguez-Vide, F. e Peña-Casanova, J. (2012). *Cerebro y Lenguaje: sintomatología neurolingüística*. Madrid: Panamericana.

González, J. N. (2003). *Alteraciones del habla en la infancia. Aspectos clínicos*. Madrid: Panamericana.

Narbona, J. e Chevrie-Muller, C. (2001). *El Lenguaje del Niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos*. Barcelona: Masson.

Owens, R. (2004). *Language disorders*. Boston: Allyn & Bacon.

Peña, J. (2001) *Manual de logopedia*. Barcelona: Masson. Â Â

Puyuelo, M.Â e Rondal, J. (2003) *Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje*. Barcelona: Masson.

Valmaseda, M. (2001). Los problemas del lenguaje en la escuela. En J. Palacios, A. Marchesi y C. Coll, (eds.), *Desarrollo Psicológico y Educación, III. Necesidades Educativas Especiales y Aprendizaje Escolar* (pp.11-125). Madrid: Alianza.

Bibliografía complementaria

Acosta, V.Â e Moreno, A. (1999). *Dificultades del lenguaje en ambientes educativos. Del retraso al trastorno específico del lenguaje*. Barcelona: Masson. [reimpr. 2001]

Acosta, V., León, S.Â e Ramos, V. (1998). *Dificultades del habla infantil: un enfoque clínico*. Archidona, Málaga: Aljibe.

Acosta, V., Moreno, A., Ramos, V., Quintana, A.Â e Espino, O. (1996). *La evaluación del lenguaje. Teoría y práctica del proceso de evaluación de la conducta lingüística infantil*. Archidona, Málaga: Aljibe.

Aguado, G. (1989) *El desarrollo de la morfosintaxis en el niño (TSA)*. Madrid: CEPE.

Aguilar, E. M.Â e Serra, M. (2003). *A-RE-HA. Análisis del retraso del habla*. Barcelona: Ediciones Universidad de Barcelona.

Aguinaga (2004). *Prueba de Lenguaje Oral Navarra (PLON-R)*. Madrid: TEA.

Azcoaga, J.E., Bello, J.A., Citrinovitz, J., Derman, B. e Frutos, W.M. (1995) *Los retardos del lenguaje en el niño*. Barcelona: Paidós.

Baldwin, C. (1994) *Selective mutism in children*. London: Whurr.

Ballesteros, S.Â e Cordero, A. (1984). *Test Illinois de aptitudes psicolingüísticas*. Madrid: TEA.

Bermúdez, R. (2003). *Exploración clínica de los trastornos de la voz, el habla y la audición: pautas y protocolos asistenciales*. Málaga: Aljibe.

Bishop, D.V.M.Â e Leonard, L. (2000). *Speech and language impairments in children*. Hove: Psychology Press.

Bosch, L. (1997). El desarrollo comunicativo y lingüístico en niños con un trastorno específico del lenguaje. En M. J. del Río, *Lenguaje y comunicación en personas con necesidades especiales* (pp.161-179). Barcelona: Martínez- Roca.

Bosch, L. (2004) *Evaluación fonológica del habla infantil*. Barcelona: Masson.

Bustos, I. (1984) *Discriminación auditiva y logopedia*. Madrid: CEPE.

Bustos, I. (2000). *Trastornos de la voz en edad escolar*. Archidona, Málaga: Aljibe.

Carlomagno, S. (1994) *Pragmatic approaches to aphasia therapy*. London: Whurr.

Crystal, D. e Varley, R. (1993) *Introduction to language pathology*. London: Whurr.

Crystal, D., Fletcher, P. e Garman, M. (1984) *Análisis gramatical de los trastornos del lenguaje*. Barcelona: Médica y Técnica.

Del Río, M. J. (1993). *Psicopedagogía de la lengua oral: un enfoque comunicativo*. Barcelona: ICE de la Universidad de Barcelona-Horsori.

Dinville, C. (1997) *La tartamudez. Sintomatología y tratamiento*. Barcelona: Masson.

Dockrell, J. (2003). Identificación y evaluación de los problemas del lenguaje en niños con dificultades comunicativas. En V. Acosta y A. Moreno, *Dificultades del lenguaje, colaboración e inclusión educativa* (pp. 139-152). Barcelona: STM

Dodd, B. (1995) *Differential diagnosis and treatment of children with speech disorder*. London: Whurr.

Donaldson, M.L. (1995) *Children with language impairments*. London: Jessica Kingsley.

Dunn, L. e Dunn, L. (1986). *Test de vocabulario en imágenes PEABODY*. Madrid: TEA.

Echeverría, S. (1994). *La voz infantil, educación y reeducación*. Madrid: CEPE.

Edwards, M. (1984) *Disorders of articulation*. New York: Springer Verlag.

Fletcher, P.Â e Hall, D. (1992) *Specific speech and language disorders in children*. London: Whurr.

González Valenzuela, M.J. (1994) *Dificultades fonológicas: evaluación y tratamiento*. Valencia: Promolibro.

Grupo de investigación cognición y lenguaje en la infancia (2006). *Prueba de procesamiento fonológico (PROFON)*. Colombia:

Universidad Nacional de Colombia.

Ingram, D. (1983). *Trastornos fonológicos en el niño*. Barcelona: Médica y Técnica.

Launay, C. e BorelMaisonny, S. (1989) *Trastornos del lenguaje, la palabra y la voz en el niño*. Barcelona: Masson.

Le Huche, F. (2000). *La tartamudez. Opción de curación*. Barcelona: Masson.

Lees, J. (1993) *Children with acquired aphasia*. London: Whurr.

Lees, J. y Shelagh, U. (1991) *Children with language disorders*. London: Whurr.

Ling, D.Á e Moheno, C. (2006). *El maravilloso sonido de la palabra: Programa Auditivo-Verbal para niños con pérdida auditiva*. México D.F.

Mayor, M. A. (1994). Evaluación del lenguaje oral. En M. A. Verdugo, *Evaluación curricular. Una guía para la intervención psicopedagógica* (pp. 326-422). Madrid: Siglo XXI.

Mendoza, E. (2001) *Trastorno específico del lenguaje*. Madrid: Pirámide.

Monfort, M. e Juárez, A. (1990) *Registro fonológico inducido*. Madrid: CEPE.

Monfort, M.e Juárez, A. (1997) *Los niños disfásicos*. Madrid: CEPE.

Nieto, M. (1994) *Retardo del lenguaje*. Madrid: CEPE.

Ojea, M. (2012). *Trastorno del espectro autista de bajo funcionamiento: comunicación basada en imágenes y el acto de señalar*. Valencia: Aguatinta.

Olivares, J., Rosa, A. I. e Olivares, P. (2007). *Tratamiento psicológico del mutismo selectivo*. Madrid: Pirámide.

Pascual, P. (1988) *La dislalia*. Madrid: CEPE.

Pascual, P. (1995) *Tratamiento de defecto articulatorio en el lenguaje del niño*. Madrid: CEPE.

Paul, P. (2001). *Language disorders*. Philadelphia: Elsevier.

Perelló, J. (1990) *Trastornos del habla*. Barcelona: Masson.

Puyuelo, M.Á e Rondal, J. (2003) *Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje*. Barcelona: Masson. Á

Puyuelo, M., Rondal, J.Á e Wiig, E. (2000) *Evaluación del lenguaje*. Barcelona: Masson.

Puyuelo, M., Torres, S., Santana, R., Segarra, M.Á e Vilalta, E. (2002). *Intervención del lenguaje*. Barcelona: Masson.

Puyuelo, M., Wiig, E., Renom, J. y Solanas, A. (2002) *Batería del lenguaje objetiva y criterial Screening (BlocScreening)*. Barcelona: Masson.

Rondal, J.A. y Seron, X. (1995) *Trastornos del lenguaje*. Barcelona: Paidós.

Santacreu, J., Fernández Zúñiga, A. (1991) *Tratamiento de la tartamudez*. Valencia: Promolibro.

Schiefelbush, R.L. (1986) *Bases de la intervención en el lenguaje*. Madrid: Alhambra.

Serra, M, Aguilar, E. M. y Sanz, M. (2002). Evolución del perfil productivo en el trastorno del lenguaje. *Logopedia, Foniatría y Audiología*, 22 (2), 77-89.

Serra, M. e Bosch, L. (1993) Análisis de los errores de producción en los niños con trastorno específico del lenguaje. *Revista de Logopedia y Fonoaudiología*, 13, 213.

Serra, M.Á e Pérez, E. (2003). *Análisis del Retraso del Lenguaje (A-RE-L)*. Barcelona: Ariel. Á

Thal, D.J. (1991) Language and cognition in normal and late talking toddlers. *Topics in Language Disorders*, 11, 3342.

Triadó, C. e Forns, M. (1989) *La evaluación del lenguaje*. Barcelona: Anthropos.

Vallés, A. (1990) Prueba de articulación de fonemas. Madrid: CEPE.

Watkins, R.V.Á e Rice, M.L. (1994) *Specific language impairments in children*. Baltimore: Paul Brookes.

Recomendaciones

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G110V01903

Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo/O05G110V01904

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aspectos didácticos e organizativos da educación especial**

Materia	Aspectos didácticos e organizativos da educación especial			
Código	O05G120V01934			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Cid Sabucedo, Alfonso			
Profesorado	Cid Sabucedo, Alfonso			
Correo-e	acid@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O título desta materia é orixinario do Título de Mestre, especialidade de educación Especial, aprobada polo Real Decreto 1440/1991 (B.O.E., DE 11 de outubro). Tamén son orixinarios os seus contidos. Ambas, materia e contidos, son recuperados como materia optativa para o Grao de Educación Primaria. Na Mención de Educación Especial. Con ela trataríase de acceder ao coñecemento dos modelos didácticos e organizativos relacionados coas NNEE.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar	saber	A1 B1
Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar.	saber facer	A3 B2
Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá.	saber facer	A4 B7 B8
Coñecer a organización dos colexios de Educación Primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.	saber saber facer	A5 B8 B9
A6. Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión	saber	A6 B1 B6
A7 Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na infancia	saber saber facer	B5
A8. Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvemento que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia	saber saber facer	B6 B8
A9 Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	saber saber facer	A9 B8 B9 B18
A10 Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias	saber facer Saber estar / ser	B14 B18 B19
A11 Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promoverlos nos estudantes	saber	A11 B13 B21
A12. Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan os colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativo	saber saber facer	B1 B6 B7 B13 B14
Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar.	saber	A11
Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan	saber facer	A10
Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro atendendo a criterios de xestión de calidade.	saber saber facer	A2
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación.	saber saber facer	A10
Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no período 6-12.	saber saber facer	A6
Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión da mesma.	saber facer	A6
Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia.	saber saber facer	A6
Capacidade de análise e síntese	saber saber facer	B1
Capacidade de organización e planificación	saber saber facer	B2
Comunicación oral e escrita na lingua materna	saber saber facer	B3

Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo	saber saber facer	B5
Capacidade de xestión da información	saber saber facer	B6
Resolución de problemas	saber saber facer	B7

Contidos

Tema	
1. O contexto da Educación Especial.	1.1. Principios reguladores da educación especial. 1.2. Principais necesidades educativas específicas.
2. Modalidades didácticas para a atención ás necesidades educativas especiais.	2.1. As Adaptacións do Currículo nos diferentes Niveis Curriculares.
3. Modalidades organizativas para a atención ás necesidades educativas específicas.	3.1. Estrutura organizativa para atender a diversidade.
4. Os profesionais da Educación Especial.	4.1.- O docente de Educación Especial. A súa formación e sentido actual
5. A organización de recursos materiais en Educación Especial.	5.1.- A estrutura da Escola para atender ás NNEE 5.2.- Materiais específicos para atender as NNEE
6. A Familia e a comunidade educativa como axentes de integración.	6.1. A relación familia escola

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	7	21	28
Titoría en grupo	11	11	22
Traballos de aula	28	56	84
Actividades introdutorias	3	3	6
Probas de resposta curta	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios adecuados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da organización escolar. Así mesmo, esta metodoloxía é propicia para a participación dos estudantes a través da formulación/contestación de preguntas, exposición de puntos de vista, etc. COMPUTA NA AVALIACIÓN CONTINUA.
Titoría en grupo	A través delas o profesor facilitará e orientará aos estudantes no seu proceso formativo, tanto en aspectos relativos á materia ou ao proceso de aprendizaxe. COMPUTAN NA AVALIACION CONTINUA
Traballos de aula	Nos traballos de aula os estudantes, de forma individual ou en grupos, realizarán proxectos supervisados polo profesor. COMPUTAN NA AVALIACIÓN CONTINUA
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos, os mesmo que durante a realización de portafolios/dossieres e traballos; é dicir, durante o tempo en que se realizan estas actividades prestarase a atención adecuada aos estudantes ao obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas á materia de organización do centro escolar.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Como actividade evaluadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso terase en conta a asistencia e a participación dos estudantes	30 Hasta el 30

Titoría en grupo	Durante a realización das tutorías en grupo aténdese ao estudante na súa aprendizaxe segundo os seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realizarase unha avaliación continúa e formativa utilizando os procedementos de: Observación (rexistros, listas de control, etc.).	20 Hasta el 20
Traballos de aula	Na avaliación dos traballos de aula teranse en conta os seguintes criterios: 1º.- Aspectos formais (15%) 2º.- Calidade de/os traballos (70%) 3º.- Exposición oral e resposta ás preguntas expostas (15%)	20 Hasta el 20
Probas de resposta curta	A través destas probas preténdese constatar a precisión conceptual e terminolóxica dos aspectos relativos á INNOVACION E INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA: Neste tipo de exames cada pregunta curta ten unha puntuación individual, a suma destas preguntas reflicte a puntuación do exame. Para aprobar a MATERIA é necesario obter, polo menos o 60% de de a devandita puntuación	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

A nota final da materia ten dous compoñentes:

1º.- A/*s puntuación/é *obtenidas polo traballo realizado durante o curso (AVALIACIÓN CONTINUA)

2º.- A cualificación obtida na PROBA DE RESPONSA CURTA (exame)

Aínda que, para superar a materia a nota do exame ten que ser, como *mínimno, un 60% do valor da mesma

No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota da AVALIACIÓN CONTINUA manterase para a segunda convocatoria.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas oficiais dos exames poden buscarse na web do centro no apartado de Educación Primaria, en el apartado 'data de exames'

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Carbonell, R. (2009). Educación Especial en Europa. Valencia. Tirant o Blanch.

Cid, A.; Domínguez, E e Pérez, A. (2007). Modelo político educativo para a atención ás necesidades educativas especiais en Galicia. Santiago de Compostela: Tórculo.

Grau, C. (1998). Educación especial: da integración á educación inclusiva. Valencia: Promolibro.

Puigdemívol, I. (1999). A educación especial na escola integrada. Barcelona. Graó.

Soa, T. e López, N. (1998). Aspectos didácticos e organizativos da educación especial. Granada: Grupo Editorial Universitario.

Zabalza, M. (Dir.) (2003). A educación especial en Galicia. Análise da situación actual e propostas de futuro. Santiago de Compostela: Unidixital.

Zabalza, M. e Cid, A. (2004). Integración escolar en Galicia. Aspectos curriculares da resposta á diversidade, vistos polos directores de centros escolares. Ciencias da Educación, 200:375-395.

Zabalza, M. e Cid, A. (2004). Integración escolar: aspectos organizativos para a atención aos alumnos con necesidades educativas especiais na comunidade autónoma de Galicia vista polos directores de centros escolares. Ensino, 22:237-261.

Ao tratar cada tema facilitarase a bibliografía específica

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bases pedagógicas da educación especial**

Materia	Bases pedagógicas da educación especial			
Código	O05G120V01935			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	González Fontão, María del Pilar			
Profesorado	Fernández Guerra, Ernesto González Fontão, María del Pilar			
Correo-e	mpfontao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A materia de Bases Pedagógicas da Educación Especial é optativa de 3º curso no plan de estudos da titulación de Grao de Educación Infantil, polo que trata de complementar a formación sobre a conceptualización do eido educativo que trata e dos suxeitos con necesidades específicas de apoio educativo. No mesmo senso, o manexo de recursos e instrumentos dende o punto de vista científico e funcional, a interiorización de pautas de intervención educativas máis idóneas para compensar as características educativas destes suxeitos e as tomas de decisións en relación coa atención á diversidade, van ser os aspectos esenciais que se traballarán nesta materia. A finalidade da atención á diversidade é proporcionar a todo o alumnado unha educación axeitada ás súas características e necesidades. No plano pedagógico implica a necesidade de articular unha actuación didáctica que permita atender simultaneamente e con eficacia a uns alumnos que se van diferenciando progresivamente como resultado da propia escolaridade, dos contextos persoais e familiares así como dos intereses que se manifesten en distintos momentos evolutivos. Consideramos que o mestre de Educación Infantil debe dominar unha serie de competencias de tipo conceptual, procedimental e actitudinal para realizar unha correcta resposta educativa sobre os distintos tipos de necesidades específicas de apoio educativo nunha escola inclusiva. Requírese unha formación específica en aspectos fundamentais da nova educación inclusiva fundamentada nos principios de igualdade e equidade para todo o alumnado, para que teñan as mesmas oportunidades de aprendizaxe e as mesmas posibilidades de desenvolvemento das súas capacidades en igualdade de condicións.</p>			

Competencias de titulación

Código				
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar			
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá			
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes			
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida			
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa			
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Capacidade de organización e planificación			
B5	Coñecemento de informática			
B6	Capacidade de xestión da información			

B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B16	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Adquirir os coñecementos básicos dos aspectos educativos do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e comprender os distintos discursos ideolóxicos e teóricos que sustentaron a Educación Especial como práctica educativa (da segregación á inclusión)	saber Saber estar / ser	A2 A4 A5 A6 A7 A10 B1 B6 B12 B14
Analizar os diversos modelos de escolarización para os alumnos/as con necesidades específicas de apoio educativo, atendendo ós seus déficits e necesidades.	saber facer	A4 A5 A6 B1 B2 B7 B9 B12 B14
Conceptualizar, analizar e describir as variables implicadas nos procesos de E-A, así como a súa posible incidencia nas diversas alteracións do mesmo.	saber	A2 A4 B2 B8 B9 B12 B14
Desenvolver actitudes positivas cara as persoas con discapacidade, dende unha perspectiva de normalización e integración.	saber facer Saber estar / ser	A5 A11 B12 B14
Adquirir unha actitude responsable, como futuro docente, na educación dos discentes atendendo ás súas necesidades específicas utilizando estratexias de comunicación, interacción e de traballo en equipo interprofesional para afrontar a ensinanza en contextos de diversidade.	saber facer Saber estar / ser	A7 B9 B11 B14 B16
Coñecer e deseñar respostas educativas segundo os modelos teóricos básicos de resposta á diversidade na aula e centro empregando actitudes positivas cara o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A5 A11 B2 B6 B7 B8 B9 B12
Comprender a natureza e problemas didácticos, organizativos e formativos que afectan á educación cando se enfrenta a situacións de diversidade, desigualdade e heteroxeneidade.	saber saber facer	A2 A5 A11 B7 B8 B9

Coñecemento e aplicación axeitada de instrumentos de identificación de necesidades específicas de apoio educativo e intervencións máis usuais no campo da Educación Especial, así como as estratexias psicopedagóxicas máis axeitadas en cada caso.	saber	A2
	saber facer	A3
	Saber estar / ser	A7
		A11
		B7
		B8
		B9

Coñece-los recursos do sistema educativo para dar resposta ás necesidades específicas de apoio educativo.	saber	A2
	saber facer	A11
		B2
		B5
		B6
		B8
		B13

Contidos

Tema	
Bloque I.	1. Panorama actual da Educación Especial: enfoques. 2. Lexislación e atención á diversidade: estrutura do sistema educativo.
Bases conceptuais e marcos de actuación	3. Respuesta a las necesidades educativas desde el currículo.
Bloque II.	4. As necesidades educativas referidas as dificultades de aprendizaxe. 5. As necesidades educativas referidas a situacións de desventaxa educativa.
Procesos de intervención en persoas con necesidades educativas	6. As necesidades educativas referidas as altas capacidades. 7. As necesidades educativas referidas o retraso mental. 8. As necesidades educativas referidas as dificultades visuais. 10. As necesidades educativas referidas as dificultades auditivas. 11. As necesidades educativas referidas as dificultades motóricas. 12. As necesidades educativas referidas as dificultades psíquicas e conductuais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Foros de discusión	0	4	4
Presentacións/exposicións	15	5	20
Titoría en grupo	3	6	9
Estudo de casos/análises de situacións	17	3	20
Sesión maxistral	10	30	40
Traballos de aula	8	0	8
Traballos e proxectos	0	32	32
Probas de tipo test	2	0	2
Estudo de casos/análise de situacións	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun contorno virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completarcoñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
-------------------	---

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. O estudante ou o grupo presenta o resultado obtido na elaboración do programa a desenvolver sobre a temática da materia, ou mesmo formula cuestións sobre os atrancos que poden xurdir durante o proceso
Traballos e proxectos	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. O estudante ou o grupo presenta o resultado obtido na elaboración do programa a desenvolver sobre a temática da materia, ou mesmo formula cuestións sobre os atrancos que poden xurdir durante o proceso

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	15
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	5
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	20
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30
Estudo de casos/análise de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Nota: As cualificacións do cadro precedente aparecen expresadas en porcentaxes

AVALIACIÓN ALUMNADO PRESENCIAL

Para superar a materia será necesario, acadar como mínimo o 50% da puntuación nas seguintes probas:

1. Traballos e proxectos + presentacións/exposicións (Necesario obter un mínimo de 1,5 puntos)
2. Estudo de casos/análise de situacións (Necesario obter un mínimo de 1 punto)
3. Proba tipo test modalidade A (Necesario obter un mínimo de 1,5 puntos)
4. Traballos de aula+Foro de discusión (Necesario obter como mínimo 1 punto)

Son criterios sumativos entre sí e nunca se poderá sumar se nalgún deles non se conquiere o mínimo establecido.

AVALIACIÓN ALUMNADO NON PRESENCIAL:

A avaliación deste alumnado farase de igual xeito que a do alumnado presencial, agás nas probas de Traballos de aula e presentacións/exposicións, sendo incrementada a puntuación correspondente destas á do tipo Test. É dicir, para superar a materia haberá que acadar como mínimo o 50% da puntuación nas seguintes probas:

1. Traballos e proxectos (necesario obter un mínimo de 1 punto)
2. Estudo de casos/análise de situacións (necesario obter un mínimo de 1 punto)

3. Proba tipo test modalidade B (necesario obter un mínimo de 2,75)

4. Foro de discusión (necesario obter un mínimo de 0,25)

Son criterios sumativos entre sí e nunca se poderá sumar se nalgún deles non se conquire o mínimo establecido.

IMPORTANTE:

- Todos os alumnos/as que non acaden unha asistencia aproximada a un 70%-80% das clases teórico-prácticas, pasarán automáticamente á forma de avaliación non presencial.

-

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica:

ARMAS, M. (2007). *Prevención intervención ante problemas de conducta. Estrategias para centros educativos y familias*. Madrid: Wolters Kluwer.

ARNAIZ, P. (2003). *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Aljibe: Málaga.

ROJAS DEL ALAMO, P. (2005). *Bases pedagógicas de la Educación Especial: Profesionales y Programas*. Granada: Grupo Editorial Universitario.

LUQUE PARRA, D.J. (2006). *Orientación educativa e intervención psicopedagógica en el alumnado con discapacidad: análisis de casos prácticos*. Archidona: Aljibe.

Kyriazopoulou, M. y Weber, H. (editors) 2009. *Desarrollo de indicadores sobre educación inclusiva en Europa*, Odense, Denmark: European Agency for Development in Special Needs Education.

Bibliografía complementaria:

AINSCOW, M. (2001). *Desarrollo de escuelas inclusivas: Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Narcea: Madrid.

DEUTSCH-SMITH, D. (2007). *Bases psicopedagógicas de la educación especial: enseñando en una época de oportunidades*. Pearson Alhambra

VIDAL, J.G.; MANJÓN, D.G.; HERRERA, J.A. (2005). *Guía para la programación e intervención en Educación Especial*. Madrid: EOS Gabinete de Orientación Psicológica.

SEIJO, D. (2008). *Educación especial, competencias docentes para atención de alumnos con necesidades específicas de apoyo educativo: formación y recursos didácticos*. Port-Royal Ediciones.

SÓLA MARTINEZ, T.; LÓPEZ URQUIZAR, N. y CÁCERES RECHE, M^a. P. (2006). *Perspectivas didácticas y organizativas de la educación especial*. Granada: Grupo Editorial Universitario.

Información Complementaria:

AA.VV. (2006). *La intervención en educación especial: propuestas desde la práctica*. Madrid: CCS.

ACOSTA, V.M. (2006). Los problemas de las personas sordas para su integración en el mundo laboral. Análisis de la realidad y propuestas de acción. *Innovación Educativa*, 16, 257-273.

ALCANTUD, F.; SOTO, F.J. (2003). *Tecnologías de ayuda en personas con trastornos de comunicación*. NauLlibres: Valencia.

AMORÓS, P. y AYERBE, P. (2000). *Intervención educativa en inadaptación social*. Madrid: Síntesis.

BAÑASCO, M.R. (2007). *La inteligencia emocional en educación especial*. Tutorial Formación, S.L.L.

BENITO, Y. (Coord.) (2000). *Intervención e investigación psicoeducativas en alumnos superdotados*. Salamanca: Amarú.

BARRACA, J. ARTOLA, T. (2004). La identificación de alumnos con altas capacidades a través de la EDAC. *Revista de Psicología y Psicopedagogía*, 3 (1) 3-18.

CARDONA MARTÍN, M. y otros (2001). *Adaptemos la escuela. Orientaciones ante la discapacidad motórica*. Archidona: Aljibe.

CURRAS, C. (2001). A orientación educativa e profesional en Galicia. *Revista Galega do Ensino*. Educación Especial, 32, 25-34.

- DEUTSCH-SMITH, D. (2007). *Bases psicopedagógicas de la educación especial: enseñando en una época de oportunidades*. Pearson Alhambra
- ECHEITA SARRIOMANDIN, G. (2006). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Madrid: Narcea.
- ELLIS, J. L. y WILLINSKY (1999). *Niños y mujeres superdotadas*. Madrid: Narcea.
- ESTEBAN, R.M. (2002). Adaptaciones curriculares individuales y diversificación curricular. La respuesta del profesor a las necesidades educativas especiales. Granada Grupo Editorial Universitario.
- ESTRELLA, E. (2007). Nuevas tecnologías aplicadas a la educación especial. Tutorial Formación, S.L.L.
- Fernández Batanero, J. M. (2010). Estrategias y prácticas educativas eficaces para la inclusión educativa: Un estudio de caso en Andalucía. Archivos Analíticos de Políticas Educativas=Education Policy Analysis Archives, 18, 22.
- Fernández Batanero, J. M. (2011). A la búsqueda de elementos diferenciadores que aumentan los resultados y las expectativas de alumnos en riesgo de exclusión educativa. Revista de educación, ISSN 0034-8082, Nº 355, 2011, págs. 197-199.
- GALLEGO ORTEGA, J.L. (2007). La gestión del aula para aprender lengua. *Innovación Educativa*, 17, 187-195.
- GARCIA FERNANDEZ, J. A. (2001). Contextos escolares inclusivos e alumnos con necesidades educativas especiales. *Revista Galega do Ensino*. Educación Especial, 32, 73-88.
- GARCIA SEIJO, M.I. y FERREIRO, X. (2006). A inmigración e as súas consecuencias na escola: unha proposta de traballo para a titoría educativa. *Innovación Educativa*, 16, 111-119.
- GONZALEZ FONTAO, M. P. (1997). La atención a la diversidad. En CID, A. (Coord.). *Practicum I. Prácticas de observación para el título de Maestro* (Pp. 105-116). Orense: Copytema.
- GONZALEZ FONTAO, M. P. (1997). *Capacidad de imagen y creatividad*. Vigo: Servicio de publicaciones de la Universidad de Vigo.
- GONZALEZ FONTAO, M. P. y MARTINEZ SUAREZ, E. (2007). Evaluación cualitativa de la creatividad. *Innovación Educativa*, 17, 209-220.
- GUINEY, D.; O'BRIEN, T. (2003). *Atención a la diversidad en la enseñanza y el aprendizaje. Principios y práctica*. Alianza Editorial: Madrid.
- HERNANDEZ, A. (2008). *Aspectos generales y legislación internacional sobre educación especial*. Impredisur, S.L.
- LOPEZ OCAÑA, A.; ZAFRA, M. (2003). *La atención a la diversidad en la Educación Secundaria Obligatoria*. Octaedro: Barcelona.
- LOPEZ SÁNCHEZ, M. (2006). *La dignificación del alumnado con necesidades educativas especiales*. Granada: Grupo Editorial Universitario
- LOU ROYO, M.A. y LOPEZURQUIZAR, N. (2005). *Bases psicopedagógicas de la Educación Especial*. Madrid: Pirámide.
- MARQUEZ, E. y GARCIA-CANO, M. (2006). Educación intercultural y aprendizaje cooperativo. Una propuesta de innovación educativa en el aula. *Innovación Educativa*, 16, 121-131.
- MARTIN, E.J. (2008). *Programación didáctica de una aula muy especial*. Tutorial Formación, S.L.L.
- MIÑOZ, J.M.; RIOS DE DEUS, M.P. (2004). Atención a la diversidad y calidad. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía*, 15 (2) 413-424.
- MONFORT, M. (2001). *Estimulación del lenguaje oral*. Madrid: ENTHA.
- MUNTANER, J. J. (2001). A figura do profesor de apoio no proceso de atención á diversidade. *Revista Galega do Ensino*. Educación Especial, 32, 107-128.
- NIETO, J. y BOTIAS, F. (2000). *Los equipos de orientación educativa y psicopedagógica*. Barcelona: Ariel.
- PARRILLA, A. (2001). O longo camiño cara á inclusión. *Revista Galega do Ensino*. Educación Especial, 32, 35-54
- PUIGDELLIVOL, I. (2007). *La educación especial en la escuela integrada: una perspectiva desde la diversidad*. Editorial Graó.
- RUIZ, M.C. (2008). *La educación especial en Europa*. Asociación Procompal de Profesores Comprometidos con Almería.
- Salimbeni, O. (2011). Escuela y Comunidad: participación comunitaria en el sistema escolar. *Tendencias pedagógicas*,

ISSN1989-8614, Nº 17, 2011, págs. 19-31

SALVADOR MATA, F. (2000). *Comprevenir las dificultades en la expresión escrita*. Málaga: Aljibe.

SALVADOR MATA, F. y GARCIA FERNANDEZ, I. (2007). Procesos cognitivos en la composición escrita de personas afectadas de parálisis cerebral. *Innovación Educativa*, 17, 229-238.

SAN ANDRES, C. (2008). *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación especial*. Ediciones Corintia S.R.L.

SEIJO, D. (2008). *Educación especial, competencias docentes para atención de alumnos con necesidades específicas de apoyo educativo: formación y recursos didácticos*. Port-Royal Ediciones.

SMITH, D.D. (2003). *Bases psicopedagógicas de la educación especial*. Madrid: Pearson Prentice Hall.

STAINBACK, S. y STAINBACK, W. (1999). *Currículo para facilitar el aprendizaje a todos los estudiantes*. Madrid: Narcea.

THOMAS, G; LOXLEY, A. (2007). *Reconstrucción de la educación especial y construcción de la inclusiva*. Editorial La Muralla, S.A.

TOLCHINSKY, L. (2002). *Procesos de aprendizaje y formación docente en condiciones de extrema diversidad*. Octaedro: Barcelona.

VEGA, A. (2001). *Los centros escolares ante la inadaptación social*. Málaga: Aljibe.

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas: Practicum**

Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	O05G120V01981			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	48	OB	4	An
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Fernández Sobrino, Ramón Angel			
Profesorado	Fernández Sobrino, Ramón Angel			
Correo-e	ramonan@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/practicum-grao-educacion-primaria			
Descrición xeral	Esta materia é fundamental na formación do profesorado de Educación Primaria pois permite adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión da mesma, aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, facer o seguimento do proceso educativo, relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro, participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo

B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento	saber	A1 A6
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares	saber facer Saber estar / ser	A2 B2 B8 B9 B11
Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade lingüística e cultural. Valorar positivamente a diversidade de todo tipo, respectar outros xeitos de ver o mundo, e xestionar con creatividade as interaccións multiculturais para enriquecerse mutuamente	saber facer Saber estar / ser	A3 A4 A5 B12 B14 B16 B19
Promover a competencia comunicativa, con especial atención á comunicación verbal, facendo da palabra o medio fundamental da aprendizaxe e da convivencia	saber facer Saber estar / ser	A5 A7 B7 B8 B11 B17
Potenciar a competencia participativa desde a empatía, a sociabilidade, o tacto e a actitude cooperativa nas relacións interpersonais	saber facer Saber estar / ser	A5 A7 B7 B8 B11 B14
Fomentar a convivencia na aula e fóra de la, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos	saber facer Saber estar / ser	A5 A7 B7 B8 B9 B11 B16
Recoñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e da comunicación	saber facer Saber estar / ser	A10 A11 B5 B6 B16
Progresar na competencia persoal desde a asunción de responsabilidades, toma de decisións e relativización das posibles frustracións	saber facer Saber estar / ser	A8 B8 B13 B15
Asumir que a competencia profesional do mestre ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	Saber estar / ser	A12 B20 B21

Coñecer e analizar o sistema escolar do centro no que se realizan as prácticas escolares, así como adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.	saber saber facer	A1 A6 B1 B2
Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o coñecemento dos proxectos educativos, o funcionamento do centro e a organización das aprendizaxes	saber facer Saber estar / ser	A2 A6 B2 B8
Observar e analizar con profundidade a formación e o establecemento de rutinas na vida cotiá, a continuidade e evolución das actividades do aula, e a progresión nas aprendizaxes	saber facer Saber estar / ser	A2 A8 B1 B2 B9
Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia	saber saber facer Saber estar / ser	A3 A5 B9 B11 B14 B18
Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos	saber facer	A5 B7 B8 B11
Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	saber saber facer	A1 A2 A6 B1 B2 B6 B16
Interpretar e reflexionar sobre as observacións e/ou intervencións no aula mediante sesións de clase semanais organizadas polo profesor-coordinador da facultade	saber facer Saber estar / ser	A8 B16 B21
Aproximarse e participar na realidade do día a día da actividade docente, e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica	saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A10 B13 B14 B15
Participar nas propostas de mellora e innovación nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro	saber facer	A9 A12 B12 B20 B21 B22
Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social	saber	A7 A9 A12 B12 B19 B22

Contidos

Tema

Observación e análise da realidade escolar e do contexto físico, socioeconómico, cultural e lingüístico *

Interacción e comunicación no ámbito educativo *

A planificación educativa na escola na etapa de educación primaria. Identificación, selección e discusión de técnicas e estratexias para a xestión e o control do aula *

A intervención docente do estudante en prácticas. Deseño e desenvolvemento de estratexias e recursos educativos para o ensino en áreas instrumentales e de contidos específicos *

Deseño, realización e avaliación de intervencións educativas en relación co itinerario de especialización do estudante de prácticas *

Análise e valoración crítica do proceso de ensino e aprendizaxe no aula desde os marcos teóricos e metodolóxicos ofrecidos polas outras materias *

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	6	10
Titoría en grupo	10	20	30
Prácticum	400	700	1100
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	0	60	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar a materia, proporcionar orientacións sobre a planificación, deseño e realización das prácticas nos centros educativos
Titoría en grupo	Entrevistas que o estudante mantén coa titora ou titor para discutir sobre as actividades ou tarefas realizadas no practicum e/ou sobre a memoria de prácticas que debe realizar
Prácticum	Traballo titorizado, realizado nos centros educativos, que lle achega ás condutas profesionais relacionadas co título

Atención personalizada

	Descrición
Prácticum	Orientacións, seguimento e supervisión de forma presencial na aula ou en titoría, a través da plataforma Tema, por correo electrónico e/ou telefónicamente, do traballo desenvolvido no centro de prácticas e da memoria que deben realizar os estudantes
Titoría en grupo	Orientacións, seguimento e supervisión de forma presencial na aula ou en titoría, a través da plataforma Tema, por correo electrónico e/ou telefónicamente, do traballo desenvolvido no centro de prácticas e da memoria que deben realizar os estudantes

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticum	Informe dos titores/as no centro escolar sobre a asistencia e realización das actividades prácticas	50
Informes/memorias de prácticas externas ou prácticum	Elaboración dunha memoria sobre as actividades de prácticas de acordo ao establecido no art. 14 do Real Decreto 1707/2011 de 18 de novembro	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

A titora ou titor académico da universidade avaliará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidade cos seguintes criterios e fontes de información:

Informe da titora ou titor do centro escolar	Datos achegados pola titora ou titor académico	
50%	50%	
Informe da titora ou titor do centro, segundo o protocolo correspondente	Asistencia e avaliación das reunións e outras actividades programadas	Memoria de Prácticas

Para superar a materia do Prácticum o estudante deberá acadar o aprobado en cada un dos criterios de avaliación establecidos nos informes, tanto do titor/a do centro escolar como do titor/a académico.

A titora ou titor do centro escolar, como indica o art. 13 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá ao titor/a académico da Universidade a avaliación final.

Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o coordinador/a do Prácticum remitiralle ao centro escolar a folla de avaliación na que se reflictan as diferentes competencias obxecto de mesma.

As actividades non superadas/realizadas na primeira convocatoria poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo, manténdose as puntuacións previamente conseguidas.

As datas de entrega da memoria serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Latorre, M.J. (2007). El potencial formativo del practicum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros. *Revista de Educación*, 343, 249-273.

Tejada, J. (2005), El trabajo por competencias en el practicum. Cómo organizarlo y cómo evaluarlo. *REDIE: Revista Electrónica de Investigación Educativa*, 7 (2). Recuperado de <http://redie.uabc.mx/contenido/vol7no2/contenido-tejada.pdf>

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	O05G120V01991			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/traballo-fin-de-grao			
Descrición xeral	O Traballo fin de Grao (TFG) é unha materia de carácter obrigatorio que poderá derivar das actividades desenvolvidas no Prácticum. Está orientado a que o alumnado demostre a capacidade de integración dos diversos contidos formativos e competencias asociadas ao título do Grao en Educación Primaria. Para poder cursar esta materia será requisito imprescindible ter matriculadas todas as materias requiridas para finalizar o plan de estudos.			

Competencias de titulación

Código

A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecemento de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promoverlo entre os estudantes. Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural.	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A10 A11 B6 B13 B14 B19
É capaz de avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	saber saber facer Saber estar / ser	A2 A4 A6 A8 B1 B2 B3 B6 B8 B13 B14
É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa o ciclo de primaria e planear de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	saber saber facer	A4 A10 B2 B8 B9 B12 B21
É capaz de reflexionar sobre o seu comportamento, e ser capaz de modificalo á luz da experiencia e de identificar e someter a revisión os seus propios límites persoais e profesionais.	Saber estar / ser	A9 A10 B15 B16
É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo.	saber facer Saber estar / ser	A9 A10 B13 B14 B15 B16
É capaz de analizar a propia práctica e identificar os seus límites e carencias profesionais, e asumir a responsabilidade da adquisición continuada de coñecementos e destrezas.	Saber estar / ser	A6 A8 A9 B13 B14
É capaz de utilizar adecuadamente a supervisión e sistematizar a práctica.	saber facer	A2 A8 A10 B15 B21
É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan.	saber saber facer Saber estar / ser	A7 A9 B7 B8 B9 B17 B21
É capaz de sintetizar información e liñas de razonamento, e soste un argumento detallado ao longo do tempo.	saber facer	A8 B1 B3 B6 B13
É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que sexan preparadas.	saber saber facer	B2 B3
É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.	saber facer	A11 B3 B5

Contidos

Tema

Contidos relacionados con materias do Grao aplicados á Educación Primaria. *

Planificación, deseño e desenvolvemento de investigacións e/ou proxectos de intervención educativa. *

Elaboración, presentación e defensa do informe/memoria do traballo desenvolvido. *

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballos tutelados	10	115	125
Presentacións/exposicións	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballos tutelados	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A titorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falcitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumnado do TFG realizado ante un Tribunal.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Orientación, seguimento e supervisión do TFG, de forma presencial ou a través da plataforma Tema, correo electrónico ou por teléfono.
Presentacións/exposicións	Orientación, seguimento e supervisión do TFG, de forma presencial ou a través da plataforma Tema, correo electrónico ou por teléfono.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Informe do titor/a académico sobre o traballo realizado polo estudante	30
Presentacións/exposicións	Avaliación de presentación escrita e defensa oral ante un tribunal.	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

À A cualificación será a suma ponderada da cualificación do Tribunal (de 0 a 7 puntos) máis a valoración do titor/a (de 0 a 3 puntos). A valoración do Tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade

Bibliografía. Fontes de información

Cada estudante fará unha revisión e análise de materiais e documentos sobre o tema elixido para a elaboración do TFG.

Ademais se recomentan as seguintes lecturas:

APA (2010). *Manual de Publicaciones de la American Psychological Association* (3ª ed. traducida de la 6th en inglés). Méjico: Manual Moderno.

